

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

DOMOVNÍK - PREVENTISTA METODIKA VÝBĚRU, ČINNOSTI A PŘÍPRAVY

zpracovaná v rámci projektu „Domovník - preventista“, účinný nástroj sociálního
začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci,

reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Název: Domovník - preventista, metodika výběru, činnosti a přípravy

Vydal: CIRCLE Education s.r.o.

Odborný konzultant: Bc. Jaromír Kolářík

Vydání: první, 2020

Počet stran: 218

Náklad:

Grafická úprava a tisk: Circle education s.r.o.

Materiál neprošel jazykovou úpravou.

Zpracováno pro MV ČR, odbor prevence kriminality.

ABSTRAKT

Tato „*Metodika výběru, činnosti a přípravy domovníka-preventisty*“ poskytuje dostupné komplexní informace o nově vzniklé pracovní pozici s názvem „Domovník - preventista“. Noví zaměstnanci měst a obcí České republiky, zaměstnaní na pozici domovníků-preventistů, již vykonávají svou práci v bytových domech a ubytovnách v sociálně vyloučených lokalitách¹ nebo rizikových lokalitách a jejich hlavní náplní práce je dbát na dodržování základních pravidel stanovených domovním řádem a podílet se, spolu s ostatními bezpečnostními složkami, na dodržování bezpečnosti a veřejného pořádku v bytových domech, ubytovnách a jejich blízkém okolí.

Metodika vychází z práce více než dvouletých zkušeností domovníků-preventistů a jejich garantů v projektu „Domovník - preventista“, z práce a dlouhodobých zkušeností domovníků pracujících v různých typech domů a ubytoven, z poznatků strážníků obecních/městských policií, zaměstnanců bytových odborů obcí a měst, realitních agentur spravujících majetek obcí a měst, specialistů prevence kriminality a také z práce a zkušeností asistentů prevence kriminality, neboť v mnoha bodech se práce domovníků-preventistů s prací asistentů prevence kriminality shoduje, nebo je jim v mnoha bodech podobná.

Metodika je určena, jako specifický manuál, pro zastupitele a vedení obcí a měst v jejich rozhodovacím procesu o zřízení pozice domovníka-preventisty v dané obci či městě; pro zaměstnance obcí a měst, kteří se podílí na vzniku a realizaci projektů „Domovník - preventista“; manažery prevence kriminality; strážníky obecních/městských policií; policisty Policie České republiky; asistenty prevence kriminality; domovníky-preventisty; případně pro další osoby, které se spolupodílejí na místních záležitostech veřejného pořádku² na území obcí a měst.

Celá metodika je postavena tak, aby odpovědné zaměstnance provázela všemi etapami vzniku projektu a práce domovníka-preventisty, přičemž řada informací se v metodice vzájemně doplňuje a pro svou důležitost v řadě případů i opakuje.

¹Sociálně vyloučenou lokalitou se rozumí území nebo oblast obývaná významnou měrou osobami, které jsou sociálně vyloučené, nebo jsou ohrožené sociálním vyloučením a vyznačujícími se velmi specifickými územními a sociálními charakteristikami jako např. vyšší mírou nezaměstnanosti, nižší úrovní vzdělanosti, vyšší kriminalitou atd.

²Místní záležitosti veřejného pořádku lze charakterizovat jako vše, co je v konkrétní obci či městě vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno.

Pro obsáhlost problematiky práce domovníka-preventisty a života v bytových domech nebo ubytovnách, se jistě nepodařilo do této metodiky dosadit všechny informace popisující situace, které se mohou vyskytnout v projektu „Domovník - preventista“ a práci domovníků-preventistů a jejich garantů. Proto je v metodice řada odkazů a v závěru také seznam literatury, ze které autor také vychází, popř. je možno v případě nejasností oslovit příslušné zaměstnance Ministerstva vnitra, odboru prevence kriminality, nebo autora této metodiky.

Cílem „Metodiky výběru, činnosti a přípravy domovníků-preventistů“ je pak jednoznačně:

1. Upozornit na pozitivní přínos pozice domovníka-preventisty pro města a jeho občany.
2. Nastavit obecný i konkrétní obsah práce domovníka-preventisty.
3. Předvést způsoby předcházení společensky negativních jevů v rizikových lokalitách, bytových domech a ubytovnách, které jsou v majetku měst a obcí.
4. Ukázat způsoby řešení společensky negativních jevů v těchto rizikových lokalitách, bytových domech a ubytovnách, které jsou v majetku měst a obcí.
5. Poukázat na možné problémy vyskytující se při výběru, vzdělávání a práci domovníků-preventistů.
6. Nabídnout podněty pro zlepšení bezpečnostní situace ve městech a obcích.

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA	10
2.1	Cíle projektu „Domovník - preventista“	11
2.2	Cílová skupina projektu „Domovník - preventista“	11
2.3	Předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník- preventista“	12
2.4	Doporučení pro pokračující obce v projektu „Domovník - preventista“	13
3	PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ PŘED VZNIKEM POZICE DOMOVNÍK- PREVENTISTA	14
3.1	Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci	14
3.1.1	Analýza protiprávních činů.....	15
3.1.2	Sociálně-demografická analýza	15
3.1.3	Institucionální analýza	16
3.2	Podrobnější analýza prostředí výkonu práce domovníka-preventisty	17
3.2.1	Definice bytového domu a ubytovny	17
3.2.2	Definice blízkého okolí bytového domu nebo ubytovny	18
3.2.3	Analýza bytového domu nebo ubytovny	19
3.2.4	Analýza okolí bytového domu nebo ubytovny	19
3.2.5	Analýza dalších míst a prostor kde bude domovník-preventista pracovat	20
3.2.6	Demografická analýza obyvatel bytového domu nebo ubytovny	20
3.2.7	Definice nebezpečí, hrozeb a rizik v práci domovníka-preventisty.....	20
3.3	Definování cílů budoucího projektu v konkrétním městě.....	26
3.3.1	Co od projektu prakticky očekáváme	27
3.3.2	Co od projektu může očekávat budoucí domovník-preventista.....	28
3.3.3	Co od projektu budou očekávat občané	29
3.4	Počáteční nastavení obsahu práce domovníka-preventisty, jeho funkce a povinnosti.....	30
3.4.1	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě ...	32
3.4.2	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v bytovém domě nebo ubytovně a v jejích okolí	33

3.4.3	Úloha a povinnosti domovníka-preventisty na ostatních místech a v prostorách, souvisejících s výkonem jeho práce.....	35
3.4.4	Teoretická náplň pracovní činnosti domovníka-preventisty.....	36
3.4.5	Obsah práce domovníka-preventisty v rovině praktické	38
3.4.6	Domovník-preventista a domovní řád	41
3.4.7	Domovník-preventista a vedení domovní knihy.....	42
3.4.8	Nastavení administrativní činnosti domovníka-preventisty	42
3.4.9	Funkce pozice domovníka-preventisty	43
3.4.10	Chyby při nastavování obsahu práce domovníka-preventisty	44
3.4.11	Zodpovědnost domovníka-preventisty za svěřené hodnoty.....	45
3.4.12	Ochrana osobní údajů při práci domovníka-preventisty.....	45
3.5	Zjištění zájmu všech subjektů podílejících se na budoucím projektu.....	46
3.6	Vytvoření realizačního týmu projektu	47
3.7	Předběžné ověření zájmu o pozici domovníka-preventisty	48
3.8	Možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu.....	49
3.9	Vyhodnocení rizik projektu.....	49
3.9.1	Nedostatek vhodných kandidátů na pracovní místo domovník-preventista ..	50
3.9.2	Nedostatečně ujasněná role domovníka-preventisty a podstaty jeho činnosti	50
3.9.3	Nedostatečná motivace a spolupráce cílové skupiny s domovníky-preventisty	51
3.9.4	Nedostatečná motivace domovníků-preventistů.....	52
3.9.5	Nedostatečně kvalitní tým pracovníků, který bude provádět administraci projektu	52
3.9.6	Nevhodně vybraný garant domovníka-preventisty.....	53
3.9.7	Častá fluktuace domovníků-preventistů	53
3.9.8	Nezkušený tým lektorů a supervizorů určený pro vzdělávání a supervize domovníků-preventistů a jejich garantů.	54
3.10	Vytvoření etického kodexu domovníka-preventisty	54
4	VÝBĚR NA PRACOVNÍ POZICI DOMOVNÍK-PREVENTISTA.....	56
4.1	Doporučení k výběru pracovní pozice domovníka-preventisty	56
4.1.1	Oznámení o vyhlášení výběrového řízení.....	57
4.1.2	Oslovení a zapojení všech subjektů do zahájení a průběhu projektu	58

4.1.3	Nastavení podmínek přijetí na pozici domovník-preventista	59
4.1.4	Nastavení vlastních klíčových pracovních aktivit domovníka-preventisty ...	62
4.1.5	Nastavení počtu domovníků-preventistů pro práci v bytových domech, nebo ubytovnách.....	63
4.1.6	Chyby při nastavování počtu domovníků-preventistů	65
4.1.7	Nastavení pracovní doby domovníka-preventisty	66
4.1.8	Nastavení platu domovníka-preventisty	66
4.1.9	Výběr, oslovení a příprava členů výběrové komise.....	68
4.1.10	Vytipování vhodných uchazečů na pozici domovník-preventista a jejich oslovení	68
4.1.11	Pozice náhradníka domovníka-preventisty	69
4.1.12	Způsob výběru domovníka-preventisty	69
5	POZICE ODBORNÉHO GARANTA DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	73
5.1	Doporučení k výběru odborného garanta práce domovníka-preventisty	73
5.2	Obecné povinnosti odborného garanta domovníka-preventisty.....	74
5.3	Specifické povinnosti odborného garanta domovníka-preventisty	75
5.4	Odměna odborného garanta domovníka-preventisty za vykonanou práci.....	76
5.5	Úvodní příprava odborného garanta domovníka-preventisty	77
5.6	Důvody odchodu odborného garanta domovníka-preventisty ze své pozice.....	77
6	PRACOVNÍ POMĚR DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	78
6.1	Vznik pracovního poměru.....	78
6.2	Pracovní smlouva zaměstnance obce	78
6.3	Příčiny předčasného ukončení pracovního poměru domovníka-preventisty	80
7	DOPORUČENÍ K PROFESNÍ PŘÍPRAVĚ DOMOVNÍKA-PREVENTISTY ..	82
7.1	Význam a přínos profesní přípravy domovníka-preventisty.....	82
7.2	Lektorský tým při profesní přípravě domovníka-preventisty	83
7.3	Osoba domovníka-preventisty ve vzdělávacím procesu	85
7.4	Časová dotace profesní přípravy domovníka-preventisty.....	87
7.5	Způsob předávání informací při profesní přípravě domovníka-preventisty	88
7.6	Vzdělávací skripta.....	89
7.7	Příprava na vzdělávání domovníka-preventisty	89
7.8	Obecný obsah profesní přípravy domovníka-preventisty	90
7.9	Obsah vstupního vzdělávání domovníka-preventisty	91

7.10	Obsah průběžného vzdělávání domovníka-preventisty	94
7.11	Obsah opakovacího vzdělávání domovníka-preventisty.....	97
7.12	Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty a závěrečná zkouška.....	98
7.12.1	Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty	98
7.12.2	Závěrečná zkouška domovníka-preventisty.....	99
7.13	Požadované výsledky vzdělávání domovníka-preventisty.....	99
7.14	Obtíže vzniklé při vzdělávání domovníků-preventistů	100
7.15	Sebevzdělávání domovníka-preventisty.....	101
8	SUPERVIZE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	103
8.1	Obtíže vzniklé při supervizi	105
9	VÝMĚNA DOBRÉ PRAXE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	106
9.1	Obtíže vzniklé při realizaci výměny dobré praxe	107
10	ZAHÁJENÍ PRÁCE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	108
10.1	Příprava a vybavení zázemí domovníka-preventisty	108
10.2	Vlastní vybavení a vyzbrojení domovníka-preventisty.....	109
10.3	Uvedení domovníka-preventisty do jeho zaměstnání	110
10.4	Základní povinnosti domovníka-preventisty.....	110
10.5	Základní zásady v práci domovníka-preventisty.....	111
10.6	Právní povědomí domovníka-preventisty	112
10.7	Praktický zácvik domovníka-preventisty	114
10.8	Konečné nastavení pracovní náplně domovníka-preventisty na jeho pracovišti	119
10.8.1	Úroveň pracovních schopností domovníka-preventisty	121
10.8.2	Priority práce domovníka-preventisty	122
10.9	Bezpečnostní a hodnotová analýza	123
10.10	Upevňování vztahů a součinnost s ostatními subjekty prevence kriminality	125
10.11	Požadované výsledky práce domovníka-preventisty	127
10.12	Způsob hodnocení práce domovníka-preventisty	128
10.12.1	Hodnocení práce (projektu) pomocí SWOT analýzy	129
10.13	Obtíže v zaměstnání domovníka-preventisty	130
10.14	Psychická zátěž v práci domovníka-preventisty	131
10.15	Motivace domovníka-preventisty.....	133
11	PRAKTICKÉ ČINNOSTI DOMOVNÍKA-PREVENTISTY NA JEHO PRACOVIŠTI	135

11.1.1	Kontrola společných prostor bytového domu nebo ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných	136
11.1.2	Kontrola vnějších částí bytového domu nebo ubytovny.....	137
11.1.3	Kontrola okolí bytového domu nebo ubytovny	138
11.1.4	Kontrola ostatních objektů nebo prostor souvisejících se zaměstnáním domovníka-preventisty	139
11.2	Dohled a kontrola nad dodržováním čistoty v bytových domech nebo ubytovnách a jejich okolí.....	140
11.3	Prevence požáru v práci domovníka-preventisty	140
11.3.1	Hasicí prostředky v bytovém domě nebo ubytovně.....	144
11.4	Kontrola povinností obyvatel bytových domů nebo ubytoven	145
11.5	Řešení protiprávního jednání	146
11.6	Sociálně patologické jevy v práci domovníka-preventisty	147
11.7	Závady v bytovém domě nebo ubytovně	148
11.7.1	Nahlášení závady nebo nedostatku	149
11.7.2	Odstranění nahlášené závady nebo nedostatku.....	149
11.7.3	Drobné závady a nedostatky v práci domovníka-preventisty	149
11.8	Drobná údržba v práci domovníka-preventisty.....	150
11.9	Základní manuální znalosti a dovednosti potřebné k provádění drobných oprav a drobné údržbě v objektu a jeho okolí.....	151
11.10	Asistence při revizích, údržbových pracích a opravách odborných firem	152
11.10.1	Přebírání výsledků po provedených revizích, údržbových pracích a opravách od odborných firem.....	152
11.11	Administrativní práce domovníka-preventisty.....	153
11.12	Domovní schůze v bytovém domě nebo ubytovně	153
11.13	Motivace obyvatel bytových domů nebo ubytoven	154
12	ZÁKLADNÍ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI DOMOVNÍKA-PREVENTISTY	156
12.1	Komunikační dovednosti v práci domovníka-preventisty	156
12.1.1	Efektivní komunikace v práci domovníka-preventisty	157
12.1.2	Komunikační prevence a domovník-preventista	160
12.1.3	Vyjednávání a domovník-preventista	160
12.1.4	Mediace a domovník-preventista.....	161
12.2	Etika v práci domovníka-preventisty	162

12.3	Taktika práce domovníka-preventisty	163
12.4	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci domovníka-preventisty	164
12.5	Bezpečnostní standardy v práci domovníka-preventisty.....	165
12.6	Nestandardní a konfliktní situace v práci domovníka-preventisty.....	165
12.7	Mezní situace v práci domovníka-preventisty	167
12.7.1	Pozorování a popis v práci domovníka-preventisty.....	169
12.8	Mimořádné události v práci domovníka-preventisty	170
12.8.1	Dělení mimořádných událostí	170
12.8.2	Činnost domovníka-preventisty před vznikem mimořádné události	171
12.9.1	Obecná činnost domovníka-preventisty na místě mimořádné události	171
12.9.2	Prevence v rámci mimořádných událostí.....	172
12.10	Prevence kriminality v práci domovníka-preventisty	173
12.10.1	Bezpečný dům.....	176
12.11	Paretovo pravidlo	177
12.12	Základy strategické myšlení v práci domovníka-preventisty.....	178
12.13	Předlékařská první pomoc	180
12.14	Nejčastější dotazy domovníka-preventisty	181
13	EVALUACE PROJEKTU DOMOVNÍK - PREVENTISTA	184
13.1	Teorie změny projektu	185
13.2	Očekávané výsledky evaluace.....	186
13.3	Evaluační kuchařka pro zhodnocení fungování nástroje domovník-preventista v jednom městě	187
13.3.1	Devět kroků jednoduché evaluace	187
14	ZÁVĚR	196
	SEZNAM PŘÍLOH.....	197

Poděkování:

Všem osobám, které se v jednotlivých městech podílely na realizaci projektu „Domovník - preventista“, jednotlivým domovníkům-preventistům a jejich garantům pracujícím v těchto městech a celému realizačnímu týmu projektu „Domovník - preventista“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723, za komplexní nastavení příznivých podmínek pro vznik této metodiky, tedy za možnost spolupráce se všemi subjekty podílejícími se na práci domovníků-preventistů a jejich garantů; za aktivní přístup při poskytování všech informací potřebných k tvorbě této metodiky; za organizování setkání s domovníky-preventisty a jejich guaranty; za možnost účastnit se práce domovníků-preventistů a garantů domovníků-preventistů v jejich městech; za osobu průvodce v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách a bytových domech a ubytovnách jednotlivých měst; za zprostředkování kontaktů s nájemníky bytových domů a ubytovanými na ubytovnách; za možnost zprostředkování kontaktu s rodinami domovníků-preventistů za účelem zjištění důležitých informací o vlivu jejich práce na osobní život; za zprostředkování výsledků práce jednotlivých domovníků-preventistů a všech obtíží vzniklých při této práci, za možnost účastnit se vzdělávání a práce domovníků-preventistů a samozřejmě také za vzorné naplňování cílů práce jednotlivých domovníků-preventistů a celého projektu „Domovník - preventista“.

Jmenovitě pak poděkování zaslouží:

Ředitel projektu:

JUDr. Michal Barbořík, ředitel odboru prevence kriminality

Věcný gestor projektu:

JUDr. Tomáš Koníček, odbor prevence kriminality

Projektový manažer:

Mgr. Kamila Knotková, odbor projektového řízení

Finanční manažer:

Ing. Josef Brandejs, odbor projektového řízení

Asistent finančního manažera:

Ing. Věra Rybáková, odbor prevence kriminality

Koordinátor cílové skupiny:

Radka Vaňasová, odbor prevence kriminality

Garant za sebeevaluaci:

Ing. Jiřina Svitáková, Ph.D., MBA

Rozpočtář projektu:

Bc. Michaela Zimandlová, odbor prevence kriminality

A dále patří jmenovitě poděkování do měst:

Břeclav, zejména Ing. Denise Mahovské, Mgr. Kamile Mokré, Dominice Hečkové, Kristíně Tamášové a Petrovi Gorolovi;

Kadaň, zejména Mgr. Martinu Zárybnickému, Stanislavu Jiskrovi, Karlu Stejskalovi a Štefanu Makuňovi;

Kladno, zejména Zuzaně Bělohradské, Martině Krčkové a Haně Kohoutové.

Nový Bydžov, zejména Ing. Mgr. Janě Bielíkové a Janě Telvákové;

Ralsko, zejména Bc. Janě Srbové, Reně Nesvadbovi, Lucii Rácové, Miroslavu Turtákovi, Vieře Šveňhové, Aleně Karalové a Václavu Průšovi;

Rotava, zejména Michalu Červenkově, Ivě Kalátové, Janu Zawadskému, Miroslavu Pirklovi, Evě Kurzerové, Ivetě Csíkové, Darině Kedroňové a Janě Oráčkové;

Valašské Meziříčí, zejména Ing. Janu Camfrlovi, Mgr. Monice Zajícové, Ing. Daliboru Valchářovi, Haně Doležalové a Janu Pechovi;

Varnsdorf, zejména Bc. Václavu Lacinovi DiS, Daně Machalové, Jakubovi Tautermanovi, Karlu Thieme, Kateřině Luňákové a Kateřině Vorlíčkové;

Vysoké Mýto, zejména Ing. Andree Čápové, Bc. Petrovi Burianovi a Andreji Ferkovi;

Žďár nad Sázavou, zejména Dagmar Pálkové a Alexandru Kováčovi.

1 ÚVOD

Pracovní pozice domovníka není v České republice žádnou novinkou. Pokud se podíváme do minulosti tak zjistíme, že domovnictví bylo v naší zemi zaměstnání zcela běžné a v domech jednotlivých měst hojně využíváné. Domovníci měli dokonce svou Unii domovníků, domovnic a vrátných v republice Československé, která v roce 1937 měla 1766 členů³. Členové této unie, domovníci a domovnice, dbali v domech na pořádek, prováděli jednoduché opravy, měli přehled o nájemnících a návštěvnících domu, dohlíželi na pořádek před domem a také velmi často spolupracovali s policií.

Speciální kapitolou je období socialismu, kdy pozice domovníka, respektive tzv. domovního důvěrníka, byla značně zprofanována. Domovní důvěrník byl v té době spíše, až na výjimky, sběračem informací a ochráncem morálky každého obyvatele domu, což se značně lišilo od skutečné práce domovníka. Časem bylo domovnictví postupně omezováno, až v některých městech zcela zaniklo.

V současnosti ovšem vidíme obrození této profese. Dnešní obyvatelé bytových domů pochopili mnohé výhody, které domovnictví v minulosti nájemníkům přinášelo a tak sami žádají příslušné orgány obcí a měst o zřízení funkce domovníka ve svém domě. V mnoha novostavbách nebo v nových rezidenčních objektech se dnes domovníci objevují zcela automaticky jako nabízená služba. Pracovní pozice domovníků se tak opět v naší zemi stává potřebným a váženým zaměstnáním a my se s ní můžeme setkat ve formě klasického domovníka, domovníka údržbáře a uklízeče, správce domu, nebo vrátného.

Objevuje se ale také zcela nová pozice, doposud v dějinách českého domovnictví neznámá, pozice domovníka-preventisty. Jeho úkolem je nejen dbát nad pořádkem v domech a jejich okolí, ale také pracovat s občany, kteří odmítají respektovat současné standardy slušného bydlení a tak předcházet jakémukoliv protiprávnímu jednání.

Pozice domovníka-preventisty je tedy pozicí novou, společensky však velmi podporovanou a v jednotlivých obcích a městech se rychle rozvíjející. S narůstajícím počtem problémových bytových domů nebo ubytoven v mnoha městech naší země je tak zřejmé, že tato nová pozice v dějinách domovnictví má své opodstatnění a že se jedná o jeden ze způsobů řešení problémů mnoha obcí a měst.

³ Statistika odborového sdružení československého k 31. prosinci 1937.

2 PROJEKT DOMOVNÍK - PREVENTISTA⁴

Mnohé obce a města České republiky, která se potýkají v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách s problémy spojenými s údržbou svých nemovitostí, poškozováním objektů, sníženou bezpečností v bytových domech a ubytovnách, nebo špatnými sousedskými vztahy, již dlouho volají po zřízení pozice domovníků, kdy by tito pracovníci kromě standardní práce domovníka vykonávali i určitý dozor nad veřejným pořádkem a soužitím v domě a jeho blízkém okolí. Na tuto skutečnost velice rychle zareagovalo Ministerstvo vnitra, a jako přímou odpověď na stávající potřeby obcí zvýšit bezpečnost a veřejný pořádek, posílit osobní odpovědnost občanů za dodržování bezpečnostních standardů, společenských norem a v rámci nastolení systému opatření tzv. triády situační prevence kriminality, tedy bezpečný občan – bezpečný dům – bezpečná lokalita, vytvořilo pilotní preventivní projekt „Domovník - preventista“. Tento projekt byl odzkoušen v roce 2013 v pěti městech České republiky (Rotava, Obrnice, Orlová, Frýdek-Místek a Břeclav), kde bylo od 1. července 2013 zaměstnáno celkem 17 domovníků na 50 hodin měsíčně. V současnosti byly stanoveny podmínky pro podporu v rámci „Programu prevence kriminality na místní úrovni“ a projekt je realizován v řadě dalších měst a obcí České republiky. Projekt „Domovník - preventista“ tak plánovitě navazuje a svou působností i doplňuje projekt „Asistent prevence kriminality“⁵, který úspěšně běží v obcích a městech České republiky již od roku 2009.

Projekt „Domovník - preventista“ je v současnosti nastaven do dvou rovin – integrační a bezpečnostní (zvýšení pocitu bezpečí, bezpečnosti a veřejného pořádku v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí, včetně zvýšení důvěry občanů v zastupitele města), vytváří podmínky pro působení zaměstnance obce na nové pracovní pozici domovník-preventista, který bude nejen monitorovat, ale především aktivně reagovat na aktuální situaci; zajišťovat provozuschopnost objektu a podílet se na odstraňování závad či nedostatků; předcházet porušování pravidel domovního řádu, občanského soužití, požárních předpisů, a který bude v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města.

⁴ <https://www.mvcr.cz>

⁵ Projekt Asistent prevence kriminality je zaměřen na řešení problémů na veřejných prostranstvích sociálně vyloučených lokalit obcí a měst České republiky.

2.1 Cíle projektu „Domovník - preventista“⁶

Cíle projektu „Domovník - preventista“ jsou:

- definovat pracovní pozici domovníka v systému bezpečnosti a veřejného pořádku;
- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě všemi nájemníky, nebo ubytovně všemi ubytovanými;
- snížit stávající rizika vandalizmu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvořit podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných;
- proškolit cílovou skupinu v základech manuální zručnosti;

a tak pozitivně **ovlivnit stávající neutěšenou situaci** v oblasti správy bytového fondu obcí a měst, výrazně napomoci zvýšení bezpečnosti a veřejného pořádku v dané lokalitě a tak ukázat občanům žijícím a bydlícím v sociálně vyloučených či rizikových lokalitách, že při **dodržování jasně definovaných pravidel chování** se zde dá bydlet **bezpečně, čistě a na vyšší sociální úrovni**.

2.2 Cílová skupina projektu „Domovník - preventista“⁷

Cílovou skupinou projektu „Domovník - preventista“ budou pravděpodobně a převážně **osoby z etnické menšiny a osoby z ohroženého sociokulturního prostředí**. Praxe pak ukazuje, že většinu z nových domovníků-preventistů budou tvořit **Romové, osoby sociálně vyloučené nebo sociálním vyloučením ohrožené**, které se vyznačují následujícími charakteristikami:

- a) obývají prostorově izolované lokality (přičemž izolace může nabývat forem úplného prostorového odloučení);

⁶ <https://www.mvcr.cz>

⁷ <https://www.mvcr.cz>

- b) jsou sociálně izolované (nejen na úrovni občanů, ale i institucí);
- c) jsou ekonomicky izolované (nejsou zapojeni do formální ekonomiky, ale zpravidla do rozličných více či méně izolovaných a nelegálních ekonomických sítí);
- d) jsou kulturně odlišné, případně symbolicky vyloučené.

2.3 Předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník - preventista“⁸

Předpoklady a podmínky:

- v obci musí existovat sociálně vyloučená lokalita;
- obec se musí nacházet v kraji s prokazatelným nápadem přestupkové a trestné činnosti týkající se především narušování veřejného pořádku, přestupků proti občanskému soužití, krádeží a vloupání do bytů a domů;
- obec musí vyhodnotit lokalitu (domy, ubytovny) jako bezpečnostní riziko na základě počtu trestných činů, přestupků proti veřejnému pořádku, obecnímu ohrožení či vandalismu;
- obec má obecní/městskou policii;
- v obci musí působit asistenti prevence kriminality;
- dům nebo ubytovny musí být ve vlastnictví obce a domovník-preventista bydlí, nebo bude bydlet v těchto domech či dokonale zná lokalitu, kde bude projekt realizován;
- výběr domovníka-preventisty musí být proveden obcí/městem a to standardním výběrovým řízením z více uchazečů;
- u vybraného domovníka-preventisty musí být provedena následně příslušná profesní příprava;
- musí být vytvořeny podmínky pro částečné zaměstnání domovníka-preventisty na minimálně 6 měsíců v rámci dohody o provedení práce;
- musí být provedena součinnost s „okrskářem“ – strážníkem obecní/městské policie a asistenty prevence kriminality v dané lokalitě;
- obec musí zajistit klíčovou osobu pro jednání mezi domovníkem-preventistou; nájemníky nebo ubytovanými; strážníky obecní/městské policie; asistenty prevence

⁸ <https://www.mvcr.cz>

kriminality a realizačním týmem projektu, garantující oprávněné potřeby z hlediska bezpečnosti, provozu a údržby bytového fondu (odborný garant domovníka-preventisty);

- musí být provedena koordinace obsahu, postupu, vzdělávání, supervize a výstupů z realizace projektu „Domovník - preventista“ s odborem prevence kriminality.

2.4 Doporučení pro pokračující obce v projektu „Domovník - preventista“⁹

Takovéto obce by měly pokračovat ve stávajících aktivitách zvyšování bezpečnosti a veřejného pořádku v daném bytovém domě tzv. „**řízenou samosprávou**“ a ukázat nájemníkům, že i v těchto domech se může dlouhodobě bydlet čistě, na vyšší sociální úrovni a bezpečně, a to za **dodržování jasně definovaných a ukotvených pravidel chování** a tím:

- ještě více upevnit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě všemi nájemníky;
- dále snížovat stávající rizika vandalismu, pohybu, pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- dále podporovat podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- ještě více posílit odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku;
- umožnit alespoň částečnou zaměstnanost osob dlouhodobě nezaměstnaných;
- dále proškolenat domovníky-preventisty v základech manuální zručnosti.

Dále je nutné provádět průběžné vyhodnocení bezpečnostní situace v obci nebo městě a stále definovat hrozby a rizika a to zejména:

- z pohledu Policie ČR (PČR), obecní/městské policie;
- z pohledu Hasičského záchranného sboru (HZS);
- z pohledu občanů.

⁹ <https://www.mvcr.cz>

3 PŘÍPRAVNÉ OBDOBÍ PŘED VZNIKEM POZICE DOMOVNÍK-PREVENTISTA

Před vlastním rozhodnutím zda zřídit pozici domovníka-preventisty ve své obci či městě, musí přijít důkladné zvážení všech okolností majících vliv na činnost budoucího projektu a spolupráci všech subjektů se na něm podílejících.

Zejména se jedná o:

- vyhodnocení bezpečnostní situace v obci;
- definování jasných cílů – čeho a jak chceme projektem dosáhnout;
- analýza pracovního místa domovník-preventista;
- ověření zájmu o pozici domovníka-preventisty;
- možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu;
- vyhodnocení rizik projektu;
- předpoklady a podmínky pro udělení dotace a realizace projektu „Domovník - preventista“.

3.1 Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci

Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci můžeme charakterizovat jako specifickou bezpečnostní analýzu, která nám určuje celkovou bezpečnostní situaci v konkrétní obci.

Tato bezpečnostní analýza¹⁰ se zpravidla skládá:

- a) z analýzy protiprávních činů (přečiny, zločiny, přestupky) = vývojové trendy trestné
- b) činnosti (analýzu kriminality) a přestupků;
- c) ze sociálně-demografické analýzy (vybrané ukazatele, které souvisí s vývojem kriminálně rizikových jevů = nezaměstnanost, sociální dávky odrážející míru chudoby);
- d) z institucionální analýzy (subjekty, které působí preventivně a ovlivňují úroveň veřejného pořádku a bezpečnosti).

¹⁰ Metodika pro tvorbu strategických dokumentů prevence kriminality a víceletých bezpečnostních analýz Ministerstva vnitra

3.1.1 Analýza protiprávních činů

Pro účely této analýzy se jedná o shromáždění dat:

- a) o celkové kriminalitě v daném městě nebo obci;
- b) o druzích kriminality, včetně vývoje trestných činů a přečinů a jejich počtu:
 - majetková kriminalita;
 - násilná kriminalita;
- c) o objasněnosti trestné činnosti;
- d) o druzích pachatelů a obětí kriminality;
- e) o kriminalitě sociálně vyloučených skupin obyvatelstva.
- f) o prostorové a časové dislokaci kriminality a způsobu páchaní protiprávních činů;
- g) o přestupcích:
 - proti veřejnému pořádku;
 - proti občanskému soužití;
 - proti majetku;
 - na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi;
 - proti obecně závazným vyhláškám v oblasti bezpečnosti a veřejného pořádku.

3.1.2 Sociálně-demografická analýza

Účelem této analýzy je zmapovat:

- počet obyvatel obce nebo města a vývoj tohoto počtu;
- počet nezaměstnaných za rok x, y; meziroční srovnání a index na 10 tisíc obyvatel;
- počet vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu na území obce respektive ve správním obvodu okresu či ORP¹¹ (dávky hmotné nouze: příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc; dávky státní sociální podpory: přídavek na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení) za rok x, y; meziroční srovnání a index na 1 tisíc obyvatel;
- existence sociálně vyloučených lokalit na území obce – uvést název lokality, její stručný popis a odhadovaný počet obyvatel, včetně jejich národnostního složení;

¹¹ Obec s rozšířenou působností

- další rizikové sociální faktory.

3.1.3 Institucionální analýza

Cílem této analýzy je získat přehled a provést vyhodnocení dosavadních aktivit orgánů státní správy, samosprávy, nestátních neziskových organizací a dalších institucí působících v oblasti sociální a situační prevence s důrazem na prevenci sekundární a terciární. Důležité je také posoudit míru jejich vzájemné informovanosti, kvalitu spolupráce a vytipování duplicitních, neefektivních, případně chybějících aktivit a služeb. Při zpracování institucionální analýzy lze využít všechny dostupné strategické, koncepční a přehledové materiály, které jsou, byť i jen částečně obsahově průnikové s oblastí prevence kriminality (může se jednat např. o plány rozvoje města, komunitní plány, přehledy zařízení a služeb různých resortů apod.).

Při bezpečnostní analýze je třeba dále vytipovat, identifikovat a posuzovat:

- rizika v obci, které je nutno řešit – bezdomovectví, nezaměstnanost, malá vzdělanost, zadlužování atd.;
- místa, která kriminalitu vytvářejí nebo přitahují;
- vytipování subjektů, které se budou na způsobech řešení podílet a určení způsobů těchto řešení;
- zakomponování navrhovaných opatření k řešení identifikovaných problémů, nebo rizik do celkového (komplexního) řešení nebo odstranění problému/rizika,
- finanční zajištění navrhovaných opatření,
- vymezení aktivit (dílčích projektů),
- způsob měření efektivity dopadů jednotlivých opatření, aktivit a projektů,
- rozdělení odpovědností za realizaci plánu.

3.2 Podrobnější analýza prostředí výkonu práce domovníka-preventisty

V závislosti na definování cílů budoucího projektu a na bezpečnostní analýze příslušného města, je třeba připravit detailní analýzu pracovní pozice domovník-preventista. Cílem je shromáždit všechny údaje:

- o konkrétní pracovní náplni domovníka-preventisty;
- metodách jeho práce – audio-vizuální kontrola, fyzická kontrola, využití kamerového systému;
- místu výkonu práce;
- odpovědnosti za práci;
- pracovních podmínkách domovníka-preventisty.

Na základě této analýzy lze pak velice přesně:

- nastavit obsah pozice domovník-preventista;
- ujasnit požadavky výběrového řízení;
- upřesnit počet domovníků-preventistů v projektu;
- specifikovat ústroj a výstroj domovníka-preventisty;
- zajistit správný počet členů a odbornost realizačního týmu projektu.

3.2.1 Definice bytového domu a ubytovny

Domovník-preventista vykonává svou práci v bytovém domě nebo ubytovně, která je v majetku obce/města. Pro přehled, můžeme jako definici bytového domu, nebo ubytovny použít vyhlášku o obecných požadavcích na využívání území (vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.).

Bytový dům

Stavbou pro bydlení je bytový dům, ve kterém více než polovina podlahové plochy odpovídá požadavkům na trvalé bydlení a je k tomuto účelu určena.¹² Bytový dům je tedy

¹² § 2 písm.a) bod 1.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

stavba pro bydlení, ve které se nachází více bytů a kromě nich ještě další prostory označované jako "**společné**". Obvykle mezi ně patří vstupní haly, chodby, schodiště, sklepy a případně také prádelny, půdy ad. U bytového domu může, ale nemusí, být také dvorek nebo zahrada.

Ubytovna

Ubytovnou, tedy stavbou ubytovacího zařízení, je stavba nebo její část, kde je poskytováno ubytování a služby s tím spojené. Tato kategorie bydlení patří mezi ostatní ubytovací zařízení, kterými jsou zejména **ubytovny**, koleje, svobodárny, internáty, kempy a skupiny chat nebo bungalovů, vybavené pro poskytování přechodného ubytování¹³.

Ubytovnou také rozumíme budovu či soubor budov, které slouží pro hromadné ubytování osob a má charakter ubytovacího zařízení, které má obvykle spíše funkci **podpůrnou** či **pomocnou** a slouží k **přechodnému nebo nouzovému** poskytování ubytování.

3.2.2 Definice blízkého okolí bytového domu nebo ubytovny

Domovník-preventista vykonává také svou práci v okolí bytového domu nebo ubytovny. Okolím bytového domu nebo ubytovny se myslí nejbližší okolí, tj. chodník, dvůr, zahrada, travnaté plochy, které přímo sousedí s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo hřiště, pískoviště, sportoviště, parkoviště a prostor kontejnerů na domovní odpad, které patří nebo jinak souvisí s bytovým domem/ubytovnou, nebo jejich obyvateli.

Je třeba připomenout, že domovník-preventista vykonává své zaměstnání na veřejném prostranství¹⁴. Proto je třeba se ujistit, zda všechny plochy, které se nacházejí v blízkosti bytového domu nebo ubytovny (popř. další plochy jako hřiště atd.), kde má domovník-preventista pracovat, spadají do pojmu veřejného prostranství, nebo zda se jedná o soukromé pozemky.

Z praxe se jeví jako zcela nejlepší řešení, vytvořit domovníkovi-preventistovi pro jeho práci mapku, ve které je zakreslen bytový dům/ubytovna a blízké okolí (a další plochy jako

¹³ § 2 písm.c) bod 4.vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění vyhlášky č. 269/2009 Sb.

¹⁴ Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru – § 34 zák.č.128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení).

hřiště atd.), ze které bude zcela zřejmé, na jakých plochách bude domovník-preventista vykonávat svou práci.

Mezi prostory, kde může domovník-preventista za určitých podmínek taktéž vykonávat svou práci, mohou být i různé kulturní místnosti, posilovny nebo herny, které nemusí být nutně součástí bytového domu/ ubytovny, která je hlavním místem výkonu práce domovníka-preventisty, ale domovník-preventista do nich pracovně dochází.

3.2.3 Analýza bytového domu nebo ubytovny

V této části analýzy je třeba v bytovém domě/ubytovně provést:

- obecný popis bytového domu/ ubytovny – počet domů, počet vchodů v domě, počet pater;
- technicky-stavební stav;
- počet a rozsah závad;
- bezpečnostní a požární rizika;
- nejčastější způsoby porušování zákona;
- technické bezpečnostní prostředky – kamerový systém, mechanické zábranné systémy, elektronické zabezpečovací zařízení atd.;
- nejvýhodnější způsob kontroly bytového domu/ ubytovny a jejich četnost.

3.2.4 Analýza okolí bytového domu nebo ubytovny

I u této části analýzy je třeba u bytového domu/ ubytovny provést:

- obecný popis blízkého okolí;
- konkrétní popis staveb stojících v blízkém okolí – dětská hřiště, parkoviště apod.;
- počet nádob na domovní odpad ve vztahu k počtu obyvatel;
- počet a rozsah závad;
- bezpečnostní a požární rizika;
- technické bezpečnostní prostředky – např. kamerový systém;
- způsob a četnost kontroly okolí bytového domu/ ubytovny.

3.2.5 Analýza dalších míst a prostor kde bude domovník-preventista pracovat

I zde je třeba provést:

- přesný popis těchto míst a prostor (hřiště, pískoviště, herny, posilovny atd.);
- počet a rozsah závad;
- bezpečnostní a požární rizika;
- technické bezpečnostní prostředky – např. kamerový systém;
- způsob a četnost kontroly.

3.2.6 Demografická analýza obyvatel bytového domu nebo ubytovny

U této analýzy se jedná o údaje a podrobnější zjištění:

- přibližného množství obyvatel bydlících v bytovém domě/ ubytovně;
- věku obyvatel;
- zaměstnanosti obyvatel.

Tato konkrétní analýza slouží nejen k lepšímu nastavení pozice domovník-preventista (s kým bude pracovat), ale poslouží i k případné identifikaci kandidátů na pracovní pozici domovník-preventista.

3.2.7 Definice nebezpečí, hrozeb a rizik v práci domovníka-preventisty

Nejlépe před vlastním zaměstnáním domovníka-preventisty je taktéž třeba uvažovat nad konkrétními nebezpečími, hrozbami a riziky, které vyplývají z práce domovníka-preventisty, nebo která hrozí při práci domovníka-preventisty v jednotlivých bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí. Pokud je možné, pak tato nebezpečí, hrozby a rizika je třeba odstranit, a tam kde to možné není, je minimalizovat a mít pod stálou kontrolou.

Postup při určování nebezpečí, hrozeb a rizik může být následující:

- nejprve definovat obecná nebezpečí,
- dále určit konkrétní reálné i pravděpodobné hrozby;
- závěrem stanovit pravděpodobné riziko nebezpečí a hrozeb.

Základním pramenem definice nebezpečí, hrozeb a rizik může být „Vyhodnocení bezpečnostní situace v obci“, nebo postačí jednoduchá analýza vyplývající se znalosti pracovního prostředí domovníka-preventisty, tedy se znalosti bytových domů/ ubytoven a jejich obyvatel.

1. Nebezpečí v práci domovníka-preventisty

Nebezpečí (někdy též spojované s pojmem hrozba) lze chápat obecně jako možnost škody, úhony, neštěstí, ohrožení, ohrožení úrazem, ublížení na zdraví, ohrožení života apod.

Nebezpečí, související přímo s prací domovníka-preventisty, pak lze chápat jako nebezpečí vyplývající zejména z nedodržování vlastní bezpečnosti práce domovníka-preventisty. Naštěstí u obcí a měst, jak ze zkušeností z projektů „Asistent prevence kriminality“ a „Domovník-preventista“ vyplývá, je bezpečnost práce na velmi vysoké úrovni. Přesto by měl garant domovníka-preventisty zajistit a pravidelně kontrolovat tuto vysokou úroveň bezpečnosti na pracovišti každého domovníka-preventisty, a samozřejmě tuto bezpečnost musí sám domovník-preventista přísně dodržovat a ze své pozice v bytovém domě/ ubytovně i kontrolovat.

Zejména tedy:

Zajistit, kontrolovat a udržovat:

- uklizené pracovní prostředí – nejen kanceláře (místa určeného pro kontakt s veřejností, dílny apod.) domovníka-preventisty, ale i přiměřený úklid bytového domu/ ubytovny a jejich okolí, nebo jiných míst, kde domovník-preventista vykonává svou práci;
- požární bezpečnost.

Eliminovat:

- možnost pádů – poškození zábradlí na schodištích a balkónech, poškození schodů na schodištích atd.
- zakopnutí a uklouznutí – poškození podlahových krytin, závad na schodech, využití neklouzavých podlahových segmentů apod.;
- pád předmětů z polic, regálů, různých výklenků a prostor umístěných ve společných prostorách bytových domů/ ubytoven, balkónů, lodžii, parapetů, střech objektů apod.

Zajistit:

- příslušnou dokumentaci BOZP¹⁵ a také pro domovníka-preventistu vytvořit zjednodušené, informačně úplné směrnice a instrukce a seznámit s nimi každého domovníka-preventistu;
- přístup k hasícím prostředkům, jističům, hlavním uzávěrům apod.;
- používání osobních ochranných prostředků – oděv, obuv apod.

Hodnocení nebezpečí tím ovšem nekončí a musí pokračovat po nastoupení domovníka-preventisty do příslušných bytových domů/ ubytoven a jejich okolí.

2. Hrozby v práci domovníka-preventisty

Hrozbu lze obecně charakterizovat jako slib něčeho zlého, nepříjemného, jednání nahánějící strach, blízkost něčeho nepříjemného, zlého, strašného, něčeho co budí hrůzu, co může způsobit škodu, ztrátu, nežádoucí změnu, či jiný nežádoucí jev.

Pokud si spojíme hrozbu s prací domovníka-preventisty, pak můžeme hrozbu charakterizovat jako primární, mimo nás nezávisle existující, vnější fenomén, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu, přičemž hodnotou můžeme (opět ve vztahu k práci domovníka-preventisty) rozumět život či zdraví domovníka-preventisty, jeho garanta, obyvatel bytových domů/ ubytoven, svobodu, majetek (hmotný či nemotný), konkrétní objekty jako bytové domy/ ubytovny, nebo životní prostředí atd.

Úplnost či neúplnost zajištění hodnoty vede k různé míře její zranitelnosti a je důležité přijmout taková opatření, která by úspěšně snížila zranitelnost hodnoty.

Závažnost hrozby je úměrná povaze hodnoty a toho, jak si danou hodnotu ceníme.

Hrozba má nežádoucí vliv na celkovou bezpečnost.

Hrozbu můžeme členit na:

- hrozba jako jev přírodní;
- hrozba působená či zamýšlená činitelem nadaným vůlí, úmyslem – zamýšlí ji, připravuje, spouští či realizuje lidský jedinec nebo kolektiv osob.

¹⁵ Dokumentace BOZP je soubor vnitřních předpisů, směrnic a nařízení každé firmy, která zaměstnává více jak jednoho zaměstnance. Obsahuje veškeré potřebné dokumenty, které definují a předepisují procesy uvnitř firmy, pro zajištění bezpečného pracovního prostředí (<https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/dokumentace-bozp/>)

Přírodní hrozby¹⁶

Lze chápat jako hrozbu vycházející z přírodních vlivů, které mohou ohrozit život, zdraví, majetek, nebo životní prostředí. V případě domovníka-preventisty to bude v některých případech zejména hrozba povodně, silného větru, nebo požáru apod.

V tomto případě je třeba mít proškoleného domovníka-preventistu i na tyto mimořádné události – hrozby a přijmout případná další opatření, ve spolupráci s ostatními subjekty, k omezení těchto hrozeb, nebo k jejich eliminaci.

Hrozby od osoby, nebo kolektivu osob

Je třeba si uvědomit, v jakém místě, prostředí a s jakými osobami se denně domovník-preventista stýká (bude stýkat) a se kterými denně pracuje (bude pracovat).

V podstatě se jedná o celou kategorii osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách, nebo lokalitách sociálně vyloučením ohrožených, nebo rizikových. Osoby, se kterými domovník-preventista pracuje nebo spolupracuje, mohou být osoby sociálně vyloučené, nebo sociálním vyloučením ohrožené, osoby žijící rizikovým způsobem života, nebo to jsou osoby, které odmítají doporučení domovníka-preventisty, či tuto pozici neuznávají.

Konkrétně se může jednat o osoby, které mají problémy v oblasti:

- ekonomické: osoby nezaměstnané, nebo s nízkým příjmem;
- sociální: osoby, které nemají kontakty, jsou vyloučeny ze sociálních sítí, nemají silné sociální vazby, nemají tzv. sociální kapitál;
- kulturní: osoby neparticipují na kultuře společnosti, např. nemají stejný přístup ke vzdělání jako ostatní, nemají přístup k některým formám sdílení kultury, mají omezený přístup k informacím;
- prostorové: místo, kde lidé žijí, ovlivňuje jejich životní styl, možnosti a volby, je důležité pro sociální status a může být jak příčinou, tak důsledkem sociálního vyloučení;
- politické: osoby neparticipují na svých občanských právech (např. neúčastní se voleb) a tím mají menší vliv na svůj osud i na společnost jako celek;
- vyloučené z bezpečí: osoby jsou vystaveny vyšším rizikům kriminality jak individuální, tak organizované;
- vyloučené z mobility v prostoru: osoby jsou omezeny místem, ale je zde i omezení ve smyslu sociální mobility;

¹⁶ <https://www.hzscr.cz/>

- symbolické: některé sociální skupiny jsou vyloučeny v rovině verbální, manifestačním vyjadřováním odporu k nim (např. z důvodu etnicity, sexuální orientace, vyznání);
- individuální: představuje např. nějaký handicap jedince (fyzický či duševní), nedostatečné vzdělání, věk.

V podstatě se často jedná o osoby:

- nezaměstnané;
- s menším vzděláním;
- které se navrátily z výkonu trestu odnětí svobody;
- recidivisté;
- postižené nadměrným požíváním alkoholu;
- požívající omamné a psychotropní látky;
- agresivní;
- neuznávající pořádek a řád;
- neochotné podřídit se autoritě;
- odmítající dodržování platných právních předpisů a další.

Hrozby od těchto osob mohou pak mít charakter:

- aktuální – naléhavé, vyžadující akutní řešení;
- dlouhodobé – které jsou řešeny průběžně;
- zjevné – viditelné, očekávané;
- latentní – skryté, neočekávané.

Hodnocení hrozeb tím ovšem nekončí a musí pokračovat po nastoupení domovníka-preventisty do příslušných bytových domů/ ubytoven a jejich okolí.

3. Rizika v práci domovníka-preventisty

Riziko může být jisté nebezpečí, možnost škody, ztráty, nezdaru, nebezpečí na rizikovém pracovišti, na kterém jsou pracovníci ohroženi chorobou z povolání nebo úrazem.

O riziku, ve vztahu k domovníkovi-preventistovi, můžeme taktéž hovořit:

- jako o nebezpečí se značnou pravděpodobností jeho výskytu;
- vyjádření pravděpodobnosti vzniku nějaké hrozby, které vychází vždy z konkrétní hrozby.

Při hodnocení rizik je potřeba zjistit:

- co by mohlo být příčinou nebezpečí/hrozby;

- jak lze případné nebezpečí/hrozbu eliminovat a tím zmírnit její riziko;
- pokud nelze nebezpečí/hrozbu zcela eliminovat, pak nastavit opatření vedoucí k minimalizaci nebezpečí/hrozeb;
- nastavit systém kontroly nebezpečí/hrozeb a jejich rizik;
- u konkrétních nebezpečí/hrozeb nastavit míru závažnosti rizika;
- stanovit úroveň úsilí o racionální snížení rizika.

Hodnocení rizik:

- je založeno na společném vnímání (domovník-preventista a jeho garant, lektor, supervizor, evaluátor, pracovník BOZP) závažnosti rizik;
- je nezbytné pro práci domovníka-preventisty;
- slouží jako prevence nehod;
- vytváří vhodné bezpečnostní opatření a zvyšování úrovně bezpečnosti práce;
- slouží ke snižování ztrát a škod hrozících z nebezpečí a hrozeb.

Úroveň závažnosti rizik

- a) bezvýznamné nebo zanedbatelné riziko, kdy není vyžadováno žádné zvláštní opatření. Nejedná se však o 100% bezpečnost, proto je nutné domovníka-preventistu na existující riziko upozornit, proškolit jej, případně nebezpečí, je-li to možné, mu fyzicky ukázat;
- b) akceptovatelné, méně významné riziko, kdy je nutno zvážit náklady na případné řešení např. určitého nebezpečí;
- c) nežádoucí riziko, kdy je bezpečnostní opatření nutno zpravidla realizovat co nejdříve;
- d) významné riziko, kdy se vyžaduje urychlené provedení odpovídajících bezpečnostních opatření snižujících toto riziko na přijatelnou úroveň;
- e) nepřijatelné riziko, které vyžaduje okamžité provedení opatření.

Při této analýze hrozeb a rizik je žádoucí, za předpokladu využití analýz při vzniku projektu, z různých policejních hlášení, statistik, znalostí a zkušeností, ze znalostí a zkušeností obyvatel bytových domů/ ubytoven, stanovit rizikové osoby – jejich minulé protiprávní jednání, způsob života a z toho vyplývající hrozby a rizika.

Hodnocení rizik tím ovšem nekončí a musí pokračovat po nastoupení domovníka-preventisty do příslušných bytových domů/ ubytoven a jejich okolí.

V práci domovníka-preventisty, případně jeho garanta, musíme dosáhnout vždy tzv. **přijatelného rizika**, kdy nebezpečí a hrozby jsou vnímány jako jisté ohrožení, avšak případné následky těchto nebezpečí a hrozeb jsou zjevně minimalizovány.

Úsilí o racionální snížení rizika musí být v míře rozumně odpovídající souměření odhadovaných nákladů spojených s tímto úsilím ve srovnání s odhadovanými výsledky (efekty) práce domovníka-preventisty.

Mnohdy by úplná eliminace nebezpečí/hrozeb a rizik z toho vyplývajících na nulovou úroveň znamenala nevykonávání určitých činností v práci domovníka-preventisty, čímž by došlo k potlačení vlastní práce domovníka-preventisty, což je logicky nemožné.

3.3 Definování cílů budoucího projektu v konkrétním městě

Nejprve je třeba jasně a zřetelně definovat cíle projektu, které se musí dotýkat obtíží v konkrétní obci či městě. Hovoříme o upřesnění a rozvinutí obecných cílů projektu, které lze charakterizovat jako:

- zvýšení bezpečnosti v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí a to ve dvou rovinách – zamezením protiprávního jednání a odstraněním nebezpečných závad;
- zajištění pořádku v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- zamezení poškozování bytových domů/ ubytoven a jejich vybavení;
- zlepšení soužití mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven;
- zlepšení soužití mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven a ostatními občany měst a obcí;
- omezení protiprávního jednání v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- zvýšení komfortu bydlení v bytových domech/ ubytovnách;
- vytvoření zájmu u obyvatel bytových domů/ ubytoven o kvalitnější způsob bydlení a žití

a tedy postupné nastolení určitého způsobu žití a bydlení v bytových domech, ubytovnách a jejich okolí, který odpovídá psaným a nepsaným normám České republiky a jistým tradicím a zvykům v bydlení ústícím do dnešního moderního¹⁷ způsobu bydlení v ČR.

¹⁷ Moderním způsobem bydlení je myšleno bydlení odpovídající bezpečnostním, požárním, hygienickým, stavebním, etickým a dalším platným normám, které musí dnešní obyvatel bytového domu nebo ubytovny (nájemník/ podnájemník/ubytovaný...) dodržovat a taktéž se jedná o dodržování jistých tradic a zvyků, které

3.3.1 Co od projektu prakticky očekáváme

Projekt „Domovník - preventista“ bude mít pozitivní dopad zejména na:

a) Osoby zaměstnané na pozici domovník-preventista

Domovníci-preventisté budou vybráni ve výběrovém řízení, kdy výhodou pozice budoucího domovníka-preventisty bude bydliště v bytovém domě nebo ubytovně, která bude zároveň pracovištěm domovníka-preventisty, nebo bydliště v sociálně vyloučené lokalitě a znalost problematiky bytových domů nebo ubytoven ve kterých bude domovník-preventista pracovat. Zároveň se vytvořením nové pozice domovník-preventista zvýší uplatnění těchto zaměstnanců na trhu práce, neboť u nich dojde k získání nových pracovních zkušeností, znalostí a dovedností a také způsobů jednání a vyjednávání s lidmi. Zároveň dojde také k lepší integraci těchto osob do společnosti, neboť nejen minoritě, ale i majoritě domovníci-preventisté ukáží své nové schopnosti, vědomosti a dovednosti a zejména pak svůj zájem pracovat a řešit problémy bytových domů nebo ubytoven a tím tak mírnit napětí mezi minoritou a majoritou. Celkově tedy dojde u těchto zaměstnanců ke zvýšení jejich sebevědomí, pocitu vlastní hodnoty a k motivaci mít trvalé zaměstnání a tím k celkovému zvýšení šance najít uplatnění na trhu práce při hledání případného dalšího zaměstnání po ukončení projektu, případně dojde k navázání kontaktu domovníka-preventisty s potencionálními zaměstnavateli.

b) Zlepšení pořádku a čistoty v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí

Vytvořením pozice domovník-preventista dojde k lepšímu a rychlejšímu řešení problémů v oblasti veřejného pořádku a občanského soužití v bytových domech a ubytovnách a jejich okolí, k efektivnější vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní/městská policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší. Domovník-preventista nebude jen preventistou sociálně-patologických jevů, často se vyskytujících v některých bytových domech a ubytovnách, ale i prostředníkem mezi obyvateli bytových domů a ubytoven a orgány samosprávy a policie při řešení různých problémů a životních situací.

c) Osoby žijící v bytových domech a ubytovnách

Pozicí domovníka-preventisty bude vytvářen pozitivní tlak na problémový způsob života, zejména pak bydlení, některých obyvatel bytových domů a ubytoven a současně pro všechny obyvatele bytových domů a ubytoven bude vytvářen pozitivní vzor bydlení a způsobu života. Domovník-preventista se stane pozitivním vzorem nejen pracujícího občana, ale i zaměstnance, který chce řešit problémy špatného bydlení a vztahů mezi obyvateli bytových domů a ubytoven, dojde k mírnění napětí mezi obyvateli sociálně vyloučených lokalit a majority a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené, z etnických skupin a multikulturního prostředí.

d) Celkové zlepšení stavu a prostředí bytových domů a ubytoven

Prací domovníka-preventisty dojde k lepší ochraně bytových domů a ubytoven a jejich vybavení před krádeží, poškozením nebo zničením. Domovník-preventista bude dohlížet na čistotu v bytových domech a ubytovnách, na dodržování domovního řádu, a na pořádek v blízkém okolí bytových domů a ubytoven. Součástí práce domovníka-preventisty bude i shromažďování všech informací o závadách a jejich hlášení službě směrem k příslušnému odboru města, nebo realitní agentuře spravující bytový fond. Drobné opravy ve společných prostorách bytových domů a ubytoven, popř. v jejich okolí, pak bude domovník-preventista provádět sám. Touto činností tak domovník-preventista přispěje nejen k lepšímu stavu bytových domů a ubytoven, ale i k zvýšení celkové úrovně bydlení v těchto domech.

3.3.2 Co od projektu může očekávat budoucí domovník-preventista

Toto zjištění, byť se to na první pohled asi nebude zdát, je velice důležité, neboť je nám schopno ukázat, zda naše očekávání v projektu „Domovník-preventista“ jsou splnitelná, neboť naše očekávání a očekávání budoucího domovníka-preventisty by měla být totožná.

Zpravidla domovník-preventista očekává:

- příslušnou odměnu za svou práci;
- solidní zázemí a pracovní vybavení;

- výbornou spolupráci s pracovníky bytového odboru (realitní agentury apod.), strážníky obecní/městské policie, asistenty prevence kriminality a s ostatními subjekty, podílejícími se na práci domovníka-preventisty;
- zastání – pomoc – podporu ze strany svých nadřízených při své práci;
- zlepšení pořádku a čistoty v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- zlepšení úrovně bydlení v bytových domech/ ubytovnách;
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven;
- zlepšení bezpečnosti v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- pozitivní hodnocení své práce od větší části obyvatel bytových domů/ ubytoven, od svého garanta a další odpovědných osob.

Jasnou definicí obsahu práce domovníka-preventisty, nastavením hranic spolupráce s ostatními subjekty, odměny za práci a možné podpory domovníka-preventisty v jeho práci, pak předejdeme zklamání jak domovníka-preventisty, tak tvůrců (realizačního týmu, vedení obce/města) celého projektu „Domovník-preventista“.

3.3.3 Co od projektu budou očekávat občané

Musíme počítat s tím, že občané při hodnocení práce domovníka-preventisty a celého projektu „Domovník-preventista“ budou velice přísní a neodpustí domovníkovi-preventistovi a celému realizačnímu týmu ani jedno pochybení v jejich práci. Proto je vhodné, např. malým písemným dotazníkem či dotazem, zjistit skutečný názor občanů na plánovaný projekt a budoucí práci domovníka-preventisty.

Občané obce/města zpravidla budou chtít:

- zlepšení vizuálního stavu bytových domů/ubytoven – opravené, město nehyzdící objekty;
- zlepšení pořádku a bezpečnosti v okolí bytových domů/ ubytoven;
- zlepšení chování obyvatel bytových domů /ubytoven a to včetně chování dětí;
- omezení protiprávního jednání obyvatel bytových domů/ ubytoven.

Obyvatelé bytových domů/ ubytoven, ve kterých bude domovník-preventista pracovat, zpravidla vyžadují perfektní práci domovníka-preventisty a to v oblastech realizace:

- postupných oprav největších závad ve svém bytovém domě/ ubytovně;
- zlepšení úrovně bydlení v jednotlivých bytech (opravy, výměny zařízení apod.);

- zlepšení vizuálního stavu bytových domů/ ubytoven (opravené, město nehyzdící objekty);
- zlepšení stavu společných prostor v bytovém domě/ubytovně (výmalba apod.);
- vytvoření zázemí pro hry dětí (hřiště);
- zlepšení pořádku a bezpečnosti;
- čistoty v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí (mnohdy je přítomen pocit, že vše má uklízet domovník-preventista);
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven;
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven a ostatními občany obce/města.

To vše ale mnohdy za předpokladu, že se nebudou muset sami příliš zapojit do společného budování „nového domova“.

Taktéž je třeba počítat s tím, že se vždy najde určité procento občanů, kteří budou odmítat uznat pozici domovníka-preventisty a stanou se tzv. „problémovými“.

3.4 Počáteční nastavení obsahu práce domovníka-preventisty, jeho funkce a povinnosti

Před vlastní realizací projektu „Domovník - preventista“ musí být zřejmé, **jaké úkoly bude domovník-preventista v obci/měště plnit**, popř. kolik domovníků-preventistů bude obec/město pro splnění předem určených úkolů potřebovat.

Konkrétní náplň práce domovníka-preventisty (zatím teoretická) bude tedy vyplývat jednak **z obecných zásad náplně práce domovníka-preventisty, z potřeb jednotlivých obcí/měst a jejich občanů, z návrhů příslušných bytových podniků** (hospodářských správ, realitních agentur apod.), které spravují bytové domy nebo ubytovny a v nichž budou domovníci-preventisté pracovat a také **dle návrhů obecních/městských policií**, které dbají na zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku ve vyloučených lokalitách v okolí problémových bytových domů a ubytoven. Je třeba si uvědomit, že domovníci-preventisté nemohou v žádném případě nahradit strážníky obecní/městské policie nebo policisty Policie ČR při výkonu jejich povolání.

Obecně lze říci, že obsahem práce domovníka-preventisty v předem stanoveném místě práce (bytový dům/ ubytovna a jejich okolí) je:

- dohled nad stanoveným místem práce;
- zodpovědnost za pořádek a bezpečnost v místě práce;
- předcházení společensky nebezpečných jevů¹⁸;
- řešení společensky nebezpečných jevů;
- oznamování společensky nebezpečných jevů příslušným orgánům;
- oznamování závad¹⁹ příslušným orgánům;
- upozorňování na vzniklé závady a na vzniklá nebezpečí – osoby/institute;
- odstraňování drobných závad;
- oslovování osob vytvářejících závady a nebezpečí, nebo vytvářejících hrozby a rizika;
- oznamování vzniklých nebo hrozících hrozeb a nebezpečí;
- poskytování základních informací občanům k odstranění závad a nebezpečí;
- poskytování informací občanům o kontaktech na příslušné instituce;
- poskytování ucelených informací občanům o publikacích zabývajících se problematikou prevence kriminality, finanční gramotnosti, činnosti odborů obce/města, rizik závislostí apod.;
- poskytování základních informací občanům o možnostech vzdělávání (kurzy, školení, přednášky) týkajících se zejména prevence kriminality, správných způsobů bydlení, finanční gramotnosti, vzdělávání dětí a mládeže, rizik závislostí apod.;
- zvládání osob, které vytvářejí závady a nebezpečí, hrozby a rizika;
- spolupráce a součinnost se všemi subjekty podílejícími se na práci domovníka-preventisty, na bezpečnosti v obci/městě a na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku (Policie ČR, obecní/městská policie, Hasičský záchranný sbor, Zdravotní záchranná služba (ZZS), jednotlivé odbory obce/města atd.);
- spolupráce se svým garantem;
- ovládání základních teoretických vědomostí a praktických dovedností domovníka-preventisty (etika, komunikace, právní povědomí, první pomoc atd.);
- umění práce s dětmi a mládeží v rovině prevence kriminality a volnočasových aktivit;
- schopnost působit na děti a mládež při zjištění společensky nebezpečných jevů;

¹⁸ Mezi společensky nebezpečné jevy řadíme např. poruchy chování, násilí, vandalismus, šikanu, kriminalitu, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, prostituci, pornografii, gamblerství.

¹⁹ Závadu lze chápat jako nedostatek, chybu, vadu něčeho, překážku, obtíž, nesnáz apod.

- schopnost se dále vzdělávat, orientovat se v příslušných předpisech, být odborníkem ve své práci;
- být neúplatným, přísným, nekompromisním zaměstnancem, který ovšem je také empatickým člověkem.

Toto obecné nastavení obsahu práce domovníka-preventisty také ukazuje na konkrétního zaměstnance, kterého je třeba v rámci výběrového řízení hledat.

3.4.1 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě

Jak již bylo uvedeno, domovník-preventista pracuje zejména ve „svém“ bytovém domě/ ubytovně a v jeho okolí. Činnost domovníka-preventisty tedy není v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě jeho prioritní aktivitou, Přesto je třeba vědět, že domovník-preventista nemůže zavírat oči k problémům vyloučených lokalit města, ve kterém pracuje, neboť problémy sociálně vyloučených lokalit mohou přímo ovlivňovat dění v bytových domech a ubytovnách, ve kterých domovník-preventista vykonává svou funkci. Proto je třeba domovníka-preventistu připravit i na to, že bude část své pracovní aktivity (pozorování, zjišťování poznatků a informací od osob) věnovat dění a situaci v širokém okolí bytového domu nebo ubytovny ve kterém pracuje a bude mít tak přehled o konkrétních problémech a rizicích sociálně vyloučené (rizikové) lokality.

V rámci celé sociálně vyloučené lokality tedy domovník-preventista plní tyto povinnosti:

- získává ze sociálně vyloučené lokality, prostřednictvím svého pozorování nebo od druhých osob, poznatky a informace;
- získané poznatky a informace zpracovává a dále relevantní informace předává Policii ČR, obecní/městské policii, asistentům prevence kriminality, odborům města, HZS, Orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD) atd. a to zpravidla prostřednictvím svého garanta;
- spolupracuje se všemi subjekty (např. s Policií ČR, obecní/městskou policií, asistenty prevence kriminality, odbory města, HZS, OSPOD, neziskovými organizacemi apod.) pracujícími v sociálně vyloučené lokalitě, nebo spolupracujícími na řešení obtíží a problémů v sociálně vyloučené lokalitě.

Činnost domovníka-preventisty v sociálně vyloučené lokalitě pak závisí na:

- a) znalosti prostředí sociálně vyloučené lokality;
- b) znalosti obyvatel sociálně vyloučené lokality;
- c) znalosti bezpečnostní situace v celé sociálně vyloučené lokalitě;
- d) znalosti obsahu práce domovníka-preventisty a jeho povinností;
- e) znalosti práce spolupracujících subjektů (Policie ČR, obecní/městské policie, asistentů prevence kriminality, jednotlivých odborů města, HZS, OSPOD, neziskových organizací atd.);
- f) znalosti možností primární a sekundární prevence (možnostem předcházet negativním jevům), umění situační prevence.

Při práci v sociálně vyloučené lokalitě by domovník-preventista měl využívat poznatků a strategie prevence kriminality.

3.4.2 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty v bytovém domě nebo ubytovně a v jejich okolí

Při vykonávání svého zaměstnání v bytovém domě/ubytovně plní domovník-preventista řadu úloh, ze kterých pak vyplývají povinnosti, jejichž plnění musí domovník-preventista striktně dodržovat. Domovník-preventista tak při svém zaměstnání plní úlohu:

- **preventisty:** je povinen činit všechna opatření k předcházení narušování veřejného pořádku, bezpečnosti a čistoty v bytovém domě/ ubytovně a před bytovým domem/ ubytovnou, poškozování bytového domu/ ubytovny, předcházet závadám v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- **garanta:** je povinen zodpovídat za pořádek v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- **mediátora a vyjednavče:** je povinen se podílet se na řešení konfliktů mezi obyvateli bytového domu/ ubytovny, nebo mezi těmito obyvateli a jinými osobami;
- **propagátora:** je povinen provádět preventivní a osvětovou činnost s obyvateli bytového domu/ ubytovny a jejich dětmi v oblasti správného způsobu bydlení, dodržování zákonů, požárních předpisů, zdraví, hygieny atd.;
- **kontrolního orgánu:** je povinen kontrolovat stav pořádku a čistoty v bytovém domě/ ubytovně a jeho okolí;
- **oznamovatele:** je povinen oznamovat závady, poruchy, poškozování bytového domu a okolí, narušování veřejného pořádku a bezpečnosti, dlouhodobé spory mezi obyvateli a

to např. bytovému odboru, obecní/městské policii, Policii ČR (zpravidla prostřednictvím svého garanta);

- **ohlašovatele:** je povinen ohlásit příslušným orgánům, jako je Policie ČR, obecní/městská policie, Cizinecká policie, HZS atd., porušování zákona a podezřelé osoby;
- **odborného pomocníka:** je povinen provádět na vyžádání asistence příslušným orgánům při jejich práci v bytovém domě /ubytovně a jeho okolí a být jim nápomocen při jejich činnosti;
- **poslání občanů:** je povinen být maximálně nápomocen všem obyvatelům bytového domu/ ubytovny v jejich bydlení a problémech z toho vyplývajících, popř. i v náročných životních situacích;
- **opraváře:** je povinen svépomocí provádět drobné opravy v bytovém domě/ ubytovně.

Dále lze u domovníka-preventisty, při jeho práci v bytovém domě nebo ubytovně a jejich okolí, chápat jako povinnost²⁰:

- jednat v souladu s metodickými a odbornými pokyny pověřeného pracovníka obce, který komplexně garantuje jeho aktivity a jedná v souladu s oprávněnými zájmy města;
- být klíčovou kontaktní osobou mezi nájemníky, asistenty prevence kriminality, strážníky s územní odpovědností (územářem-okrskářem), případně s Policií ČR a správou bytového fondu při řešení základních otázek bezpečnosti, pořádku v domě, v jeho bezprostředním okolí a naplňování požadavků domovního řádu;
- denně osobně reagovat na aktuální situaci, informovat kompetentního pracovníka na případné závady či nedostatky, porušování domovního řádu, pravidel občanského soužití, požárních předpisů, být v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města;
- provádět drobné opravy ve společných prostorách domu a v nebytových prostorech (např. opravy zámků, dveří, PVC na schodištích a ostatních společných prostorech), na které byl profesně připraven; provádět dohled nad technickým stavem instalačních rozvodů vody, ústředního topení včetně oznamování funkčnosti hlavních uzávěrů a přístupu k nim; nad stavem ostatních zařízení domu (domovního telefonu, zámků, osvětlení, výtahů, domovních schránek apod.);

²⁰ <https://www.mvcr.cz>

- provádět odečet stavu elektroměrů a hlavních měřičů v přívodovém uzlu, nebo provádět asistenci při takovémto odečtu;
- provádět obecnou kontrolu prostředků požární ochrany;
- hlásit bez odkladu opravy většího charakteru technikovi;
- dohlížet nad úklidovými činnostmi spojenými s udržováním čistoty a pořádku ve svěřeném objektu (objektech) a v jejich bezprostředním okolí;
- zprostředkovávat komunikaci mezi zástupci města a nájemníky;
- podílet se na kontrole dodržování domovního řádu (zvláště pravidel užívání bytů a společných prostor domu, zajištění odemykání a zamykání budovy a v neposlední řadě i efektivní údržby domu);
- provádět dohled nad bezpečností a veřejným pořádkem; v součinnosti s asistenty prevence kriminality a strážníky obecní/městské policie předcházet protiprávnímu jednání a řešit vzniklé spory související s narušováním zásad občanského soužití;
- upozorňovat nájemníky na dodržování obecně závazných zákonů, vyhlášek a nařízení obce dotýkajících se jejich bezpečnosti;
- dohlížet na ohlašovací povinnost, zjistí-li nesrovnalosti v počtu osob bydlících v bytě;
- oslovovat osoby, jejichž jednání je v rozporu s domovním řádem;
- vést domovní knihu se záznamy o zjištěných závadách, porušování domovního řádu apod. a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu včetně další požadované evidence;
- uplatňovat základní principy součinnosti se složkami Integrovaného záchranného systému (IZS), odborem sociálních věcí a případně i s terénními sociálními pracovníky;
- upozorňovat přestupce na případné důsledky jejich činnosti; informovat pověřeného pracovníka obce o skutečnostech, majících vliv na bezpečnost a veřejný pořádek v domě.

3.4.3 Úloha a povinnosti domovníka-preventisty na ostatních místech a v prostorách, souvisejících s výkonem jeho práce

Ostatními místy souvisejícími s výkonem práce domovníka-preventisty rozumíme ta místa nebo prostory veřejnosti přístupné, které spadají pod správu obce, přímo souvisí s prací

domovníka-preventisty a domovník-preventista má tuto činnost uvedenu ve své pracovní smlouvě.

Jedná se zejména o tyto venkovní a vnitřní prostory:

- dětská hřiště, sportoviště a pískoviště;
- kulturní místnosti sloužící ke kulturní, vzdělávací a komunitní činnosti;
- posilovny a herny.

Domovník-preventista je zde povinen provádět:

- kontrolu pořádku a čistoty;
- kontrolu veřejného pořádku a bezpečnosti;
- kontrolu bezpečnosti vybavení;
- provádět drobnou údržbu vybavení;
- hlásit závady na vybavení;
- spolupracovat při odstraňování závad na vybavení;
- dbát na dodržování provozního řádu;
- dbát na dodržování provozní doby;
- otevírat a uzavírat prostory v závislosti na provozní době.

Domovník-preventista zde nemá nadstandardní povinnosti (ani práva) než běžný občan.

3.4.4 Teoretická náplň pracovní činnosti domovníka-preventisty²¹

Při výkonu své práce je povinen domovník-preventista zejména:

- jednat v souladu s metodickými a odbornými pokyny pověřeného pracovníka obce, který komplexně garantuje jeho aktivity a jedná v souladu s oprávněnými zájmy města;
- být klíčovou kontaktní osobou mezi nájemníky, asistenty prevence kriminality, strážníky s územní odpovědností (tzv. územářem, nebo tzv. okrskářem), případně s Policií ČR a správou bytového fondu při řešení základních otázek bezpečnosti, pořádku v domě, v jeho bezprostředním okolí a naplňování požadavků domovního řádu;
- denně osobně reagovat na aktuální situaci, tj. informovat kompetentního pracovníka na případné závady či nedostatky, porušování domovního řádu, pravidel občanského

²¹ <https://www.mvcr.cz>

soužití, požárních předpisů a být v pravidelném kontaktu s pověřenou osobou bytového fondu města;

- nastolit systém garantující dodržování základních bezpečnostních standardů v bytovém domě/ubytovně obce všemi nájemníky;
- snižovat stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu;
- vytvářet podmínky pro dlouhodobé udržení pořádku, společensky žádoucích vztahů a jednání;
- posilovat odpovědnost nájemníků za péči, údržbu a užívání svěřeného majetku.

Domovník-preventista dále v rámci svého zaměstnání (jak je již obdobně uvedeno v jeho povinnostech)²² povinen:

- provádět drobné opravy ve společných prostorách domu a v nebytových prostorech (např. opravy zámků, dveří, PVC na schodištích a ostatních společných prostorech), na které byl profesně připraven; dohled nad technickým stavem instalačních rozvodů vody, ústředního topení včetně oznamování funkčnosti hlavních uzávěrů a přístupu k nim; a nad stavem ostatních zařízení domu (domovního telefonu, zámků, osvětlení, výtahů, domovních schránek apod.);
- provádět odečet stavu elektroměrů a hlavních měřičů v přívodovém uzlu, nebo při nich asistovat, kontrolovat prostředky požární ochrany a hlásit bez odkladu opravy většího charakteru technikovi;
- dohlížet nad úklidovými činnostmi spojenými s udržováním čistoty a pořádku ve svěřeném objektu (objektech) a jeho bezprostředním okolí;
- zprostředkovávat komunikaci mezi zástupci města a nájemníky, podílet se na kontrole dodržování domovního řádu (zvláště pravidel užívání bytů a společných prostor domu, zajištění odemykání a zamykání budovy a v neposlední řadě i efektivní údržbu domu);
- provádět dohled nad bezpečností a veřejným pořádkem; v součinnosti s asistenty a strážníky předcházet protiprávnímu jednání a řešit vzniklé spory související s narušováním zásad občanského soužití;

²² <https://www.mvcr.cz>

- upozorňovat nájemníky na dodržování zákonů, obecně závazných vyhlášek a nařízení dotýkající se jejich bezpečnosti a mít ohlašovací povinnost, zjistí-li nesrovnalosti v počtu osob bydlících v bytě;
- oslovovat osoby, jejichž jednání je v rozporu s domovním řádem;
- vést domovní knihu se záznamy o zjištěných závadách, porušování domovního řádu apod. a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu včetně další požadované evidence;
- uplatňovat základní principy součinnosti se složkami IZS, odborem sociálních věcí a případně i s terénními sociálními pracovníky;
- upozorňovat přestupce na případné důsledky jejich činnosti; informovat pověřeného pracovníka obce o skutečnostech majících vliv na bezpečnost a veřejný pořádek v domě;
- uplatňovat základní standardy situační prevence.

3.4.5 Obsah práce domovníka-preventisty v rovině praktické

Prakticky pak může domovník-preventista, při výkonu svého zaměstnání, pracovat např. v těchto oblastech:

a) Dohlížet na dodržování pořádku v bytovém domě nebo ubytovně (popř. i jeho úklid v tzv. krizových nebo mimořádných situacích, nebo jako motivace obyvatelů):

- kontrola čistoty ve společných chodbách a schodištích (sklepy a půda);
- kontrola čistoty společných sociálních zařízení a společné kuchyně v ubytovnách;
- zajištění spolupráce nájemníků nebo ubytovaných na úklidu v domě, ubytovně.

b) Dohlížet na dodržování pořádku v okolí domu (popř. i jeho úklid v tzv. krizových nebo mimořádných situacích, nebo jako motivace obyvatelů):

- kontrola čistoty v okolí domu, zejména u vchodu do domu a pod okny nájemníků nebo ubytovaných, kontrola čistoty chodníků a dvorů;
- kontrola pořádku kolem kontejnerů na odpad, kontrola uzavření kontejnerů;
- dohled nad odstraněním skládek a vraků vozidel z okolí domu;
- v zimním období kontrola úklidu sněhu z chodníků a dvorů a posypu proti náledí;
- zajištění spolupráce nájemníků nebo ubytovaných na úklidu v okolí domu, ubytovny.

c) Provádět prevenci trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů:

- předcházení hádkám a sporům mezi nájemníky nebo ubytovanými;
- dohlížení nad veřejným pořádkem v okolí domu ve spolupráci s asistenty prevence kriminality, nebo místně příslušným okrskářem obecní/městské policie;
- předcházení obtěžujícímu chování občanů (např. hluk z provozu motorových vozidel před domem a z chovu zvířat, křik atd.);
- kontrola při dodržování protipožárních předpisů;
- kontrola dodržování zákazu kouření a pití alkoholu ve společných prostorách objektů;
- přehled o pohybu a pobytu cizích osob v domě, součinnost s policií při řešení obtíží s bezdomovci;
- kontrola dodržování vyhlášky města o chovu zvířat;
- kontrola dodržování nočního klidu.

d) Spolupracovat s příslušným bytovým podnikem:

- efektivní předávání informací nájemníkům/ubytovaným domu;
- poskytování informací a rad při řešení pojistných událostí;
- odečty energií, nebo asistence při odečtech;
- zpřístupnění společných prostor domu;
- při drobných opravách např. ve formě výměny žárovek, které domovníkovi-preventistovi poskytne správce domu;
- spolupráce s externími firmami, které provádí na objednávku správce domu, u oprav a revizí;
- při větších opravách dozor nad pracovníky provádějícími opravu;
- v období topné sezóny kontrola odvězdušňování radiátorů ústředního topení ve všech bytech a ubytovacích místnostech;
- odhalování a nahlásování poruch, závad a vážného porušování domovního řádu nájemníky nebo ubytovanými;
- účast na kontrolách prováděných správcem domu;
- zajištění komunikace s nájemníky a ubytovanými;
- hlášení, v předem stanovené lhůtě, správci domu změny v počtu osob v jednotlivých bytových jednotkách a ubytovacích místnostech;

- provádění vizuální kontroly instalovaného protipožárního zařízení;
- předcházení nedovolených záborů veřejného prostranství nájemníky nebo ubytovanými před domem neb ubytovnou.

e) Chránit majetek města:

- kontrola jednotlivých částí domů (chodby, schodiště, sklepy, půda);
- kontrola vstupních dveří a samo-zavíračů;
- zejména v zimním období zavření všech oken ve společných chodbách a schodištích (sklepích a půdách), zavření všech vchodových dveří;
- kontrola funkčnosti a kompletnosti osvětlení ve všech prostorách domu, ve společné kuchyni a ve všech společných sociálních zařízeních v ubytovně;
- přehled o nájemnících/ ubytovaných a návštěvách v domě;
- zamykání vchodových dveří do domu nebo ubytovny.

f) Spolupracovat s obecní/městskou policií, asistenty prevence kriminality, Policií ČR, Hasičským záchranným sborem, jednotlivými odbory města, manažerem prevence kriminality, nestátními neziskovými organizacemi, sociální správou, úřadem práce, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality atd.

- informace o počtu nájemníků v bytovém domě/ ubytovně;
- poskytování informací o protiprávním jednání nájemníků a ubytovaných;
- součinnost se složkami IZS;
- asistence při doručování písemností do vlastních rukou, nebo finančních prostředků.

g) Komunikovat s nájemníky a ubytovanými:

- upozorňování na porušování domovního řádu, nebo jejich protiprávního jednání;
- vytváření lepších osobních a sousedských vztahů;
- práce na změně sociálních návyků nájemníků a ubytovaných a jejich vztahu ke společnému majetku;
- spolupráce s nájemníky nebo ubytovanými při úklidu nebo na opravách v domě/ ubytovně a okolí;
- předávání informací a provádění základního poradenství.

h) Spolupracovat s garantem domovníka-preventisty:

- čistota v domě, veřejný pořádek, soužití nájemníků a ubytovaných, ochrana majetku, závady a poruchy, opravy v domě atd.;

- vedením domovní knihy se záznamy o své vykonané práci, zjištěných závadách a poruchách, porušování domovního řádu a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu domu/ ubytovny včetně další požadované evidence.

3.4.6 Domovník-preventista a domovní řád

Domovník-preventista je zpravidla tým, který se **podílí na úpravě původního domovního řádu**, dbá na jeho **umístění** v domě, chrání jej a dohlíží na jeho **dodržování**. Domovní řád upravuje především otázky způsobu bydlení, chování v domě, užívání společných prostor a prostor před domem. Domovní řád je **důležitá listina** a **každý bytový dům by jím měl být vybaven!** Domovní řád musí být umístěn na viditelném místě. V případě, že je domovní řád nájemníky poškozován, předává se každému nájemníkovi zvlášť s nájemní smlouvou.

Vzniku domovního řádu a jeho úpravě je třeba věnovat maximální péči! Domovní řád upravuje zejména:

- užívání společných částí a jejich úklid (zakazuje např. kouření);
- dodržování nočního klidu a klidu denního v domě;
- chov a venčení zvířat;
- oblast požární ochrany (použití otevřeného ohně, pořádek na chodbě, umístění a funkčnost hydrantů a hasičských přístrojů);
- otázku bezpečnosti domu (uzamykání dveří atd.);
- větrání bytů, vyhazování věcí z oken, pěstování květin na parapetech oken;
- použití klíčů ke společným prostorám (jejich uložení);
- používání koláren, prádelen, sušáren, sklepů a půd;
- preventivní povinnosti ochrany společného majetku;
- návštěv, oprav v bytě, odečítání měřidel;
- úklid sněhu z balkonů a teras;
- pořádek před domem, ukládání odpadů do kontejnerů.

3.4.7 Domovník-preventista a vedení domovní knihy

Každý domovník -preventista by měl vést domovní knihu, která je vystavena pro příslušný dům nebo domy (vchody domu), ve kterých domovník-preventista pracuje.

Tato kniha slouží jako např.:

- výkaz pracovní činnosti domovníka-preventisty;
- kniha nájemníků/ ubytovaných, popř. jejich dlouhodobých návštěv;
- kniha úklidu;
- kniha závad;
- kniha plánovaných a realizovaných oprav a revizí;
- kniha čistoty před domem;
- kniha problémových nájemníků.

Domovní kniha tedy není důležitá jen pro vykazování a kontrolu práce domovníka-preventisty, ale **slouží i jako kontrola stavu bytového domu/ ubytovny, závad, oprav a revizí, nebo soupisu nájemníků, problémových občanů, návštěv obyvatelů bytových domů a ubytoven apod.** V některých částech domovní knihy je třeba ovšem vzít v potaz ochranu osobních údajů.

Domovní kniha tedy jednoznačně slouží domovníkovi-preventistovi a jeho garantovi k orientaci na jeho pracovišti.

3.4.8 Nastavení administrativní činnosti domovníka-preventisty

Společně s domovní knihou je spojena i administrativní činnost domovníka-preventisty. Do administrativní činnosti domovníka-preventisty řadíme:

- počet domovních knih, které bude domovník-preventista spravovat;
- co vše bude a jak do těchto knih, budoucí domovník-preventista, zapisovat.

Prakticky se administrativa nastavuje až po nástupu domovníka-preventisty do své pozice, a to podle úrovně jeho praktických schopností, stavu pořádku, bezpečnosti a závad v bytovém domě/ ubytovně a po domluvě mezi domovníkem-preventistou a garantem.

Předem je však třeba mít vyřešeno:

- jakým způsobem bude domovník-preventista podávat hlášení např. o závadách na bytový podnik/ realitní agenturu;

- jakým způsobem a jak často bude domovník-preventista předávat informace o své práci garantovi.

Tato činnost bude záležet nejen na schopnostech domovníka-preventisty, ale i na úrovni spolupráce a důvěry mezi domovníkem-preventistou a zaměstnanci spolupracujících subjektů, ale i na vybavení místnosti domovníka-preventisty (PC).

Administrativní činnost domovníka-preventisty je dále popsána v další části této metodiky domovníka-preventisty.

3.4.9 Funkce pozice domovníka-preventisty

Jak již bylo uvedeno (v části úloha a povinnosti domovníka-preventisty), obsah práce domovníka-preventisty je velmi rozmanitý a bude záležet na každé obci nebo městu, jak tuto jeho práci nastaví. Vždy by ale práce domovníka-preventisty měla zahrnovat **základní okruhy činnosti** - tedy funkce jeho práce. Jedná se o funkci **preventivní, oznamovací, ohlašovací, kontrolní, opravárenskou, spolupracující a vyhodnocovací**. Cílem těchto funkcí je komplexně působit v místě svého pracoviště, mít přehled o „svých“ nájemnících a ubytovaných, o jejich chování a o celém dění v domě a jeho okolí.

a) Funkce preventivní:

předcházet narušování veřejného pořádku, bezpečnosti a čistoty v domě a před domem, poškozování domu, preventivní a osvětová činnost s obyvateli bytového domu a jejich dětmi;

b) Funkce oznamovací:

nahlašování závad, poruch, popř. pojistných událostí, poškozování bytového domu a okolí, narušování veřejného pořádku a bezpečnosti bytovému odboru a policii;

c) Funkce ohlašovací:

ohlašovat příslušným orgánům, jako je Policie ČR, obecní/městská policie, Cizinecká policie atd., porušování zákona a podezřelé osoby.

d) Funkce kontrolní:

kontrolovat stav pořádku a čistoty v domě a jeho okolí;

e) Funkce pomáhající:

být maximálně nápomocen všem obyvatelům v jejich bydlení, popř. i v životních situacích;

f) Funkce opravárenská:

provádět svépomocí základní opravy v domě a bytech;

g) Funkce spolupracující:

pomáhat v činnosti bytovému odboru, policii a ostatním orgánům zainteresovaným na správné činnosti bytového domu/ ubytovny a dodržování veřejného pořádku a bezpečnosti v domě a okolí;

h) Funkce vyhodnocovací:

vždy v pravidelných intervalech vyhodnocovat stav čistoty, pořádku a bezpečnosti v bytovém domě a jeho okolí.

3.4.10 Chyby při nastavování obsahu práce domovníka-preventisty

Z praxe již víme, že při nastavování obsahu práce často **dochází k chybám**, které později **vedou k odchodu** domovníka-preventisty z jeho pozice, nebo **snižují vlastní efektivitu** práce domovníka-preventisty.

Z praxe víme, že se jedná např. o tyto situace:

- a) domovník-preventista má do svých pracovních úkolů zařazeny i ty povinnosti, které nepatří do náplně práce domovníka-preventisty dle této metodiky, **např. pravidelný úklid ve společných prostorách domu a před domem**;
- b) s domovníkem-preventistou **nepolupracuje** bytový odbor nebo realitní agentura spravující bytové domy/ ubytovny, ve kterých domovník-preventista vykonává své zaměstnání, kdy např. domovník-preventista eliminuje určité činnosti, nebo množství předmětů ve společných prostorách bytových domů a ubytoven, příslušný pracovník jiného subjektu to naopak obyvatelům těchto bytových domů a ubytoven povoluje;
- c) domovník-preventista **má konflikty** s domovníky, kteří v bytových domech již pracují, a kteří mohou být zaměstnanci realitní agentury, nebo města;
- d) domovník-preventista **nemá podporu** ve své práci od vedení obecní/městské policie, nebo vedení obce/města.

3.4.11 Zodpovědnost domovníka-preventisty za svěřené hodnoty

Z průběhu pilotního projektu „Domovník - preventista“ (r. 2020) víme, že by každý domovník-preventista před nástupem do svého zaměstnání měl **přijmout zodpovědnost** za svěřené předměty, jako jsou např.:

- nástroje k úklidu a k drobné opravárenské činnosti;
- PC, tiskárna;
- předměty sloužící k administrativě a kancelářské potřeby;
- ostatní vybavení kanceláře domovníka-preventisty;
- svěřené klíče od vchodu do bytového domu/ ubytovny, vstupů do sklepních prostor, půd atd.

Domovník-preventista tedy **nesmí zapůjčovat** tyto svěřené předměty, nebo materiál, nikomu než oprávněným osobám a taktéž **nesmí umožnit vstup do bytových domů nebo ubytoven, nebo jejich částí, bez povolení** správce bytového domu nebo ubytovny.

Tyto skutečnosti by měly být ošetřeny písemně a s uvedením možných sankcí při jejich porušení dle platného zákoníku práce.

3.4.12 Ochrana osobní údajů při práci domovníka-preventisty

Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, GDPR – General Data Protection Regulation, nařízení Evropského parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES, je novou celoevropsky přímo závaznou komplexní právní regulací, která výrazně zvýší ochranu osobních dat občanů.

Nařízení GDPR nabylo účinnosti 25. května 2018 a v České republice nahradilo dosud platný zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů. Hlavním smyslem tohoto předpisu je vyšší harmonizace úpravy ochrany osobních údajů a posílení práv subjektů údajů, a tedy i kvalitnější kontrola nakládání s osobními daty lidí. Rovněž dochází k přesnějšímu stanovení povinností správců a zvýšení sankcí za jejich porušení.

I když domovníci-preventisté prakticky nezpracovávají osobní údaje, je nutné, aby odpovědný pracovník (garant) prováděl kontrolu písemností každého

domovníka-preventisty, kontrolu jeho poznámek, nebo záznamů v PC, kterými může být domovník-preventista vybaven. Cílem této kontroly je zajistit, aby ze strany domovníka-preventisty nedocházelo k neoprávněnému shromažďování osobních údajů občanů (nájemníku bytových domů, nebo ubytovaných na ubytovnách).

Domovník-preventista by taktéž měl projít krátkým školením o tom co to je osobní údaj a jak s ním případně lze/nelze nakládat.

3.5 Zjištění zájmu všech subjektů podílejících se na budoucím projektu

Do přípravné fáze patří i ověření zájmu o projekt „Domovník - preventista" u ostatních subjektů, které se mohou podílet na vzniku a průběhu tohoto budoucího projektu. Jedná se tedy zejména o oslovení:

- manažera prevence kriminality obce;
- pracovníka sociálního odboru obce;
- zástupce Úřadu práce;
- zástupce Policie ČR;
- zástupce strážníků obecní/městské policie a asistentů prevence kriminality;
- zástupce pracovníků terénní sociální práce;
- správce bytového fondu;
- představitelé nestátních neziskových organizací.

Je nutné jasně teoreticky i prakticky definovat:

- bezpečnostní situaci v obci/měště;
- které aktivity v obci/měště a jeho bytových domech/ ubytovnách je třeba aktuálně řešit – které jsou tedy pro obec/město nejvíce rizikové;
- jaké možnosti při řešení těchto problémů přináší pozice domovníka-preventisty ve spojení s pozicí asistentů prevence kriminality a strážníků obecní/městské policie;
- jaké situace pozice domovníka-preventisty nemůže vyřešit – předejít možnému rozčarování z pozice a práce domovníka-preventisty.

Tato rozprava/setkání/porada by měla být zakončena jasným stanoviskem o podpoře nebo odmítnutí zřízení pozice domovníka-preventisty v obci/měště. Zástupci těchto subjektů se

pak vyjádří do zpracování podkladů pro výzvu a vyhlášení výběrového řízení, kdy se mohou podílet na definování cílů projektu, obsahu práce domovníka-preventisty a priorit jeho činnosti, místa výkonu jeho práce a osobnostních požadavků na domovníka-preventistu, popř. nastavit základní rámec možné úrovně budoucí spolupráce s domovníky-preventisty.

3.6 Vytvoření realizačního týmu projektu

V rámci přípravné fáze je třeba vytvořit realizační tým, který ve všech rovinách povede projekt „Domovník - preventista“. Jedná se zejména o vytvoření pozic:

- garant domovníka-preventisty, který vykonává svou činnost dle standardů Metodiky Ministerstva vnitra ČR „Domovník - preventista“; zpracovává směrnice pro domovníky-preventisty a plán jejich činnosti, provádí každodenní kontakt s domovníkem-preventistou, tj. vede, řídí, kontroluje a vyhodnocuje práci domovníka-preventisty, spolupracuje s ostatními členy realizačního týmu;
- projektový manažer, který vede věcnou část projektové dokumentace (rozhodnutí, projektová žádost, monitorovací zprávy), řídí realizační tým, sleduje průběh harmonogramu projektu, kontroluje plnění cílů a indikátorů, komunikuje s poskytovatelem i příjemcem dotace;
- finanční manažer, který vede finanční část projektové dokumentace (účetní doklady, soupiska, žádosti o platbu); kontroluje způsobilost výdajů, správnost účetních dokladů a sleduje čerpání rozpočtu; spolupracuje s projektovým manažerem projektu;
- evaluátor, který provádí evaluaci celého projektu;
- metodik, který zajišťuje především odborný dohled a vyhodnocení realizace projektu dle (této) „Metodiky domovníka - preventisty“, provádí metodický dohled nad tvorbou směrnic domovníků-preventistů, sestavuje vzdělávací plán domovníků-preventistů; vybírá vhodné dodavatele vzdělávacích a poradenských aktivit, získává zpětné vazby od domovníků-preventistů, řeší složitější problémy spojené se službou domovníků-preventistů, spolupracuje na formulování závěrů evaluace, poskytuje potřebné data ke tvorbě evaluační zprávy, spolupracuje s ostatními partnery projektu;

- koordinátor projektu, který koordinuje činnost domovníků-preventistů ve vztahu k měnící se legislativě, koordinuje vztahy domovníků-preventistů s ostatními subjekty (MP, IZS, OSPOD), shromažďuje data od ostatních měst, kde jsou domovníci-preventisté a aplikuje je do praxe.

Taktéž je třeba z vlastních zdrojů, nebo jako nákup služeb, zajistit kvalitní a zkušené lektory a supervizory, kteří budou provádět příslušná vzdělávání domovníků-preventistů, jejich garantů a supervizi celého projektu.

3.7 Předběžné ověření zájmu o pozici domovníka-preventisty

Po zjištění a zajištění zájmu všech subjektů na projektu „Domovník - preventista“ je nutností **ověřit si**, zda je o pozici domovník-preventista předběžný **zájem** ze strany možných uchazečů. Záměrně hovoříme o předběžném zájmu, neboť v této chvíli není ještě vydefinována řada věcí, které budou uchazeče o pozici domovníka-preventisty zajímat.

Jedná se např. o:

- pracovní dobu;
- přesný obsah práce;
- místo výkonu práce;
- přesnou výši platu.

Tento předběžný zájem by měly ověřit subjekty, které mají místní a osobní znalost prostředí, kde by měl domovník-preventista vykonávat svou práci.

Jako nejvhodnější se jeví:

- asistenti prevence kriminality;
- strážníci obecní/městské policie;
- pracovníci terénní sociální práce apod.

Při zjišťování tohoto předběžného zájmu o pozici domovníka-preventisty je nutno podávat pouze obecné informace, tedy nastínit obsah práce domovníka-preventisty a jeho možné finanční ohodnocení. Tímto předběžným průzkumem získáme důležitou informaci o zájmu a počtu potencionálních uchazečů o pozici domovníka-preventisty.

3.8 Možnosti obce či města v oblasti investic do budoucího projektu

V této části kapitoly je třeba se zamyslet nad **finanční částkou**, se kterou může obec/město disponovat v rámci realizace projektu.

Jedná se zejména o finanční prostředky, nebo spoluúcast (dle nastavení projektu) na financování:

- odměn realizačního týmu za vykonanou práci, zpravidla se jedná o pozici garanta domovníka-preventisty, projektového a finančního manažera projektu, evaluátora, metodika projektu a koordinátora projektu;
- platu domovníků-preventistů;
- odměn lektora, nebo lektorského týmu;
- odměn supervizora;
- odměn evaluátorovi projektu;
- vybavení místnosti pro domovníka-preventistu – kancelářský nábytek, kancelářské potřeby, PC, tiskárna apod.;
- ústroj pro domovníka-preventistu – letní i zimní ústroj;
- vybavení pro domovníka-preventistu – nářadí pro drobné opravy, úklidové prostředky, svítidla, pracovní rukavice apod.

a další položky, které mohou být rozdílné dle nastavení projektu a počtu osob, které se na něm podílejí.

3.9 Vyhodnocení rizik projektu

Při vzniku projektu je třeba také **uvažovat o možných rizicích**, které mohou narušovat vznik nebo průběh projektu a tato rizika s dostatečným předstihem vyhodnotit a eliminovat.

Jedná se zejména o:

- nedostatek vhodných kandidátů na pracovní místo domovníků-preventistů;
- nedostatečně ujasněná role domovníka-preventisty a podstaty jeho činnosti;
- nedostatečná motivace a spolupráce cílové skupiny s domovníky-preventisty;
- nedostatečná motivace domovníků-preventistů;

- častá fluktuace domovníků-preventistů;
- nedostatečně kvalitní tým pracovníků, který bude provádět administraci projektu;
- tým lektorů a supervizorů, kteří nemají zkušenosti se školením domovníků-preventistů.

3.9.1 Nedostatek vhodných kandidátů na pracovní místo domovník-preventista

Při výběru na pozici domovník-preventista **se setkáváme s nedostatkem vhodných kandidátů na pozici domovník-preventista**. Jedná se např. o situace, kdy uchazeč:

- není státním občanem ČR;
- není k výkonu práce domovníka-preventisty zdravotně způsobilý;
- není schopen doložit výpisem z rejstříku trestů svou beztrestnost;
- je proti němu vedeno trestní stíhání;
- jedná se o osobu, která se často dopouští přestupků;
- jedná se o osobu, která má celkově špatnou pověst;
- jedná se o osobu, která chce nastoupením do pozice domovníka-preventisty řešit letité spory a zášť mezi svou rodinou a ostatními rodinami;
- nebydlí v bytových domech nebo na ubytovně, kde by měl vykonávat svou práci domovníka-preventisty, nebo nebydlí v rizikové nebo sociálně vyloučené lokalitě, ve které jsou příslušné bytové domy nebo ubytovny, nebo nemá místní a osobní znalost.

3.9.2 Nedostatečně ujasněná role domovníka-preventisty a podstaty jeho činnosti

Před zahájením projektu je třeba zcela jednoznačně, a nejlépe písemně, všem možným uchazečům o zaměstnání domovníka-preventisty **definovat role a podstatu práce domovníka-preventisty**.

Role domovníka-preventisty:

- preventista – předchází společensky nežádoucímu chování a jednání v bytovém domě, ubytovně a jejich blízkém okolí;
- garant – spoluzodpovídá za bezpečnost a pořádek ve svěřeném bytovém domě, nebo ubytovně a jejich blízkém okolí.

Podstatu zaměstnání domovníka-preventisty tvoří:

- celková náplň práce domovníka-preventisty, tak jak si to zaměstnavatel domovníka-preventisty (obec/město) představuje, za splnění podmínek teoretické náplně práce domovníka-preventisty uvedené v této metodice;
- rozložení pracovní doby domovníka-preventisty (ranní a odpolední směna, nebo dělená pracovní doba např. 7:00-11:00 a 13:00-17:00 hod.);
- výše platu domovníka-preventisty.

Zveřejněním všech těchto informací se v budoucím projektu **vyvarujeme předčasného odchodu již zaměstnaného domovníka-preventisty.**

3.9.3 Nedostatečná motivace a spolupráce cílové skupiny s domovníky-preventisty

Před zahájením projektu je dobré provést s obyvateli bytových domů/ ubytoven, ve kterých bude domovník-preventista pracovat, veřejné setkání (domovní schůzi) a seznámit všechny obyvatele bytových domů nebo ubytoven:

- se záměrem projektu;
- s dobou trvání projektu;
- s rolemi domovníka-preventisty;
- s obsahem práce domovníka-preventisty;
- s ostatními subjekty podílejícími se na projektu;
- s výhodami práce domovníka-preventisty pro obyvatele bytových domů/ ubytoven.

Dále je vhodné provést šetření v příslušných bytových domech a ubytovnách, ve kterých bude konkrétní domovník-preventista vykonávat své zaměstnání, s cílem zjistit:

- jaké je chování kandidáta na pozici domovník-preventista k ostatním obyvatelům bytového domu/ ubytovny;
- jaké je postavení blízké rodiny kandidáta na pozici domovník-preventista v bytovém domě/ ubytovně k ostatním obyvatelům těchto objektů;
- jaký je vztah kandidáta na pozici domovník-preventista k majetku obce či města (k bytovému domu/ ubytovně a jejich vybavení);

- jak by obyvatelé bytového domu/ ubytovny vnímali konkrétního domovníka-preventistu ve svém domě/ ubytovně a zda by byli schopni s ním spolupracovat;
- zda je něco, co by mohlo budoucímu domovníkovi-preventistovi bránit plně vykonávat své zaměstnání.

Ověřením všech těchto informací se v budoucím projektu vyvarujeme předčasného odchodu již zaměstnaného domovníka-preventisty.

3.9.4 Nedostatečná motivace domovníků-preventistů

Před zahájením projektu (a samozřejmě také během jeho trvání) **je třeba stále motivovat domovníka-preventistu pro jeho zájem o své zaměstnání:**

- vysvětlit význam práce domovníka-preventisty;
- osvětlit výjimečnost poslání domovníka-preventisty;
- ozřejmit možné těžkosti vznikající v práci domovníka-preventisty;
- ujistit, že domovník-preventista není ve svém poslání a práci nikdy sám.

Finanční ohodnocení stojí v motivaci na prvním místě. O motivaci domovníků-preventistů je v této metodice ještě pojednáno.

3.9.5 Nedostatečně kvalitní tým pracovníků, který bude provádět administraci projektu

Jak již bylo výše uvedeno, je třeba před projektem **vytvořit** tým schopných zaměstnanců, kteří budou administrovat celý projekt a také **zajistit** zastupitelnost těchto zaměstnanců. Bez kvalitního týmu, který je dostatečně motivovaný, nelze úspěšně projekt realizovat.

Pamatujme, že i tento tým osob musí být ke své práci motivován a to nejen plněním cílů projektu!

3.9.6 Nevhodně vybraný garant domovníka-preventisty

Úspěch celého projektu a výsledné práce domovníka-preventisty **závisí** také na kvalitním garantovi domovníka-preventisty. Může se stát, že určený garant nemá **odpovídající předpoklady**, neboť:

- nebyl na pozici garanta vybrán dobrovolně – v podstatě nechce tuto funkci vykonávat;
- nemá lidské předpoklady pro tuto pozici – není zjevně schopen pracovat s lidmi, nebo vést tým pracovníků;
- nemá odborné předpoklady pro tuto pozici;
- nemá motivaci pro výkon této funkce – není nijak finančně za výkon funkce zvýhodněn;
- je příliš vytížen svým hlavním pracovním poměrem;
- zjevně nemá neformální autoritu;
- není schopen pracovat ve vyloučené (rizikové) lokalitě a s nepřízpůsobivými osobami.

Více informací k osobě garanta domovníka-preventisty je uvedeno v kapitole „Pozice odborného garanta domovníka-preventisty“.

3.9.7 Častá fluktuace domovníků-preventistů

Bohužel se u domovníků-preventistů setkáváme s tím, že opouštějí svou pozici a to z nejčastěji z důvodů:

- nevyhovující obsah práce domovníka-preventisty – práce je příliš náročná v počtu úkolů nebo v jejich obtížnosti; ve velkém počtu bytových domů/ ubytoven, nebo velkém počtu vchodů v bytovém domě/ ubytovně, nebo v příliš velkém počtu obyvatel v bytovém domě/ ubytovně;
- špatná spolupráce s ostatními obyvateli bytového domu/ ubytovny – obyvatelé nekomunikují a domovníka-preventistu ignorují; obyvatelé jsou agresivní a domovníka-preventistu neverbálně, nebo dokonce verbálně napadají;
- špatné ohodnocení práce domovníka-preventisty – není spokojen s výší svého platu;
- tlak ze strany rodiny domovníka-preventisty k ukončení pracovního poměru – neshody rodiny domovníka-preventisty s ostatními obyvateli bytového domu/ ubytovny kvůli pozici domovníka-preventisty, strach z napadení domovníka-preventisty atd.

Při výběru domovníků-preventistů je třeba počítat s možnou fluktuací a mít v záloze dostatečný počet náhradníků na pozici domovník-preventista.

3.9.8 Nezkušený tým lektorů a supervizorů určený pro vzdělávání a supervize domovníků-preventistů a jejich garantů.

Před zahájením projektu je třeba **nalézt a uzavřít dohodu** se zkušenými lektory a supervizory, kteří mají potřebné informace a zkušenosti:

- se vzděláváním domovníků-preventistů;
- se supervizemi v projektech „Domovník - preventista“.
- znají komplexní problematiku vyloučených nebo rizikových lokalit;
- mají celkový přehled o pozici domovník-preventista;
- jsou schopni podávat nejen teoretické informace, ale i praktické zkušenosti z práce domovníka-preventisty;
- znají práci garanta domovníka-preventisty.

Je třeba zdůraznit, že jak lektor, tak supervizor by měli znát podrobně práci asistentů prevence kriminality a strážníků obecní/městské policie jako hlavních partnerů domovníka-preventisty, mít základy pedagogiky zejména v oblasti vzdělávání dospělých a základní zkušenosti s prací ostatních subjektů spolupracujících s domovníka-preventisty v jejich práci.

3.10 Vytvoření etického kodexu domovníka-preventisty

Pro potřeby správného vystupování, chování a jednání domovníka-preventisty je třeba vytvořit etický kodex, popř. použít již vytvořený a zde uvedený etický kodex domovníka-preventisty.

Účelem tohoto kodexu je nastavit jasné mantinely v chování domovníka-preventisty ve vztahu k obyvatelům bytových domů/ ubytoven, svým kolegům domovníkům-preventistům a ostatním zaměstnancům, kteří se určitým způsobem podílejí na projektu „Domovník - preventista, nebo na zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku v příslušné obci.

Etický (morální) kodex domovníka-preventisty²³

- a) **Domovník-preventista** jedná za všech okolností nestranně, přičemž prioritně hájí zájem toho subjektu, na jehož straně stojí psané i nepsané právo.
- b) **Domovník-preventista** řeší spory mezi občany tak, aby maximálně snížil riziko, že se spor vyhroťí z projevu verbálního ve fyzické napadání a dojde tak ke škodám na majetku, zdraví a životě osob. Žádný z účastníků sporu nesmí nabýt oprávněného dojmu, že domovník-preventista jedná ve prospěch neoprávněného subjektu a při svém jednání nepostupuje nestranně.
- c) **Domovník-preventista** neposkytuje osobám informace a údaje, které získal nebo se dozvěděl při svém zaměstnání.
- d) **Domovník-preventista** omezí na zdvořilostní míru vztahy a kontakty s osobami, které nežijí v souladu se zákonem, zejména jedná-li se o osoby s kriminální minulostí, recidivisty a osoby narušující mezilidské vztahy.
- e) **Domovník-preventista** na své rodinné příslušníky, osoby blízké a přátele působí tak, aby v rozporu se zásadami nestrannosti a rovného přístupu, nemusel vystupovat v jejich prospěch a nikdy se takového jednání v jejich prospěch nedopustil.
- f) **Domovník-preventista** vystupuje ve svém zaměstnání i v osobním životě tak, aby neporušoval právní předpisy a jeho jednání nebylo v rozporu s dobrými mravy, přičemž tak jedná z osobního přesvědčení.
- g) **Domovník-preventista** se v zájmu kvality své práce vzdělává i nad rámec vzdělávání domovníků-preventistů.
- h) **Domovník-preventista** dbá na svěřenou ústroj, pomůcky a vybavení a chrání majetek města tak, aby nevznikaly zbytečné škody.
- i) **Domovník-preventista** neporušuje pracovní kázeň.
- j) **Domovník-preventista** neporušuje ústrojovou kázeň.
- k) **Domovník-preventista** se na veřejnosti chová slušně, nepoužívá vulgární výrazy.
- l) **Domovník-preventista** v pracovní době nekouří, nepožívá alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky.

Morální kodex domovníka-preventisty pak musí mít jasnou **srozumitelnost, sdělitelnost, specifičnost, aktuálnost a vynutitelnost.**

²³Morální kodex domovníka-preventisty vychází z „Morálního kodexu strážníka obecní policie“ Asociace strážníků obecních a městských policíí ČR.

4 VÝBĚR NA PRACOVNÍ POZICI DOMOVNÍK-PREVENTISTA

Domovník-preventista je stále novou pracovní pozicí (rok 2020), se kterou se zatím můžeme setkat jen v nemnoha městech České republiky. Z důvodu nedostatku zkušeností s výběrem na tuto pozici, je třeba věnovat maximální pozornost nastavení vlastního obsahu práce a poté i výběru osob do této pracovní pozice.

4.1 Doporučení k výběru pracovní pozice domovníka-preventisty

Před vlastním výběrem domovníka-preventisty je třeba si s rozmyslem rozvrhnout vlastní výběrové řízení, tedy vytvořit základní body výběrového řízení domovníka-preventisty:

Základní kroky výběru domovníka-preventisty:

- oznámení o vyhlášení výběrového řízení;
- oslovení a zapojení všech subjektů, které se mohou podílet na budoucím projektu;
- nastavení podmínek přijetí na pozici domovník-preventista;
- nastavení vlastních klíčových pracovních aktivit domovníka-preventisty;
- nastavení pracovní doby domovníka-preventisty a jeho odměny za práci;
- vytipování vhodných jedinců a jejich oslovení;
- výběr, oslovení a příprava členů výběrové komise;
- provedení samotného výběru pozice domovník-preventista;
- vyhodnocení všech informací výběrového řízení;
- oznámení o výsledcích výběrového řízení všem zúčastněným;
- zveřejnění výsledků výběrového řízení a oznámení termínu nástupu domovníka-preventisty ke vstupní profesní přípravě a termínu zahájení práce domovníka-preventisty.

Vždy však je třeba mít na paměti základní cíl výběrového řízení:

- odhalit především osobnostní kvality, silné a slabé stránky uchazeče včetně možných závislostí;

- rozpoznat, který z uchazečů nejlépe vyhovuje stanoveným požadavkům;
- vnímat rozpor mezi slovními proklamacemi a realitou;
- vybrat jedince, který chce a může vykonávat činnost domovníka-preventisty;
- vytvořit podmínky pro minimalizaci případných selhání.

Tohoto cíle, tedy výběru správné osoby na pracovní pozici domovníka-preventisty, **dosáhneme pouze tehdy**, jestliže:

- jasně stanovíme konkrétní požadavky a pravidla výběrového řízení;
- otevřeně seznámíme uchazeče s finančními podmínkami a s obsahem pracovní pozice domovník-preventista;
- věnujeme dostatečný časový prostor pro úvodní osobní pohovor s uchazečem výběrového řízení; jeho vzhledu a způsobům chování;
- a před samotným výběrem budeme respektovat stanovisko Policie ČR a obecní/městské policie k jednotlivým uchazečům.

4.1.1 Oznámení o vyhlášení výběrového řízení

Vyhlášení výběrového řízení je podmínkou přijetí domovníka-preventisty do jeho zaměstnání. Oznámení o vyhlášení výběrového řízení uchazečů o přijetí do pracovního poměru na pozici domovník-preventista se provede na úřední desce úřadu územního samosprávného celku nejméně 15 dnů přede dnem určeným pro přihlášení uchazečů o tuto pozici. Toto oznámení se taktéž provede současně i způsobem umožňujícím dálkový přístup. Oznámení o vyhlášení výběrového řízení na pozici domovník-preventista musí obsahovat maximum informací důležitých pro rozhodování uchazečů o tuto pozici. Dostatečným sdělením všech informací tak předejdeme problémům u výběrového řízení.

Jedná se zejména o informace:

- název územního samosprávného celku;
- druh práce a místo výkonu práce;
- druh pracovního úvazku;
- předpoklady pro pozici domovník-preventista (kapitola Nastavení podmínek přijetí na pozici domovník-preventista);
- výčet dokladů, které zájemce připojí k přihlášce;
- rozvržení pracovní doby;

- platovou třídu odpovídající druhu práce – předpokládaná výše platu;
- předpokládaný nástup do zaměstnání;
- datum ukončení pracovního poměru (jde-li o pracovní poměr na dobu určitou);
- lhůtu pro podání přihlášky;
- místo a způsob podání přihlášky;
- adresu, na kterou se přihláška odesílá.

V případě oznámení o vyhlášení výběrového řízení na pozici domovník-preventista může být toto oznámení **navíc** provedeno i předáním tohoto oznámení formou letáku přímo do rukou potencionálního uchazeče o tuto pozici (např. prostřednictvím asistentů prevence kriminality).

4.1.2 Oslovení a zapojení všech subjektů do zahájení a průběhu projektu

V kapitole „Zjištění zájmu všech subjektů podílejících se na budoucím projektu“ jsme ověřili zájem ostatních subjektů, které se mohou podílet na vzniku a průběhu budoucího projektu „Domovník-preventista“ v příslušné obci/městě. Jednalo se o manažera prevence kriminality obce, pracovníka sociálního odboru obce, zástupce Úřadu práce, zástupce Policie ČR, zástupce strážníků obecní/městské policie a asistentů prevence kriminality, zástupce pracovníků terénní sociální práce, správce bytového fondu (realitní agentury), představitelé nestátních neziskových organizací. Všichni tyto zaměstnanci, kteří se podíleli na vzniku budoucího projektu, by měli absolvovat společnou schůzku a na té si ujasnit, na základě:

- písemných přihlášek jednotlivých uchazečů na výběrovém řízení na pozici domovníka-preventisty;
- informací od Policie ČR;
- informací od strážníků obecní/městské policie;
- připomínek asistentů prevence kriminality;
- informací od zaměstnance úřadu práce;
- informací od pracovníka sociálního odboru a dalších,

kteří osoby splnily podmínky přihlášení se na výběrové řízení, hodí se na tuto práci a budou na toto výběrové řízení pozváni, a kterým zájemcům bude sděleno, že podmínky výběrového řízení nesplnily.

Tato skupina zástupců všech subjektů, které se podílely na vzniku tohoto projektu, by se i nadále měla, v rámci připomínkování a hodnocení projektu, společně scházet v předem stanovených termínech a zejména pak hned v úvodu projektu nastavit rozsah spolupráce s domovníky-preventisty.

4.1.3 Nastavení podmínek přijetí na pozici domovník-preventista

Při výběrovém řízení na pozici domovníka-preventisty je třeba **vždy vybrat osobnostně a profesně způsobilého jedince s dobrou místní a osobní znalostí sociálně vyloučené lokality** a bytového domu/ ubytovny v nichž bude pracovat, který je **neformální autoritou se skutečným zájmem o práci domovníka-preventisty** a s předpokladem úspěšného, dlouhodobého působení v této pracovní pozici.

Kandidát na pozici domovníka-preventisty by měl splňovat tyto požadavky²⁴:

- být státním občanem ČR;
- min. věk 18 let;
- plná svéprávnost;
- doložit oficiální dokument potvrzený formální vzdělávací institucí, že dokončil minimálně základní školu (tj. předložení vysvědčení z osmého resp. devátého ročníku ZŠ, výučního listu, absolvování střední školy, nebo vysoké školy);
- být k výkonu práce domovníka-preventisty způsobilý, tj. na základě lékařské prohlídky způsobilý k výkonu práce v noci, výkonu práce ve směnném provozu, být schopen občůzkové činnosti v objektu i mimo něj a práce na PC;
- doložit výpisem z rejstříku trestů, který není starší 3 měsíců, že nebyl v posledních třech letech odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo v posledním roce pro trestný čin spáchaný z nedbalosti;
- doložit formou předložení čestného prohlášení, které nesmí být starší 3 měsíců, že proti němu není vedeno trestní stíhání;
- doložit formou předložení čestného prohlášení, které nesmí být starší 3 měsíců, že nebyl v posledním roce opakovaně (dvakrát a vícekrát), uznán vinným z přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku;

²⁴ Vycházíme z úspěšných výběrových řízení asistentů prevence kriminality

- doložit formou čestného prohlášení, že nepobírá starobní důchod;
- doložit, že v sociálně vyloučené lokalitě (nejlépe v bytovém domě nebo ubytovně) kde bude vykonávat práci domovníka-preventisty, má min. 1 rok bydliště anebo lokalitu (bytový dům, nebo ubytovnu) dokonale zná;
- absolvovat vstupní vzdělávání domovníka-preventisty a úspěšně splnit příslušný písemný test a ústní pohovor.

Osobnostní a profesní kvality domovníka-preventisty

Při výběru domovníka-preventisty se také přihlíží k jeho osobnostním a profesním kvalitám. **Mezi osobnostní kvality řadíme:**

- beztrestnost, čestnost, vstřícnost a pravdomluvnost;
- respektování základního etického kodexu a společenských norem chování;
- proaktivní postoj k bezpečnosti a veřejnému pořádku;
- kladný vztah k bezpečnostním složkám;
- ztotožnění se s rolí preventisty;
- základní komunikační dovednosti;
- schopnost dodržovat etická pravidla a základní pravidla etikety;
- zvládání emocí;
- aktivní vyjednávání a předcházení konfliktních situací;
- sebevědomí a sebekázeň;
- schopnost sebevzdělávání, ochota osobnostního a profesního růstu;
- loajalita, mlčenlivost a ochota týmové spolupráce.

Mezi profesní kvality patří:

- ochota a schopnost se vzdělávat se;
- získávat nové kompetence;
- dobrý zdravotní stav; fyzická kondice a psychická kondice (klíčem k úspěchu je duševní vytrvalost; schopnost pokračovat; uchovat si klidný přístup navzdory všemu, co se děje kolem; účinně a úspěšně pracovat i tehdy, když se podmínky zhorší).

Místní a osobní znalost domovníka-preventisty

Jak již bylo výše uvedeno, při výběru domovníků-preventistů by měl **uchazeč doložit splnění některého ze dvou níže uvedených bodů:**

- v sociálně vyloučené lokalitě (kde stojí bytové domy/ubytovna, ve kterých bude domovník-preventista vykonávat své zaměstnání), má min. 1 rok bydliště;
- nebo sociálně vyloučenou lokalitu, bytové domy/ ubytovnu dokonale a komplexně zná (bydlel tam již dříve, má tam svou rodinu, zajímá se o problematiku života a bydlení v této lokalitě, bytových domech/ ubytovnách, jeho dřívější zaměstnání se týkalo této lokality, bytových domů/ ubytoven apod.);
- nebo v příslušném bytovém domě/ ubytovně, kde bude domovník-preventista přímo vykonávat své zaměstnání, má min. 1 rok bydliště a dokonale a komplexně zná problematiku těchto objektů a občanů tam bydlících.

Důvodem splnění místní a osobní znalosti je to, že domovník-preventista musí již při nástupu do svého zaměstnání **dokonale znát**:

- lokalitu, kde stojí bytovým dům/ ubytovnu – jakými okolnostmi, typy lidí a možným protiprávním jednáním může být ovlivňován život v bytovém domě/ ubytovně a jejich blízkém okolí;
- stav bytového domu/ ubytovny, ve které bude pracovat – akutní i dlouhodobé závady a problémy v domě, popř. závady v jednotlivých bytech, obecnou historii oprav a revizí v bytovém domě/ ubytovně;
- typy lidí bydlících v bytovém domě/ ubytovně a vztahy mezi těmito lidmi (sousedy);
- vztah obyvatelů bytového domu/ ubytovny k autoritám a jejich celkové vnímání práva;
- úroveň ochoty obyvatelů, bydlících v bytovém domě/ ubytovně, plnit příslušné povinnosti vyplývající z vlastního bydlení a zaměstnání domovníka-preventisty;
- problémové občany bydlící v bytovém domě/ ubytovně – rizika problémového bydlení;
- místa v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, kde nejčastěji dochází k protiprávnímu jednání (druhy protiprávního jednání), nebo kde hrozí ohrožení života, zdraví nebo majetku;

Není čas, aby se této místní a osobní znalosti učil domovník-preventista až po nástupu do své profese, je třeba ji mít hned a časem ji jen zdokonalovat.

Je ovšem třeba si připustit, že vhodných kandidátů na pozici domovník-preventista při výběrovém řízení nemusí být mnoho. Přesto je třeba trvat na dodržování všech podmínek přijetí a v případě nedostatku kandidátů na pozici domovníka-preventisty radši výběrové

řízení uzavřít bez vybrání kandidáta (musí být uvedeno v nabídce výběrového řízení) a následně vyhlásit další kolo výběrového řízení.

Při výběru domovníka-preventisty je také třeba přihlédnout:

- k rodině možného domovníka-preventisty, zda rodina podporuje jeho zájem o pozici domovníka-preventisty a zda nehrozí do budoucna ze strany rodiny tlak na odchod z této pozice;
- k prostředí ve kterém bydlí a žije, jakou má pověst ve svém bydlišti, nebo v místě kde by měl pracovat a z toho vyplývající možnost stát se autoritou.

Pozor! Má-li domovník-preventista výbornou místní a osobní znalost, tj. žije či bydlí v příslušné lokalitě, bytovém domě/ ubytovně již delší dobu, může to také znamenat, že si s sebou do nového zaměstnání přináší i větší množství problémů a konfliktů, které mu pak mohou činit problémy v jeho práci domovníka-preventisty.

Proto je nutno se i na tento možný problém důsledně zaměřit!

4.1.4 Nastavení vlastních klíčových pracovních aktivit domovníka-preventisty

Před zahájením vlastního výběrového řízení je třeba jasně nastavit obsah práce domovníka-preventisty.

Při vytváření této pracovní náplně budeme vycházet:

- z teoretické náplně práce domovníka-preventisty dané Ministerstvem vnitra;
- z analýz, které byly vytvořeny před vznikem projektu (zejména z bezpečnostní analýzy);
- z potřeb obce/města;
- z potřeb jednotlivých subjektů zapojených do vzniku a průběhu projektu „Domovník - preventista“.

Při vytváření pozice domovníka-preventisty si je třeba připomenout, s jakými pozicemi v oblasti domovníctví se dnes setkáváme na pracovním trhu:

1. Domovník-vrátný: obsahem této pracovní pozice je mimo základních povinností domovníka dbát na kontrolovaný vstup do objektu.

2. Domovník-uklízeč: obsahem této pracovní pozice je mimo jiné hlavně udržování pořádku a čistoty v příslušném objektu, tedy zajištění uklízení v objektu a v jeho blízkém okolí. V případě pozice domovník-preventista se tímto uklízením ale rozumí jednorázový úklid při mimořádných situacích (prasklá voda v domě, akutní znečištění společných prostor bytového domu, kdy nelze čekat na úklidovou četou, nebo to nájemník není schopen zvládnout sám), úklid v rámci motivace obyvatelů bytových domů a ubytoven (při hromadném úklidu).

3. Domovník-opravář: obsahem této pracovní pozice je mimo základní povinnosti zejména odstraňování drobných závad vzniklých v příslušném objektu.

4. Domovník-preventista: předcházení páchaní protiprávního jednání, pořádek a čistota v příslušném objektu a jeho okolí, komunikace s obyvateli, odstraňování drobných závad atd.

Při tvorbě projektu „Domovník - preventista“ je pak možné přihlédnout ke zkušenostem vyplývajícím z těchto výše uvedených pozic domovníků vyskytujících se na pracovním trhu v ČR.

4.1.5 Nastavení počtu domovníků-preventistů pro práci v bytových domech, nebo ubytovnách

Jak již bylo v předcházející kapitole napsáno, **při nastavování klíčových aktivit domovníka-preventisty** musíme vycházet z teoretické náplně práce domovníka-preventisty dané Ministerstvem vnitra; z analýz, které byly vytvořeny před vznikem projektu (zejména z bezpečnostní analýzy); z potřeb obce/města a z potřeb jednotlivých subjektů zapojených do vzniku a průběhu projektu „Domovník - preventista“.

Také bychom měli ale uvažovat nad fyzickými a mentálními možnostmi zaměstnance zařazeného na pozici domovník-preventista a nad počtem zaměstnaných domovníků-preventistů potřebných ke splnění námi zadaných úkolů.

Je třeba si uvědomit, že domovník-preventista, aby řádně plnil své úkoly, musí mít vytvořeny podmínky pro výkon svého zaměstnání a tak musí pracovat:

- v přiměřeném počtu bytových domů/ ubytoven;
- v přiměřeném počtu vchodů v bytových domech/ ubytovnách;

- s přiměřeným počtem obyvatel těchto bytových domů/ubytoven;
- za podmínek minimálního ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel.

a) Přiměřený počet bytových domů/ ubytoven

Přiměřený počet bytových domů nebo ubytoven, ve kterých by měl pracovat domovník-preventista, není dán žádným předpisem nebo metodikou. Na základě zkušeností ale víme, že bytové domy nebo ubytovny, ve kterých bude domovní-preventista pracovat, musí být v jeho dosahu, tj. že by neměl část své pracovní směny strávit přesunem od jednoho bytového domu/ ubytovny ke druhé. Tedy pracoviště domovníka-preventisty by mělo být situováno pokud možno do jedné lokality – platí zde zásada přiměřenosti.

b) Přiměřený počet vchodů v bytových domech/ ubytovnách a přiměřený počet jejich obyvatel

V potaz je také třeba vzít velikost domů, počet jeho vchodů a pater, respektive počet obyvatelů v těchto bytových domech nebo ubytovnách, ve kterých pak bude domovník-preventista pracovat. Setkáváme se s pracovištěm domovníka-preventisty, které sice tvoří jeden bytový dům, ale tento má 10 vchodů a 7 pater a žije v něm až **1000 obyvatel!** Je logické, že takový domovník-preventista nemůže efektivně vykonávat své zaměstnání.

Na základě zkušeností s projektem „Domovník - preventista“ se přikláníme k názoru, že 1 domovník-preventista by se měl „starat“ o **maximálně 200 obyvatel** bytových domů nebo ubytoven. Samozřejmě je tolerovatelné, pokud je obyvatel více, ovšem za předpokladu, že se jedná jen o jeden dům s jedním vchodem.

c) Podmínky minimálního ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel

Je jasné, že nástupem domovníka-preventisty do svého zaměstnání a plněním jeho úkolů, může dojít k jistému „**napětí**“ mezi domovníkem-preventistou a některými obyvateli bytového domu, nebo ubytovny. Proto je vhodné, u zřizování pozice domovníka-preventisty uvažovat, zda není třeba i v menších bytových domech, nebo ubytovnách, zřídit dvě pozice domovníka-preventisty a tak minimalizovat nebezpečí ohrožení domovníka-preventisty ze strany problémových obyvatel bytového domu nebo ubytovny.

d) Na předcházející body pak ještě navazuje množství a rozmanitost problémů, které by měl domovník-preventista při své práci řešit, tj. zda na tyto stačí jeden domovník-preventista na ranní směně, nebo bude muset být dozor v tomto bytovém domě/ ubytovně na směně odpolední, nebo po celý den.

Tato problematika je natolik závažná a zároveň opomíjená, že se s ní v této metodice budeme ještě několikrát zabývat.

4.1.6 Chyby při nastavování počtu domovníků-preventistů

Z předchozí kapitoly tak vyplývají **chyby**, které mohou způsobit odchod domovníka-preventisty z jeho zaměstnání, nebo komplikovat práci domovníka-preventisty.

a) Jeden domovník-preventista je nasazen do více bytových domů nebo ubytoven, které jsou od sebe příliš vzdáleny:

- domovník-preventista tak musí část své směny trávit přecházením, nebo přejížděním od jednoho domu k domu druhému a nestačí řádně pracovat ani v jednom bytovém domě;
- domovník-preventista tráví jednu směnu v jednom bytovém domě/ubytovně a další směnu v dalším bytovém domě/ubytovně a nemůže se tak plně věnovat problematice bytového domu/ubytovny každý svůj pracovní den.

b) Domovník-preventista je sám nasazen do bytového domu/ubytovny, který je tak rozlehlý a má tolik obyvatel, že není v silách domovníka-preventisty pracovat efektivně jak ve vlastním bytovém domě/ ubytovně, tak s jeho obyvateli.

c) Jeden domovník-preventista musí řešit řadu problémů, které vytváří řada problémových obyvatel bytového domu/ ubytovny:

- domovník-preventista tak nestačí efektivně tyto problémy řešit;
- domovník-preventista se při své práci necítí bezpečně;
- rozmanitost problémů je taková, že je třeba mít nepřetržitý dozor v domě od 6 hod. až do 22 hod. a problém nevyřeší ani dělená pracovní doba domovníka-preventisty (viz. kapitola níže).

4.1.7 Nastavení pracovní doby domovníka-preventisty

Při nastavení pracovní doby na pozici domovník-preventista je potřeba **přihlédnout** k problémům bytového domu/ ubytovny, popř. celé sociálně vyloučené lokality, a také k počtu domovníků-preventistů pracujících v obci/městě, nebo v konkrétním bytovém domě nebo ubytovně.

Pracovní dobu lze nastavit např.:

- ranní směna 7:00 – 15:30 hod.;
- odpolední směna 14:00 – 22:30 hod.;

Dělení na ranní a odpolední směnu je vhodné, pokud v konkrétním bytovém domě nebo ubytovně pracují dva domovníci-preventisté.

- dělená pracovní doba 07:00 – 11:00 hod. a 13:00 – 17:00 hod.

Tato dělená pracovní doba je vhodná v případě, kdy v bytovém domě nebo ubytovně pracuje jen jeden domovník-preventista.

4.1.8 Nastavení platu domovníka-preventisty²⁵

Domovníci-preventisté jsou zaměstnanci obcí a jejich plat je stanoven platovými výměry. Dle příslušného „Nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě“ s odkazem na § 303 odst. 1 zákoníku práce řadí domovníka-preventistu jako zaměstnance územních samosprávných celků do příslušné platové tabulky. Platové nároky domovníka-preventisty jsou v souladu s klíčovou aktivitou č. 5 projektu „Domovník - preventista“ a v souladu s „Podmínkami poskytnutí podpory“ hrazeny z rozpočtu projektu formou měsíčních transferů obcím (r. 2020). Domovníci-preventisté jsou pak platovými výměry zařazeni do platové třídy a platového stupně způsobem reflektujícím měsíčně zasílanou částku. V současnosti (r. 2020) v projektu „Domovník - preventista“ jsou domovníci-preventisté zařazováni do 3.–5. platové třídy. Ze zkušeností z jiných projektů, např. projekt „Asistent prevence kriminality“ již víme, že platy nastavené před několika lety prostřednictvím příslušného projektu jsou v dnešní době **nízké a pro zájemce o tuto práci málo motivující**. Například plat domovníka-preventisty

²⁵ <https://www.mvcr.cz>

v r. 2018 činil maximálně 21 106 Kč (superhrubá mzda), které odpovídá částka maximálně 15.750,00 hrubé mzdy, což skutečně není mnoho. Proto při vytváření projektu „Domovník - preventista“ je třeba z pohledu financí brát ohled:

- na valorizaci – jelikož jsou domovníci-preventisté zaměstnanci obcí pobírající plat, vztahuje se na ně, stejně jako na ostatní zaměstnance ve veřejné správě, valorizace platů vždy k 1. 1. každého roku;
- na možné navyšování platů zaměstnanců ve státní sféře;
- na zavedení osobního příplatku, nebo tzv. odměn za práci nad rámec svých povinností.

a) Osobní příplatek domovníka-preventisty

S tímto pojmem se zatím v projektech realizovaných Ministerstvem vnitra nesetkáváme. Setkáváme se ovšem s tím, že máme domovníky-preventisty, kteří vykonávají svou práci skutečně nad rámec svých povinností. Zároveň máme ovšem domovníky-preventisty, kteří svou práci nevykonávají s takovým nadšením a odhodláním, jak bychom rádi viděli, přitom ale neporušují své povinnosti, takže je nelze potrestat dle příslušného ustanovení zákoníku práce. Nastává situace, kdy garant takového zaměstnance nemá oficiálně jak odměnit za jejich příkladnou práci, případně jej potrestat za jejich nedostatečnou práci. **Tedy máme domovníky-preventisty, kteří pracují nad rámec svých povinností a úkolů a domovníky-preventisty, kteří takto nepracují, ovšem finančně jsou na tom všichni stejně.** Zde se nabízí možnost, kdy každému domovníkovi-preventistovi zavedeme počáteční minimální příplatek, který můžeme za výbornou práci časem navýšit, nebo naopak snížit.

b) Finanční odměna domovníka-preventisty

Obdobné řešení problému, jak motivovat domovníky-preventisty ke své práci, je možnost odměnit domovníka-preventistu za jeho výbornou práci jednorázovou finanční odměnou.

c) Předání věcného daru

Při setkáních domovníků-preventistů v rámci projektů „Domovník - preventista“ by nebylo špatné uvažovat nad předáním věcného daru těm domovníkům-preventistům, kteří si svým příkladným plněním svých povinností toto ocenění zaslouží. Jistě i tato aktivita může být velkou motivací pro zaměstnance na pozici domovník-preventista.

Je samozřejmě možné, aby za stávajících platových podmínek, bez osobního hodnocení, odměn a dalších benefitů vycházejících z projektu, byl domovník-preventista odměňován za svou výbornou práci z prostředků obce/města.

4.1.9 Výběr, oslovení a příprava členů výběrové komise

Při ustanovení výběrové komise na pozici domovník-preventista se doporučuje mít **lichý** počet členů výběrové komise (např. 5, 7...). Důvodem tohoto je schopnost komise rozhodovat. Předsedou této komise je zpravidla zástupce samosprávy.

Komise se dále skládá z těchto členů:

- policista Policie ČR místně příslušný k obci;
- ředitel/velitel (zástupce) obecní/městské policie;
- budoucí mentor/garant – zástupce bytového odboru příslušné obce, nebo vybraný strážník obecní/městské policie;
- metodik projektu;
- jako další člen manažer prevence kriminality obce/města, pracovník sociálního odboru obce, zástupce Úřadu práce, vedoucí lektor apod.

Před vlastním výběrovým řízením je vhodné, aby se výběrová komise sešla v plném složení a ujistila se na předem domluvených podmínkách výběrového řízení.

4.1.10 Vytipování vhodných uchazečů na pozici domovník-preventista a jejich oslovení

Po přesném nastavení všech podmínek výběrového řízení lze provést oficiální nábor uchazečů na pozici domovník-preventista. Díky předběžnému oslovení uchazečů, které bylo provedeno v přípravné fázi projektu „Domovník - preventista“, mnohdy již máme uchazeče na výběrové řízení připraveny.

V opačném případě lze provést nábor uchazečů na pozici domovníka-preventisty:

- osobně prostřednictvím asistentů prevence kriminality, strážníků obecní/městské policie, nebo pracovníků terénní sociální práce;
- umístěním tohoto vyhlášení na úřední desce úřadu města;
- pomocí webové stránky města nebo obecní/městské policie;
- s využitím sociálních sítí;
- kombinací výše uvedeného.

4.1.11 Pozice náhradníka domovníka-preventisty

Při vytipovávání uchazečů na pozici domovník-preventista je vždy třeba přemýšlet nad možnou **fluktuací** domovníků-preventistů. Aby nenastaly obtíže s náhlým výpadkem zaměstnance a tím pádem k ohrožení průběhu vlastního projektu a ke ztrátě obtížně nabitě pozitivní změny v oblasti pořádku a bezpečnosti na pracovišti chybějícího domovníka-preventisty, tedy v bytovém domě/ ubytovně, je vhodné mít dopředu připravené náhradníky domovníka-preventisty. Tito náhradníci již prošli příslušným výběrovým řízením a také se zúčastnili vstupního školení domovníků-preventistů. Jedná se tedy o osoby, které mohou v podstatě ihned nahradit chybějícího domovníka-preventistu.

4.1.12 Způsob výběru domovníka-preventisty

a) Zkoumání strukturovaného profesního životopisu a motivačního listu

Životopis uchazeče o pozici domovníka-preventisty by měl obsahovat tyto základní údaje:

- jméno a příjmení, popř. titul;
- datum a místo narození;
- adresa trvalého pobytu;
- státní příslušnost;
- rodinný stav;
- telefonický kontakt a kontaktní e-mail;
- časový přehled navštěvovaných škol;
- nejvyšší dosažené vzdělání;
- přehled předcházejících zaměstnavatelů a kontakt na ně;
- pracovní zkušenosti z předchozích zaměstnání;
- znalost cizího jazyka;
- přehled celoživotního vzdělávání a kurzů;
- řidičský průkaz, zbrojní průkaz, nebo jiné průkazy odborné způsobilosti;
- úroveň flexibility;
- zájmy a záliby.

Získat takovéto informace od uchazeče o pozici domovník-preventista dopředu je značně výhodné, neboť již dopředu získáváme důležitý náhled na uchazeče o pozici

domovník-preventista a zároveň tím, že se již na některé věci nebudeme muset ptát, šetříme vlastní čas výběrového řízení. Je třeba dopředu každého uchazeče o pozici domovník-preventista upozornit, aby si k výběrovému řízení donesl všechny potřebné dokumenty, o kterých píše ve svém životopise a svůj občanský průkaz, aby si tak výběrová komise mohla ověřit, zda všechny skutečnosti uváděné v životopise jsou pravdivé.

b) Úvodní pohovor

Úvodního pohovoru se účastní ti uchazeči, kteří splňují základní požadavky na pozici domovníka-preventisty. V tomto pohovoru před výběrovou komisí se tedy potvrdí nebo vyvrátí informace uvedené v životopise. Členové výběrové komise mohou dále u úvodního pohovoru zkontrolovat údaje z příloženého životopisu, zejména:

- jméno a příjmení, popř. titul;
- datum narození – podmínku minimálního věku 18 let;
- adresa trvalého pobytu;
- státní občanství;
- plnou svéprávnost;
- beztrestnost a bezúhonnost uchazeče;
- zdravotní způsobilost, popř. další údaje.

Předem přepravenými otázkami pak lze zjistit u každého uchazeče:

- důvody zájmu o tuto pozici (co Vás vedlo k tomu, že chcete pracovat jako domovník-preventista?);
- motivaci k práci domovníka-preventisty (čeho byste chtěl jako domovník-preventista dosáhnout?);
- úroveň komunikačních dovedností (verbální a neverbální projev);
- úroveň povědomí o práci policie a asistentů prevence kriminality;
- představu o práci domovníka-preventisty (nevadilo by Vám, kdybyste dělal tu a nebo tu práci?);
- místní a osobní znalost;
- stupeň povědomí o problémech vyloučené, nebo rizikové lokality, nebo příslušných bytových domů /ubytoven a možné návrhy na jejich řešení.

c) Pozorování při úvodním rozhovoru

Pozorováním lze posoudit fyzický vzhled uchazeče, vystupování a chování, hygienické návyky, způsob oblékání a oděvní doplňky, čistotu oděvu a tím tak posoudit celkový dojem, který uchazeč na pozici domovník-preventista na výběrové komisi zanechal.

Při úvodním rozhovoru je třeba:

- mít dopředu jasně stanovené konkrétní požadavky a pravidla výběrového řízení;
- věnovat dostatečný časový prostor pro úvodní osobní pohovor, jako přípravu uchazeče na výběrové řízení;
- seznámit uchazeče s jasným obsahem práce a místem výkonu práce domovníka-preventisty;
- upozornit uchazeče na pozici náhradníka domovníka-preventisty;
- otevřeně seznámit uchazeče s finančními podmínkami;
- zvláštní pozornost věnovat podpoře rodinného zázemí;
- věnovat zvýšenou pozornost finanční situaci uchazeče;
- zajímat se o motivaci uchazeče;
- obezřetně se rozhodovat již při prvním kontaktu s jedinci upoutávajícími pozornost výrazně odlišným oblečením, množstvím okázalých doplňků či podceněním základních hygienických návyků.

Je dopředu vhodné ustanovit, na co se bude konkrétní člen výběrové komise ptát. To nebrání tomu, aby se na závěr pohovoru doptal každý člen komise na to, co jej konkrétně zajímá, o čem má pochybnosti, nebo co ještě nebylo u výběrového řízení řečeno.

d) Vyhodnocení výběru uchazečů na pozici domovník-preventista

Na základě hlasování každého člena výběrové komise lze pak, za podmínek splnění základních požadavků, vybrat příslušného uchazeče na pozici domovník-preventista.

Hlasování se zpravidla provádí v oblasti:

- splnění podmínek výběrového řízení;
- přijatelnosti celkového vzhledu;
- vystupování a chování;
- komunikačních dovedností;
- povědomí a představy o práci domovníka-preventisty;
- místní a osobní znalosti.

Je nutno připomenout, že před samotným výběrem je třeba respektovat stanovisko Policie ČR, obecní/městské policie, asistentů prevence kriminality a zástupce správce domovního fondu obce/města k jednotlivým uchazečům.

e) Ohlášení výsledku výběrového řízení

Toto ohlášení se zpravidla provádí písemně. Jedná se o oznámení:

- přijetí úspěšného uchazeče na pozici domovník-preventista;
- zařazení uchazeče o práci domovníka-preventisty na pozici náhradníka domovníka-preventisty;
- rozhodnutí o nepřijetí na pozici domovník-preventista.

Úspěšný uchazeč je tímto zároveň pozván na příslušné pracoviště k uzavření pracovní smlouvy.

5 POZICE ODBORNÉHO GARANTA DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Zásadním krokem, směřujícím k úspěšné realizaci pracovní pozice domovník-preventista a tím i celého projektu v konkrétní obci/měště, je **určení odpovědného zaměstnance**, který bude mít v rámci svého pracovního zařazení vztah k bytovému fondu obce/města, bude mít profesní kvality, dobré osobnostní vlastnosti a bude schopen spolupráce s domovníkem-preventistou ve všech rovinách jeho zaměstnání.

Pozici odborného garanta (někdy mentora) domovníka-preventisty, která bude tak jako pracovní pozice domovníka-preventisty v našich obcích/městech pozicí zcela novou, může vykonávat zejména²⁶:

- zaměstnanec konkrétní obce/města např. manažer prevence kriminality;
- bytový technik městského bytového podniku nebo hospodářské správy obce/města, které projekt realizuje;
- zaměstnanec realitní kanceláře, které je svěřen bytový fond obce/města;
- popř. strážník příslušné obecní/městské policie, spolupracující v projektu např. s bytovým technikem, nebo technikem hospodářské správy.

5.1 Doporučení k výběru odborného garanta práce domovníka-preventisty

Základní požadavky na odborného garanta domovníka-preventisty²⁷:

- zkušený zaměstnanec obce, nejlépe zařazený v rámci organizační struktury na bytovém odboru, odboru majetku apod.;
- profesně a odborně kompetentní;
- člověk schopný pracovat s lidmi;
- lídr schopný vést tým;
- osobnost s neformální autoritou;

²⁶ <https://www.mvcr.cz>

²⁷ <https://www.mvcr.cz>

- schopný pracovat ve vyloučené lokalitě a s nepřizpůsobivými osobami;
- motivátor a kouč.

5.2 Obecné povinnosti odborného garanta domovníka-preventisty

Tak jako každý zaměstnanec, tak i garant domovníka-preventisty musí plnit základní povinnosti vyplývající ze zákoníku práce, tedy zejména:

- pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci;
- využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly;
- dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni;
- řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.

A dále jako zaměstnanec, který vede svého domovníka-preventistu je povinen:

- řídit a kontrolovat práci podřízených zaměstnanců a hodnotit jejich pracovní výkonnost a pracovní výsledky;
- co nejlépe organizovat práci;
- vytvářet příznivé pracovní podmínky a zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci;
- zabezpečovat odměňování zaměstnanců podle tohoto zákona;
- vytvářet podmínky pro zvyšování odborné úrovně zaměstnanců;
- zabezpečovat dodržování právních a vnitřních předpisů;
- zabezpečovat přijetí opatření k ochraně majetku zaměstnavatele.

A dále je také povinen, zpravidla jako zaměstnanec územního samosprávného celku zařazený do obecního úřadu, nebo městského úřadu, nebo magistrátu statutárního města, nebo magistrátu územně členěného statutárního města, úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části územně členěného statutárního města:

- jednat a rozhodovat nestranně a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování;
- zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl při výkonu zaměstnání a které v zájmu zaměstnavatele nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byl této povinnosti zproštěn statutárním orgánem nebo jím pověřeným vedoucím zaměstnancem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak;
- v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, u něhož je zaměstnán, nebo na základě právních předpisů;
- zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného.

5.3 Specifické povinnosti odborného garanta domovníka-preventisty²⁸

Mezi další povinnosti odborného garanta domovníka-preventisty ve vztahu k osobě domovníka-preventisty a k řádnému výkonu jeho práce řadíme:

- vedení a komplexní zabezpečení činnosti domovníka-preventisty, včetně jeho motivace a vyhodnocování plnění pracovních povinností;
- garance podmínek pro profesionální výkon služby a součinnost při naplňování denních, týdenních a měsíčních cílů a z nich vyplývajících úkolů;
- vytváření podmínek pro osobní, profesní růst a minimalizaci profesních selhání domovníka-preventisty;

Garant je dále povinen kontrolovat a chránit:

- zda domovník-preventista nezpracovává osobní údaje, se kterými by se domovník-preventista mohl eventuálně setkat, nebo s nimi pracovat;
- dobře zabezpečenu domovní knihu, nebo jinou knihu, potřebnou k práci domovníka-preventisty;

²⁸ <https://www.mvcr.cz>

- zabezpečení PC před odcizením nebo zneužitím, nebo jakékoliv nosiče informací do tohoto PC před ztrátou, odcizením a zneužitím.

Samozřejmostí je ochrana osobních údajů při své vlastní práci garanta domovníka-preventisty.

Odborný garant by také měl pochopit způsob uvažování domovníka-preventisty a pokusit se vycházet vstříc jeho oprávněným podnětům. Tím ovšem není rozuměno to, že bude plnit rozmary domovníka-preventisty, ale že se pokusí mu vycházet vstříc při řešení různých pracovních problémů a obtíží, které mohou vzniknout v komunitě, kde domovník-preventista bydlí a žije a v jeho rodině, nebo v širším příbuzenstvu v souvislosti s jeho prací.

Garant domovníka-preventisty by měl také dokonale znát obsah práce svého podřízeného. Proto je vhodné, aby se garant v míře nezbytně nutné zúčastnil vstupního vzdělávání domovníků-preventistů a také aby měl přehled o obsahu dalšího vzdělávání domovníků-preventistů a o samozřejmě o výsledku jejich supervizí a o průběhu evaluace. Závěrem kapitoly o odborném garantovi domovníka-preventisty je třeba říci, že před jeho výběrem je třeba uvážit, zda je tento schopen **profesně, lidsky a efektivně** vést svého domovníka-preventistu, nebo skupinu domovníků-preventistů. Taktéž je potřeba se ujistit, **zda je garant schopen**, zejména k časové náročnosti svého hlavního zaměstnání, se každý pracovní den **věnovat** práci a obtížím domovníka-preventisty, **evidovat, vyhodnocovat a kontrolovat** práci svého podřízeného.

5.4 Odměna odborného garanta domovníka-preventisty za vykonanou práci

Odborný garant domovníka-preventisty vykonává svou práci směrem k osobě domovníka-preventisty zpravidla **nad rámec** svých pracovních povinností. Proto by měla být tato činnost odpovídajícím způsobem **ohodnocena**, a to formou odměn nebo dohodou o provedení práce nad rámec hlavní pracovní činnosti. Pokud není odborný garant přiměřeně za svou práci ohodnocen, může dojít k jeho odchodu z této pozice, případně nastává situace, kdy není ke své požadované nadstandardní práci nijak **motivován**.

5.5 Úvodní příprava odborného garanta domovníka-preventisty

Zde je třeba připomenout, že mezi profesní školení projektu „Domovník - preventista“ by měla být zařazena **i příprava odborného garanta domovníka-preventisty**. Důvodem této aktivity je připravit garanta na svou pozici a seznámit jej s okruhem pracovních povinností a dovedností jemu svěřeného domovníka-preventisty. Obsah tohoto školení lze charakterizovat jako předávání:

- informací týkajících se obsahu, zaměření práce domovníka-preventisty a vedení jeho agendy (administrace);
- informací o vedení dokumentace odborného garanta domovníka-preventisty;
- okruhu informací předávaných domovníkovi-preventistovi v rámci jednotlivých školení a supervizí.

Ani tuto profesní přípravu bychom neměli podcenit. Vždyť dobrá práce domovníka-preventisty záleží především na **dobrém metodickém vedení jeho odborného garanta**.

5.6 Důvody odchodu odborného garanta domovníka-preventisty ze své pozice

Bohužel se může stát, že odborný garant domovníka-preventisty **odstoupí** ze své funkce a pak je nutno urychleně hledat garanta nového. Abychom předešli těmto obtížím, je dobré znát důvody, pro které může odborný garant opustit svou pozici.

Z dosavadní praxe vidíme jako důvod odchodu:

- odborný garant dělá svou práci, aniž by byl za tuto práci odměněn;
- odborný garant, při svém hlavním pracovním nasazení, nezvládá vést svého domovníka-preventistu;
- odborný garant nezvládá vést větší počet domovníků-preventistů;
- odborný garant se dostává do pracovního konfliktu s domovníkem-preventistou;
- došlo k chybnému výběru odborného garanta a ten svou práci zjevně nezvládá.

6 PRACOVNÍ POMĚR DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

V této kapitole, se jako věci velice známé, obecně dotkneme pracovního poměru domovníka-preventisty, jeho pracovní smlouvy a dále rozebereme možné důvody odchodu domovníka-preventisty ze své pozice.

6.1 Vznik pracovního poměru

Vznik pracovního poměru domovníka-preventisty se řídí potřebou příslušné obce/města v případě pracovního poměru na dobu neurčitou, nebo dnem zahájení projektu „Domovník - preventista“ s pracovní smlouvou na dobu určitou.

6.2 Pracovní smlouva zaměstnance obce

Náplň pracovní smlouvy zaměstnance obce, tedy i domovníka-preventisty, se řídí souhrnem domovníkových povinností. Problematika obsahu práce domovníka-preventisty byla v rovině teoretické i praktické již rozebrána v předchozích kapitolách a proto je zbytečné tento obsah znovu otevírat. Je třeba však připomenout, že při vytváření pracovní smlouvy domovníka-preventisty je třeba pouze **obecně** specifikovat obsah této práce, neboť **přesná specifikace by v podstatě neumožnila zcela pružné plnění povinností domovníka-preventisty.**

Například lze obsah náplně práce v pracovní smlouvě domovníka-preventisty specifikovat jako:

a) domovnícké práce:

- práce potřebné k udržování bezpečnosti (stavebně-technické), pořádku a čistoty v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- péče o společné prostory bytového domu/ ubytovny ve formě drobných oprav, zajištění a dohled nad opravami a revizemi;
- dohled nad vodovodním a plynovým zařízením, elektrickými rozvodnými skříněmi a osvětlením společných prostor bytového domu/ ubytovny;
- zajištění obchůzek týkajících se činnosti souvisejících se správou nebo domovníckým dozorem nad bytovým domem/ ubytovnou;

- doručování a vyvěšování obecně závazných vyhlášek obce, nařízení obce, různých upozornění, domovního řádu v bytovém domě/ubytovně;

b) preventivní činnost směřující do oblasti:

- předcházení sociálně patologických jevů;
- prevence protiprávního jednání obyvatelů bytového domu/ ubytovny;
- předcházení vandalismu, narušování občanského soužití, sousedských sporů a hádek.

Je třeba ještě jednou připomenout, že práce domovníka-preventisty není zcela klasickou domovnickou prací. Na rozdíl od práce domovníka, který provádí údržbu společných prostor a bytů v domě a dále sám udržuje čistotu a pořádek ve společných prostorách domu a v jeho okolí, je hlavní náplní domovníka-preventisty **prevence!** Tedy činnost vedoucí ke zvýšení pořádku, čistoty a bezpečnosti v bytových domech nebo ubytovnách a jejich okolí, k pozitivní změně způsobu bydlení obyvatel bytových domů a ubytoven a v předcházení kriminality těchto obyvatel. Proto by v náplni práce domovníka-preventisty, a tedy i v jeho pracovní smlouvě, neměly být uvedeny ty práce, které se vymykají předepsanému obsahu práce domovníka-preventisty, nebo prostřednictvím kterých by mohli obyvatelé bytových domů nebo ubytoven činit nátlak na domovníka-preventistu, nebo jej dokonce „trestat“ za jeho „dobrou“ pracovní činnost v bytovém domě nebo ubytovně.

O těchto nevhodných aktivitách lze hovořit jako o **tzv. nedomovnických pracích (z pohledu pozice domovníka-preventisty)**, kdy se jedná např. o:

- úklid společných prostor bytového domu/ ubytovny;
- úklid okolí bytového domu/ ubytovny, včetně odklízení sněhu a posypu chodníků proti náledí;
- obsluha topného zařízení v bytovém domě/ ubytovně;
- údržba zeleně nebo zahrady v okolí bytového domu/ubytovny apod.

Rozdíl mezi **domovnickými a nedomovnickými** pracemi tedy tkví v tom, že domovnické práce a prevenci vykonává domovník-preventista na základě hlavní pracovní smlouvy domovníka-preventisty, přičemž se tyto práce řídí teoretickým i praktickým obsahem práce domovníka-preventisty dané touto metodikou, a tyto práce tvoří základ zaměstnání domovníka-preventisty.

Práce, které lze charakterizovat jako **práce nedomovnické**, by pak domovník-preventista mohl v bytovém domě/ ubytovně vykonávat jednorázově v případě mimořádných situací, nebo stavů, kdy hrozí ohrožení života zdraví, nebo škoda na majetku (např. sněhová

kalamita; vytopení bytového domu/ ubytovny; nadměrné znečištění společných prostor bytového domu/ ubytovny, které nemůže úklidová služba ihned a sama odstranit atd.), nebo jako motivační aktivitu směřující na obyvatele bytových domů nebo ubytoven (společný úklid), popř. by je mohl vykonávat současně s domovníckými pracemi a prevencí, pokud by je byl schopen časově nebo fyzicky zvládnout, např. na základě dohody o provedení práce – tato kombinace činností je ale ojedinělá a dle zkušeností ne zcela šťastná, ovšem možná.

6.3 Příčiny předčasného ukončení pracovního poměru domovníka-preventisty

Pracovní poměr domovníka-preventisty v současné době (r. 2020) končí zpravidla skončením pracovního poměru na dobu určitou. V případě ukončení pracovního poměru domovníka-preventisty na dobu neurčitou, se toto ukončení řídí příslušnými ustanoveními zákoníku práce a není to zde třeba více rozebírat.

Může ale nastat třetí varianta, kdy domovník-preventista ukončí pracovní poměr předčasně sám a tím značně zkomplikuje zajištění pořádku a bezpečnosti v určitém bytovém domě/ ubytovně, včetně ohrožení chodu vlastního projektu „Domovník - preventista“. Proto před vlastním vznikem projektu „Domovník - preventista“ a před vznikem pracovního poměru domovníka-preventisty, by bylo vhodné si uvědomit, že zaměstnavatel je povinen vytvořit podmínky pro správný výkon zaměstnání domovníka-preventisty. Aby tyto podmínky mohl ovšem vytvořit, měl by znát i možné důvody selhání (ukončení pracovního poměru) domovníků-preventistů, nebo rizika vedoucí k předčasnému odchodu domovníka-preventisty ze zaměstnání domovníka-preventisty.

Na základě dosavadních zkušeností (r. 2020), se jeví jako nejčastější příčiny předčasného ukončení pracovního poměru domovníka-preventisty:

a) Neplnění si povinností domovníka-preventisty vyplývajících z pracovní smlouvy domovníka-preventisty:

- domovník-preventista nezvládá svou práci; zanedbává nebo si neplní své úkoly, situace v bytovém domě/ ubytovně se v oblasti pořádku a bezpečnosti nezlepšuje, pracovat s těmito pracovními výsledky je pro domovníka-preventistu již dále nemožné.

b) Domovník-preventista nemá vytvořené vhodné pracovní prostředí:

- příliš mnoho úkolů, které např. jeden domovník-preventista nezvládá;
 - příliš velký bytový dům/ ubytovna (např. mnoho vchodů), nebo mnoho bytových domů/ ubytoven, ve kterých musí domovník-preventista pracovat;
 - příliš velký počet obyvatelů bytového domu/ ubytovny, domovník-preventista není schopen vykonávat prevenci kriminality;
 - spolupracující subjekty neřeší oznámení domovníka-preventisty.
- c) Domovník-preventista musí plnit i jiné úkoly než jsou uvedené v pracovní smlouvě:**
- převážně se jedná o úklid v domě a před domem.
- d) Neřešené rozpory mezi prací domovníka-preventisty a obyvateli bytového domu/ ubytovny:**
- domovník-preventista se dostává do sporu s obyvateli bytového domu/ ubytovny a tyto rozpory odpovědné osoby dlouhodobě neřeší.

7 DOPORUČENÍ K PROFESNÍ PŘÍPRAVĚ DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Školením domovníků-preventistů obecně rozumíme předávání všech dostupných teoretických informací a potřebných praktických dovedností a zkušeností potřebných pro jejich práci a jejich ověřování. Řada odborníků na vzdělávání dospělých se domnívá, že **dospělý člověk je již hotovou osobností** a že výchovné působení na dospělé je de facto již zbytečné. Práce s domovníky-preventisty v uplynulém období ovšem ukázala, že tato domněnka v tomto konkrétním případě **není úplně správná**. Proto by měla být profesní příprava domovníků-preventistů **vždy samozřejmostí**. Nejedná se ovšem jen o přímé předávání teoretických informací, ale i o vytváření **dovedností** a formování očekávaných způsobů **chování a jednání** důležitých pro profesi domovníka-preventisty.

7.1 Význam a přínos profesní přípravy domovníka-preventisty

Mnohdy vidíme, že profesní vzdělávání je u řady projektů podceňováno, nebo dokonce považováno za zcela zbytečné. Ne tak u projektu „Domovník - preventista“. Snahou každého lektora v tomto projektu by mělo být **naučit domovníka-preventistu svou práci jak po stránce teoretické tak praktické**, a to ve všech rovinách. **Při profesní přípravě domovníků-preventistů by mělo docházet:**

- k přenosu informací v rovině etické, komunikační a právní;
- k výuce důležitých pojmů, které se ať už přímo či nepřímo dotýkají práce domovníka-preventisty, a které může při své práci využít;
- k zprostředkování výuky manuálních zručností;
- k pozitivnímu a nenásilnému působení na celou osobnost domovníka-preventisty;
- k podpoře všech jeho pozitivních aktivit.

Při vzdělávání domovníků-preventistů je důležitá podpora jejich motivace s cílem:

- podchytit důvody jejich zájmu o práci domovníka-preventisty;
- rozvíjet vhodným způsobem tuto motivaci;
- ukázat příklady dobré praxe;
- ujistit se, že tato motivace je správná;

- eliminovat případnou negativní motivaci;
- spojovat jednotlivé dílky pozitivní motivace v jeden mohutný motivační komplet.

Správné profesní školení tak v několika rovinách jednoznačně a nezpochybnitelně pozitivně ovlivňuje a ověřuje:

- osobnost domovníka-preventisty a tím pádem i jeho pracovní nasazení;
- jeho schopnost pracovat v pozici domovníka-preventisty;
- připravenost domovníka-preventisty na svou profesi v rovině teoretické;
- schopnost prakticky reagovat na nestandardní situace;
- umění komunikovat a přesvědčovat;
- schopnost se učit;
- schopnost přijímat nové informace a pracovat s nimi;
- umění získávat nové dovednosti a uplatňovat je v praxi;
- schopnost ztotožnit se s rolí domovníka-preventisty;
- sebevědomí domovníků-preventistů.

Vyhodnocení profesní přípravy pak zřetelně ukáže:

- co vše se nám podařilo domovníky-preventisty v průběhu vzdělávacího cyklu naučit;
- co je třeba s domovníky-preventisty dodatečně probrat;
- kde je třeba vzdělávání pro příště upravit či doplnit;
- zda jsou domovníci-preventisté schopni se samostatně připravovat a samostatně pracovat;
- zda jsou domovníci-preventisté schopni samostudia.

7.2 Lektorský tým při profesní přípravě domovníka-preventisty

Vzdělávání domovníků-preventistů by měl vždy, jak již bylo uvedeno, provádět **tým zkušených odborníků s dostatečnou praxí** v příslušném oboru jako je např. ochrana veřejného pořádku a bezpečnosti, práce asistenta prevence kriminality a domovníka-preventisty. Je třeba říci, že lektor pracující v projektu „Domovník - preventista“, může pomoci každému domovníkovi-preventistovi a jeho odbornému garantovi získat nejen nové informace, ale i předat tolik žádané zkušenosti,

nové nápady, pracovní a osobní kontakty a dodat tak všem školeným osobám tolik potřebnou motivaci pro jejich práci.

Osoba lektora domovníka-preventisty:

- odborně zdatný v příslušných právních předpisech, jejichž obsah se dotýká práce domovníka-preventisty;
- má zkušenosti se vzděláváním domovníků-preventistů a asistentů prevence kriminality napříč městy ČR;
- má všeobecný přehled;
- je vstřícný a trpělivý;
- je schopen improvizovat;
- je schopen pracovat se sociálně vyloučenými osobami, osobami se základním vzděláním a v sociálně vyloučených (rizikových) lokalitách;
- má výborné výsledky (reference od samotných domovníků-preventistů a jejich garantů) ve svém lektorském působení v obcích či městech.

Zde je nutno podotknout, že vzdělávání domovníků-preventistů doposud neprobíhá v akreditovaném režimu.

V této věci se proto doporučuje:

1. Zadat pracovní pozici domovníka-preventisty do „Národní soustavy kvalifikací“²⁹ tj.
 - vypracovat hodnotící a kvalifikační standardy a následně zavést pozici domovníka-preventisty do „Národní soustavy kvalifikací“;
2. Iniciovat vznik akreditace Ministerstva vnitra a vzdělávání domovníků-preventistů pak může probíhat v akreditovaném režimu.

Věnujme proto výběru lektorského týmu maximální pozornost!

V dnešní době již existuje řada lektorů, jejichž zkušenosti i výsledky se vzděláváním domovníků-preventistů jsou na vysoké úrovni. Proto je nejvýhodnější požádat o informace o kvalitě lektorů na Ministerstvu vnitra, nebo využít pozitivních zkušeností se vzděláváním svých domovníků-preventistů v příslušných obcích či městech.

²⁹ Národní soustava kvalifikací je informační základna o soustavě celostátně uznávaných profesních kvalifikací v ČR

7.3 Osoba domovníka-preventisty ve vzdělávacím procesu

Při tvorbě vzdělávacího procesu, výběru lektorského týmu a také při výběru domovníků-preventistů je třeba přihlídnout k několika aspektům majícím vliv na celý vzdělávací proces a jeho výsledek. Je třeba si uvědomit, že vzdělávacích aktivit se mohou účastnit různí domovníci-preventisté s různou úrovní:

- připraveností a ochotou se vzdělávat;
- předchozího způsobu života domovníků-preventistů;
- motivace;
- věku;
- stupně ukončeného vzdělání;
- minulých zaměstnání.

1. Osobnost domovníka-preventisty

- temperament – flegmatik, cholerik, sangvinik, melancholik;
- otevřenost vůči zkušenosti – zvědavost, vynalézavost × opatrnost;
- svědomitost – pečlivost × bezstarostnost;
- extraverte – iniciativa, otevřenost, sociabilita × zdrženlivost, samotářství;
- přívětivost – přátelskost, soucitnost × chlad, antagonismus;
- emocionální stabilita – citová stálost × neurotismus;
- charakter;
- návyky a zájmy;
- různé postoje;
- cíle, vlohly a nadání.

2. Různá úroveň připravenosti a ochoty se vzdělávat v rovině

- přijímání nových informací;
- řešení nových úkolů a situací;
- přizpůsobivosti vzdělávání.

3. Různá úroveň předchozího způsobu života domovníků-preventistů

Při školení se setkáváme s domovníky-preventisty, kteří vyrůstali a žili nebo stále žijí v rámci většinové populace, nebo naopak většinu svého života pobývali ve vyloučených nebo rizikových lokalitách v celkově nepříznivém sociokulturním prostředí. Mnohdy žili v rodinách, kde vzdělání nemělo žádný význam a nebyli vedeni svými rodiči k potřebě se

něčemu učit. Někteří z nich dokonce byli odsouzeni za trestné činy související s distribucí návykových látek, za majetkové trestné činy, nebo trestné činy násilné, což mělo a má samozřejmě vliv na jejich dosavadní způsob života, na jejich myšlení a vnímání okolní společnosti. Úkolem lektora je jednak vědět o takovýchto domovnících-preventistech a pak připravit vzdělávání takovým způsobem, aby eliminovalo negativní náhledy těchto domovníků-preventistů na společnost, pozitivně usměrňovalo jejich myšlení a motivovalo je ke vzdělávání.

4. Různá úroveň motivace domovníků-preventistů

Při školení domovníků-preventistů se setkáváme se dvěma druhy motivace, které přivedly domovníky-preventisty k jejich profesi.

a) pozitivní motivace

- snaha pomáhat druhým;
- být vzorem druhým;
- zájem být zaměstnán a pracovat;
- zlepšit náhled na romskou komunitu;
- zlepšit pořádek a bezpečnost ve městě.

b) negativní motivace

- mít pohodlný přísun peněz;
- možnost být „bossem“ v lokalitě.

Proto je třeba připomenout, že úkolem lektora je během vzdělávání působit na domovníky-preventisty tak, aby pozitivní motivaci podporoval a negativní tlumil.

5. Různá výše věku domovníků-preventistů

Zde je třeba připomenout známou pravdu, že vzdělávání domovníků-preventistů mladších (např. mladších 30 let) je daleko jednodušší, než školení osob starších (např. ve věku 50 let). Přesto s tímto mnohdy lektori nepočítají a jsou překvapeni problémy s předáváním informací u těchto starších osob. Proto i zde je třeba přizpůsobit vzdělávání a jeho rychlost slabším a podat pomocnou ruku těm, u nichž vidíme, že při vzdělávání nestačí.

6. Různá úroveň ukončeného vzdělání

V rámci výběrových řízení domovníků-preventistů musí každý domovník-preventista doložit i dosažené vzdělání. Pro práci domovníka-preventisty v roce 2018–2020 stačilo vzdělání základní. To ovšem neznamená, že se vzdělávání domovníků-preventistů může

účastnit pouze domovník-preventista se základním vzděláním. Paleta vzdělávaných osob je daleko širší:

- a) osoby se základním vzděláním, které absolvovaly praktickou základní školu;
- b) osoby se základním vzděláním;
- c) osoby se středním vzděláním;
- d) osoby se středním vzděláním ukončeným maturitou;
- e) osoby s vysokoškolským vzděláním.

I toto je třeba zohlednit při stanovení obsahu, časové dotace celého vzdělávání i rychlosti vlastního vzdělávání.

7. Různé druhy minulých zaměstnání domovníka-preventisty

Vliv na vzdělávání každého domovníka-preventisty mají také jeho minulá zaměstnání. Někteří domovníci-preventisté tak mají za sebou zaměstnání, kde pracovali s lidmi, někteří byli dokonce dříve asistenty prevence kriminality. Naopak zde máme skupinu domovníků-preventistů, kteří pracovali ve výrobě, nebo byli po celou dobu svého aktivního života nezaměstnaní, a kteří nemají takové zkušenosti, vědomosti a dovednosti jako předchozí skupina domovníků-preventistů.

Těchto **sedm** základních aspektů, tedy osobnost domovníků-preventistů, rozdílná připravenost a ochota se vzdělávat, předchozí způsob života domovníků-preventistů, jejich motivace, věk, stupeň ukončeného vzdělání a minulá zaměstnání kladou značný **nárok** jak na vlastní obsah vzdělávání, které se musí přizpůsobit tzv. nejslabšímu článku, tak na jeho rychlost a také na množství předávaných informací a jejich formulaci, osobu lektora a jeho připravenost vést vzdělávání, skutečně **vzdělávat, předávat, improvizovat a pozitivně motivovat**. Vzdělávání musí být nastaveno takovým způsobem, aby bylo pochopitelné a vstřebatelné pro všechny typy vzdělávaných domovníků-preventistů, o obsahu vzdělávání je třeba s domovníky-preventisty hovořit, připomínat jim důležité skutečnosti, neboť někteří berou jisté části vzdělávání jako **zbytečná, nudná**, nebo naopak jako **těžká a nepochopitelná** a mnohdy se proto snaží vzdělávání vyhýbat.

7.4 Časová dotace profesní přípravy domovníka-preventisty

Při vytváření vzdělávacího plánu je taktéž dobré **nastavit časovou dotaci** každého vzdělávacího okruhu. Dle současné praxe (rok 2020) je zjevné, že současná časová dotace

na vzdělávání domovníků-preventistů v projektu „Domovník - preventista“ je nedostatečná. Touto malou časovou dotací je pak vytvářen negativní tlak:

- na lektora, který musí uzpůsobit obsah školení jak schopnosti domovníka-preventisty vnímat a uchovávat přednášené informace, tak stanovené časové dotaci;
- na domovníka-preventistu, který mnohdy nemá čas na tolik potřebné zopakování přednášených informací, nebo na potřebnou diskuzi.

V současnosti, na základě zkušeností ze školení domovníků-preventistů v projektu „Domovník - preventista“, je pravděpodobně vhodné vzdělávání domovníků-preventistů nastavit:

- a) **U vstupního vzdělávání** na 24 hodin, tj. na tři (nejlépe po sobě jdoucí) vzdělávací dny.
- b) **U průběžného vzdělávání** na 8 hodin na jedno téma, tj. jeden vzdělávací den, přičemž průběžné vzdělávání by mělo být realizováno minimálně 1x za 3 měsíce – tj. 4x ročně;
- c) **U opakovacího vzdělávání** na 8 hodin, tj. jeden vzdělávací den a to v případech:

- do jednoho měsíce po ukončení třídního vstupního vzdělávání;
- vždy v cyklu po třech měsících, tj. 4x ročně, po průběžném vzdělávání;

Význam opakovacího školení po vstupním vzdělávání do jednoho měsíce a po průběžných vzděláváních, při dodržení cyklu 4x ročně, spočívá ve snaze ověřit a posílit přednášené informace tak, aby nebyly zapomenuty.

- Jako vhodné se jeví spojení opakovacího a průběžného školení do dvou vzdělávacích dnů jdoucích po sobě.
- d) **U závěrečného vzdělávání – závěrečné zkoušky** na konci celého vzdělávání na 16 hodin, tj. jeden den provést opakovací školení a druhý den závěrečnou zkoušku.

7.5 Způsob předávání informací při profesní přípravě domovníka-preventisty

Při školení je třeba využívat co nejvíce možných výukových prostředků, jako např.:

mluvené slovo; PC, projektor a ozvučení pro prezentaci – prezentace PowerPoint s využitím obrázků, fotografií a instruktážních videí; flip chart; legislativní normy; myšlenkové mapy a pracovní a typové listy.

V rámci školení je dobré využít taktéž: hrané scénky, modelové situace, skripta, zkušební testy a to za účelem maximálního působení na každého domovníka-preventistu a

jeho odborného garanta při předávání teoretických vědomostí, praktických dovedností a přenášení zkušeností.

7.6 Vzdělávací skripta

Pojmem skripta vzdělávání domovníka-preventisty rozumíme **učební text**, jehož obsahem je maximum informací týkajících se práce domovníka-preventisty v bytových domech nebo ubytovnách. Skripta se buď vztahují ke konkrétnímu vzdělávacímu cyklu, nebo k celému vzdělávání domovníků-preventistů. Je vhodné, aby ke každé oblasti vzdělávání vytvořil lektor příslušná skripta. Skripta určená pro domovníky-preventisty se tak mohou dělit na:

- skripta vstupního vzdělávání;
- skripta průběžného vzdělávání;
- skripta opakovacího vzdělávání.

Skripta, vytvořená příslušným lektorem, musí být:

- na odborné úrovni;
- obsahem textu přiměřené vzdělání domovníků-preventistů;
- musí kopírovat příslušný vzdělávací cyklus, ke kterému byly vytvořeny;
- přiměřené svou velikostí schopnostem domovníků-preventistů;
- musí sledovat zájmy a potřeby jednotlivých domovníků-preventistů;
- kromě teorie by měly skripta obsahovat i praktické informace.

Skripta by se měla po každém vzdělávacím cyklu stát majetkem školeného domovníka-preventisty.

I zde je nutno závěrem říci, že vzdělávání domovníků-preventistů neprobíhá v akreditovaném režimu a tudíž i obsah vzdělávacích skript není akreditován.

7.7 Příprava na vzdělávání domovníka-preventisty

Základem úspěšného vzdělávání domovníků-preventistů je **komplexní příprava** takového vzdělávání. Do této přípravy patří zajištění **vhodného termínu** ke vzdělávání, výběr **vhodného místa** (místnosti) ke vzdělávání, zajištění **odpovídající techniky**,

zajištění **kancelářských potřeb**, zajištění příslušného **občerstvení**, zajištění **prostor** k praktické výuce a zajištění osob ke vzdělávání a to vše ve spolupráci s garantem domovníka-preventisty a v dostatečném předstihu.

7.8 Obecný obsah profesní přípravy domovníka-preventisty

Konkrétní zaměření profesní přípravy domovníka-preventisty by mělo být **individuálně přizpůsobeno** každému domovníkovi-preventistovi, daným specifikám sociálně vyloučené lokality, resp. problémům obytných domů/ ubytoven, konkrétního města/obce. **Převážná část této přípravy je vždy věnována těmto okruhům:**

- informace o projektu „Domovník - preventista“;
- obsah a zaměření práce domovníka-preventisty;
- úloha domovníka-preventisty v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě, bytovém domě/ ubytovně a dalších místech souvisejících s jeho prací.
- povinnosti domovníka-preventisty vyplývající z jeho práce;
- bezpečnost práce a bezpečnostní standardy;
- manuální zručnost a dovednosti domovníka-preventisty;
- informace o správném etickém chování domovníka-preventisty;
- způsoby komunikace zejména s nepřizpůsobivými občany;
- způsoby chování v mimořádných událostech vzniklých v bytovém domě nebo v obci/městu;
- důležité informace vybrané z příslušných právních předpisů, majících vztah k práci domovníka-preventisty.

Cílem tohoto školení je tedy naučit domovníky-preventisty teoretickým vědomostem a praktickým dovednostem v oblasti:

- znalosti, respektování a vyžadování základních zásad v oblasti prevence kriminality se zvláštním zaměřením na oblast situační prevence;
- psychické odolnosti a zvládání psychické zátěže při řešení nestandardních situací s obyvateli sociálně a prostorově vyloučených lokalit;
- základnímu právnímu minimu s důrazem na dodržování základních legislativních norem, bezpečnosti a dodržování veřejného pořádku;
- předcházení a zvládání konfliktů s důrazem na vyjednávání;

- motivaci a upevňování vztahů, součinnosti s ostatními subjekty prevence kriminality;
- získání základních manuálních dovedností při základní údržbě domovního fondu a provádění drobných oprav v bytovém domě/ ubytovně a v nebytových prostorech; kontrola technického zařízení, prostředků požární ochrany a zabezpečení odstranění případných závad;
- koordinace a vyžadování dodržování bezpečnostních opatření v bytovém domě/ubytovně a jeho nejbližším okolí;
- kontroly dodržování domovního řádu a dalších předpisů;
- podmínek majitele, správce či provozovatele budovy, včetně zajištění odemykání a zamykání budovy v souladu s domovním řádem a stanovenými pravidly;
- součinnosti objednávání revizí, údržbových prací u odborných firem, přebírání hotového díla;
- vyžadování dodržování zásad používání společných prostor budov;
- součinnosti s dalšími subjekty prevence kriminality (s obcí/městem, s manažerem prevence kriminality, obecní/městskou policií, Asistenty prevence kriminality, Policií ČR, sociální správou, Úřadem práce, nestátními neziskovými organizacemi, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality, apod.).

V neposlední řadě je velkým přínosem každého školení diskuze, kdy by mělo být možno:

- diskutovat na dané téma se všemi účastníky školení najednou;
- doplňovat probíranou látku o praktické příklady;
- vyvracet zažité mýty;
- vzájemně a nenásilně přezkušovat a doplňovat probíranou látku;
- ihned při školení zjistit, zda je probíraná látka správně pochopena.

7.9 Obsah vstupního vzdělávání domovníka-preventisty

Cílem úvodního vzdělávání domovníků-preventistů musí být předání **základních teoretických vědomostí a praktických dovedností** pro zahájení práce domovníka-preventisty, tedy uvést domovníky-preventisty do celé problematiky jejich práce.

Úvod do problematiky:

- obsah a význam práce domovníka-preventisty;
- úloha domovníka-preventisty a jeho povinnosti;
- hlavní priority a činnosti domovníka-preventisty;
- ochrana veřejného pořádku;
- napojení domovníků-preventistů do systému ochrany veřejného pořádku;
- spolupráce s Policií ČR, obecní/městskou policií a asistenty prevence kriminality;
- obecní/městská policie – úkoly, povinnosti;
- Policie ČR – úkoly, povinnosti;
- IZS – jeho členění, úkoly, povinnosti;
- struktura prevence kriminality;
- úrovně preventivních aktivit;
- programy prevence kriminality;
- základy komunikačních dovedností;
- základy pracovního práva.

Prakticky se pak jeví jako nejvhodnější zaměřit hlavní část vstupního školení na tyto oblasti:

- motivační část zdůrazňující důležitost vzdělávání pro úspěšný vstup a zvládnutí pozice domovník-preventista;
- seznámení uchazečů na pozici domovník-preventista s obsahem a cíli projektu;
- seznámení účastníků s obsahem pracovní pozice domovník-preventista – práva a povinnosti;
- úloha domovníka-preventisty v rámci sociálně vyloučené lokality s důrazem na: formy a osvědčené metody prevence kriminality, specifikaci základních pojmů, možnosti primární a situační prevence v dané lokalitě s využitím poznatků hodnocení bezpečnostní situace, osobnostní a profesní kvality preventisty;
- profesní a etický kodex strážníka obecní/městské policie, asistenta prevence kriminality a domovníka-preventisty ve vztahu k místním preventivním aktivitám;
- specifikace základních úkolů prevence kriminality v dané lokalitě ve vztahu k domovníkovi-preventistovi;
- právní minimum potřebné pro zahájení práce domovníka-preventisty;
- základy etiky a komunikace v práci domovníka-preventisty;

- nácvik zvládání ne/standardních situací v práci domovníka-preventisty;
- trénink technik psychického zvládání;
- nácvik zvládání vyjednávání v konfliktních situacích;
- činnost obecní/městské policie a policie ČR;
- obsah práce asistentů prevence kriminality.

Vzhledem k velkému obsahu předávaných informací je pak vhodné rozdělit toto vzdělávání do tří dnů, kdy např. může obsah vstupního vzdělávání vypadat takto:

1. den vstupního vzdělávání:

Např. pozitivní motivace domovníků-preventistů; specifikace základních pojmů v práci domovníka-preventisty; popis projektu Domovník – preventista, jeho účel, cíle projektu, zkušenosti s projektem v jiných městech a výsledky práce domovníků-preventistů; specifikace místa práce – riziková místa, hrozby, nebezpečí; specifikace protiprávních jednání v místě práce domovníka-preventisty; obsah práce domovníka-preventisty; preventivní činnost a její dělení, využití primární a situační prevence, kompetence preventisty; bezpečnost práce; profesní a etický kodex zaměstnance.

2. den vstupního vzdělávání:

Např. konkrétní požadavky na domovníka-preventistu v systému prevence kriminality; právní minimum potřebné k práci domovníka-preventisty; pojem nestandardní situace a nácvik zvládání nestandardních situací; způsoby řešení protiprávního jednání; nácvik přesvědčování a vyjednávání v konfliktních situacích; partneři domovníka-preventisty v jeho práci.

3. den vstupního vzdělávání:

Např. etika a komunikace v práci domovníka-preventisty; specifika práce domovníka-preventisty v rizikové lokalitě a v bytovém domě/ ubytovně; nejčastější protiprávní jednání v práci domovníka-preventisty a jejich řešení; závady a poruchy a jejich odstraňování v místě práce domovníka-preventisty; stres vyvolaný prací s lidmi; dokumentace v zaměstnání domovníka-preventisty; manuální dovednosti v práci domovníka-preventisty.

Součástí vstupního vzdělávání, při dostatečné časové dotaci, může být i praktický zácvik domovníka-preventisty.

Po absolvování vstupního vzdělávání by měl být domovník-preventista teoreticky i prakticky připraven na výkon svého zaměstnání domovníka-preventisty, tj. mít základní

informace ke svému zaměstnání a činnostem, které jako domovník-preventista musí a může vykonávat v místě svého pracoviště.

7.10 Obsah průběžného vzdělávání domovníka-preventisty

Po úvodní profesní přípravě – vstupním vzdělávání, jehož cílem bylo poskytnout základní důležité informace potřebné pro nástup uchazečů do zaměstnání domovníka-preventisty, musí následovat co nejdříve další profesní příprava, kterou lze charakterizovat jako školení navazující, nebo také jako tzv. průběžné vzdělávání.

Cílem tohoto vzdělávání je jednak informace z úvodního vzdělávání **rozvíjet, doplňovat, upřesňovat a vyvracet mýty** a samozřejmě dále domovníkům-preventistům v rámci tohoto vzdělávání přinášet zejména:

- nové teoretické informace a pojmy;
- nové praktické dovednosti a zkušenosti;
- aktuální údaje o vývoji kriminality a páchaných trestných činech a přestupcích;
- nové metody prevence kriminality;
- informace o bezpečnostní situaci v jednotlivých městech;
- nové praktické informace a situace přicházející z obcí a měst, kde již mají zavedenou pozici domovníka-preventisty, a které vyplývají z této práce, jejich rizika a způsob řešení;
- aktuální legislativní změny a příklady dobré praxe.

Konkrétně u tohoto typu vzdělávání je třeba si ujasnit oblasti vzdělávání domovníků-preventistů a seřadit je podle důležitosti. Prakticky je třeba v průběžném vzdělávání domovníkům-preventistům přinést, rozvíjet a doplňovat informace v těchto oblastech:

- znalost, respektování a vyžadování základních zásad v oblasti prevence kriminality se zvláštním zaměřením na oblast situační prevence;
- psychickou odolnost a zvládání psychické zátěže při řešení nestandardních situací s problémovými obyvateli domů v sociálně vyloučených lokalitách;
- právní minimum s důrazem na rozvinutí dosavadních znalostí a na dodržování základních legislativních norem, bezpečnost a dodržování veřejného pořádku (tj. základní orientace v trestním, přestupkovém a občanském právu, základy právní

úpravy ochrany a nakládání s osobními údaji, základní orientace v situační a sociální prevenci, základní orientace v požární prevenci a v mimořádných situacích, možná komunikace se složkami IZS, základní orientace ve struktuře příslušné samosprávy, základní orientace v nabídce nestátních organizací;

- rozvinutí dovedností při předcházení a zvládání konfliktů s důrazem na komunikaci a etiku;
- motivaci a upevňování vztahů, součinnost s ostatními subjekty prevence kriminality;
- získání základních manuálních dovedností a znalostí (zejména z oblasti zámečnických, instalatérských a elektro prací), při základní údržbě domovního fondu a provádění drobných oprav v bytovém domě/ ubytovně a nebytových prostorech, kontrolu technického zařízení, prostředků požární ochrany a případné zabezpečení odstranění případných závad;
- koordinaci a vyžadování dodržování bezpečnostních opatření v domě a jeho nejbližším okolí;
- kontrolu dodržování domovního řádu a dalších předpisů, podmínek majitele, správce či provozovatele budovy včetně zajištění odemykání a zamykání budovy v souladu s domovním řádem a stanovenými pravidly;
- objednávání revizí, údržbových prací u odborných firem, přebírání výsledků jejich práce;
- dozor nad správným používáním společných prostor budov;
- součinnost s dalšími subjekty prevence kriminality (s obcí, s manažerem prevence kriminality, obecní policií, asistenty prevence kriminality, Policií ČR, sociální správou, úřadem práce, NNO, členy Poradního sboru pro situační prevenci kriminality apod.).

Jak je vidět škála informací předávaných v průběžném vzdělávání je veliká, přičemž zde nejsou samozřejmě vyčerpána všechna témata, které by domovník-preventista měl nebo mohl znát.

Na základě zkušeností je možno tato školení provést např. v oblastech:

- a) Právní minimum:** např. základy trestní odpovědnosti; trestný čin, přestupek - pojem, znaky, dělení; pachatel, nepřímý pachatel, spolupachatel, účastník na trestném činu; nejčastější protiprávní jednání v práci domovníka-preventisty; obecně závazné vyhlášky a nařízení města; nutná obrana, krajní nouze, omezení osoby na osobní svobodě.

- b) **Předcházení projevů kriminality, sociálně patologických jevů, extremismu a závislostí:** např. vymezení pojmu společensky nežádoucí jednání, jeho základní charakteristika a dělení.
- c) **Komunikační, mediační dovednosti; zvládání nestandardních situací:** např. krizová komunikace; sociálně-psychologické zákonitosti efektivní ochrany; důraz na využití asertivních dovedností; komunikační chyby, limity a jejich odstraňování; základy mediace.
- d) **Zajištění bezpečnosti v domě:** např. pojem bezpečnost v domě a její dělení; spolupráce s bytovým odborem a Hasičským záchranným sborem; vedení domovní knihy.
- e) **Mimořádné události v domě/obci:** např. domovník-preventista a mimořádné události; Integrovaný záchranný systém a jeho dělení, význam, úkoly; koordinace činností domovníka-preventisty s Integrovaným záchranným systémem; základy první pomoci; schopnost použít hasící prostředky při požáru.
- f) **Postup při opravách a revizích v bytovém domě:** např. pojem „malá oprava v bytovém domě a bytech“ a revize; nahlašování závad a poruch v bytovém domě a bytech; základy bezpečnosti práce.

Konkrétní zaměření profesní přípravy by mělo být přizpůsobeno daným specifikům lokality s tím, že převážná část by měla být zaměřena na rozvoj teoretických znalostí, komunikaci s nepřizpůsobivými občany, manuálním zručnostem a dalším dovednostem domovníka-preventisty. Nezapomeňme, že cílem tohoto vzdělávání je rozvíjet základní znalosti a dovednosti domovníků-preventistů získané vstupním vzděláváním a dále dát možnost těmto osobám osvojit si znalosti a dovednosti, které zvyšují šance jedince na uplatnění na trhu práce. I když by to bylo jistě žádoucí, nelze na úkor základních a potřebných témat pro práci domovníka-preventisty přednášet další témata a tak zbytečně zatěžovat systém vzdělávání i samotné domovníky-preventisty. Závěrem je třeba připomenout, že obsah vzdělávání musí být vždy nastaven tak, aby celkově **rozvíjel vědomosti, schopnosti a dovednosti** u každého začínajícího, ale i u pokročilého, či zkušeného domovníka-preventisty. **Tj. vzdělávat a nenudit!**

Součástí každého úvodního a průběžného vzdělávání domovníků-preventistů by mělo být i krátké **přezkušování** z témat, které tvořily obsah úvodního nebo průběžného vzdělávání.

Přezkušování pak může být písemné pomocí příslušného testu, nebo ústní, pomocí jednoduchých otázek.

7.11 Obsah opakovacího vzdělávání domovníka-preventisty

Cílem tohoto vzdělávání je ověřit znalosti z předcházejících vzdělávání a zjistit, zda všechna témata byla řádně pochopena a že práce jednotlivých domovníků-preventistů je vykonávána v souladu s cíli projektu „Domovník - preventista“ a v rámci zásad předávaných v jednotlivých vzděláváních. Díky informaci, předané každému domovníkovi-preventistovi na začátku vzdělávání, že bude také probíhat opakovací školení zakončené přezkoušením každého domovníka-preventisty tak máme jistotu, že domovníci-preventisté budou věnovat každému vzdělávacímu cyklu maximální pozornost, a že si v období mezi jednotlivými vzděláváními sami zopakují jednotlivé okruhy vzdělávání ze skript, které jim byly v průběhu vzdělávacích cyklů předány.

Tímto vlastním opakovacím vzděláváním tak zvyšujeme odbornou připravenost každého domovníka-preventisty na svou profesi.

Aby však byl splněn cíl opakovacího vzdělávání, je třeba v rámci tohoto vzdělávacího dne:

- zopakovat všechna témata, která byla přednášena při vstupním a průběžném vzdělávání;
- ověřit zda všechna témata, která byla přednášena při vstupním a průběžném vzdělávání byla správně nastavena;
- zjistit, zda všem přednášeným informacím bylo ze strany každého domovníka-preventisty porozuměno;
- upevnit a rozvinout u každého domovníka-preventisty všechny informace získané při vstupním a průběžných vzděláváních;
- doplnit případné nedostatky v opakovaných tématech a informacích;
- ujistit se, že práce jednotlivých domovníků-preventistů je vykonávána v souladu s cíli projektu „Domovník - preventista“ a v rámci zásad předávaných v jednotlivých vzděláváních;
- prakticky ověřit, zda jsou předávané vědomosti a dovednosti správně domovníky-preventisty aplikovány v praxi.

V rámci opakovacího školení lze:

- ústně přezkoušet každého domovníka-preventistu z přednášených témat;
- provést písemný test s každým domovníkem-preventistou;
- ověřit přímo v terénu, zda je schopen každý domovník-preventista získané teoretické informace přenést do praxe.

Díky tomuto postupu by měly být **komplexně prověřeny vědomosti a dovednosti** každého domovníka-preventisty.

7.12 Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty a závěrečná zkouška

Cílem tohoto vzdělávání je shrnutí vstupního vzdělávání a všech průběžných vzdělávání, celkové zopakování všech témat, informací a pojmů školených během celého vzdělávacího období. Na základě zkušeností z projektu „Domovník – preventista“ se jeví jako vhodné toto závěrečné vzdělávání ukončit závěrečnou zkouškou. Je pak logické, že příprava domovníků-preventistů na závěrečné zkoušky by měla být součástí celého vzdělávání.

7.12.1 Závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty

Závěrečné vzdělávání je velmi důležité pro každého domovníka-preventistu, protože:

- jsou zopakována všechna témata a informace ze vstupního vzdělávání;
- jsou zopakována všechna témata a informace z průběžných vzdělávání;
- jsou připomenuty všechny připomínky a doplňky vzdělávání a informací vyplývající z jednotlivých školených témat;
- jsou podpořeny výsledky praktických cvičení a výsledky výměn dobrých praxí;
- jsou probrány vlastní poznatky z práce domovníka-preventisty;
- jsou upřesněny všechny činnosti domovníka-preventisty;
- jsou odstraněny všechny zbývající nedostatky v práci domovníka-preventisty;
- jsou vyvráceny všechny zbývající mýty a stereotypy o práci domovníka-preventisty.

Toto shrnutí tak každému domovníkovi-preventistovi **pomůže** v jeho práci nejen **připomenutím a doplněním** všech podstatných informací, ale je to i jistý typ **pozitivní motivace** pro každého zaměstnance, když vidí, že dělá svou práci dobře a je takto

hodnocen lektorem a třeba i ostatními kolegy domovníky-preventisty, kteří se společně takového závěrečného vzdělávání účastní.

7.12.2 Závěrečná zkouška domovníka-preventisty

Závěrečná zkouška domovníků-preventistů prokáže:

- připravenost domovníků-preventistů na svou profesi v rovině teoretické i praktické;
- schopnost domovníků-preventistů prakticky reagovat na nestandardní situace;
- umění každého domovníka-preventisty aktivně získávat nové informace a tyto využít v praxi;
- schopnost efektivně komunikovat a přesvědčovat

a tak celkově plnit povinnosti domovníka-preventisty, předcházet protiprávnímu jednání a vzniku závad v místě jeho pracoviště a zvyšovat pocit bezpečí u všech občanů příslušné obce nebo města. Na základě zkušeností je vhodné, aby zkouška byla nastavena ve dvou rovinách – tedy písemná a ústní. Je samozřejmostí, že zkouška musí mít jistou oficialitu. Zde je třeba zdůraznit, že by domovník-preventista k tomuto závěrečnému vzdělávání měl přistupovat zodpovědně, tj. že je již dopředu na zkoušku připravený, kdy si sám příslušná témata ze všech vzdělávacích skript zopakoval, a prošel všechny písemné testové i ústní otázky a jejich odpovědi – k tomu slouží i závěrečné vzdělávání.

Oficiální závěrečná zkouška nutí každého domovníka-preventistu, již od vstupního vzdělávání, se aktivně podílet na celkovém vzdělávání a věnovat se i svému sebevzdělávání.

7.13 Požadované výsledky vzdělávání domovníka-preventisty

Po absolvovaném komplexním vzdělávání a závěrečné zkoušce domovníka-preventisty musí být absolvent tohoto vzdělávání celkově připraven na svou práci domovníka-preventisty, tj. musí být schopen zvládat svou práci v bytových domech/ubytovnách a jejich okolí zejména v oblasti:

- dokonalé znalosti bytového domu/ ubytovny a jejich okolí;
- dodržování čistoty a pořádku v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- znalosti a dodržování domovního řádu;

- znalosti a dodržování příslušných zákonných ustanovení potřebných k práci domovníka-preventisty;
- vyhledávání, odstraňování a nahlašování závad a poruch v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- asistenci při různých opravách a dalších činnostech v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- dodržování bezpečnosti práce;
- efektivní komunikace, etiky, taktiky práce;
- řešení standardních a nestandardních situací;
- využití preventivních aktivit pro svou práci;
- řešení mimořádných událostí;
- spolupráce se všemi subjekty participujícími na projektu a práci domovníka-preventisty;
- vedení příslušné dokumentace.

Takový domovník-preventista se tak na základě vzdělávání a získávání praktických zkušeností stává **skutečným profesionálem**, schopným řešit různé situace, které práce domovníka-preventisty přináší.

7.14 Obtíže vzniklé při vzdělávání domovníků-preventistů

Při vzdělávání domovníků-preventistů, a to jak při vstupním, průběžném nebo opakovacím vzdělávání, může dojít k řadě chyb nebo obtíží, které mohou takovéto vzdělávání zčásti nebo zcela znehodnotit.

a) Chyby vzniklé na straně lektorského týmu:

- přednášené informace jsou na příliš odborné úrovni a tak se může stát, že domovníci-preventisté nechápou obsah vzdělávání;
- přednášených informací je příliš mnoho;
- přednášené informace jsou špatně strukturované – vzdělávání je zmatečné;
- lektor nemá zkušenosti s pozicí a prací domovníka-preventisty a tak nemůže do svého vzdělávání vnést praktické prvky;
- lektor nedokáže při vzdělávání zaujmout domovníky-preventisty;
- lektor nezná vzdělání jednotlivých domovníků-preventistů.

b) Obtíže na straně domovníka-preventisty:

- domovník-preventista není schopen pojmout větší množství přednášených informací – potřebuje individuální přístup;
- domovník-preventista nepřijímá, nevnímá nebo nechápe přednášené informace z důvodu nějakého handicapu;
- domovník-preventista potřebuje odlišný přístup vzdělávání kvůli svému vzdělání (základní, SŠ, VŠ).

c) Obtíže na straně obce/města, kde probíhá vzdělávání domovníků-preventistů:

- špatně zvolený prostor pro vzdělávání domovníků-preventistů;
- nedostatečně zajištěné vzdělávání (občerstvení, PC, dataprojektor apod.);
- špatně zvolený lektor.

d) Obtíže na straně vlastního projektu „Domovník - preventista“:

- malá časová dotace na vstupní, průběžné a opakovací vzdělávání, která je v současnosti (rok 2020) jen 8 hodin na vzdělávací téma.

7.15 Sebevzdělávání domovníka-preventisty

V rámci vzdělávání domovníků-preventistů je také **povinností lektora** účastníkům vzdělávání **poradit** jak s nabytými informacemi **pracovat**, jak je správně **uchovávat** a rozvíjet, tedy jak správně a efektivně provádět **sebevzdělávání**. Uvědomme si, že v projektu „Domovník - preventista“ se setkáváme s lidmi, kteří již dávno neví, jak se správně učit a potřebují v této oblasti pomoc lektora. Schopný lektor tak může domovníkovi-preventistovi poradit jak vybrat správné místo k učení, jak si zajistit klid k učení, jak zjistit dobu nejlepší k učení, nastavit vztah učení a spánek, jak si plánovat učení a učit se v přijatelných časových blocích, jak se přinutit učit, co to jsou poznámky ze školení, jak pracovat se skripty, jak si opakovat získané poznatky, proč si dělat pravidelné přestávky během učení, jak zjistit svůj styl učení, jak a proč se motivovat; jak a proč využívat k učení kolektiv domovníků-preventistů, kdy počítat s možnými obtížemi vyskytujícími se u učení atd.

Při práci s domovníky-preventisty (rok 2018-2020) bylo zjištěno, že mezi nejčastější obtíže vyskytující se v uchovávaní informací a v jejich učení, při sebevzdělávání, patří situace,

kdy domovník-preventista se není schopen **soustředit**, má problémy s **pamětí**, neumí si **napláňovat** učení, neumí se **učit**, nebo má při vlastním vzdělávání **trému**.

I tyto obtíže lze v rámci vzdělávání domovníků-preventistů např. řešit:

- individuálním učebním plánem;
- individuálními konzultacemi;
- vzděláváním prostřednictvím garanta;
- spoluprací s rodinou domovníka-preventisty;
- zapojením kolegů domovníků-preventistů;
- zapojením asistentů prevence kriminality.

8 SUPERVIZE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Supervizi můžeme chápat jako **odbornou činnost**, při níž supervizor vede, podporuje a posiluje jednotlivé domovníky-preventisty, skupiny nebo celé týmy domovníků-preventistů k tomu, aby **dosáhli konkrétních pracovních**, organizačních a osobních cílů. **Obecným cílem supervize by tedy mělo být pomoci domovníkům-preventistům a jejich garantovi tím, že se supervizor stane členem týmu pracovníků:**

- a naslouchá jim;
- podněcuje je k novým nápadům a řešením a tito pracovníci pracují sami se sebou tak, aby to bylo pro ně užitečné a pozitivní a aby to mělo pro ně vliv na jejich profesní a osobnostní růst;
- pomáhá při řešení situací, kdy si neví rady

a činí všechny kroky pro domovníky-preventisty a jejich:

- zvýšení pracovní užitečnosti a bezpečnosti;
- lepší, uvolněnější a příjemnější pocit při práci;
- lepší spolupráci s kolegy v týmu;
- pochopení určitých situací, vztahů a vazeb;
- nastavení co je správné a co nikoliv;
- zjištění jak to dělám správně a můžu dělat správně;
- odhalení chyb ve své práci a v hledání nových cest v práci domovníka-preventisty a garanta domovníka-preventisty.

Supervize je tedy odborná pomoc pro ty, kteří pomáhají druhým – tedy také pro domovníky-preventisty a jejich guaranty. Supervize vede **ke zlepšení kvality práce domovníka-preventisty**, k jeho celkové spokojenosti a k podpoře jeho profesionálního růstu. Díky supervizi se tak může domovník-preventista otevřít svému supervizorovi, vyslovit své pochyby a tápání vycházející z jeho profese, očistit se od negativních emocí, které výkon jeho profese přináší, a získat určitý nadhled nad svými pracovními problémy. Supervizor může taktéž domovníka-preventistu **pozitivně motivovat** pro jeho další práci. **Supervize v práci domovníků-preventistů je pak také zaměřena:**

- na místo výkonu zaměstnání domovník-preventisty, tedy v jaké lokalitě pracuje, v kolika bytových domech nebo ubytovnách a s kolika obyvateli těchto domů musí pracovat – tedy posouzení, zda je domovník-preventista schopen fyzicky zvládnout své zaměstnání;
- na správnost celkového vedení projektu;
- na spokojenost domovníků-preventistů se svou prací;
- na spokojenost odborného garanta, obce/města, bytového podniku, obecní/městské policie atd. s prací domovníků-preventistů;
- na osobu garanta domovníka-preventisty;
- na posouzení celkové úspěšnosti celého projektu.

Při supervizi se musí supervizor u domovníka-preventisty zaměřit:

- zda je motivován ke své práci;
- zda má pocit, že se mu práce domovníka-preventisty daří;
- zda chce svou práci i nadále vykonávat;
- zda je dostatečně odborně připraven a schopen vykonávat zaměstnání domovníka-preventisty;
- zda si plní své pracovní úkoly a povinnosti;
- zda plní cíle projektu „Domovník - preventista“;
- zda se vyskytují obtíže, které znesnadňují práci domovníka-preventisty;
- zda se vyskytují obtíže, které znesnadňují plnění cílů projektu „Domovník - preventista“;
- zda je schopen pracovat v týmu ostatních pracovníků, podílejících se na projektu „Domovník - preventista“, nebo na prevenci kriminality v obci;
- zda si garant domovníka-preventisty plní své povinnosti.

Tyto informace **supervizor zjišťuje** při individuální nebo skupinové supervizi. Při supervizi by měl supervizor každého domovníka-preventistu **motivovat** k jeho další práci; pomoci mu **odstranit** problémy, které mohou znesnadňovat jeho práci, nebo které mohou komplikovat plnění cílů projektu „Domovník - preventista“; **doplnit** jeho teoretické vědomosti, nebo praktické dovednosti; **vyvrátit** mylné informace, představy a náhledy na práci domovníka-preventisty; **zlepšit** jeho postavení, spolupráci a prestiž v místě kde pracuje.

Taktéž u supervize platí, že doposud neprobíhá v akreditovaném režimu, neboť pozice domovníka-preventisty ještě není zavedena v „Národní soustavě kvalifikací“.

Proto je nutno věnovat patřičnou pozornost s výběrem supervizora a oslovit tak odborníka s patřičnými zkušenostmi se supervizemi domovníků-preventistů.

8.1 Obtíže vzniklé při supervizi

I při supervizích, na základě zkušeností získaných v projektech Ministerstva vnitra „Asistent prevence kriminality“ a „Domovník - preventista“ můžeme konstatovat, může dojít obtížím, které narušují supervize, nebo dokonce mohou tyto supervize předčasně ukončit. Jedná se zejména o:

- nedostatečnou zkušenost supervizora se supervizemi v projektech typu „Domovník - preventista“;
- nedostatečnou zkušenost supervizora s cílovou skupinou osob v projektech jako je např. projekt „Domovník - preventista“;
- nedostatečná komplexní znalost práce domovníka-preventisty;
- nedostatečně připravenou supervizi – supervizor nedokáže zaujmout domovníka-preventistu;
- situace, kdy se domovník-preventista z různých důvodů odmítá „otevřít“ supervizorovi.

V případě obtíží je pak potřebné individuálně pracovat s domovníkem-preventistou, jeho garantem, popř. i s rodinou domovníka-preventisty, popř. změnit osobu supervizora.

9 VÝMĚNA DOBRÉ PRAXE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Hlavním cílem výměny dobré praxe je při co nejmenších nákladech a v co nejmenším časovém úseku účastníka této výměny, tedy jak domovníka-preventistu, tak i jeho garanta:

- něčemu novému naučit a s něčím novým jej seznámit;
- umožnit mu získat nové nápady a informace;
- dát mu možnost získat, byť zprostředkovaně, nové zkušenosti;
- získat důležité pracovní kontakty;
- ukázat „vzor“, nebo naopak „špatný příklad“;
- umožnit mu prezentovat svou práci navenek a současně vidět práci i jiných domovníků-preventistů.

a) Dále může lektor nebo garant domovníka-preventisty při výměně „dobré praxe“:

- motivovat svého domovníka-preventistu a tím pozitivně ovlivňovat jeho práci;
- provádět osobní rozvoj domovníka-preventisty;
- upevňovat celý kolektiv svých domovníků-preventistů;
- řešit různé obtíže, zejména obtíže vzniklé mezi domovníky-preventisty samotnými, asistenty prevence kriminality a strážníky obecní/městské policie, popř. obtíže vzniklé směrem k veřejnosti.

b) Domovník-preventista a jeho garant může dále v rámci výměny dobré praxe:

- poznat město, vyloučenou (rizikovou) lokalitu a příslušné bytové domy/ ubytovny, kde výměna dobré praxe probíhá a jejich obyvatelé;
- poznat problémové části tohoto města, nebo místa riziková a práci místních domovníků-preventistů a jejich garantů;
- poznat bezpečnostní situaci ve městě

a na základě těchto všech skutečností porovnat bezpečnostní situaci ve svém městě a městě, kde výměna dobré praxe probíhá, porovnat vyloučené (rizikové) lokality, problémová místa, bytové domy/ ubytovny a jejich obyvatelé a svůj způsob práce a způsob práce jiných domovníků-preventistů a jejich garantů. A to vše takovým způsobem, aby

domovník-preventista i jeho garant sjednotil svou práci napříč městy, přinesl do své práce nové pozitivní prvky a ty negativní odstranil, na základě nových informací a nabytých zkušeností svou práci zefektivnil, odstranil prvky možného vyhoření a tak nadále podával optimální výkony ve své práci. **Účelem „dobré praxe“ je tedy domovníka-preventistu a jeho garanta teoreticky i prakticky zdokonalovat:**

- v rovině teoretické – předat teoretické vědomostí spojené s prací domovníka-preventisty, ukázat obtíže, pozitiva a negativa;
- v rovině praktické – ukázat, co se domovníkovi-preventistovi a jeho garantovi v praxi povedlo a proč, anebo naopak ukázat problémy, které se nepodařilo vyřešit a hledat pak společně jejich řešení.

9.1 Obtíže vzniklé při realizaci výměny dobré praxe

a) Obtíže vzniklé ze strany vedení příslušného obce/města, které domovníky-preventisty zaměstnává:

- vedení obce/města nebo obecní/městské policie chce mít své domovníky-preventisty v pracovním procesu tak, aby byli vidět v bytových domech/ ubytovnách a aby řešili ty obtíže, pro něž byli zaměstnání a na výměnu dobré praxe své zaměstnance odmítá vyslat.

b) Obtíže vycházející od garantů domovníka-preventisty:

- garant domovníka-preventisty se odmítá zúčastnit výměny dobré praxe, zpravidla z důvodu své pracovní vytíženosti.

c) Obtíže vzniklé z osobních, zdravotních, rodinných, finančních problémů domovníků-preventistů, nebo z jejich nezájmu o výměnu dobré praxe:

- špatné osobní vztahy v kolektivu domovníků-preventistů z jedné obce/města;
- špatné vztahy s domovníky-preventisty z jiných obcí/měst;
- zdravotní obtíže domovníků-preventistů;
- osobní a rodinné problémy domovníků-preventistů.

Před vlastní realizací výměny dobré praxe je třeba zjistit zájem všech domovníků-preventistů a jejich garantů o připravovanou výměnu dobré praxe a až pak provést vlastní realizaci.

10 ZAHÁJENÍ PRÁCE DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Po absolvování vstupního vzdělávání by měl každý domovník-preventista, zařazený do projektu „Domovník - preventista“, co **nejdříve nastoupit** do svého zaměstnání, tj. plnit všechny úkoly mu svěřené a to nejprve v doprovodu zkušené osoby, později již samostatně. I když v minulých kapitolách byla dostatečně popsána příprava projektu „Domovník - preventista“, výběr domovníka-preventisty a jeho garanta, vzdělávání domovníka-preventisty, obtíže objevující se v různých částech projektu atd. neznamena to, že zde práce osob zainteresovaných na projektu a jeho výsledcích končí. Domovníka-preventistu je třeba **uvést** do jeho zaměstnání; **vystrojit ho, vybavit a připravit** mu zázemí; „**doladit**“ obsah jeho práce; věnovat se dále jeho právnímu povědomí a ostatním znalostem a dovednostem; praktickému zácviku, bezpečnosti a dále **rozvíjet** jeho vědomosti a dovednosti, které umožní a zlepší vlastní práci domovníka-preventisty, napomůžou k dokonalejšímu plnění cílů tohoto projektu a zároveň **předejdou** problémům v práci domovníka-preventisty a v celkovém průběhu projektu. Vždy je důležité, aby při nástupu domovníka-preventisty byl již předem vytvořen a připraven:

- obsah práce domovníka-preventisty a místo výkonu jeho práce;
- systém pracovní doby domovníka-preventisty;
- soupis pracovních cílů v práci domovníka-preventisty;
- rozsah spolupráce domovníka-preventisty s ostatními subjekty;
- soupis/seznam osob a kontaktů zaměstnanců spolupracujících subjektů;
- výkaz pracovní činnosti domovníka-preventisty – zpravidla domovní kniha.

Domovník-preventista může mít pak pro svou práci k dispozici nejen domovní knihu, ale např. i knihu návštěv; knihu úklidu; knihu závad; knihu plánovaných a realizovaných oprav a revizí; knihu čistoty před domem; knihu problémových nájemníků atd. Vše záleží na konkrétní obci/městu a na situaci v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí a na domluvě garanta a domovníka-preventisty.

10.1 Příprava a vybavení zázemí domovníka-preventisty

Zázemím domovníka-preventisty rozumíme v první řadě místnost, kde se může domovník-preventista **převléknout** do pracovního oděvu a kde má možnost trávit své **pracovní přestávky**, mít „své“ **úřední hodiny** pro občany atd. Kromě základního

vybavení by v místnosti domovníka-preventisty mělo být umístěno veškeré nářadí, kterým byl domovník-preventista pro svou práci vybaven a je to také místo, kde má domovník-preventista umístěny všechny své písemnosti. Místnost, kancelář domovníka-preventisty, musí být řádně **označena** a na viditelném místě by měly být **vyvěšeny** hodiny určené pro veřejnost – obyvatele bytového domu nebo ubytovny.

Místnost domovníka-preventisty může být vybavena kancelářským nábytkem, kancelářskými potřebami, PC a tiskárnou, lékárníčkou, skříní nebo policemi pro nářadí a dalšími potřebami domovníka-preventisty. Další vhodnou výbavou je umyvadlo s tekoucí vodou, WC, varná konvice apod.

Místnost domovníka-preventisty musí být stavebně připravena před vlastním nástupem domovníka-preventisty do jeho zaměstnání tak, aby mohla být ihned po zahájení projektu vybavena a užívána.

Jedním z řešení je např. spojit místnost domovníka-preventisty s již existující místností asistentů prevence kriminality, kde pak lépe dochází k vzájemné spolupráci obou pozic preventistů.

10.2 Vlastní vybavení a vstrojení domovníka-preventisty

Po nástupu do svého zaměstnání by měl být domovník-preventista vybaven:

- kompletním stejnokrojem domovníka-preventisty v letní a zimní variantě;
- potiskem stejnokroje „domovník-preventista“;
- pracovními rukavicemi;
- příslušným svítidlem.

Domovník-preventista by měl být dále vybaven:

- vizitkou na oděv s nápisem domovník-preventista pro případ, že by musel vykonávat svou profesi mimo pracovní dobu, nebo kterou nosí stále, pokud není vybaven stejnokrojem.

Dále je vhodné, aby měl domovník-preventista (pro začátek) pověření (průkaz), ze kterého bude jednoznačně vyplývat, že může pracovat v konkrétních bytových domech nebo ubytovnách jako domovník-preventista. Do vybavení domovníka-preventisty dále patří:

- nástroje na odstraňování nečistot ve společných prostorách bytového domu/ ubytovny;

- nástroje pro drobné opravy v bytovém domě/ ubytovně;
- žebřík;
- posypový materiál pro drobný posyp v okolí vchodu do bytového domu/ ubytovny.

Domovník-preventista musí mít ve svém zaměstnání domovní knihu (dle počtu bytových domů/ ubytoven (vchodů) = příslušný počet domovních knih).

Na zvážení je taktéž domovníka-preventistu opatřit příslušným očkováním.

10.3 Uvedení domovníka-preventisty do jeho zaměstnání

Při nástupu domovníka-preventisty do jeho zaměstnání je potřeba **vhodným způsobem upozornit** obyvatele bytového domu/ ubytovny na tento nástup.

Vlastní upozornění může být provedeno pomocí:

- vývěsky v bytovém domě/ubytovně;
- domovní schůzí;
- letáky doručenými do každého bytu bytového domu/ ubytovny (schránky).

Navíc je toto upozornění vhodné provést dálkovým způsobem (vyvěsit jej na webu obce/města). Obvyklým způsobem aplikovaným v menších bytových domech a ubytovnách je osobní představení se domovníka-preventisty „svým“ nájemníkům/ubytovaným, kdy se domovník-preventista buď představí sám, nebo je představen svým doprovodem (garantem, nebo jiným zaměstnancem obce/města apod.) Mnohdy je pak informace o nové pozici domovníka-preventisty sdělována příslušným obyvatelům bytových domů/ ubytoven při podpisu nájemních smluv a to buď ústně, nebo lépe pomocí letáků předávaných s nájemní smlouvou, na kterých jsou zejména uvedeny informace:

- o pozici domovník-preventista a jeho nástupu do práce;
- o povinnostech domovníka-preventisty a jeho úkolech;
- kontakt a pracovní doba domovníka-preventisty.

10.4 Základní povinnosti domovníka-preventisty

Při své práci, je domovník-preventista povinen plnit základní povinnosti vyplývající ze zákoníku práce, tedy zejména:

- pracovat řádně podle svých sil, znalostí a schopností, plnit pokyny nadřízených vydané v souladu s právními předpisy a spolupracovat s ostatními zaměstnanci;
- využívat pracovní dobu a výrobní prostředky k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně a včas pracovní úkoly;
- dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni;
- řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele.

Taktéž na domovníka-preventistu, jako na zaměstnance obce/města, lze aplikovat povinnost:

- jednat a rozhodovat nestranně a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování;
- zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděli při výkonu zaměstnání a které v zájmu zaměstnavatele nelze sdělovat jiným osobám; to neplatí, pokud byli této povinnosti zproštěni statutárním orgánem nebo jím pověřeným vedoucím zaměstnancem, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak;
- v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných zaměstnavatelem, u něhož jsou zaměstnání, nebo na základě právních předpisů;
- zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného.

A samozřejmě pracovat tak, aby se vyvaroval všech činností, které by mohly vést k újmě na cti občana nebo k jeho pomluvě.

Domovník-preventista má tedy základní povinnosti jako běžný zaměstnanec.

10.5 Základní zásady v práci domovníka-preventisty

Domovník-preventista musí při své práci dodržovat tyto základní zásady:

1. Domovní svobodu, která zaručuje, že do obydlí není dovoleno vstupovat bez souhlasu

toho, kdo v něm bydlí. Domovní prohlídka je přípustná

jen pro účely trestního řízení, a to na písemný odůvodněný příkaz soudce. Způsob provedení domovní prohlídky stanoví zákon. Domovník-preventista nesmí bez souhlasu vstupovat do bytu jiné osoby.

2. Tajemství písemností a tajemství zpráv podávaných prostřednictvím telefonu, PC apod. je zaručeno. Domovník-preventista nesmí číst dopisy, či zprávy určené jiné osobě.

3. Ochrana osobních údajů je zaručena. Každý má právo na ochranu svých osobních údajů a právo před neoprávněným zasahováním do soukromí. Domovník-preventista nesmí předávat, šířit, nebo zveřejňovat osobní údaje a ostatní informace týkající se jiných osob, druhým osobám.

4. Ochrana životního prostředí. Domovník-preventista musí při své práci předcházet znečišťování nebo poškozování životního prostředí, nebo musí toto znečišťování nebo poškozování omezovat či odstraňovat.

Dodržování těchto základních zásad musí být garantem domovníka-preventisty vyžadováno a kontrolováno.

10.6 Právní povědomí domovníka-preventisty

Při svém zaměstnání se domovník-preventista setkává s různými typy nájemníků/ubytovaných, kteří mohou **generovat** celou řadu problémů, se kterými se musí domovník-preventista při svém zaměstnání vypořádat. Někteří obyvatelé se tak mohou chovat příliš hlučně, mohou poškozovat vybavení bytového domu/ubytovny, mohou svým chováním narušovat občanské soužití, nedodržovat základy hygieny, přinášet do domu velké množství odpadků, chovat nebezpečná zvířata, nevykonávat řádně své rodičovské povinnosti, znečišťovat bytový dům/ ubytovnu a jejich okolí, vytvářet nepovolené skládky, porušovat obecně závazné vyhlášky a nařízení obce atd. Pro kvalitní výkon svého zaměstnání je tedy nezbytně nutné, aby se každý domovník-preventista orientoval v příslušných právních ustanoveních, které se přímo dotýkají jeho práce domovníka-preventisty a to v rozsahu potřebném pro výkon svého zaměstnání. Tyto informace domovník-preventista získává v jednotlivých vzděláváních (úvodní, průběžné, opakovací, závěrečné) v praktickém zácviku, v poradách se svým garantem a ve spolupráci s obecní/městskou policií. Není důležité a ani potřebné, aby domovník-preventista při nástupu do své pozice uměl dokonale a doslovně příslušná ustanovení konkrétních zákonů,

ale aby byl schopen rozpoznávat co je společensky tolerovatelné a co je již za hranou zákona. Vyšší právní povědomí u domovníka-preventisty však musí přijít po provedení všech vzdělávání a dostatečném kontaktu domovníka-preventisty s realitou bytových domů/ ubytoven a jejich okolí. Znalost příslušných zákonných ustanovení je tedy nutností, neboť domovník-preventista je ve „svých“ bytových domech/ubytovnách nejen **garantem** pořádku, bezpečnosti a dodržování zákonosti, ale i určitým **koordinátorem** činností v domě a **rádcem** obyvatelům těchto objektů. Aby mohl něco garantovat, koordinovat a někomu radit, musí sám mít příslušné znalosti! U domovníka-preventisty by měl garant domovníka-preventisty, ve spolupráci s lektorem, vyžadovat obecné znalosti z oblasti práva, a dále znalosti příslušných přestupků, zejména:

- proti veřejnému pořádku;
- proti občanskému soužití;
- proti majetku;
- uvedených v zákoně o odpadech;
- uvedených v zákoně o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školském zákoně);
- uvedených v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí;
- uvedených v zákoně na ochranu zvířat před týráním;
- uvedených v platných obecně závazných vyhláškách a nařízeních obce/města

a dále tyto vědomosti upevňovat, rozvíjet a doplňovat dalšími znalostmi, jejichž potřebnost vyplývá z další práce domovníka-preventisty, jako např.:

- další přestupková jednání, se kterými se domovník-preventista setkal/může setkat;
- příslušná ustanovení trestního zákoníku a trestního řádu;
- rozbor nejčastějších trestných činů, se kterými se domovník-preventista setkal/může setkat při své práci;
- příslušná ustanovení občanského zákoníku dotýkající se práce domovníka-preventisty;
- existence sociálně patologických jevů apod.

Vše záleží na místě práce domovníka preventisty – bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, osobě domovníka-preventisty a kvalitách jeho garanta, na stavu pořádku a bezpečnosti, složení obyvatel v bytových domech/ ubytovnách; zájmu a motivaci domovníka-preventisty vykonávat svou práci a vzdělávat se, zájmu a motivaci garanta domovníka-preventisty věnovat se svému domovníkovi-preventistovi a také na nastavení

dalšího možného vzdělávání domovníka-preventisty kvalitními lektory. Samozřejmostí je pak dokonalá znalost domovního řádu konkrétního bytového domu/ ubytovny.

10.7 Praktický zácvik domovníka-preventisty

Je velmi žádoucí, aby v počátcích své práce byl každý domovník-preventista správně **prakticky zacvičen**. Praktickým zácvikem rozumíme:

- základní teoretické a praktické uvedení do problematiky bytových domů/ ubytoven a jejich okolí, závad a obtíží vyskytujících se v těchto bytových domech/ ubytovnách a to zpravidla garantem domovníka-preventisty;
- poznání obyvatel těchto bytových domů/ ubytoven a jejich jednání a chování, protiprávního jednání;
- vlastní práci domovníka-preventisty v místě výkonu svého zaměstnání (v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí), zpravidla v době celé zkušební doby pracovního poměru, v doprovodu svého již zacvičeného kolegy domovníka-preventisty, zkušeného asistenta prevence kriminality, nebo strážníka obecní/městské policie se zaměřením do všech oblastí práce.

Je to tedy ukázka, jak to prakticky dělat v oblasti:

1. Pořádku a čistoty v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí

- jak správně provádět prevenci možného nepořádku v bytovém domě /ubytovně, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými; využití technických prostředků;
- jak správně dohlížet na dodržování pořádku v bytovém domě/ ubytovně, zejména jak a kdy provádět kontrolu čistoty ve společných prostorech, tedy chodbách a schodištích, sklepech a půdách;
- jak zajistit spolupráci nájemníků nebo ubytovaných na úklidu v bytovém domě/ ubytovně;
- jak, kdy, kde a za jakých okolností svými vlastními silami provádět úklid v bytovém domě/ ubytovně;
- jak správně provádět prevenci možného nepořádku v okolí bytového domu/ ubytovny, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ ubytovanými, využití technických prostředků;

- jak dohlížet na dodržování pořádku v okolí bytového domu/ ubytovny, zejména jak a kdy provádět kontrolu čistoty u vchodu do domu a pod okny nájemníků nebo ubytovaných, kontrolu čistoty chodníků a dvorů;
- jak zajistit spolupráci nájemníků nebo ubytovaných na úklidu před bytovým domem/ ubytovnou;
- jak, kdy, kde a za jakých okolností svými vlastními silami provádět úklid v okolí bytového domu/ ubytovny;
- jak provádět prevenci možného nepořádku v okolí kontejnerů na domovní odpad, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými, využití technických prostředků;
- jak a kdy dohlížet na dodržování pořádku v okolí kontejnerů na domovní odpad;
- jak, kdy a za jakých okolností svými vlastními silami provádět úklid v okolí kontejnerů na domovní odpad;
- jak provádět prevenci vzniku neoprávněně založených skládek, nebo odložení odpadků nebo odpadu mimo vyhrazená místa, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými, využití technických prostředků;
- jak si vytipovat místa ohrožené možností vzniku neoprávněně založených skládek;
- jak, kdy a za jakých okolností svými vlastními silami provádět úklid neoprávněně založených skládek;
- jakým způsobem provádět prevenci vzniku vraků vozidel okolí bytového domu/ ubytovny, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými, využití technických prostředků;
- jak a kdy v zimním období provádět kontrolu úklidu sněhu z chodníků a dvorů a využití posypu proti náledí v okolí bytového domu/ ubytovny, získávání posypových materiálů atd.;
- jak a kdy zajistit spolupráci nájemníků nebo ubytovaných na úklidu sněhu v okolí bytového domu/ ubytovny;
- jak, kdy, kde a za jakých okolností svými vlastními silami v zimním období provádět úklid sněhu z chodníků a dvorů bytového domu/ ubytovny a jak a kdy používat posyp proti náledí.

2. Prevence trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů

- jak a v jakých oblastech při prevenci trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů spolupracovat s asistenty prevence kriminality, nebo místně příslušným okrskářem obecní/městské policie;
- jak obecně provádět prevenci trestné činnosti, přestupkového jednání a sociálně patologických jevů v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými; využití technických prostředků;
- jak a kdy sám předcházet hádkám a sporům mezi nájemníky/ubytovanými a kdy a jak si přivolat pomoc asistentů prevence kriminality, nebo místně příslušného okrskáře obecní/městské policie;
- jak správně a kdy sám dohlížet nad veřejným pořádkem v okolí domu, nebo ve spolupráci s asistenty prevence kriminality, nebo místně příslušným okrskářem obecní/městské policie;
- jak efektivně předcházet a řešit obtěžující chování občanů, např. hluk z provozu motorových vozidel před domem a z chovu zvířat, křik atd.;
- jak provádět kontrolu dodržování zákazu kouření a pití alkoholu ve společných prostorách bytových domů/ ubytoven;
- jak provádět kontrolu pohybu a pobytu cizích osob v bytovém domě/ ubytovně;
- jak provádět kontrolu správného chovu zvířat v bytovém domě/ ubytovně;
- jak a kdy provádět kontrolu dodržování nočního klidu;
- jak předcházet nedovoleným záborům veřejného prostranství nájemníky nebo ubytovanými před bytovým domem/ ubytovnou.

3. Prevence mimořádných událostí

- jak, kde a kdy provádět kontrolu dodržování požárních předpisů;
- jak provádět vizuální kontroly instalovaného požárního zařízení;
- jak, kde a kdy provádět kontrolu plynových a elektrických rozvodů a zařízení;
- jak využít prevenci při předcházení mimořádných událostí;
- jak provádět součinnost se složkami IZS.

4. Spolupráce s příslušným bytovým podnikem

- kde, kdy a s kým konkrétně spolupracovat v oblastech odečtů energií, asistencí různého typu, nahlašování poruch a závad, vstupu do objektů apod.;

- jak, kde, kdy provádět sám odečty energií, nebo jak provádět asistenci při těchto odečtech;
- v jakých případech a komu umožnit zpřístupnění společných prostor domu;
- jak a kde v období topné sezóny provádět odvzdušňování radiátorů ústředního topení v bytovém domě/ ubytovně, nebo ve všech bytech a ubytovacích místnostech;
- kdy, kde a jak provádět drobné opravy v bytovém domě/ ubytovně;
- kdy, kde a jak provádět drobné opravy v okolí bytového domu/ ubytovny;
- kdy a jak provádět při větších opravách dozor nad pracovníky provádějícími opravu;
- jak odhalovat poruchy a závady v bytovém domě/ ubytovně;
- jak a komu nahlašovat poruchy a závady;
- jak a komu nahlašovat vážné porušování domovního řádu nájemníky nebo ubytovanými;
- kdo je správcem bytového domu/ ubytovny a jak provádět asistenci při kontrole prováděnou správcem domu;
- jak a v jakých oblastech komunikovat s nájemníky/ubytovanými;
- kteří nájemníci/ubytovaní jsou problémoví, čím a proč.

5. Ochrana majetku obce/města

- jak využít prevenci kriminality při ochraně majetku obce/města, jaké techniky komunikace, přesvědčování používat v práci s nájemníky/ubytovanými, využití technických prostředků, využití aktivní nebo pasivní ochrany majetku;
- jak, kde a kdy kontrolovat jednotlivé části bytových domů/ ubytoven (chodby, schodiště, sklepy, půda);
- kdy kontrolovat uzavření a uzamčení vstupních dveří;
- kdy kontrolovat zejména v zimním období uzavření všech oken ve společných chodbách a schodištích (sklepích a půdách), uzavření všech vchodových dveří;
- jak kontrolovat funkčnost osvětlení ve všech prostorách bytových domů/ ubytoven, ve společné kuchyni a ve všech společných sociálních zařízeních v ubytovně;
- jak si zajistit zákonný přehled o nájemnících, ubytovaných a návštěvách v bytovém domě/ ubytovně;
- jak chránit a zabezpečit majetek v okolí bytového domu/ ubytovny;
- jak a kdy kontrolovat majetek v okolí bytového domu/ ubytovny.

6. Spolupráce s ostatními subjekty spolupracujícími na projektu „Domovník - preventista“ nebo na práci domovníka-preventisty

- jak, kdy, kde, s kým a proč spolupracovat v oblasti: informací o počtu nájemníků/ubytovaných v bytovém domě/ ubytovně; informací o návštěvách v bytovém domě/ ubytovně; informací o protiprávním jednání nájemníků/ubytovaných; asistence při doručování písemností do vlastních rukou, nebo finančních prostředků; ostatních druhů asistencí (policie apod.); prevence kriminality; dodržování požárních předpisů; hygieny v bytových domech/ ubytovnách i v jednotlivých bytech; poruch a závad různého typu; řešení různých obtíží, nebezpečí a hrozeb;
- jak mít zpětnou vazbu ze spolupráce z jednotlivými subjekty.

7. Komunikace s nájemníky a ubytovanými

- jak, za jakých okolností a jakým způsobem komunikovat s nájemníky/ubytovanými v oblasti: upozorňování na porušování domovního řádu, nebo jejich protiprávního jednání; vytváření lepších osobních a sousedských vztahů; práce na změně sociálních návyků nájemníků/ubytovaných a jejich vztahu ke společnému majetku; spolupráce s nájemníky/ubytovanými při úklidu nebo na opravách v domě/ ubytovně a okolí; předávání informací a provádění základního poradenství.

8. Administrace a správné vedení domovní knihy

- jak správně vést domovní knihu;
- jak psát záznamy o své vykonané práci, zjištěných závadách a poruchách, porušování domovního řádu, asistencích a o dalších skutečnostech, týkajících se provozu bytového domu/ ubytovny včetně další požadované evidence.

Celý tento **praktický zácvik**, tedy všechny výše uvedené informace, jsou předávány domovníkovi-preventistovi převážně v rovině praktické přímo v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí a **navazuje** na úvodní vzdělávání každého domovníka-preventisty. Tento zácvik by také mohl být, v případě dostatečné časové dotace vstupního vzdělávání, i **součástí tohoto vstupního vzdělávání**. Další a podrobnější teoretické informace a další praktické dovednosti potřebné ke své práci pak také získá domovník-preventista v rámci průběžného vzdělávání a postupným získáváním zkušeností ve své práci. Jak je zde vidět, praktický zácvik je velmi obsáhlý a rozmanitý a zároveň velmi důležitý pro správnou práci každého domovníka-preventisty. Pokud proběhlo u

domovníka-preventisty řádné vstupní školení, je teoreticky dostatečně vybaven a praktický zácvik pak bude již jen formalitou, nebo pouhým doplněním vstupního vzdělávání.

10.8 Konečné nastavení pracovní náplně domovníka-preventisty na jeho pracovišti

Tímto skutečně **praktickým a konečným nastavením pracovní náplně** v místě práce domovníka-preventisty, po jejím teoretickém i praktickém nastavení v začátku projektu, rozumíme jistou **domluvu** garanta domovníka-preventisty, příslušného strážníka obecní/městské policie (zpravidla vedoucího pracovníka, nebo místně příslušného okrskáře) a domovníka-preventisty o tom, **jakým přesným způsobem** bude domovník-preventista na svém pracovišti **pracovat**, jaká protiprávní jednání budou v práci domovníka-preventisty **řešena** pouhým napomenutím a která již napomenutím řešena nebudou a domovník-preventista je bude **oznamovat** příslušným orgánům (zpravidla obecní/městské policii), popř. zdali bude nastaven systém tzv. **nulové tolerance** protiprávního jednání. Dále může být nastaveno, co je drobnou závadou a co je v možnostech domovníka-preventisty opravit vlastními silami a co již nikoliv. Je třeba si uvědomit, že od doby, kdy byl projekt vytvářen a kdy byla nastavena práce domovníka-preventisty v rovině teoretické i praktické, uběhla již nějaká doba a situace v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí se mohla změnit.

Tato výše uvedená rozhodnutí o přesné pracovní náplni závisí:

- na konkrétním stavu veřejného pořádku a bezpečnostní situaci v příslušné obci/městě;
- na konkrétním stavu veřejného pořádku a bezpečnostní situaci v příslušné lokalitě a v konkrétních bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- zdali je u místní policie zaveden komunitní přístup k policejní práci tzv. community policing, nebo zda je v lokalitách obce/města nastavena tzv. nulová tolerance;
- jaké závady se vyskytují v bytových domech/ ubytovnách.

Community policing³⁰

Chápeme jako souhrn takových policejních přístupů, které dokáží identifikovat a pojmenovat řadu problémů v oblasti veřejného pořádku a veřejné bezpečnosti. V

³⁰ <https://www.mvcr.cz>

návaznosti na označení jevů pak policie navrhne možnosti opatření jevům předcházející a to nejen vlastních, tedy policejních, ale i takových, na kterých se bude podílet široká veřejnost. Na základě komunikace mezi všemi zmíněnými – tedy policií i veřejností, vznikne řada aktivit, které jsou zaměřené především na odstraňování příčin těchto problémů. Policie se tak chová proaktivně, předchází kriminalitě tím, že navrhuje na základě svých znalostí a zkušeností taková opatření, která jí zamezí už při jejím vzniku.

- policejní práce orientovaná na službu veřejnosti nenahrazuje standardní práci policie na základních útvarech, ale doplňuje ji a významně usnadňuje;
- policisté jsou k proaktivní činnosti motivováni částečným přenesením zodpovědnosti za bezpečnostní situaci v „jejich“ lokalitě, s čímž souvisí i relevantní část rozhodovacích pravomocí;
- preventivní aktivity jsou stejnoměrně delegovány na každého policistu v rámci jeho běžných služebních povinností;
- v lokalitě působí dlouhodobě stejní policisté, aby měli dostatek času získat dobrou místní znalost a aby občané mohli dobře poznat „svého policistu“.

Nulová tolerance³¹

Pojem nulové tolerance je původně spojován s restriktivními bezpečnostními politikami aplikovanými v New Yorku na konci 90. let, které se snažili snížit kriminalitu prostřednictvím tvrdého postihu (především drobné) kriminality. V jádru politiky nulové tolerance leží snaha o kontrolu a disciplinaci populace tzv. „nepřízpůsobivých“ v určité lokalitě. V rámci nulové tolerance dochází k úzké spolupráci sociálních pracovníků a policie a naopak omezení nevládního sektoru. V praxi nulová tolerance vytváří pocit systematického dohledu nad osobami bydlícími v lokalitě, bytových domech/ ubytovnách, které jsou vnímány jako problematické. Opatření se cíleně zaměřují na některé skupiny obyvatel, především příjemce dávek, domácnosti s dětmi, mládeže a zadlužených osob, tedy zpravidla sociálně slabší skupiny. Opatření často reagují na reálné excesy/porušení pravidel. Kontrolní opatření jsou nicméně následně zobecněna a aplikována plošně – jde například o kontroly příjemců dávek, elektronizace a sdílení dat o jejich situaci, dále

³¹ Analýza politik nulové tolerance v Litvínově a Duchcově, který zpracoval v roce 2015 SPOT - Centrum pro společenské otázky, z.s. v autorském týmu Lucie Trlifajová, Filip Pospíšil, Petr Kučera, Bára Matysová, Blanka Kissová pro Agenturu pro sociální začleňování.

večerní kontroly domácností s dětmi, cílené kontroly záškoláctví aj. Opatření nulové tolerance se obvykle zaměřují na symptomy, neřeší již ovšem příčiny problému.

Při rozhodování o praktickém nastavení pracovní náplně práce domovníka-preventisty je třeba vždy mít na paměti těchto 5 základních bodů:

1. Občané se mohou cítit dobře a bezpečně jen tam, kde se mohou vzájemně spolehnout jeden na druhého – tedy občany způsobem práce domovníka-preventisty mezi sebou nerozeštvávat, nýbrž touto prací a cílem této práce je spojovat.
2. Občané nehodnotí všechna opatření jen podle výslednosti (i ta je ovšem sledována), ale také podle snahy a ochoty policie, asistentů prevence kriminality a domovníků-preventistů problémy pojmenovat a řešit.
3. Pěší hlídky policie, asistentů prevence kriminality a domovníků-preventistů považují občané za jedno z nejdůležitějších preventivních opatření.
4. Občané chtějí být systematicky informováni o bezpečnostní situaci ve městě (v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách, bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí) a opatřeních, která samospráva přijímá pro její zlepšení.
5. Obyvatelé bytových domů/ ubytoven očekávají zlepšení bydlení, pořádku, odstranění závad.

Toto praktické nastavení pracovní náplně přímo souvisí s **úrovní pracovních schopností** domovníka-preventisty a s **prioritami této práce** a zpravidla se během zaměstnání domovníka-preventisty neustále mění.

10.8.1 Úroveň pracovních schopností domovníka-preventisty

V předcházející kapitole byla ukázána možnost, jak si přímo na pracovišti „doladit“ praktickou náplň práce domovníka-preventisty. Přiznejme si, že celková praktická náplň práce může být svým způsobem pro některého domovníka-preventistu velice obtížně splnitelná, stresující, což může vést až k jeho odchodu z pozice domovníka-preventisty. Proto by měl každý garant domovníka-preventisty znát úroveň pracovních schopností svého podřízeného zaměstnance a následně mu také stanovit určité priority jeho práce.

Není třeba připomínat, že praktické nastavení práce a priority této práce, musí být ve vzájemném souladu a musí odpovídat celkovým vědomostem a dovednostem příslušného domovníka-preventisty a také jeho zkušenostem s prací domovníka-preventisty – tedy úrovni pracovních schopností.

Úroveň pracovních schopností domovníka-preventisty rozumíme jeho **celkové schopnosti** vykonávat svou práci (jeho vědomosti, dovednosti a zkušenosti) a také jeho schopnosti získat si autoritu v místě své práce, tedy v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí. Čím jsou větší vědomosti, dovednosti, zkušenosti a autorita domovníka-preventisty, tím si může dovolit plnit více svých povinností a dosahovat rychleji předem stanovených cílů. Proto je třeba rozlišovat mezi novým a začínajícím domovníkem-preventistou, domovníkem-preventistou, který již má nějaké zkušenosti a zkušeným domovníkem-preventistou a podle toho přidělovat těmto zaměstnancům úkoly a vyžadovat plnění těchto úkolů.

1. Začínající - nezkušený domovník-preventista

Jedná se o zaměstnance, který začíná s touto pozicí. Měl by mít dostačující vstupní školení a praktický zácvik. Takovýto domovník-preventista plní své základní povinnosti a prvotní cíle své práce, získává první zkušenosti, rozšiřuje si své teoretické vědomosti a dovednosti – je vzděláván, učí se praktickým věcem.

2. Pokročilý domovník-preventista

Jedná se o zaměstnance, který má za sebou řadu úspěšných školení, již vykonává svou funkci určitou dobu a má z toho vyplývající zkušenosti. Nelze ovšem říci, po jaké době tento stav tzv. pokročilého domovníka-preventisty nastane. U některých domovníků je to již po půl roce jeho práce, u některých třeba až po jednom roce. Tento domovník-preventista je ale schopen plnit více úkolů současně, nebo plnit komplikovanější úkoly.

3. Zkušený domovníka-preventista

Tento domovník-preventista je již schopen plnit celou škálu nejen základních úkolů, ale třeba se i plně věnovat složitým úkolům své práce. Jedná se tedy o tzv. „hotového“ domovníka-preventistu.“

Není pravdou, že práce domovníka-preventisty je jednoduchou záležitostí a že ji zvládne každý! A to je třeba mít stále na zřeteli!

10.8.2 Priority práce domovníka-preventisty

Prioritou rozumíme určitou **časovou předchůdnost**, přednostní nárok, věc mající přednost před ostatními. V práci domovníka-preventisty to tedy znamená nastavení toho „**co začneme řešit a dělat nejdříve a co až později**“.

Priority práce domovníka-preventisty vycházejí jednak:

- z vlastního obsahu práce domovníka-preventisty, nastaveného již dříve při přípravě celého projektu a doladěného při nástupu na pracoviště;
- z úrovně jeho pracovních schopností, tedy jeho vědomostí, dovedností a zkušeností;
- z aktuální situace (pořádek, bezpečnost) v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí (bezpečnostní a hodnotová analýza);
- z celkové bezpečnostní situace v sociálně vyloučené (rizikové) lokalitě;
- z celkové bezpečnostní situace v obci/měště.

Priority musí být řádně nastaveny a samozřejmě jejich plnění musí být ze strany garanta vyžadováno a kontrolováno. Po jejich splnění pak dochází k nastavení jiných, aktuálních priorit. I u nastavování priorit je třeba mít stále na zřeteli, zda je schopen nastavené priority konkrétní domovník-preventista efektivně plnit.

10.9 Bezpečnostní a hodnotová analýza

Při zařazení do své práce, ale i kdykoli v jejím průběhu, si každý domovník-preventista, ve spolupráci se svými kolegy nebo garantem, či místně příslušným okrskářem a asistenty prevence kriminality, může vytvořit **laickou, jednoduchou, podrobnější a individuální** bezpečnostní a hodnotovou analýzu „svého“ bytového domu nebo ubytovny a jejich okolí. Bezpečnostní i hodnotová analýza v bytovém domě/ ubytovně a blízkém okolí obsahuje několik jednoduchých, základních otázek.

Bezpečnostní analýza:

1. Jaké jsou v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí cíle možného napadení?
 - co je možno v bytovém domě/ ubytovně a blízkém okolí zničit, poškodit, odcizit a proč.
2. Kde jsou v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí předměty zájmu pachatelů?
 - umístění předmětů, které mohou být odcizeny, zničeny, poškozeny.
3. Kdo jsou potenciální útočníci a kdo jejich oběti?
 - kdo může něco v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí odcizit, zničit, poškodit a proč, kdo může být pachatel a kdo poškozený a proč.

Hodnotová analýza:

1. Jak velké škody v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí mohou vzniknout na životě, zdraví, nebo na majetku?

- co a v jaké hodnotě je v bytovém domě/ ubytovně a okolí (zejména ty, které lze v bytovém domě/ ubytovně a okolí odcizit, zničit, nebo poškodit), kde se mohou lidé zranit nebo kde hrozí ohrožení jejich života a proč.

2. Jaká je v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí pravděpodobnost vzniku škod?

- kdy, kde, čím může dojít ke škodě na majetku, poškození zdraví nebo ohrožení života a proč.

3. Na jakou míru je účelné a možné v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí snížit pravděpodobnost vzniku škod?

- co mohu udělat já a co druzí k snížení škod, poškození zdraví nebo ohrožení života (včetně využití různých technických, organizačních, fyzických opatření).

Po své laické, jednoduché, podrobnější a individuální bezpečnostní a hodnotové analýze se domovník-preventista může zaměřit na všechna opatření, ať už obecného rázu, nebo na konkrétní opatření, které přímo vycházejí z výsledků jeho bezpečnostní a hodnotové analýzy příslušného bytového domu (ubytovny) a jeho okolí.

Obecně hovoříme o těchto návrzích opatření:

1. **Technická opatření** – využití kamerového systému, alarmů, protipožární signalizace atd.
2. **Organizační opatření** – pomoc při zajištění fungování celého zabezpečovacího systému.
3. **Fyzická opatření** – přímá ochrana (přítomnost) domovníků-preventistů ve spolupráci s obecní/městskou policií, asistenty prevence kriminality apod.

Cílem těchto opatření je:

- odstranit cíle trestné činnosti – zajistit před krádeží např. hasicí přístroje;
- odstranit úmysl spáchat trestný čin – např. zavírat sklepní okna;
- ztížit dostupnost cílů trestné činnosti – např. použít kvalitní zámkový systém vstupních dveří;
- odvrátit pachatele od páčání trestné činnosti – využít např. kamerový systém u bytového domu (ubytovny);

- snížit výnosnost trestného činu – identifikovat např. předměty, které jdou v bytovém domě (ubytovně) demontovat a ochránit je viditelným nebo neviditelným označením;
- umožnit dopadení pachatele trestného činu – např. využít alarmů, pultu centralizované ochrany;
- minimalizovat ohrožení života a zdraví osob a materiálních hodnot – vybavit nebo dovybavit, opravit, odstranit v bytovém domě (ubytovně) vše, co může ohrožovat život a zdraví.

Závěrem této kapitoly lze říci, že domovník-preventista (na základě opatření obecných nebo konkrétních vyplývajících z místní a osobní znalosti, bezpečnostní a hodnotové analýzy, nebo na základě jiných informací, nebo nařízení svého garanta) zaměřuje svou pozornost a dělá všechny aktivity tak, aby v bytovém domě/ubytovně a jejich okolí nedocházelo k ohrožení života a zdraví osob, k protiprávnímu jednání, nebo takovému jednání, které by jakýmkoliv způsobem narušovalo klidný život nájemníků nebo ubytovaných, nebo vnášelo negativní pohled na tyto osoby z pohledu ostatního obyvatelstva, nebo poškozovalo majetek. Domovník-preventista tedy díky této činnosti koordinuje a vyžaduje dodržování bezpečnostních opatření v bytovém domě/ ubytovně a jejich nejbližším okolí a je taktéž schopen provádět efektivní dozor nad správným používáním společných prostor budov a veřejných prostranství kolem nich.

Zde je třeba ještě zopakovat, že se jedná o vlastní aktivitu domovníka-preventisty a jeho garanta, aktivitu nepovinnou, pro domovníka-preventistu však nenáročnou a pro jeho práci jistě velmi výhodnou.

Pamatujme, že i malé příčiny mohou mít velké následky!

10.10 Upevňování vztahů a součinnost s ostatními subjekty prevence kriminality

Již při vzniku projektu „Domovník - preventista“ by mělo být obecně dohodnuto a nastaveno, že při svém zaměstnání bude domovník-preventista **spolupracovat** s dalšími subjekty, které mu mohou pomoci dle své vlastní náplně práce, při plnění úkolů domovníka-preventisty a domovník-preventista pak naopak svou prací, je schopen ulehčovat práci těchto subjektů. Při své práci má domovník-preventista, zpravidla prostřednictvím svého garanta nebo s jeho souhlasem i sám **možnost obrátit se** na

zaměstnance těchto jednotlivých subjektů, které na celém projektu spolupracují a díky této spolupráci:

- je schopen řešit problémy v bytovém domě/ ubytovně, které sám vyřešit nemůže, nebo které nepatří do jeho kompetence;
- je schopen, na základě získaných informací, pomoci radou „svým“ nájemníkům (ubytovaným) s jejich problémy a obtížemi;
- přenáší důležité informace na zaměstnance jednotlivých spolupracujících subjektů;
- provádí různé asistence;
- zabraňuje eskalaci protiprávního jednání

a tak při správně nastavené spolupráci práci sobě i druhým usnadňuje.

Mezi tyto spolupracující subjekty řadíme v současnosti zejména zaměstnance:

- manažer prevence kriminality obce;
- pracovník jednotlivých odborů obce/města (např. sociální, stavební, finanční, bytový, správní, dopravy a služeb, živnostenský, životního prostředí, komunálních služeb apod.);
- zástupce Úřadu práce;
- zástupce Policie ČR;
- zástupce strážníků obecní/městské policie a asistentů prevence kriminality;
- zástupce pracovníků terénní sociální práce;
- správce bytového fondu;
- představitelé nestátních neziskových organizací.

Upevňováním vztahů a součinností pak rozumíme to, že domovník-preventista a ostatní zaměstnanci, např. výše uvedených subjektů, **skutečně spolupracují; vzájemně komunikují; řeší společné obtíže, nebo hledají řešení; podporují se ve společné práci; pravidelně se scházejí; předávají si potřebné informace a objektivně dokáží hodnotit úroveň své spolupráce.** Naopak do upevňování vztahů a součinnosti jistě nepatří přehlížení nebo neuznávání pozice domovník-preventista; odmítání spolupráce, nepřijímání výsledků práce domovníka-preventisty; neopodstatněné stížnosti; nepochopení nastavené hranice spolupráce, schválnosti apod. Hlavní tíha úrovně této spolupráce pak leží na garantovi domovníka-preventisty, který je jistým **prostředníkem** a někdy i „**hromosvodem**“ mezi domovníkem-preventistou a ostatními spolupracujícími subjekty.

Důležitou podmínkou této spolupráce je však to, aby všechny spolupracující subjekty byly o činnosti a náplni práce domovníka-preventisty včas (při zahájení projektu „Domovník - preventista“) informovány (např. garantem domovníka-preventisty, samotným domovníkem-preventistou) a hranice spolupráce byly jasně nastaveny.

10.11 Požadované výsledky práce domovníka-preventisty

Po nasazení domovníka-preventisty do příslušného bytového domu nebo ubytovny by postupnými kroky (již po několika týdnech) mělo dojít k jednoznačným pozitivním změnám v oblasti:

- zlepšení čistoty a pořádku ve společných prostorách bytového domu/ ubytovny;
- odstranění nežádoucích předmětů ze společných prostor bytového domu/ ubytovny;
- omezení vandalizmu a krádeží vybavení bytového domu/ ubytovny;
- snížení počtu sousedských hádek a narušování občanského soužití, zlepšení vztahů mezi obyvateli bytového domu/ ubytovny;
- omezení pohybu nežádoucích osob v bytovém domě/ ubytovně;
- odstranění neoprávněného užívání sklepů, kočárkár, sušáren a půd;
- odstranění porušování požárních předpisů;
- zlepšení pořádku před bytovým domem/ ubytovnou a v okolí kontejnerů na domovní odpad;
- omezení vzniku skládek a autovraků;
- zlepšení vztahů mezi obyvateli bytového domu/ ubytovny a odbory obce/města a policií.

Je pravděpodobné, že některé cíle projektu a cíle v práci každého domovníka-preventisty se ihned a **zcela naplnit nepodaří**, neboť např. změna myšlení nebo způsobu bydlení osob sociálně vyloučených nebo rizikových lokalit není otázkou měsíců, ale usilovné práce rozložené na mnoho let. I tak je ale zcela jasné, že rozmanitá práce každého domovníka-preventisty musí být smysluplná a musí přinášet příslušné obci/městu a jeho občanům jednoznačně pozitivní přínos.

Po určité době činnosti domovníka-preventisty v místě svého pracoviště, však musí být viditelné pozitivní změny! Pokud nejsou, pak je třeba provést šetření z jakého důvodu!

Je třeba si také uvědomit, že všechny pozitivní změny, které vzniknou prací každého domovníka-preventisty, nejsou trvalého rázu a musí být proto neustále domovníky-preventisty kontrolovány a dodržování zákonných pravidel a povinností musí být stále vyžadováno, neboť u části obyvatel v každé obci/měště zpravidla nedošlo a stále ještě nedochází ke změně myšlení a přístupu této skupiny občanů k veřejnému pořádku, k majetku města, způsobu bydlení a k potřebě dodržovat psaná i nepsaná pravidla potřebná k zajištění klidu a pořádku v obcích/městech České republiky.

10.12 Způsob hodnocení práce domovníka-preventisty

Výsledky práce každého domovníka-preventisty je třeba pravidelně hodnotit.

Hodnocení provádíme na základě:

- zápisů uvedených v domovní knize;
- vlastního pozorování pracoviště domovníka-preventisty;
- pohovorů se subjekty spolupracujícími s domovníky-preventisty;
- získání informací od obyvatelů bytových domů/ ubytoven, kde domovník-preventista pracuje;
- porovnáváním fotografií z místa pracoviště domovníka-preventisty pořízené při zahájení práce domovníka-preventisty a po určité době;
- porovnáním videozáznamů pořízené při zahájení práce domovníka-preventisty a po určité době;
- porovnáním všech informací uváděných domovníkem-preventistou.

Tuto kontrolu provádí garant domovníka-preventisty, supervizor při supervizích, popř. další osoby zainteresované na výsledcích práce domovníka-preventisty.

Kontrola je prováděna:

- pravidelně jako součást porovnání zápisů domovní knihy se skutečností na místě pracoviště;
- namátkově, jak snaha zjistit skutečnou každodenní úroveň práce domovníka-preventisty, nebo při řešení špatných výsledků práce domovníka-preventisty.

Jak již bylo v minulé kapitole naznačeno, v případě že nedochází ke zlepšení pořádku a bezpečnosti v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, nebo došlo ke vzniku nových,

doposud neznámých problémů, je třeba problémy řádně identifikovat a následně řešit tyto chyby, nebo nedostatky a obtíže v zaměstnání domovníka-preventisty, nebo v jeho osobě.

Hodnocení musí být vždy objektivní, spravedlivé, srozumitelné, motivující a jeho výsledky musí být splnitelné a závazné pro obě strany.

10.12.1 Hodnocení práce (projektu) pomocí SWOT analýzy

Zkratka **SWOT** je odvozena od anglických názvů: Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby). V praxi se jedná o vytvoření přehledné analýzy, kde se:

- zaznamenávají všechny faktory, které mají pozitivní dopad na práci domovníka-preventisty (celého projektu) – tzv. silné stránky, tedy stránky ve kterých domovník-preventista vyniká, které se mu daří (ve kterých je silný projekt) jako např. pozitivní motivace domovníka-preventisty, výborný kolektiv, výborné výsledky v určité oblasti práce, sebevzdělávání, plodná spolupráce, dobrá propagace atd.;
- uvádějí všechny položky, které negativně ovlivňují práci domovníka-preventisty (celého projektu) a které je potřeba omezit nebo vyrušit, nebo je třeba být připraven na jejich důsledky, tzv. slabé stránky – špatné postupy, špatná koordinovanost, vysoká fluktuace zaměstnanců, špatná propagace atd.
- vypisují možné příležitosti, např. využití dobré praxe, setkávání mezi domovníky-preventisty, asistenty prevence kriminality, strážníky obecních/městských policií, zaměstnanci odborů obce/města apod., domovní schůze, využití nových metod v práci domovníka-preventisty, nové vzdělávání atd.
- vyjmenovávají hrozby, např. špatně nastavené položky v některých oblastech práce domovníka-preventisty (projektu), špatně nastavená pracovní doba domovníka-preventisty nebo jeho garanta, obtíže migrace, častá výměna obyvatel bytového domu/ ubytovny atd.

Je velmi vhodné, zejména při hodnocení práce domovníka-preventisty, provést tuto SWOT analýzu a uvědomit si co je velmi dobré, co slabší, čeho lze ještě využít a co nám hrozí.

10.13 Obtíže v zaměstnání domovníka-preventisty

Je třeba si uvědomit, že práce domovníků-preventistů mnohdy **zasahuje do klidného** (a mnohdy neuspořádaného) života nájemníků nebo ubytovaných. Po letech „klidného“ života přichází do bytového domu nebo ubytovny domovník-preventista s oprávněnými požadavky, které nájemníci/ubytovaní mnohdy odmítají akceptovat a často dělají vše proto, aby domovníka-preventistu v jeho práci znechutili, znemožnili jej před celým bytovým domem/ ubytovnou, nebo jej nějakým nezákonným způsobem získali na svou stranu. Mnohdy se tak může stát, že standardní situace (vše, co je v práci domovníka-preventisty zcela běžné) může přerůst v situaci nestandardní. V práci domovníka-preventisty se objevuje řada obtíží, které mohou komplikovat jeho práci, popř. mohou vést až k ukončení pracovního poměru domovníka-preventisty, jak již bylo v předchozích kapitolách uvedeno. I když tato problematika byla probrána v části příprava projektu a jelikož se jedná o závažnou problematiku, je třeba si ji připomenout.

Mezi hlavní obtíže se řadí:

a) **Nedostatek domovníků-preventistů na velikost nebo počet bytových domů/ubytoven a jejich obyvatel:**

- příliš mnoho úkolů, které domovník-preventista nezvládá;
- příliš velký bytový dům/ ubytovna, domovník-preventista není schopen obsáhnout svým dohledem všechny prostory objektu;
- příliš velký počet bytových domů/ ubytoven, které jsou od sebe ve vzdálených lokalitách, převážnou část své pracovní směny domovník-preventista tak cestuje mezi objekty a tak nemá čas vykonávat svou práci;
- příliš velký počet obyvatelů bytového domu/ ubytovny, domovník-preventista není schopen poznat všechny obyvatele těchto objektů a tím pak není schopen plnit své funkce.

b) **Domovník-preventista musí plnit i jiné úkoly než jsou uvedené v pracovní smlouvě:**

- převážně se jedná o úklid v domě a před domem.

c) **Rozpor mezi prací domovníka-preventisty a prací bytového odboru, nebo realitní agentury spravující obecní majetek:**

- dochází k rozporu mezi plněním úkolů domovníka-preventisty a prací pracovníka bytového odboru nebo realitní agentury.

d) Neřešené rozpory mezi prací domovníka-preventisty a obyvateli bytového domu/ubytovny:

- domovník-preventista se dostává do rozporu s obyvateli bytového domu/ ubytovny a tyto rozpory odpovědné osoby dlouhodobě neřeší a tak dochází k dalším rozporům a později i ke konfliktům mezi obyvateli bytových domů/ ubytoven a domovníkem-preventistou;
- obyvatelé bytového domu/ ubytovny dělají domovníkovi-preventistovi při jeho práci schválnosti, za což zpravidla může špatný výběr domovníka-preventisty, kdy domovník-preventista má nedostatek autority;
- sestěhovávání občanů do bytových domů/ ubytoven, kteří doposud žili v jiném sociokulturním prostředí – tito lidé nejsou schopni, zejména zpočátku, bez spolupráce ostatních subjektů respektovat autoritu a práci domovníka-preventisty.

e) Ztráta důvěry domovníka-preventisty, kdy se domovník-preventista:

- dopouští amorálního, nebo protiprávního jednání;
- umožňuje závadovým osobám vstup do bytového domu nebo ubytovny.

f) Domovník-preventista se chová urážlivě ke svému okolí:

- nedodržuje etický kodex domovníka-preventisty.

g) Rozpory mezi prací domovníka-preventisty a ostatními domovníky, pracujícími ve stejném bytovém domě/ubytovně:

- nevyjasněná role a obsah práce domovníka-preventisty a ostatních domovníků.

Je asi zbytečné na závěr této kapitoly připomenout, že vzniklé obtíže v práci domovníka-preventisty je potřeba co nejdříve diagnostikovat a následně co nejrychleji odstranit a zejména pak zajistit, aby se situace již neopakovala.

10.14 Psychická zátěž v práci domovníka-preventisty

V práci domovníků-preventistů mnohdy dochází ke **zvýšené psychické zátěži**, tj. domovník-preventista se dostává do neočekávané (či očekávané) události nebo situace, kdy se může cítit být bezradný. Pokud zátěž dosahuje takové míry, že je pro jedince nevládnutelná, začíná organismus na tento stav reagovat způsobem, kterému říkáme **stres**. Domovník-preventista by měl vědět, že jej tato situace může v jeho práci postihnout a měl by znát její průběh, důvody a způsoby jak se z této situace dostat. Totéž platí o garantovi

domovníka-preventisty, který vede svého domovníka-preventistu ve všech směrech a měl by se snažit, aby nebyla práce domovníka-preventisty stresovými faktory narušována.

Stres v práci domovníka-preventisty a jeho příčiny

1. Mezi vnější příčiny stresu u domovníků-preventistů patří především vlastní profese, která je sama o sobě náročná na stres (např. z důvodu stálého jednání s lidmi), traumatické zážitky a stresující události vyplývající z profese domovníka-preventisty, frustrace z každodenních pracovních činností, možná nepřátelská aktivita okolí atd. Vnější příčiny lze částečně eliminovat a to společnými silami domovníka-preventisty a jeho garanta a sledováním domovníka-preventisty např. pomocí supervizí.
2. Vnitřními příčinami stresu u domovníka-preventisty jsou např. pracovní spěch; protichůdná volba (neschopnost učinit rozhodnutí); nejistota z budoucnosti; emoce a další vnitřní pocity, procesy a psychické stavy, které vyplývají ze zaměstnání domovníka-preventisty a které mohou být strůjcem špatné nálady; stresové pocity a nechuť k jakékoliv činnosti, která se pak projeví v zanedbávání povinností a přenesení příčin stresu také do okolního prostředí (na své kolegy, občany atd.). Vnitřní faktory pak lze omezit správným nastavením práce u každého domovníka-preventisty a sledováním domovníka-preventisty supervizemi.

Možná reakce domovníka-preventisty na stres

Při každé nestandardní situaci začíná tělo člověka určitým způsobem reagovat na stres. Jsou to jednak akutní příznaky, které se objevují přímo na místě např. nestandardní situace a pak dlouhodobé příznaky, které se začnou u domovníka-preventisty objevovat až po skončení nestandardní situace v případě, kdy se takový člověk s následky nestandardní situace nedokázal vyrovnat (napadení, ublížení na zdraví, zesměšnění apod.). Platí, že čím více nestandardních situací domovník-preventista zažije, tím lépe jeho tělo odolává stresu. To ovšem platí za podmínky, že je domovník-preventista schopen se sám, nebo za pomoci druhé osoby (garanta, supervizora, psychologa), vyrovnat dlouhodobě se všemi stresovými faktory, se kterými se např. u nestandardních situací setkal. Domovník-preventista musí znát reakci svého těla na stres a způsob, jak tyto reakce potlačit.

Domovník-preventista by měl při nadměrných stresových faktorech vycházejících z jeho práce, při odbourávání tohoto stresu, nebo při řešení obtíží vyplývajících ze stresových situací pracovat se svým garantem, v rámci supervizí se svým supervizorem, popř. ve vážnějších případech s příslušným odborníkem – psychologem!

Garant domovníka-preventisty by měl znát psychický stav svého podřízeného a v případě potřeby mu poskytnout potřebnou pomoc.

Nepodceňujte negativní vliv nadměrného stresu!

10.15 Motivace domovníka-preventisty

Motivaci můžeme chápat jako **vnitřní nebo vnější faktor** nebo soubor těchto faktorů vedoucí k energetizaci (aktivaci) organismu. Motivace usměrňuje naše chování a jednání pro dosažení určitého cíle. Motivaci můžeme dělit např. na vnitřní, vnější, pozitivní nebo negativní a využít toto dělení pro praktickou motivaci domovníka-preventisty.

Vnitřní motivace – výsledek potřeb a zájmů člověka (potřeba poznávací, seberealizace, kulturní potřeby).

Vnější motivace – je určena působením vnějších podnětů (hrozba trestu, možnost odměny).

Pozitivní motivace – souhrn všech skutečností – radost, zvědavost, pozitivní pocity, radostné očekávání, které podporují nebo tlumí jedince, aby něco konal nebo nekonal.

Negativní motivace – souhrn velmi nepříjemných emocí – hrozba trestu, obavy z něčeho nepříjemného, velice silný prvek, který by měl časem přejít v pozitivní motivaci.

Reálná motivace – cílem je přinutit domovníka-preventistu ke (kvalitní) práci. Reálná motivace obsahuje soubor všech výše uvedených motivací. U každého domovníka-preventisty je třeba budovat systém motivace. Nemotivovaný domovník-preventista postupem času přestává pracovat.

Praktická pozitivní motivace v práci domovníka-preventisty:

- větší odměna za svou práci;
- vnitřní uspokojení ze své práce, pocit seberealizace;
- viditelné výsledky své práce – pozitivní změny v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí;
- pochvala garanta, nebo jiného zodpovědného zaměstnance obce/města;
- pozitivní pohled obyvatelů bytových domů/ ubytoven na práci domovníka-preventisty (nebo negativní náhled problémových osob);
- pochvala od své rodiny, přátel, známých domovníka-preventisty;
- možnost ukázat svou dobrou práci v rámci tzv. „výměny dobré praxe“.

Praktická negativní motivace v práci domovníka-preventisty:

- výtky garanta;
- obavy ze snížení platu;
- strach z ukončení pracovního poměru ze strany zaměstnavatele;
- nepříjemný pocit z kritiky své práce většinou obyvatel bytových domů/ ubytoven;
- kritika od své rodiny, přátel, známých domovníka-preventisty.

U domovníka-preventisty je taktéž třeba budovat pozitivní myšlení.

Pozitivní myšlení:

- schopnost vidět příležitost tam, kde jiní vidí problém;
- umění vytěžit z každé, i sebevíce nepříjemné a bolestivé situace maximální potenciál a posunout se díky ní dál ve prospěch svůj, případně také ve prospěch s projektem provázaných jedinců a skupin;
- víra, že vše dopadne dobře, když se budu snažit;
- jistota, že v problému nezůstanu sám.

Motivace zaměstnanců patří do každého zaměstnání. Nadřízený zaměstnanec je povinen ji poskytovat a podřízený zase vyžadovat!

11 PRAKTICKÉ ČINNOSTI DOMOVNÍKA-PREVENTISTY NA JEHO PRACOVÍŠTI

Jak již bylo v této metodice napsáno, je obsah práce domovníka-preventisty **velmi rozmanitý**. Domovník-preventista by měl ve svém zaměstnání a v rámci pravidelné obchůzky v příslušném bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí provádět řadu činností – zejména předcházet protiprávnímu jednání obyvatel bytových domů/ ubytoven, provádět pravidelnou kontrolu celého objektu a přilehlého okolí a jejich vybavení, komunikovat s obyvateli, provádět prevenci kriminality, motivovat obyvatele bytových domů/ ubytoven ke správnému způsobu bydlení, zjišťovat závady a nedostatky, provádět asistence, provádět drobnou údržbu atd.

Jako prvotní činností domovníka-preventisty po nastoupení do své pozice je kontrola bytového domu/ubytovny a jejich okolí. Jedná se o činnost, kterou bude domovník-preventista ve své práci konat nejčastěji. Cílem této kontroly by mělo být předcházení závadám a poškozením bytového domu/ ubytovny a jejich okolí a tím zamezení závažnějších závad, nebo dokonce závad velkého rozsahu, ohrožujících život, zdraví obyvatel, nebo majetek.

Tuto kontrolu můžeme rozdělit na:

- a) kontrolu společných prostor bytového domu/ ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných;
- b) kontrolu vnějších částí bytového domu/ ubytovny;
- c) kontrolu okolí bytového domu/ ubytovny;
- d) kontrola ostatních objektů nebo prostor souvisejících se zaměstnáním domovníka-preventisty.

Je samozřejmé, a záleží to na velikosti majetku, který domovník-preventista spravuje, aby byla kontrola prováděna co nejčastěji, tedy každý den.

Při první kontrole, po započetí své práce, domovník-preventista zjistí skutečný stav, který je na jeho pracovišti. Obvykle touto kontrolou domovník-preventista „přebírá“ své pracoviště, za které bude pak zodpovědný v příštích dnech, týdnech, měsících i letech.

Nepodceňujte první kontrolu svého pracoviště!

11.1.1 Kontrola společných prostor bytového domu nebo ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných

Pro potřeby domovníka-preventisty společnými prostorami v bytovém domě/ ubytovně a jejich kontrolou zejména rozumíme:

- všechny chodby a schodiště – vizuální nebo fyzická kontrola osvětlení tj. osvětlovacích těles, zásuvek a vypínačů; schodišť a jejich zábradlí; podlahových krytin chodeb a schodů; rozvod a zařízení sloužící k rozvodu plynu, elektrické energie a rozvodu vody;
- sklepy – vizuální a fyzická kontrola osvětlení tj. osvětlovacích těles a vypínačů; rozvod a zařízení sloužící k rozvodu plynu, elektrické energie a rozvodu vody;
- půdy – vizuální a fyzická kontrola osvětlení tj. osvětlovacích těles a vypínačů; střechy;
- kolárny, prádelny, sušárny – vizuální kontrola správného využívání těchto prostor; kontrola příslušného zařízení;
- společné balkony a lodžie – vizuální kontrola balkonů a lodžií, zejména zábradlí;
- funkčnost a uzamčení poštovních schránek – vizuální a fyzická kontrola;
- funkčnost domovních zvonků – vizuální kontrola a po dohodě s obyvateli bytového domu/ ubytovny i fyzická kontrola (zkouška funkčnosti);
- domovní kamery – vizuální kontrola jejich přítomnosti a upevnění;
- přítomnost jmenovek obyvatelů na zvoncích a dveřích jednotlivých bytů,
- umístění domovního řádu a ostatních důležitých rad, informací a upozornění na nástěnce v objektu.

Kontrolou zařízení/vybavení umístěného ve společných prostorách zejména rozumíme:

- skříně s rozvodem elektrického proudu – vizuální nebo fyzická kontrola uzavření rozvodných skříní a jejich nepoškození, eliminace rizik „čnicích drátů“ apod.;
- plynové zařízení – vizuální kontrola nepoškození plynového potrubí, plynoměrů apod.;
- rozvody vody – vizuální i fyzická kontrola potrubí, uzávěrů vody apod.;
- odpadní potrubí – vizuální i fyzická kontrola potrubí;
- komínové cesty – vizuální kontrola;
- zdvihací zařízení-výtahy – vizuální a fyzická kontrola funkčnosti výtahů, jejich dveří, vnitřních prostor výtahu, uzavření strojovny apod.;
- kontrola vybavení prádelen – vizuální i fyzická kontrola praček, sušiček apod.;

- kontrola vybavení sušáren – vizuální i fyzická kontrola funkčnosti sušáků apod.

Samozřejmostí je kontrola čistoty a pořádku ve všech prostorách a čistota příslušného zařízení a vybavení.

Domovník-preventista provádí také kontrolu ostatních místností (technických prostor), do kterých má povolen přístup a kontrolu zařízení tam umístěného, nebo uzamčení těch technických místností, do kterých mu není přístup povolen. Jedná se např. o kontrolu uzamčení domovní kotelny; strojovny výtahů; prostor, ve kterých jsou umístěny elektrická a plynová zřízení apod.

Zde je nutno upozornit, že se vždy jedná o běžnou laickou kontrolu prováděnou jednotlivými smysly domovníka-preventisty, tedy hmatem, čichem, sluchem a zrakem!

Domovník-preventista není vyškolený odborník s příslušnými odbornými certifikáty pro odbornou kontrolu! Domovník-preventista neprovádí kontrolu bytů, nebo nebytových prostor, které jsou obsazeny svými majiteli!

Četnost kontroly společných prostor bytového domu/ ubytovny, vybavení a zařízení tam umístěných pak záleží na stáří kontrolovaného objektu, množství a struktuře závad se tam vyskytujících, chování obyvatel objektu a domluvě domovníka-preventisty a odpovědných osob. **Pokud možno, musí být tato kontrola co nejčastější, tedy prováděná denně!** Také je třeba také dbát na rizika spojená s touto kontrolou – pád, uklouznutí, úraz el. proudem, možné napadení občanem apod.

11.1.2 Kontrola vnějších částí bytového domu nebo ubytovny

Vnějšími částmi bytového domu/ ubytovny a jejich kontrolou, pro potřeby domovníka-preventisty, zejména rozumíme:

- obvodový plášť bytového domu/ ubytovny – vizuální kontrola prvků pláště, se zaměřením na případné změny v plášti (pukliny, trhliny, vodní zátoky, výskyt řas, tmavé pruhy, opadávání omítky atd.) ukazující na potenciální závadu;
- okna, zejména ve společných prostorách bytového domu /ubytovny – u společných prostor fyzická kontrola zavěšení oken, mechaniky zavírání, skleněné výplně a těsnění oken; v bytových jednotkách vizuálně, nebo dotazem;

- vstupní dveře do bytového domu/ ubytovny – fyzická kontrola zavěšení dveří, mechaniky zavírání a funkčnost zamykání, skleněné výplně a těsnění dveří;
- střechu bytového domu/ ubytovny – fyzická kontrola závad např. v oplechování, pukliny, mechanická poškození a "louže" u plochých střech;
- dveře a vstupy na střechu – fyzická kontrola zavěšení dveří a vstupů, mechaniky zavírání a funkčnost zamykání a těsnění dveří;
- balkony a lodžie, zejména jejich zábradlí – u společných prostor fyzická kontrola ukotvení zábradlí, a stavu balkonu či lodžie; u bytových jednotek vizuálně, dotazem nebo fyzicky kontrolovat opadávání omítky, praskliny atd.;
- funkčnost a propustnost okapových systémů – vizuální kontrola průchodnosti svodů a odvodů dešťové vody;
- ukotvení hromosvodů – vizuální a fyzická kontrola;
- dodatečné prvky montované na plášť objektu, nebo na střeše – u společných systémů fyzická kontrola; u upevnění soukromých antén, satelitů, atp. vizuální kontrola, nebo kontrola dotazem.

Četnost kontroly vnějších částí bytového domu/ ubytovny, tedy vizuální a obecnou fyzickou kontrolu, **provádí** domovník-preventista v podstatě **každý den při obchůzce**. Podrobnější vizuální a detailní fyzickou kontrolu by měl provádět v případě výrazných povětrnostních událostí, jako je bouřka se silným větrem nebo krupobitím; po příchlových, nebo dlouho trvajících deštích; po velmi dlouho trvajícím suchu a po období silných mrazů. I při této kontrole je třeba dbát bezpečnosti práce.

11.1.3 Kontrola okolí bytového domu nebo ubytovny

Okolím bytového domu nebo ubytovny se myslí nejbližší okolí, tj. chodník, dvůr, zahrada, travnaté plochy, které přímo sousedí s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo hřiště, pískoviště, sportoviště, parkoviště a prostor kontejnerů na domovní odpad, které patří nebo jinak souvisí s bytovým domem/ ubytovnou, nebo jejich obyvateli.

Je třeba připomenout, že domovník-preventista vykonává své zaměstnání na veřejném prostranství. Proto je třeba se ujistit, zda všechny plochy, které se nacházejí v blízkosti bytového domu nebo ubytovny (popř. další plochy jako hřiště atd.), kde má

domovník-preventista pracovat, spadají do pojmu veřejného prostranství, nebo zda se jedná o soukromé pozemky.

Domovní-preventista pak zaměřuje svou pozornost na předcházení:

- závad ve schůdnosti chodníků – tj. zejména jejich poškození, jako např. díry chybějící dlažba atd.;
- závad ve vybavení chodníků, jako např. chybějící nebo poškozené odpadkové koše, poškozené nebo chybějící stojany na jízdní kola, chybějící nebo poškozené svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.
- závad vyskytujících se na pozemních komunikacích a parkovištích – např. díry, pukliny, chybějící nebo poškozené svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.;
- závad vyskytujících se na výpustích kanálů – např. neodtékající kanál, chybějící nebo uvolněný poklop kanálu;
- závad vyskytujících se ve vybavení pozemních komunikací a parkovišť, jako např. chybějící nebo poškozená svodidla, svislé nebo vodorovné dopravní značení apod.;
- poškození travnatých ploch, jako např. různé díry;
- poškození nebo zničení vybavení dětských hřišť a sportovišť;
- poškození nebo zničení vybavení dětských pískovišť;

Samozřejmostí je kontrola čistoty a pořádku na všech plochách a čistoty příslušného zařízení a vybavení. Četnost kontroly okolí bytového domu/ ubytovny, tedy vizuální a obecnou fyzickou kontrolu, provádí domovník-preventista v podstatě **každý den** v rámci obchůzky.

Podrobnější vizuální a detailní fyzickou kontrolu by měl provádět v případě výrazných povětrnostních událostí, jako je bouřka se silným větrem nebo krupobitím; po přivalových, nebo dlouho trvajících deštích; povodních, po období silných mrazů apod.

11.1.4 Kontrola ostatních objektů nebo prostor souvisejících se zaměstnáním domovníka-preventisty

Ostatními objekty nebo prostorami související s prací domovníka-preventisty rozumíme hřiště, pískoviště, sportoviště, nebo herny, kulturní místnosti, komunitní prostory a posilovny, které se sice nemusí nacházet v přímé blízkosti bytového domu nebo ubytovny,

ale souvisí s prací domovníka-preventisty, tj. domovník-preventista je spravuje a zodpovídá za jejich provoz.

Zde domovník-preventista zaměřuje svou pozornost opět na čistotu a předcházení závad vyskytujících se ve vnitřních částech objektů, kontrolu vnějších částí objektu a okolí těchto objektů. Tuto problematiku nemá cenu již znovu rozebírat, neboť byla dostatečně zodpovězena v předcházejících kapitolách.

11.2 Dohled a kontrola nad dodržováním čistoty v bytových domech nebo ubytovnách a jejich okolí

Při provádění dohledu a kontroly nad dodržováním čistoty v bytových domech/ ubytovnách, jejich okolí a v ostatních objektech a jejich okolí souvisejících s prací domovníka-preventisty, domovník-preventista kontroluje dodržování zákazu:

- provádět jakékoliv znečišťování společných prostor bytového domu/ ubytovny;
- provádět jakékoliv znečišťování vnitřních prostor ostatních objektů souvisejících s prací domovníka-preventisty;
- provádět jakékoliv znečišťování okolí bytových domů/ ubytoven a okolí ostatních objektů a prostor souvisejících s prací domovníka-preventisty.

V podstatě se jedná o kontrolu dodržování domovního řádu.

Sám domovník-preventista **neprovádí úklid** v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí. Výjimkou jsou:

- mimořádné situace, kdy úklidová služba nebo sami obyvatelé nejsou schopni zajistit čistotu v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, nebo v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty;
- akce v rámci motivace obyvatelů bytových domů/ ubytoven k úklidu (společné úklidové akce).

11.3 Prevence požáru v práci domovníka-preventisty

V oblasti prevence požáru je domovník-preventista povinen provádět kontrolu dodržování požárních předpisů, které ve společných prostorách bytového domu nebo ubytovny (na

chodbách, schodištích, sklepích, půdách, kočárkárnách atd.) a také v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty, zakazují:

- umístování jakýchkoliv předmětů, které by mohly porušovat požární předpisy;
- používání otevřeného ohně;
- umístování hořlavých předmětů;
- poškozování a přemísťování hasicích přístrojů – kontrola umístění hasicího přístroje na takovém místě, aby byl viditelný, snadno dostupný a rychle použitelný;
- poškozování funkčnosti požárních hydrantů;
- kouření;
- odkládání odpadu a odpadků;
- manipulaci s uzávěry vody, plynu, tepla, elektrického proudu;
- provádění neodborného zásah do rozvodu vody, plynu, tepla a elektrického proudu.

Domovník-preventista taktéž kontroluje v bytovém domě/ ubytovně nebo v ostatních objektech souvisejících s prací domovníka-preventisty:

- přenosné hasicí přístroje – zda nechybí, (popř. zda mají provedenou příslušnou revizi – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);
- požární hydranty – zda jsou funkční, (popř. zda mají provedenou příslušnou revizi – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);
- uzavření a nepoškození zařízení pro rozvod elektřiny;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů plynu;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů vody;
- uzavření a nepoškození hlavních uzávěrů topení;
- uzavření a nepoškození plynového kotle učeného k vytápění objektu, je-li instalován;
- funkčnost spalinových cest (provedení pravidelných revizí spalinových cest – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost), je-li v domě centrální komín, který je používán (evidence je vedena příslušným pracovníkem obce/města);
- funkčnost nepoškozeného zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny (hromosvodu), (popř. jeho revizí – toto ovšem nelze brát jako jeho povinnost);
- funkční a volné únikové cesty;
- funkční a přístupné nouzové východy;

- funkční nouzové osvětlení včetně záložních zdrojů, popř. jejich označení bezpečnostními značkami.

Tuto kontrolu domovník-preventista provádí průběžně, zpravidla každý den v rámci své obchůzky. **Jedná se o laickou kontrolu! Nezaměňovat s preventivní požární prohlídkou prováděnou odborným pracovníkem!**

I zde platí, že je třeba vnímat rizika případného úrazu při této kontrole.

Předměty umístěné na chodbách a schodištích bytových domů a ubytoven

Dle ustanovení § 126 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů lze stavbu užívat jen k účelu, vymezeném zejména v kolaudačním rozhodnutí, v oznámení o užívání stavby nebo v kolaudačním souhlasu. Změna v účelu užívání stavby, je mimo jiné přípustná pouze na základě souhlasu nebo povolení stavebního úřadu. Z výše uvedeného vyplývá, že provedení chodby a schodiště v bytovém domě by mělo odpovídat projektové dokumentaci a podmínkám, za kterých byl tento dům zkolaudován. V daném případě záležitost umístění, druh a množství hořlavých a nehořlavých předmětů v chodbě bytového domu z hlediska požární prevence je třeba řešit ověřením, že tento „nový stav“, tj. umístění květináčů, botníků apod., splňuje požadavky na stavební provedení objektu z hlediska požární bezpečnosti staveb, vyplývající z právních předpisů a účelu, pro který byl objekt navržen a zkolaudován.

Předměty umístit na chodbě či schodišti (tvořících chráněnou únikovou cestu) lze, pokud je splněno výše uvedené ustanovení, ale tyto předměty nesmí zasahovat do minimální šíře únikové cesty, bránit otevírání či zavírání dveří na únikové cestě, bránit větrání únikové cesty, a dále musí být připevněny tak, aby nedošlo k jejich uvolnění při úniku osob nebo při činnosti jednotek požární ochrany a nesmí ovlivňovat pohyb osob zejména při převržení, pádu nebo odvalení.

Domovník-preventista je taktéž povinen v oblasti prevence požáru provádět tuto kontrolu i v okolí bytového domu/ ubytovny (na veřejném prostranství patřícím k bytovému domu/ubytovně, na prostranství souvisejících s bytovým domem nebo ubytovnou, nebo prostranství souvisejícím s jiným objektem, kde domovník-preventista pracuje) a také u příslušných kontejnerů na domovní odpad, kde kontroluje zákaz:

- ukládat odpady a odpadky mimo vyhrazená místa;
- zakládat neoprávněné skládky;

- pálit listí, klestí a trávu;
- vypalovat trávni a lesní porost;
- zakládat ohně;
- odhazovat nedopalky cigaret.

Tuto tzv. požární kontrolu domovník-preventista provádí každý den v rámci své obchůzky. Dále by se měl domovník-preventista zaměřit na:

- volné příjezdové komunikace a nástupní plochy pro požární techniku (IZS);
- volný přístup k rozvodným zařízením elektřiny;
- volný přístup k uzávěrům vody, plynu, topení;
- volný přístup k věcným prostředkům požární ochrany.

Další činností domovníka-preventisty v oblasti prevence požárů je působení na obyvatele bytových domů/ubytoven.

Zde je nutné, aby domovník-preventista i v této oblasti preventivně působil na obyvatele bytových domů/ ubytoven, tj. komunikoval s nimi na téma prevence požárů. Obyvatelům musí být známo a stále připomínáno, že ve společných prostorách bytového domu nebo ubytovny, tedy na chodbách, schodištích a také ve sklepech, půdách, kočárkárnách a ostatních místnostech patřících do bytového domu nebo ubytovny je zakázáno:

1. Umisťovat jakékoliv předměty, které by mohly porušovat požární předpisy nebo stavební zákon; použití otevřeného ohně; umisťování hořlavých předmětů; poškozování a přemísťování hasičských přístrojů, poškozování funkčnosti požárních hydrantů; kouření; odkládání odpadu a odpadků; neoprávněného zasahování do obvodů elektrického proudu; přetěžování obvodů elektrické energie; zasahování do elektrického vytápění, je-li instalováno; zasahování do plynového rozvodu a zařízení; zasahování do systému plynového vytápění, je-li instalováno; neodborné zasahování, nebo nesprávná manipulace do lokálního topeniště (např. kamna); neodborného zasahování do zařízení pro odvod spalin (komín), je-li instalováno a používáno; poškozování zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny (hromosvodu).
2. Obyvatele bytových domů/ ubytoven „tlačit“ k dodržování požární prevence ve svých bytech při vaření; správnému používání elektrických spotřebičů; dodržování zásad při

- manipulaci s otevřeným ohněm; dodržování zásad při vytápění bytu; dodržování požární prevence ve vztahu k dětem – dohled rodičů nad dětmi.
3. V okolí bytového domu/ ubytovny, tedy na veřejném prostranství patřícím k bytovému domu/ ubytovně, na prostranstvích souvisejících s bytovým domem nebo ubytovnou a také u kontejnerů na domovní odpad, je třeba neustále připomínat obyvatelům bytových domů/ ubytoven, že se zakazuje ukládat odpady a odpadky mimo vyhrazená místa; zakládat neoprávněné skládky; pálit listí, klestí a trávu; vypalovat travní a lesní porost; zakládat ohně; odhazovat nedopalky cigaret a dále zaměřit svou prevenci na nebezpečí vzniku požáru travního nebo lesního porostu od výfuku nevhodně zaparkovaného motorového vozidla; vysoce hořlavých kapalin, zejména při manipulaci s nimi v letních měsících (benzín, nafta, barvy, petrolej, olej); hořlavých plynů, zejména při manipulaci s nimi při vysokých teplotách, např. při odložení plynového zapalovače do interiéru vozidla, nejčastěji za sklo automobilu; plynových spotřebičů, zejména při manipulaci s nimi v letních měsících (např. s přenosným propanbutanovým vařičem); při manipulaci dětí se sirkami, cigaretami, zapalovači apod.; při neodborných opravách motorových vozidel; při používání zábavní pyrotechniky, zejména na konci kalendářního roku.
4. Zajistit dostatečnou informovanost obyvatel o tom co dělat při požáru v bytu, jak se chovat při požáru v bytovém domě/ ubytovně, co dělat při požáru v okolí bytového domu/ ubytovny, znalosti čísel tísňového volání, použití přenosných hasicích přístrojů apod. a to osobní komunikací, nebo vyvěšením příslušných „návodů“ na nástěnce v bytovém domě/ ubytovně.

Jak s výše uvedeného textu vyplývá, kontrola dodržování zákazů v oblasti prevence požárů a provádění tzv. požární prevence s občany bytových domů je věcí velmi náročnou avšak také potřebnou a měla by být zařazena nejen do praktického obsahu práce každého domovníka-preventisty, ale i do vzdělávání každého domovníka-preventisty.

11.3.1 Hasicí prostředky v bytovém domě nebo ubytovně

V bytových domech/ ubytovnách se setkáváme s přenosnými hasicími přístroji a požárními hydranty. Každý domovník-preventista, který je má umístěné na svém pracovišti, musí znát jejich umístění ve „svém“ bytovém domě nebo ubytovně, musí zajistit a kontrolovat aby přenosné hasicí přístroje byly viditelné; nepoškozené; umístěné tak, aby se nemohly

vyvrátit; aby měly příslušnou plombu; aby požární hydranty byly kompletní a kromě kontroly těchto přenosných hasicích přístrojů a požárních hydrantů, je také musí v případě potřeby umět správně používat. V bytových domech/ ubytovnách se nejčastěji setkáváme s přenosnými hasicími přístroji pěnovými, práškovými a vodními (jejich použití viz. příloha). Práce s nimi je ovšem podmíněna skutečnými znalostmi získanými odborným školením, popř. praktickým nácvikem vlastního způsobu hašení.

11.4 Kontrola povinností obyvatel bytových domů nebo ubytoven

Obyvatelé bytových domů a ubytoven mají také své povinnosti, vyplývající z příslušných smluv (např. nájemní smlouva a smlouva o odběru elektrické energie nebo plynu) opravňující je bydlet v bytových domech/ ubytovnách a odebírat příslušné energie.

Z tohoto vyplývá povinnost domovníka-preventisty **komunikovat** s těmito obyvateli, zejména je upozorňovat na to, že jsou např. povinni:

- udržovat svá odběrná elektrická zařízení ve stavu, který odpovídá právním předpisům a technickým normám³²;
- udržovat odběrné plynové zařízení v takovém stavu, aby se nestalo příčinou ohrožení života, zdraví či majetku osob, a v případě zjištění závady tuto bez zbytečného odkladu odstranit³³;
- dodržovat pořádek a čistotu v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí;
- dodržovat pořádek a čistotu v ostatních objektech souvisejících s prací domovníka-preventisty a jejich okolí;
- dodržovat požární předpisy

a kontrolovat zda tyto povinnosti obyvatelé dodržují.

O všech kontrolách, které v rámci své práce dělá, provede domovník-preventista zápis do příslušné knihy (zpravidla domovní knihy).

³² zákon č. 458/2000 Sb., § 28 odst. 2 bod d)

³³ zákon č. 458/2000 Sb., § 62 odst. 2 bod f)

11.5 Řešení protiprávního jednání

Domovník-preventista je především, jak již z názvu vyplývá, zaměstnanec využívající nerepresivní způsoby jednání, tedy **preventista**. Při své práci se může domovník-preventista setkat s celou řadou protiprávních jednání, na jejichž řešení musí být již dopředu připraven.

K tomuto slouží dostatečné vzdělávání, dobrý praktický zácvik a předem připravená a aktivně prováděná spolupráce s ostatními subjekty, zejména s obecní/městskou policií a asistenty prevence kriminality. V kapitole o právním povědomí domovníka-preventisty byla vyjmenována celá řada protiprávního jednání, o kterém by měl mít domovník-preventista povědomí a které by měl umět zvládat řešit. V praxi se pak nejčastěji domovník-preventista setkává s těmito druhy přestupků:

- znečištění veřejného prostranství;
- neoprávněné zakládání skládek nebo odkládání odpadů mimo vyhrazená místa;
- rušení nočního klidu;
- narušování občanského soužití;
- neoprávněný zábor veřejného prostranství;
- buzení veřejného pohoršení;
- poškozování nebo krádeže majetku;
- zanedbávání péče o povinnou školní docházku žáka;
- neučinění opatření proti úniku zvířat;
- zbavování se autovraků v rozporu se zákonem;
- porušování obecně závazných vyhlášek a nařízení obce/města.

Samozřejmě domovník-preventista se setkává i s daleko závažnějšími způsoby protiprávního jednání, na které taktéž musí být připraven. Jedná se např. o trestné činy:

- porušování domovní svobody;
- týrání svěřené osoby;
- ohrožování výchovy dítěte;
- podání alkoholu dítěti;
- krádeže a poškození cizí věci;
- výtržnictví;

- šíření toxikomanie;
- hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob, nebo podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod.

Tato protiprávní jednání musí tedy domovník-preventista umět rozeznávat a dále je musí umět efektivně řešit. Na způsobu řešení protiprávního jednání domovníkem-preventistou má pak vliv zejména:

- závažnost protiprávního jednání – domovník-preventista sám závažnost protiprávního jednání zná, nebo je na telefonu se strážníkem obecní/městské policie, garantem apod.;
- provedení bezpečnostní a hodnotové analýzy – domovník-preventista zná hodnotu majetku ve „svém“ bytovém domě/ ubytovně;
- nastavení způsobu práce – např. nulová tolerance.

Na základě závažnosti protiprávního jednání, svých znalostí a nastavení způsobu práce, domovník-preventista při řešení protiprávního jednání:

- osoby napomíná, přesvědčuje je o škodlivosti jejich protiprávního jednání;
- upozorňuje na zjištěné nedostatky;
- přesvědčuje, aby odstranily škodlivý následek svého protiprávního jednání;
- oznamuje jejich protiprávní jednání příslušnému orgánu (např. obecní/městské policii);
- přivolá na místo obecní/městskou policii, nebo Policii ČR (sám, nebo prostřednictvím své nadřízeného).

Domovník-preventista **vždy konzultuje svůj způsob řešení** s nadřízeným zaměstnancem (např. garantem), nebo zaměstnancem spolupracujícího subjektu (strážníkem, policistou apod.). Jen u skutečně banálních protiprávních jednání, není třeba této konzultace.

O protiprávním jednání a provedených opatřeních provede domovník-preventista zápis do příslušné knihy (domovní knihy).

11.6 Sociálně patologické jevy v práci domovníka-preventisty

Pokud hovoříme o sociálně patologických jevech v práci domovníka-preventisty, pak se zpravidla jedná o **společensky nežádoucí jevy**, jako jsou nezaměstnanost, chudoba, vysoká rozvodovost, extrémně zvýšená nemocnost atd. a především pak tzv. **společensky**

nebezpečné jevy, zejména poruchy chování, násilí, vandalismus, terorismus, šikana, kriminalita, rasismus, drogové závislosti, alkoholismus, prostituce, pornografie a gamblerství. I když se na první pohled může zdát, že některé jevy nepatří zcela do kompetence pozice domovník-preventista, opak je pravdou. V rizikových bytových domech/ ubytovnách se domovníci-preventisté zcela běžně setkávají s problémem sociálně patologických jevů, vyskytujících se jak v bytech nájemníků/ubytovaných, ve společných prostorách v bytových domech/ ubytovnách, tak v jejich okolí. Důležité je, aby domovník-preventista byl v té věci dostatečně proškolený, aktuálně informovaný, aby dokázal sociálně patologický jev v praxi identifikovat, a komplexně připravený jak v konkrétním případě postupovat, případně umět poskytnout erudovanou radu.

Je třeba také vědět, že prevence je považována za nejefektivnější formu boje proti sociálně patologickým jevům, zejména pak primární prevence, která se soustředí na celou společnost a jejím cílem je předcházet sociálně patologickému chování a vést ke zdravému životnímu stylu a v tomto stylu nastavit i obsah práce domovníka-preventisty.

11.7 Závady v bytovém domě nebo ubytovně

Závadu v práci domovníka-preventisty můžeme chápat jako skutečnost, která **brání správnému fungování** zařízení umístěného v bytovém domě/ ubytovně, nebo jako **poruchu, či nedostatek** vyskytující se v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, popř. v ostatních objektech, prostorách a jejich okolí souvisejících s prací domovníka-preventisty. Závada tedy brání správnému užívání objektů, nebo jejich užívání sťažuje, či ohrožuje život, zdraví, nebo majetek obyvatelů těchto objektů, nebo majetek obce či města.

Povinností domovníka-preventisty je jednak předcházet vzniku závad či nedostatků a činit tak všechny kroky k tomu, aby k jejich vzniku nedošlo, dále vzniklé závady a nedostatky nahlašovat příslušnému pracovníkovi obce/města/realitní agentury a určité drobné závady pak svépomocí odstraňovat sám. V případě že domovník-preventista zjistí závadu nebo nedostatek v bytovém domě/ ubytovně a jejich okolí, nebo v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty, je povinen:

- zabezpečit, aby se o problému ihned dozvěděl jeho nadřízený – garant, popř. totéž provést na bytovém odboru obce/města, nebo na realitní agentuře spravující objekty (bytové domy/ ubytovny) obce/města;

- pokud závada není ihned odstraněna učinit všechna opatření, aby závadou nevznikla další škoda na životě, zdraví a majetku – ohradit prostor závady, oznámit závadu obyvatelům bytových domů/ ubytoven apod.

11.7.1 Nahlášení závady nebo nedostatku

Nahlášení závady nebo nedostatku provede domovník-preventista, podle stupně závady a rizik z ní vyplývajících, buď telefonicky ihned, nebo prostřednictvím e-mailu na konci směny, nebo osobně u svého nadřízeného pracovníka – garanta. V případě akutních závad ohrožujících život, zdraví nebo majetek tak domovník-preventista učiní na příslušnou tísňovou linku. A dále domovník-preventista provede:

- zápis do domovní knihy o zjištěné závadě nebo nedostatku;
- fotodokumentaci zjištěné závady nebo nedostatku.

V případě drobné závady může tuto závadu nebo nedostatek, po projednání se svým nadřízeným – garantem, odstranit domovník-preventista sám a nemusí ji tedy jako závadu nahlašovat.

11.7.2 Odstranění nahlášené závady nebo nedostatku

Odstranění nahlášené závady nebo nedostatku provede obec/město prostřednictvím odborných pracovníků, pokud tak nemůže učinit domovník-preventista sám. Vlastní objednávání revizí a údržbových prací u odborných firem neprovádí domovník-preventista, ale příslušný pracovník k této činnosti určený. Činnost domovníka-preventisty je pouze jedním z podkladů pro objednání konkrétní revize nebo opravy. Při objednání konkrétní revize nebo opravy však může být domovník-preventista nápomocen příslušnému zaměstnanci obce/města/realitní agentury.

11.7.3 Drobné závady a nedostatky v práci domovníka-preventisty

Definice pojmu drobná závada a drobný nedostatek v práci domovníka-preventisty je problematická, proto musíme vycházet z těchto zásad:

- domovník-preventista nemá v hlavní náplni své práce odstraňování jakýchkoliv závad a nedostatků, kromě těch drobných;

- domovník-preventista může odstraňovat jen ty drobné závady a nedostatky, u kterých není vyžadována záruka na provedenou práci;
- domovník-preventista může odstraňovat jen ty drobné závady a nedostatky, u nichž není potřeba určité speciální odborné dovednosti či způsobilosti.

Odstraněním drobné závady nebo drobného nedostatku v práci domovníka-preventisty (z praxe) rozumíme např.:

- opravy kování a klik u dveří, nebo jejich výměna;
- výměny dveřních zámků;
- výměna zámků u poštovních schránek;
- výměny prahů a lišt;
- drobné opravy podlahové krytiny atd.

Závady a nedostatky jsou činností domovníka-preventisty:

- rychleji identifikovány;
- na místě jsou závady rozčleněny na drobné, vážné a velmi vážné;
- dochází k rychlému a efektivnímu přenosu informací o závadách a nedostacích k odpovědnému pracovníkovi obce/města/realitní agentury;
- drobné závady a nedostatky jsou na místě odstraněny bez zbytečné administrace;
- dochází k eliminaci dalších rizik spojených se zjištěnou závadou;
- odpovědný pracovník obce/města/realitní agentury má přehled o stavu závady, nedostatku, prováděných revizí a oprav;
- obyvatelé bytových domů/ ubytoven vidí rychlou reakci při zjištěné závadě;
- obyvatelé bytových domů/ ubytoven mohou mít příslušné informace o plánovaných revizích a opravách bez potřeby navštěvovat příslušné úřady obce/města.

Činnost domovníka-preventisty je v oblasti identifikace závad a nedostatků, oznamování těchto závad a nedostatků, případně v jejich nápravě **efektivní a nepostradatelná!**

O provedených opatřeních provede domovník-preventista zápis do domovní knihy.

11.8 Drobná údržba v práci domovníka-preventisty

Pod pojmem údržba si lze zpravidla představit **úsilí o udržení věci** ve správném stavu.

Domovník-preventista při své práci také provádí drobnou údržbu v bytovém domě a ubytovně. Domovník-preventista pak při své práci může provádět:

- sádrování drobných nerovností na stěnách společných prostor objektu, zacelení drobných prasklin v omítce společných prostor, zasádrování hřebíku, drobná oprava odpadlé omítky;
- drobné malířské práce;
- natírání malých ploch barvou;
- mazání třecích ploch u závěsů dveří, oken apod.

Drobná údržba je předem **plánovaná činnost**, která musí být odsouhlasená příslušným pracovníkem obce/města/realitní agentury a garantem domovníka-preventisty.

O provedené údržbě provede domovník-preventista zápis do domovní knihy.

11.9 Základní manuální znalosti a dovednosti potřebné k provádění drobných oprav a drobné údržbě v objektu a jeho okolí

Domovník-preventista by měl být vybaven základními znalostmi a dovednostmi, které jsou nutné k provádění drobných oprav a k drobné údržbě v bytovém domě/ ubytovně a v ostatních objektech a prostorách souvisejících s prací domovníka-preventisty a jejich okolí.

Jedná se zejména o:

- znalost svého bytového domu/ ubytovny a jejich okolí, popř. ostatních objektů, prostor a jejich okolí, a jejich vybavení;
- schopnost správně diagnostikovat závady a nedostatky v objektu a jeho okolí;
- určitou manuální zručnost – schopnost vědět jak si poradit s drobnými opravami a drobnou údržbou, schopnost správně používat nářadí poskytnuté projektem „Domovník - preventista“;
- základní orientaci v materiálech určených na drobné opravy a drobnou údržbu v objektech;
- jistá technická představivost a intuice;
- znalost dodržování bezpečnosti práce.

Zda-li má nebo nemá domovník-preventista tyto schopnosti lze zjistit již u výběrového řízení.

11.10 Asistence při revizích, údržbových pracích a opravách odborných firem

Při provádění revizí, údržbových prací a opravách odbornými firmami je vhodné, aby domovník-preventista prováděl odborné firmě jistou asistenci. Cílem této asistence je:

- ukázat pracovníkům odborné firmy místo a rozsah závady;
- ukázat místo, kde si mohou pracovníci odborné firmy bezpečně složit materiál a nářadí;
- „představit“ obyvatelům bytového domu/ ubytovny pracovníky odborné firmy – předcházení možných obtíží;
- „chránit“ pracovníky odborné firmy před rizikovými obyvateli;
- zrychlit průběh revize, odečtů energií atd.

Asistence může být trvalá (po celou dobu revizí, odečtů energií atd.), nebo jednorázová (např. při zahájení a ukončení opravy).

O provedených asistencích provede domovník-preventista zápis do domovní knihy.

11.10.1 Přebírání výsledků po provedených revizích, údržbových pracích a opravách od odborných firem

Domovník-preventista **není** zpravidla **oprávněn** přebírat výsledek provedených revizí, údržbových prací a oprav provedených odbornými firmami. Tuto činnost provádí pověřený pracovník obce/města/realitní agentury. V případě, že by došlo ze strany domovníka-preventisty k přebírání výsledků revize:

- domovník-preventista musí znát co je obsahem revize a jak má probíhat;
- domovník-preventista je přítomen celé revizi a vidí, zda byla řádně provedena.

V případě, že by došlo ze strany domovníka-preventisty k přebírání výsledků drobné údržby nebo drobné opravy:

- domovník-preventista musí znát co je obsahem drobné údržby nebo drobné opravy;
- domovník-preventista musí porovnat objednávku drobné údržby nebo drobné opravy vystavené obcí/městem/realitní agenturou, s fakturací drobné údržby nebo drobné opravy vydané odbornou firmou, se skutečností ověřenou přímo na místě drobné údržby nebo drobné opravy v bytovém domě/ubytovně. Tedy porovnat zda souhlasí to, co bylo objednáno s tím, co je fakturováno a co bylo skutečně uděláno a v jaké kvalitě.

Tato činnost se ovšem děje jen výjimečně. Pokud je prováděna, výsledky oprav apod. jsou domovníkem-preventistou fotografovány a zasílány garantovi ke kontrole.

O provedených opatřeních provede domovník-preventista zápis do domovní knihy.

11.11 Administrativní práce domovníka-preventisty

Administrativní práci domovníka-preventisty rozumíme písemné zpracování výsledků práce domovníka-preventisty v konkrétním bytovém domě/ ubytovně a jejích okolí. Tyto zápisy provádí domovník-preventista zpravidla do domovní knihy (popř. do jiných knih, vždy záleží na nastavení systému administrace – např. kniha závad, úklidu). Do administrace domovníka-preventisty zejména patří:

- prováděné kontroly a jejich výsledky;
- zjištěné závady a nedostatky;
- odstraněné závady a poruchy jak svépomocí, tak prostřednictvím odborných firem;
- provedená údržba;
- provedené asistence;
- zjištěná protiprávní jednání a způsob jejich řešení;
- jednání s občany;
- poskytnutá poradenství;
- prevence kriminality;
- požární prevence apod.

Administrativní práce domovníka-preventisty může být prováděna, kromě zápisu do standardní domovní knihy, i elektronicky (PC). Výhodou PC pak je, že lze ihned prostřednictvím e-mailu zaslat aktuální výsledky své práce nadřízenému zaměstnanci.

Vždy je třeba ale mít na paměti, aby přílišná administrace nepřetěžovala domovníka-preventistu (úroveň jeho pracovních schopností).

11.12 Domovní schůze v bytovém domě nebo ubytovně

Domovní schůze, vyvolaná a realizovaná domovníkem-preventistou, bytovým odborem, realitní agenturou, nebo samotnými obyvateli bytového domu/ ubytovny, má i v dnešní

době jisté opodstatnění v práci domovníka-preventisty a jedná se o jeden z tradičních způsobů, jak projednat a vyřešit řadu obtíží v bytových domech/ ubytovnách.

Význam domovní schůze spočívá v přímém poskytování informací týkajících se:

- vzniku pozice domovník-preventista;
- činnosti domovníka-preventisty;
- činnosti bytového odboru, realitní agentury apod.
- odstraňování závad a nedostatků;
- plánované rekonstrukce, revizí, odečtů energií;
- řešení sousedských sporů a protiprávního jednání;
- projednání různých stížností atd.

Domovních schůzí se zpravidla účastní:

- domovník-preventista;
- asistenti prevence kriminality;
- místně příslušný okrskář obecní/městské policie a garant domovníka-preventisty;
- někdy také zástupce bytového odboru, nebo realitní agentury.

Ač je význam domovních schůzí **jednoznačný a léty ověřený**, v problémových bytových domech a v ubytovnách se tyto schůze pro nezájem jejich obyvatel nedaří zcela realizovat.

11.13 Motivace obyvatel bytových domů nebo ubytoven

Jedním z úkolů domovníka-preventisty je spolupráce s obyvateli bytových domů/ ubytoven na takové úrovni, aby bylo možno průběžně naplňovat cíle práce domovníka-preventisty i celého projektu „Domovník-preventista“. Do okruhu spolupráce můžeme zařadit i pojem motivace. Motivací obyvatel bytového domu/ ubytoven můžeme rozdělit na:

- **pozitivní motivaci** – snaha obyvatelům vysvětlit, že bydlení v bytovém domě/ ubytovně by mělo odpovídat moderním způsobů bydlení, tedy takovému bydlení, které odpovídá bezpečnostním, požárním, hygienickým, stavebním, etickým a dalším platným normám, a které by měl obyvatel bytového domu/ ubytovny ve vlastním zájmu dodržovat, neboť je to pro něj po všech stránkách výhodné a má to jednoznačně pozitivní vliv na jeho další způsob bydlení a života, na zdravý vývoj jeho dětí a na pozitivní sousedské vztahy.

- **negativní motivaci** – nastítnit obyvatelům, že pokud nebudou dodržovat předem nastavené standardy bydlení v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí, budou domovníkem-preventistou, nebo příslušnými orgány, na zjištěné nedostatky upozorňováni, napomínáni, sankcionováni, nebo jim bude u nájemní smlouvy na dobu určitou zkrácena doba této nájemní smlouvy, případně jim nebude tato nájemní smlouva již prodloužena.

Motivace obyvatel bytových domů/ ubytoven je velmi důležitá a měla by patřit k hlavním činnostem každého domovníka-preventisty. I zde však platí, že v mnohých bytových domech/ ubytovnách, nebo u konkrétních nájemníků/ubytovaných, je jakákoliv pozitivní motivace velmi obtížná a tak nakonec práce domovníka-preventisty končí „výhružkami“, což sice není optimální stav, ale mnohdy jediný, který vede k jistému stupni pořádku a bezpečnosti v objektech a jejich okolí, ve kterých domovník-preventista pracuje.

Nepodceňujte motivaci obyvatel bytových domů/ ubytoven!

Domovník-preventista, v rámci motivace občanů, může ve svých bytových domech/ ubytovnách jednoznačně prokazovat ostatním občanům, že svou práci vykonává řádně a to pomocí jednoduchého formuláře (tabulky) „**Kontrola domu**“ s předtištěnými kolonkami datum kontroly (popř. čas) a podpis a dále např. kontrola čistoty společných prostor, kontrola osvětlení, kontrola rozvodu vody, kontrola rozvodu plynu a elektrické energie, kontrola hydrantů, kontrola hasičských přístrojů, kontrola vstupních dveří, kontrola poštovních schránek atd. Tento formulář „Kontrola domu“ je pak umístěný za sklem nástěnky u vstupu do bytového domu/ ubytovny a každý obyvatel objektu se na něj může kdykoliv podívat a přesvědčit se jak „jeho“ domovník-preventista pracuje.

12 ZÁKLADNÍ ZNALOSTI A DOVEDNOSTI DOMOVNÍKA-PREVENTISTY

Při nástupu domovníka-preventisty do jeho zaměstnání, po provedení řádného vstupního vzdělávání a praktického zácviku, v průběhu zaměstnání domovníka-preventisty, a to i u zkušených domovníků-preventistů, je třeba neustále **rozvíjet, upevňovat a zdokonalovat** teoretické vědomosti (znalosti) a praktické **dovednosti** každého domovníka-preventisty a nebát se domovníka-preventistu **vystavovat** situacím, ve kterých může získat řadu nových zkušeností.

Mezi nejdůležitější znalosti a dovednosti, potřebné pro práci domovníka-preventisty, řadíme zejména komunikační dovednosti, využívání zásad etiky, taktiky práce, bezpečnosti práce, dodržování bezpečnostních standardů, umění řešení nestandardních a konfliktních situací, umění reagovat na mimořádné situace, správné využívání prevence kriminality a znalosti základů strategického myšlení.

Výčet všech těchto základních vědomostí a dovedností není samozřejmě konečný a vždy záleží na skutečném obsahu práce domovníka-preventisty a jeho potřebách umět něco správně vyřešit, nebo něčemu předejít a stavu pořádku a bezpečnosti v místě, kde domovník-preventista pracuje.

Rozvoj těchto všeobecných znalostí a dovedností by sice měl být zajištěn průběžným vzděláváním, ale musí být také podpořen zájmem garanta domovníka-preventisty o svého podřízeného a pak také provedením příslušných supervizí, ve kterých mohou být ověřeny vědomosti, dovednosti domovníka-preventisty a výsledky jeho práce.

12.1 Komunikační dovednosti v práci domovníka-preventisty

O komunikaci každého domovníka-preventisty lze říci, že by měla mít **jasný cíl**, měla by být **kultivovaná, soudržná** v celé šíři veřejného projevu, a to ať už se domovník-preventista setkává se svými „klienty“ (obyvateli bytových domů/ ubytoven), se svými kolegy, partnery; ať už hovoří, telefonuje, píše email, blog, anebo používá sociální síť. Je třeba vědět, že všechny projevy v práci domovníka-preventisty mohou posílit jeho důvěryhodnost, anebo ji naopak podkopávat. Při komunikaci je důležitá nejen vstřícnost

domovníka-preventisty, jeho otevřenost a příjemné vystupování, ale také asertivita, argumentace, ochota přiznat chybu a schopnost předcházet konfliktům.

Komunikace je sice věc přirozená, ale ne každý umí dobře komunikovat, ne každý se narodí jako dokonalý mluvčí. Proto je třeba komunikaci, a to zejména tzv. efektivní komunikaci, věnovat maximální pozornost – tj. učit se ji, trénovat a celoživotně vylepšovat. Ten domovník-preventista, který neumí (nenaučí se) správně komunikovat, je již dopředu ve své práci ztracen, i když jinak ovládá všechny ostatní potřebné dovednosti. Každý domovník-preventista by měl projít vstupním vzděláváním, kde se naučí základům komunikačních dovedností a dále průběžným školením, kde se naučí efektivní komunikaci v celé své šíři.

12.1.1 Efektivní komunikace v práci domovníka-preventisty

Efektivně komunikovat v práci domovníka-preventisty znamená **dosáhnout** konkrétního cíle (vysvětlit, přesvědčit, umravnit) a přitom **se nedostat** do krizové situace (hádky, napadení, stížnosti), nebo **nepoškodit** dobrou pověst (svou, ostatních domovníků-preventistů, projektu „Domovník-preventista“ nebo obce/města, ve kterém pracuje). Cílem efektivní komunikace, na rozdíl od běžné komunikace, je nejen sdělovat, ale i vychovávat a předcházet. Proto je efektivní komunikace považována za speciální disciplínu komunikace a pro práci domovníka-preventisty znamená její umění více než umění běžné komunikace.

Efektivně komunikovat znamená tedy nejen hovořit, ale hlavně:

- vysvětlovat;
- seznamovat s informacemi;
- přesvědčovat;
- usměrňovat;
- kritizovat;
- chválit;
- předávat informace

a také předcházet vzniku nestandardních a krizových situací, které se v práci domovníka-preventisty mohou, vzhledem k náplni práce, velmi často vyskytnout. Z výše

uvedeného textu tedy jasně vyplývá, že efektivní komunikace v zaměstnání domovníka-preventisty tvoří většinu práce v zaměstnání domovníka-preventisty.

Garant domovníka-preventisty musí u svého domovníka mít jistotu, že chce:

- provádět komunikaci – chce komunikovat, mít radost z komunikace;
- navázat vzájemný kontakt – být s druhou osobou v přímém kontaktu, nevyhýbat se kontaktu;
- používat společný jazyk – vzájemně si rozumět;
- mít společnou verbální i neverbální komunikaci – být naladěný na komunikaci druhého;
- mít jasný cíl, čeho chce komunikací dosáhnout;
- přenášené informace předávat jasně a srozumitelně – aby informace byla přijata a správně pochopena, v souladu se zákonem, a příjemce zprávy musí být přesvědčen, že to co chce domovník-preventista je správné (pro domovníka-preventistu, pro obyvatele bytových domů/ ubytoven, pro společnost).

Zároveň garant domovníka-preventisty i domovník-preventista musí mít z komunikace pocit:

- přirozenosti – domovník-preventista se musí chovat tak, jak se chová v soukromí;
- stručnosti – kdo jsem – co tu dělám – co chci – co se stane, když to domovník-preventista nesplní;
- umění naslouchat – nejen slyšet, ale skutečně poslouchat;
- být pozorný, soustředěný, nepřerušovat, nevnímat rušivé vlivy;
- být mentálně živý, slyšet i to, co není úplně milé;
- znát umění nechat mluvit druhého a sám naslouchat;
- umět vyhodnotit všechny informace;
- mít pozitivní myšlení – domovník-preventista musí věřit, že to zvládne, dokáže, že mu to půjde;
- mít pozitivní jednání – vědět, že to co chci i skutečně dokážu.

Efektivní komunikaci v práci domovníka-preventisty dělíme:

1. Vědomá (řeč) – verbální komunikace

Do verbální komunikace (vlastní mluvení) pro potřeby domovníka-preventisty řadíme zejména hlasitost řeči, výšku hlasu, emoční zabarvení hlasu, objem sdělení, rychlost řeči, pomlky v řeči a znalost jazyka, ve kterém hovoříme.

2. Nevědomá (emoce) – neverbální komunikace

Neverbální komunikací rozumíme souhrn mimoslovních sdělení, která jsou vědomě nebo nevědomě předávána domovníkem-preventistou k jiné osobě nebo lidem a naopak. Taktéž ji někdy říkáme „řeč těla“. Do řeči těla řadíme zejména pohyby člověka, jeho postoj, vzdálenost při komunikaci, mimiku, gesta rukou, činnost očí a dotyky.

3. Podvědomá komunikace

U podvědomé komunikace můžeme hovořit o tom, co z domovníka-preventisty vyzařuje (jeho emoce, nálada, vztah k sobě – ke své práci – k lidem – ke světu). Proto by domovník-preventista měl chodit do práce odpočatý, vyrovnaný, veselý, měl by mít silné sebevědomí a dobrý vztah nejen k sobě, ale i k celému širokému okolí.

4. Činy a skutky (chování, sliby, existence)

Součástí pracovního života domovníka-preventisty je i jeho pověst. Tedy celá jeho existence, zejména pak to, jak celý svůj život jedná a jak se chová, zda umí držet své slovo, pomáhat druhým lidem atd. Domovník-preventista by měl dodržovat psaná i nepsaná pravidla (zákony, morálku) nejen ve svém zaměstnání, ale i ve svém osobním životě. Nemorální a nezákonný domovník-preventista bude pravděpodobně odmítán při jakékoliv komunikaci.

5. Naslouchání domovníka-preventisty

Při každé komunikaci je třeba také dát možnost druhé osobě, aby projevila svůj názor na probíraný problém. A je třeba jak verbálně, tak neverbálně osobu ujistit o tom, že její názor skutečně domovník-preventista poslouchá, vnímá a že je schopen na něj reagovat.

6. Práce s časem – využívání času při komunikaci

Pokud hovoříme o komunikaci v rámci zaměstnání domovníka-preventista, pak je třeba si předem každé komunikace ujasnit, jak dlouho tato komunikace bude probíhat. Samozřejmě záleží na tom, co a v jakém rozsahu domovník-preventista druhé osobě sděluje, zdali jí na něco jen upozorňuje, nebo ji přímo napomíná, nebo naopak domovníkovi-preventistovi něco sděluje druhá osoba. Je však zbytečné, aby domovník-preventista zabředával do dlouhých a zbytečných rozhovorů.

Komunikace domovníka-preventisty se bude lišit také podle toho, s kým bude komunikaci realizovat:

- běžný občan;
- muž, žena;

- dítě, mladistvý;
- osoba pod vlivem alkoholu nebo návykových látek;
- osoba bez přístřeší,
- příslušník minority/majority;
- osoba tělesně/duševně hendikepovaná apod.

Nadřízený domovníka-preventisty by měl odpovídat za správnou komunikaci svého domovníka-preventisty při každé situaci a s jakoukoliv skupinou osoba. Měl by také činit všechny potřebné kroky a opatření k tomu, aby komunikace domovníka-preventisty byla skutečně efektivní.

12.1.2 Komunikační prevence a domovník-preventista

Tento pojem úzce souvisí se správnou komunikací a jedná se o dodržování základních pravidel komunikační prevence. Mezi tyto pravidla patří zejména:

- úcta ke svému komunikačnímu partnerovi;
- umění být klidný;
- umění dialogu;
- umění povzbudit;
- schopnost získat komunikačního partnera na svou stranu.

Dodržováním těchto pravidel a samozřejmě pravidel efektivní komunikace, lze ve většině případů předejít konfliktním nebo nestandardním situacím.

12.1.3 Vyjednávání a domovník-preventista

Vyjednávání v práci domovníka-preventisty lze chápat jako situaci, kdy se dvě strany (zpravidla domovník-preventista a občan), které mají odlišný názor na určitou věc, pokoušejí **shodnout** na této věci, tedy **najít** společné řešení. Jedná se o určitý kompromis, kdy při vyjednávání není zpravidla vítěze ani poraženého.

Při vyjednávání se domovník-preventista snaží někoho:

- ovlivnit;
- přesvědčit.

Před vlastním vyjednáváním je nutno:

- znát cíl vyjednávání;
- mít všechny potřebné informace k cíli, kterého chceme dosáhnout;
- mít motivaci dosáhnout cíle;
- mít dostatek času;
- umět uplatnit svou autoritu;
- znát své slabé a silné stránky a slabé a silné stránky druhé strany – občana;
- stanovit si maximální a minimální hranici co je možno vyjednat.

Důležitá je **moc** – tedy povědomí obyvatel bytových domů/ ubytoven, že domovník-preventista může něco změnit a že za jeho práci stojí další silné skupiny – spolupracující subjekty, které mu pomohou při řešení konkrétních problémů.

Typy vyjednávačů:

- a) tvrdý – prosazení svého zájmu za každou cenu, bez jakékoliv diskuze;
- b) měkký – ustupování, nevyjednání ničeho (melancholik);
- c) konzultativní – vyjednání dohody – pro obě strany dobré řešení.

I u vyjednávání platí, že je třeba dodržovat zásady efektivní komunikace a dle situace nastavit dosažení svého cíle a to buď postupnými kroky, nebo najednou.

12.1.4 Mediace a domovník-preventista

Hovoříme-li o mediaci v práci domovníka-preventisty, pak je třeba hned v úvodu připomenout, že domovník-preventista **není** profesionální mediátor. Mediaci v práci domovníka-preventisty chápeme jako práci domovníka-preventisty v bytových domech/ ubytovnách, kde se snaží **smírnou cestou řešit spory** mezi jednotlivými obyvateli těchto bytových domů/ ubytoven (sousedy), partnery, nebo mezi jednotlivými rodinami.

Domovník-preventista, pokud je to možné, vstupuje mezi znesvářené strany, jako nezávislá osoba, a snaží se být jistým prostředníkem v řešení sporů.

Domovník-preventista musí být jako amatérský mediátor:

- nezávislý;
- znalý důvodů řešeného sporu;
- schopný využít svou autoritu;
- umět přesvědčit obě strany, že může dělat prostředníka při řešení sporu;
- umět nabídnout řešení pro obě strany;

- znát efektivní komunikaci a způsoby vyjednávání;
- vědět kdy přestat dělat prostředníka a věc postoupit kompetentnímu orgánu.

Nejčastěji jsou domovníky-preventisty v bytových domech/ ubytovnách řešeny spory mezi jednotlivými sousedy, nebo celými rodinami; spory mezi manžely; spory mezi příbuznými; hádky kvůli chování dětí, stížnosti seniorů, problémy kvůli přítomnosti zvířat v bytových domech/ ubytovnách atd.

12.2 Etika v práci domovníka-preventisty

Součástí práce každého domovníka-preventisty je také etika. Zde hovoříme **o slušném chování a vystupování** domovníka-preventisty, jeho čisté uniformě (oblečení, nebo neroztrhanému pracovnímu oděvu – montérkách) vybavené příslušným označením a celkové hygieně každého domovníka-preventisty. **Každý občan má právo mít příjemný pocit z každého setkání s domovníkem-preventistou!** Domovník-preventista dále při své práci:

- nesmí nikoho poškozovat;
- měl by podporovat dobro, pozitivní věci;
- musí respektovat člověka, jako samostatnou osobnost, která má právo na své vlastní rozhodnutí;
- veškeré rozhodování by mělo být v souladu s obecnou spravedlností

a dále, jak již v této metodice bylo uvedeno, musí být při své práci:

- nestranný – jednat ve veřejném zájmu, nikoliv tak, aby jeho jednání mělo výhody pro něj, jeho rodinu nebo známé;
- čestný – upřednostňovat a chránit veřejný zájem před svým soukromým zájmem;
- slušný;
- odpovědný - za svou práci a své rozhodnutí.

Domovník-preventista by měl dodržovat **etický kodex**, který stanoví jasné mantinely v chování domovníka-preventisty ve vztahu k obyvatelům bytových domů/ ubytoven, svým kolegům domovníkům-preventistům a ostatním zaměstnancům, kteří se určitým způsobem podílejí na projektu „Domovník - preventista“, nebo na zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti osob a majetku v příslušné obci. Etický (morální) kodex

domovníka-preventisty by měl být vytvořen již při vzniku projektu „Domovník - preventista“ a měl by být veřejný, uvedený např. na webových stránkách obce/města, jako jistá vůle vedení obce/města maximálně podřizovat práci domovníka-preventisty etickým principům.

Dodržování etického kodexu domovníka-preventisty je základem práce každého domovníka-preventisty a jeho dodržování musí být garantem vyžadováno a kontrolováno.

Etický (morální) kodex domovníka-preventisty je uveden v jedné z předchozích kapitol této metodiky domovníka-preventisty.

12.3 Taktika práce domovníka-preventisty

Taktikou práce domovníka-preventisty rozumíme určitou **plánovitost** jeho práce, spojenou s dodržováním bezpečnosti práce a bezpečnostních standardů. Před každou pracovní aktivitou by si měl každý domovník-preventista (jeho garant) ujasnit, kde, kdy a jak bude jeho pracovní aktivita vypadat a zda nemůže být prostředím nebo konkrétními osobami při své práci nějak ohrožen. Toto ohrožení může být provedeno:

- běžnými předměty – domovník-preventista na „něco“ může šlápnout, „něco“ na něj může spadnout, tedy maximálně dodržovat bezpečnost práce;
- konkrétními osobami – např. napadení osobou, se kterou komunikuje, nebo druhými osobami, tedy maximálně dodržovat bezpečnostní standardy.

V rámci taktiky práce domovník-preventista uplatňuje výbornou:

- místní znalost – znalost prostředí bytových domů/ ubytoven a jejich okolí;
- osobní znalost – znalost obyvatel bytových domů/ ubytoven;
- komunikaci, etiku a svou autoritu;
- znalosti a zkušenosti z práce domovníka-preventisty a jeho vzdělávání.

Domovník-preventista si své pracovní aktivity musí pečlivě předem připravit, nebo se alespoň v prostředí svých pracovních aktivit orientovat tak, aby nebyl ohrožen na životě a zdraví a také neohrozit život a zdraví jiných osob. Domovník-preventista musí pečlivě při své práci vnímat, kde se pohybuje a s kým zrovna pracuje, komunikuje apod.

Mezi riziková prostředí v práci domovníka řadíme zejména:

- schodiště, úzké chodby, půdy a sklepy;
- prostory pod okny, balkóny, přístřešky, střechou;

- byty jednotlivých nájemníků nebo ubytovaných.

Zde může nejen dojít ke standardnímu pracovnímu úrazu, ale i k nestandardním a konfliktním situacím, jako např. napadení domovníka-preventisty druhou osobou.

Domovník-preventista taktéž musí v maximální míře bránit ke vzniku konfliktů mezi jinými osobami (obyvateli bytových domů/ ubytoven) a případné konflikty tlumit.

Sledování prostředí, osob a typování jejich možného chování tak patří mezi základní dovednosti (taktiku práce) každého domovníka-preventisty a bohužel je stále velmi podceňováno. V taktice je taktéž využíváno výsledků bezpečnostní a hodnotové analýzy.

12.4 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

domovníka-preventisty

Během své práce musí domovník-preventista dodržovat bezpečnost a ochranu zdraví při své práci (BOZP). Znamená to znát další důležité povinnosti:

- dbát podle svých možností o svou vlastní bezpečnost, bezpečnost fyzických osob, kterých se bezprostředně dotýká jeho jednání;
- účastnit se školení zajišťovaných zaměstnavatelem zaměřených na BOZP včetně ověření svých znalostí;
- podrobit se pracovně lékařským prohlídkám a vyšetřením;
- dodržovat právní a ostatní předpisy a pokyny zaměstnavatele k zajištění BOZP, s nimiž byl řádně seznámen, řídit se zásadami bezpečného chování na pracovišti;
- dodržovat stanovené pracovní a technologické postupy, používat ochranné pracovní prostředky a ochranná zařízení;
- nepožívat alkoholické nápoje a návykové látky a pod jejich vlivem nevstupovat na pracoviště, nekouřit na pracovišti, kde jsou současně nekuřáci;
- oznamovat svému nadřízenému nedostatky a závady na pracovišti s vlivem na BOZP a podílet se na jejich odstranění;
- bezodkladně oznámit svému nadřízenému pracovní úraz svůj nebo jiného zaměstnance a spolupracovat na objasnění jeho příčin, podrobit se na pokyn oprávněného vedoucího zaměstnance zjištění, zda není pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

Samozřejmě dodržování BOZP musí být příslušnou osobou vyžadováno a kontrolováno.

12.5 Bezpečnostní standardy v práci domovníka-preventisty

Jedná se o **pravidla a postupy** bezpečného chování každého domovníka-preventisty. Bezpečnostní standardy tak vlastně přímo navazují na taktiku práce domovníka-preventisty a souvisí i s bezpečností práce.

V podstatě se jedná o dodržování:

- bezpečnosti práce;
- plánovitosti (taktiky) práce;
- efektivního řešení nestandardních situací a konfliktů.

Domovník-preventista při odpovědném plnění svých pracovních úkolů:

- musí maximálně eliminovat riziko zranění;
- nesmí se vystavovat riziku napadení;
- neprovede splnění pracovního úkolu, pokud se dostane do situace, kdy by mohl ohrozit sebe nebo svého kolegu, občana, nebo poškodit majetek;
- neprovede splnění pracovního úkolu, pokud k jeho provedení nebyl vyškolen;
- může si přivolat na pomoc policii (obecní/městskou policii, Policii České republiky)

Domovník-preventista musí vědět co chce, co může, co umí! Tedy znát, nepodceňovat, dodržovat, předcházet, zdržet se, být připraven, postupovat, jednat, kontrolovat, neriskovat, neprovokovat, nezmatkovat!

12.6 Nestandardní a konfliktní situace v práci domovníka-preventisty

Je třeba si uvědomit, že domovník-preventista se při své práci setkává i s tzv. nestandardními nebo konfliktními situacemi.

Nestandardní situací rozumíme stav, kdy z běžné standardní situace, tedy běžně se vyskytující situace v každodenní práci domovníka-preventisty, se **chybou** domovníka-preventisty, **špatnou sociální inteligencí** občana, **zlým úmyslem** občana, **nedostatkem** informací, nebo **náhodnou posloupností** událostí, se stává situace nestandardní. Jedná se tedy o situaci, se kterou se ještě domovník-preventista nesetkal, neumí na ni reagovat, nebo její řešení je pro domovníka-preventistu obtížné.

Nestandardní situace mohou prakticky být např.:

- z napjaté situace v kolektivu domovníků-preventistů;
- z kontaktu s agresivním občanem;
- při řešení sporu mezi rodinami nebo jednotlivými občany;
- ze vzniku závady v bytovém domě/ubytovně a jejích okolí;
- z mimořádné události apod.

Konflikt lze pak chápat jako **střet názorů a stanovisek** v práci domovníka-preventisty.

Konflikt může mít formu rozporu, hádky, nedorozumění, výměny názorů, nebo rozdílného hodnotového systému. Konflikt v práci domovníka-preventisty má zpravidla formu rozporu mezi domovníkem-preventistou a občanem (nájemníkem/ubytovaným), nebo problému mezi jednotlivými občany (nájemníky/ubytovanými), popř. celými rodinami.

Rozpor mezi domovníkem-preventistou a občanem vzniká zpravidla na základě:

- rozdílných názorů na práci domovníka-preventisty;
- jednání a chování domovníka-preventisty;
- rozdílných názorů na věc
- rozdílně uznávaných hodnot;
- vzhledu domovníka-preventisty;
- způsobu života domovníka-preventisty (současnost, minulost);
- požadavků domovníka-preventisty na změnu chování a jednání občana nebo jeho celé rodiny apod.

Vlastní konflikt pak způsobuje u člověka rozčilení a napětí; strach a úzkost; lítost, vinu, křivdu a bezmoc; zlost a agresi. Dle tohoto členění je pak třeba při řešení konfliktu použít rozdílný přístup.

Při konfliktech se setkáváme s různými typy osob a stylem vedení konfliktu s těmito osobami:

- agresivní styl – snaží se prosadit svůj názor jakýmkoliv způsobem;
- přizpůsobivý styl – snaží se vyhovět požadavkům;
- integrační styl – preferuje spolupráci, podílí se na plnění cílů.

Na všechny typy konfliktů musí být domovník-preventista připraven a měl by znát způsob vedení těchto konfliktů a také předcházení těchto konfliktů. Domovník-preventista také musí umět předcházet konfliktům pomocí dobré etiky – slušného vzezření a vystupování; výborné komunikace; své dobré pověsti; své autority, jasným stanovením problému a pozitivního cíle a dodržování postupů vyjednávání.

Pokud se nedaří konfliktu předejít, pak je důležité **zvolení správné taktiky** řešení problému. Některé situace ovšem nelze vyjednat ani vyřešit na místě. Proto je třeba z konfliktu vycouvat a dále např. přivolat pomoc, nebo celou věc oznámit příslušnému orgánu k dořešení.

Vždy je třeba mít na paměti, že domovník-preventista musí dodržovat tzv. taktiku (plánovitost) své práce, bezpečnostní standardy a bezpečnost práce.

Pomocí správné verbální a neverbální efektivní komunikace, etiky a taktiky, může domovník-preventista při svém zaměstnání ve většině případů předejít celé řadě konfliktů.

12.7 Mezní situace v práci domovníka-preventisty

Mezní situací v práci domovníka-preventisty rozumíme stav, kdy se domovník-preventista brání napadení své osoby, odvrací jiné nebezpečí v bytovém domě/ ubytovně, nebo omezuje pachatele trestného činu na osobní svobodě a to za využití institutu nutné obrany a krajní nouze dle trestního zákoníku a omezení osobní svobody dle trestního řádu.

Nutná obrana dle §29 TZ

Nutnou obranu lze charakterizovat jako čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Zjednodušeně lze říci, že každý domovník-preventista má právo, v rámci nutné obrany, bránit svůj život, zdraví nebo majetek. Nutná obrana se nevztahuje jen na situace, kdy se obránce brání útočníkovi, ale platí i tehdy, kdy někdo brání jiného napadeného.

Důležité je dodržet podmínky nutné obrany:

- musí se jednat o útok člověka (může jít též o útok zvířete poštvaného člověkem);
- útok musí směřovat proti životu, nebo zdraví, nebo majetku;
- útok musí přímo hrozit, nebo trvat (přímo hrozící útok je ten, který má bezprostředně nastat, útok trvající je pak ten, který již nastal, ale ještě neskončil);
- musí být splněna přiměřenost obrany (ta může být silnější než útok, ale ne zcela zjevně nepřiměřená).

Nepůjde o nutnou obranu, jestliže: obrana nebyla současná (pachatel již neútočí – útok skončil, nebo byla obrana předčasná – útok nehrozil přímo, nebo nezačal), obrana byla zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

POZOR!!! Proti zjevně protiprávnímu jednání domovníka-preventisty je přípustné jednání v nutné obraně.

Krajní nouze §28 TZ

Krajní nouzi můžeme definovat jako čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak, anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Jednání v krajní nouzi se tedy používá při odvracení jiného nebezpečí. Toto nebezpečí může být způsobeno člověkem (úmyslně založený požár, záplava vzniklá vypuštěním rybníka), zvířetem (rozzuřený pes) nebo živelní silou (požár, povodeň...). Tak jako u nutné obrany, tak i u krajní nouze má každý právo legálně bránit život, zdraví nebo majetek. Také zde zákon dovoluje odvracet nebezpečí hrozící jak zájmům společnosti, tak i jednotlivci. Při jednání musíme vědět, že nebezpečí, které odvracíme, nelze odvrátit jinak a že následek, který krajní nouzi způsobíme, nesmí být stejně závažný nebo závažnější než ten, který nebezpečím hrozil. Krajní nouze se nemůže dovolávat ten, kdo je povinen nebezpečí snášet (např. voják v bitvě). Podmínky krajní nouze:

- nebezpečí hrozí zájmu chráněnému trestním zákoníkem (život, zdraví, majetek);
- nebezpečí hrozí přímo (bezprostředně);
- nebezpečí nelze za daných okolností odvrátit jinak;
- ten komu nebezpečí hrozí, není povinen je snášet.

Naopak nepůjde o krajní nouzi, jestliže: nebezpečí již nehrozí přímo (pominulo, nebo bude hrozit až v budoucnu), bylo možno za daných okolností nebezpečí odvrátit jinak (např. útekem, přivoláním hasičského záchranného sboru apod.), způsobený následek je stejně závažný, nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

Omezení osobní svobody §76 odst. 2 TR

Omezení osobní svobody znamená, že osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu nebo mu to oznámit.

V podstatě laicky řečeno, domovník-preventista tak jako každý občan, může omezit osobní svobodu člověka (zadržet, chytit tohoto člověka), kterého přistihl u trestného činu, nebo bezprostředně poté.

Znalost institutu nutné obrany, krajní nouze a omezení osobní svobody patří mezi základní znalosti každého domovníka-preventisty.

12.7.1 Pozorování a popis v práci domovníka-preventisty

Mnohdy se stane, že je domovník-preventista **přítomen** protiprávnímu jednání cizí osoby, nebo se příslušné orgány snaží **získat** od domovníka-preventisty konkrétní informace o určité věci, nebo určité osobě na základě jejího popisu, fotografie, nebo videozáznamu, nebo je domovník-preventista **přítomen** nějakému ději, který má za následek např. havárii, poruchu apod. Zde se setkáváme se schopností domovníka-preventisty umět správně **pozorovat, popisovat a vyhodnocovat** všechny události a děje, které probíhají v bytových domech/ ubytovnách. V případě domovníka-preventisty hovoříme o laickém pozorování a o laickém popisu osoby/věci/děje.

Laickým pozorováním rozumíme zkoumání osob, jejich chování a dějů s tím souvisejícími a to ve vztahu k práci domovníka-preventisty. Jedná se zejména o pozorování protiprávního jednání osob, „nestandardního“ chování osob, různých dějů souvisejících s provozem nebo stavem bytového domu/ ubytovny apod.

Laickým popisem rozumíme takový popis, který provádí nevyškolená osoba a která nemá k popisu žádné speciální pomůcky, přičemž podmínky k pozorování nejsou často ideální – velká vzdálenost; špatné povětrnostní podmínky; nedostatek světla; věk domovníka-preventisty, jeho zdravotní a psychický stav apod. Nevyškolená osoba tak u popisu osob popisuje zejména:

znaky anatomické (statické) – tělesná výška, hmotnost, popis jednotlivých částí obličeje i ostatních částí těla;

znaky fyziologické (dynamické) – charakteristika chůze, gestikulace, mimika, způsob řeči apod.;

zvláštní znamení – viditelné jizvy, tetování na hlavě, krku a na rukou, amputace, vady.

U popisu věcí: např. velikost, barva, její funkce, výrobní číslo, poškození, úpravy apod.

Popis děje: např. čas, místo, vizuální, pachové a zvukové projevy, způsobný následek atd.

12.8 Mimořádné události v práci domovníka-preventisty

V průběhu svého pracovního života se mohou domovníci-preventisté setkat s řadou **nebezpečných událostí**, které mohou ohrozit bydlení v bytových domech/ubytovnách, ohrozit život zdraví a majetek jejich obyvatel, nebo ohrozit život a zdraví samotného domovníka-preventisty. I když je každý domovník-preventista jistě vybaven základními informacemi o tom, jak se má sám chovat při nebezpečných, nestandardních událostech, může při jeho práci nastat situace, při níž dojde právě k ohrožení života a zdraví většího množství osob a kdy hrozí značné škody na majetku. Zde hovoříme o tzv. mimořádných událostech. Neznalost mimořádných událostí a nedostatek informací jak se při nich zachovat, může **způsobit velké ztráty** na životech, na zdraví a škody na majetku.

Špatná reakce domovníka-preventisty na místě mimořádné události pak poškozuje dobré jméno samotného domovníka-preventisty, jeho garanta, obce/města a samozřejmě poškozuje celý projekt „Domovník - preventista“.

Mimořádná událost

Je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací³⁴.

- záchrannými pracemi rozumíme činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin;
- likvidačními pracemi pak činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.

12.8.1 Dělení mimořádných událostí

V životě člověka může dojít k řadě mimořádných událostí. Pro potřeby domovníka-preventisty můžeme mimořádné události dělit na:

- **přírodní mimořádné události, kde patří zejména:** povodně, extrémní vítr, extrémně nízké teploty, sněhová kalamita.

³⁴ Zák. č. 239/2000 Sb.; integrovaný záchranný systém

- **mimořádné události způsobené činností člověka, kde patří zejména:** havárie s únikem nebezpečných látek, nález podezřelého předmětu, požár v bytovém domě nebo ubytovně, únik nebezpečných plynů v bytovém domě nebo ubytovně.

12.8.2 Činnost domovníka-preventisty před vznikem mimořádné události

Na všechny mimořádné události by měl být domovník-preventista minimálně obecně připraven, tedy vědět:

- co při různých událostech udělat, nebo neudělat;
- telefonní čísla kam volat;
- jak neohrozit svůj život/zdraví, nebo život/zdraví jiných osob;
- jak ochránit majetek před zničením, nebo poškozením;
- na co by měl dohlédnout;
- co by měl kontrolovat;
- s čím by mohl sám pomoci;
- o co by mohl kompetentní orgány požádat;
- na co by měl obyvatele bytových domů/ ubytoven upozorňovat;
- jak by se měli nebo neměli chovat sami obyvatelé bytových domů/ ubytoven.

12.9.1 Obecná činnost domovníka-preventisty na místě mimořádné události

Pokud se v místě pracoviště domovníka-preventisty vyskytne mimořádná událost, musí na ni domovník aktivně reagovat, tj. co nejrychleji:

- ověřit, zda se skutečně mimořádná událost stala;
- pokusit se odstranit svépomocí tuto mimořádnou událost;
- nahlásit tuto mimořádnou událost na příslušnou tísňovou linku;
- upozornit obyvatele bytového domu/ ubytovny na mimořádnou událost;
- uvědomit o mimořádné události svého nadřízeného;
- postupovat dle situace, nebo instrukcí IZS, velitele zásahu, nebo svého nadřízeného (např. evakuace, odstavení elektrické energie apod.)

Při této činnosti pak **nesmí vystavit** sebe ohrožení života a zdraví; vystavit jiné osoby ohrožení života a zdraví; co nejvíce **chránit** svůj majetek a majetek obyvatelů bytových domů/ ubytoven a majetek obce/města, u které je zaměstnán (druhořadá aktivita – nejdůležitější je život a zdraví!).

Na místě mimořádné události se veškerá činnost řídí velitelem zásahu. Velitel zásahu se označuje vestou s nápisem “Velitel zásahu” nebo červenou páskou s nápisem "VZ" na levé paži.

Domovník-preventista se vždy řídí pokyny velitele zásahu, pokud není na místě domluveno jinak. Jakákoliv pomoc, poskytovaná domovníkem-preventistou, která není činěna v rámci krajní nouze, musí být se souhlasem velitele zásahu, nebo jiné oprávněné osoby. Pokud se jedná o činnost domovníka-preventisty po odjezdu záchranných složek z místa události, pak by měla být vždy schválena garantem domovníka-preventisty.

Obvykle činnost domovníka-preventisty ovšem končí příjezdem záchranných složek.

Pamatujme si pravidlo, že někdy méně aktivity domovníka-preventisty při těchto mimořádných událostech znamená více bezpečí pro domovníka-preventistu, obyvatele bytových domů/ ubytoven a prostoru a klidu pro zákrok zasahujících záchranných jednotek!

12.9.2 Prevence v rámci mimořádných událostí

Zkušený domovník-preventista může v rámci náplně své pracovní doby provádět také **preventivní činnost** v oblasti mimořádných událostí. Tedy „své“ obyvatele bytových domů/ubytoven informovat o:

- konkrétním ohrožení (rizikem mimořádných událostí) na území obce/města, sociálně vyloučené nebo rizikové lokality, bytového domu/ ubytovny;
- způsobu varování obyvatel;
- zásadách žádoucího jednání při konkrétních mimořádných událostech;
- obsahu evakuačního zavazadla;
- zásadách pro opuštění bytu;
- evakuačním střediskem a přesunu do něj;
- popř. dalších vědomostech dle příslušné obce/ města.

Přiznejme si, že provádět jakoukoliv prevenci (kriminality, požární, mimořádných událostí apod.) domovníkem-preventistou je v problémových bytových domech/ ubytovnách velmi obtížné, mnohdy v podstatě díky nezájmu obyvatel, fakticky nemožné. Nicméně by se o to každý domovník-preventista ve své kariéře mohl a měl alespoň pokusit.

Znalosti domovníka-preventisty z této oblasti znamenají vysokou míru profesionality každého pracovníka!

12.10 Prevence kriminality v práci domovníka-preventisty

Jak již vyplývá z názvu zaměstnání domovník-preventista, je tato pozice zaměřena nejen na jistou správu svěřeného majetku, zejména tedy bytového domu/ ubytovny a jeho blízkého okolí, ale i na předcházení jeho poškozování a na celkovou prevenci protiprávního jednání v těchto bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí.

Domovník-preventista je tedy skutečným **preventistou**, který musí znát základní pojmy a zásady prevence kriminality, musí zásady prevence kriminality sám respektovat, ztotožňovat se s nimi a zejména umět je aplikovat v praxi a pak samozřejmě vyžadovat dodržování těchto základních zásad i ve svém okolí. V tomto duchu musí vypadat i práce domovníka-preventisty. A aby mohl svou preventivní činnost provádět domovník-preventista skutečně dobře, měl by znát pojem prevence kriminality a dále obsah **primární, sekundární, sociální a situační prevence**. Pak je již jen nutné převést teoretické vědomosti do roviny praktické. Hovoříme-li o práci domovníka-preventisty v oblasti prevence kriminality, pak se jedná zejména o oblast primární a situační prevence kriminality.

Primární prevence kriminality a domovník-preventista

V oblasti primární prevence se domovník - preventista zaměřuje zejména na „své“ nájemníky (ubytované), jejich děti a celé rodiny a to formou:

1. Pozitivního působení na správnou činnost rodiny – atmosféra dobře fungující rodiny nemá mezi ostatními opatřeními prevence kriminality konkurenci. Proto domovník-preventista musí:
 - znát všechny nájemníky nebo ubytované (jejich rodiny) v bytových domech nebo ubytovnách, kde pracuje a stav těchto rodin (funkční – nefunkční);
 - být v kontaktu se všemi rodinami;

- snažit se pozitivně působit na tyto rodiny;
 - v případě potřeby být připraven kontaktovat OSPOD, policii, příslušného zaměstnance základní školy apod.
2. Vytvoření nabídky možností pro smysluplné trávení volného času v duchu „kdo si hraje, nezlobí“ – kdy se zaměřuje zejména na:
- volný čas dětí, kdy jim v rámci svého zaměstnání může sjednat buď přímo (hřiště, herna), nebo prostřednictvím poskytnutí kontaktu, účast v různých hudebních, tanečních, dramatických, výtvarných, literárních sdruženích, nebo přírodovědných, sběratelských, historických, sportovních, turistických, kulturních kroužcích při školách, nebo v neziskových organizacích;
 - vytvoření místnosti pro trávení volného času dětí a mládeže (se souhlasem odpovědných osob) přímo v bytovém domě/ubytovně, kde v předem dané době provádí dozor, popř. sám tvoří náplň volného času dětí a mládeže.
3. Výchovy, vzdělávání a poradenství – kdy může poskytovat informace dětem a jejich rodičům o životním stylu, vztazích, závislostech, násilí, kriminalitě a ochraně před ní a dále provádí aktivity bojující proti násilí, netoleranci a nesnášenlivosti a proti drogám a zločinu, nebo organizuje besedy na toto téma s příslušnými organizacemi zabývající se danou problematikou nebo problémy a předává kontakty na tyto organizace.
4. Vlastní hlídkovou službou, tedy svou přítomností v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí:
- pozitivním působením na obyvatele bytových domů/ubytoven s úmyslem vychovávat, zamezit a předcházet;
 - působením na problémové jedince, kteří bydlí v bytovém domě nebo ubytovně, kde domovník-preventista pracuje, nebo se pohybují v jejich okolí s cílem předejít případným problémům, nebo porušení zákona;
 - svou usilovnou prací, vzorem a znalostmi přesvědčit všechny občany (nájemníky, ubytované) o výhodách správného způsobu života a bydlení bez porušování zákona;
 - prací s návštěvami ubytovaných, které se často mohou dopouštět problémového jednání nebo chování – povědomím o jejich přítomnosti, viditelnou hlídkovou službou, častou kontrolou bytového domu/ ubytovny a kontaktem s rodinami, kde návštěvy docházejí.

Situační prevence kriminality a domovník-preventista

V rámci situační prevence pak může domovník-preventista, po **konzultaci** se svým garantem a příslušnými odpovědnými pracovníky, prakticky přijmout **opatření organizační, režimové, fyzické a technické povahy** ke snížení příslušných hrozeb a jejich rizik, pokud takováto opatření ještě nebyla přijata. V rámci prevence kriminality se prakticky může jednat o specifická opatření, kdy např. domovník-preventista:

- provádí fyzické kontroly svěřeného majetku – musí dát jasně najevo, že jemu jako domovníkovi-preventistovi na svěřeném majetku záleží;
- přesvědčuje občany o nutnosti pomoci při ochraně svěřeného majetku tak, aby bylo zřejmé, že i v případě nepřítomnosti domovníka-preventisty je bytový dům/ ubytovna hlídáný;
- odstraňuje příčiny a příležitosti k páčání zločinu – musí zajistit bezpečné prostředí v okolí bytového domu/ ubytovny; zajistit funkční osvětlení před budovou a v budově; zamykání vstupních dveří bytového domu/ubytovny; zavírání sklepních oken; úpravu veřejné zeleně, keřů, stromů apod.;
- zvyšuje schopnosti občanů bránit se trestné činnosti – měl by poskytovat informace o možném nebo skutečném rizikovém chování občanů, které může vést ke spáchání protiprávního jednání (poškozený, oběť);
- informuje občany o možnostech osobní a majetkové „sebeobrany“ – využívat poznatky situační prevence;
- organizuje, spolu s garantem, svou pracovní dobu tak, aby byla efektivní i z pohledu situační prevence – např. mít možnost provádět kontrolu zamknutí vstupních dveří do bytového domu/ ubytovny ve večerních hodinách atd.;
- navrhuje další technická, organizační a fyzická opatření v oblasti situační prevence, jako např. využití kamerového systému ve společných prostorách bytového domu/ ubytovny.

Zde nutno připomenout, že se jedná o mnohdy finančně nákladná opatření (např. kamerový systém) a tak v práci domovníka-preventisty je využití některých opatření spíše ojedinělé. Avšak vytipovat si např. slabá místa v bytovém domě (vstupní dveře, sklepní okénka, okna společných prostor), která mohou být předmětem útoku pachatele, může každý domovník-preventista a dále může tato místa „zajistit“ a průběžně kontrolovat.

Domovník-preventista tak v rámci prevence kriminality místě svého pracoviště neustále pozoruje, zjišťuje a vyhodnocuje celkovou situaci s cílem předcházet:

- narušování pořádku v bytovém domě/ ubytovně – předcházet nepořádku ve společných chodbách a schodištích (sklepy a půda);
- narušování soužití v bytovém domě/ ubytovně – předcházet hádkám a sporům mezi nájemníky, nebo ubytovanými;
- narušování bezpečnosti v bytovém domě/ ubytovně – předcházet používání otevřeného ohně a umísťování předmětů ve společných prostorách bytového domu/ ubytovny, zamezit pohybu neznámých osob v bytovém domě/ ubytovně apod.;
- ohrožení života, zdraví, majetkové škody;
- předcházení obtěžujícímu chování nájemníků nebo ubytovaných (např. hluk z provozu motorových vozidel před domem a z chovu zvířat, křik atd.);
- předcházení narušování nočního klidu;
- předcházení krádežím a poškozování majetku patřícímu k bytovému domu/ ubytovně – krádeže hasicích přístrojů, vybavení hydrantů, žárovek, okenních klik apod.;
- předcházení krádežím a poškozování majetku nájemníků nebo ubytovaných – např. zajistit zamykání vstupních dveří atd.;
- předcházení narušování veřejného pořádku před bytovým domem/ ubytovnou – předcházet nepořádku v okolí domu, zejména u vchodu do domu a pod okny nájemníků nebo ubytovaných, nepořádku na chodnících a dvorech, nepořádku kolem kontejnerů na odpad, předcházení vzniku skládek a odstavování vraků vozidel v okolí domu

a to za **podmínek své osobní bezpečnosti a bezpečnosti** ostatních osob.

12.10.1 Bezpečný dům

Pojmem bezpečný dům rozumíme stav, kdy domovník-preventista, jeho garant, zaměstnanci bytového odboru (realitní agentury), strážníci obecní/městské policie, policisté Policie ČR, ostatní spolupracující subjekty a obyvatelé bytového domu/ ubytovny, vytvoří takové prostředí v bytovém domě/ ubytovně a jeho okolí, že dle příslušných statistik a pocitů jeho obyvatel je v tomto bytovém domě/ ubytovně a jeho okolí bezpečno.

Mít bezpečný dům znamená:

- bezpečné okolí domu – upravené křoviny, stromy, travní porost;

- bezpečnostní vstupní dveře do bytového domu/ ubytovny a jejich zárubně;
- uzavíratelná sklepní okénka s ochrannou mříží;
- schránkové sestavy s možností vhazování pošty z vnější strany objektu;
- funkční domovní zvonky;
- osvětlení vchodu s detektorem pohybu;
- bezpečnostní dveře do sklepů;
- fungující osvětlení společných prostor;
- vypracovaný domovní řád a režim vstupu a pohybu v objektu;
- provedení bezpečnostní a hodnotové analýzy a na jejím základě přijetí dalších opatření;
- poučení obyvatel bytového domu/ ubytovny;
- kontrola dodržování nastavených pravidel domovníkem-preventistou.

Dílicím projektem „Bezpečný dům“ lze dosáhnout vylepšení a znovu oživení života, kdy občané za jasného dodržování pravidel (režimu), mohou bydlet slušně, bezpečně, mohou získat pocit bezpečí pro sebe a své blízké, současně mohou získat vizi budoucnosti, bez které by člověk neměl být a nebude tak cílem extremistických skupin pro jejich zviditelňování a samotné posilování³⁵.

12.11 Paretovo pravidlo

Ať se jedná o kontrolu bytového domu, okolí bytového domu, řešení protiprávního jednání anebo vzniku sociálně patologických jevů, lze zde uplatnit tzv. **Paretovo pravidlo**.

Paretovo pravidlo, nebo též pravidlo **80/20**, bylo formulováno na základě pozorování italského ekonoma Vilfreda Pareta. Podle Pareta pramení 80 % důsledků z 20 % příčin. Převedeme-li toto pravidlo na práci domovníka-preventisty, pak lze např. říci, že:

- 80 % problémů v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí pochází od 20 % jejich obyvatel;
- 80 % porušování zákazů v bytových domech/ ubytovnách a jejich okolí provádí 20 % jejich obyvatel;
- 80 % protiprávního jednání v bytových domech /ubytovnách a jejich okolí pochází od 20 % jejich obyvatel;

³⁵ „Úsvit“ – Projekt partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov
Dílicí projekt – Bezpečný dům (blok 5 sídliště Chanov) v Mostě

- 80 % sociálně patologických jevů se vyskytuje u 20 % obyvatel bytových domů/ ubytoven;
- 80 % tísňových volání z bytových domů/ ubytoven pochází od 20 % jejich obyvatel.

Tedy asi 20% činitelů způsobujících určitý jev, odpovídá přibližně 80 % výskytu tohoto jevu. Pokud je tedy domovník-preventista ochoten přijmout toto pravidlo do okruhu svých znalostí, mohl by se tak zajímat právě o těch možných 20 % činitelů (obyvatel bytového domu/ ubytovny), kteří mohou páchat 80 % problémů (porušování zákazů, protiprávního jednání apod.), což by mu mohlo značně ulehčit jeho práci. **Stačí si jen řádně vytipovat, např. pomocí bezpečnostní a hodnotové analýzy, příslušné činitele obtíží.**

12.12 Základy strategické myšlení v práci domovníka-preventisty

Strategické myšlení lze chápat jako určité **poznání a porozumění** tomu, čeho chce domovník-preventista ve své práci dosáhnout a jak toho chce dosáhnout. Prakticky to znamená, že domovník-preventista je schopen přijít s efektivními plány na řešení situací a na dosažení cílů ve své práci.

Strategické myšlení v práci domovníka-preventisty má souvislost zejména:

- s jeho úrovní pracovních schopností a zkušeností;
- s prioritami jeho práce;
- s jeho motivací;
- s nastavením obsahu jeho práce;
- se stavem veřejného pořádku a bezpečnosti v bytových domech/ ubytovnách, nebo v obci/městě;
- s jeho schopností odolávat stresu ze své práce;
- s úrovní jeho své kreativity a intuice.

Domovník-preventista (popř. jeho garant) si tak může položit např. otázky:

1. Čeho chci dosáhnout ve své práci?
 - a. Co chci udělat pro sebe?
 - b. Co chci udělat pro druhé?
2. Kde bude hranice mezi mým osobním a pracovním životem?

3. Když budu pravidelně a efektivně vykonávat svou práci, využívat prostředků prevence kriminality a spolupráci s ostatními subjekty, jaký to bude mít dopad na mou práci, na stav pořádku a bezpečnosti, na mou pracovní morálku a duševní stav?

- a) Kde je hranice mezi vyžadováním povinností a mezi šikanou obyvatel bytových domů/ ubytoven?
- b) Jak velké pracovní nasazení a z toho vyplývající stres jsem ve své práci schopen vydržet?

Atd.

Garant domovníka-preventisty by měl u svého domovníka-preventisty v rámci podpory jeho strategického myšlení podporovat:

- flexibilitu – dávat si věci do souvislostí, předvídat změny;
- vizi – co změním a co nejsem schopen sám změnit;
- schopnost vnímat realitu – všimnout si, vidět, naslouchat, rozpoznávat, chápat souvislosti;
- schopnost přijmout radu, pomoc;
- přemýšlet i kolektivně;
- schopnost se dále učit a poučit ze svých chyb a chyb druhých;
- chápat vztahy mezi příčinou a důsledkem – kdo, co, kdy, kde, jak, proč...;
- trpělivost – nic se nestane hned a jen tak samo;
- schopnost přijmout kritiku;
- přijmout určité riziko, že ne vše, co se plánovalo, se povede.

A dále nesmí garant připustit, aby domovník-preventista zůstal:

- ve své práci osamocený;
- byl spokojený s prvotními pozitivními změnami a měl strach z dalších (větších) změn;
- měl strach z překážek ve své práci;
- měl negativní emoce z úspěchu druhých, nebo kritiky své práce.

Domovník-preventista by měl u své práce přemýšlet, kontrolovat své emoce, na základě svého myšlení a emocí jednat a očekávat výsledky svého jednání.

Garant domovníka-preventisty by měl vést svého domovníka-preventistu k myšlení, kontrolovat jeho emoce, sledovat jeho jednání a korigovat výsledky jeho práce.

Závěrem platí:

1. Je třeba určit si cíle.
2. Rozebrat a zhodnotit reálnost cílů, z toho plynoucí motivaci a možné překážky.

3. Vyhodnotit, čeho bylo dosaženo, využít institut pochvaly a poučení se s chyb.

12.13 Předlékařská první pomoc

Předlékařskou první pomocí rozumíme okamžitou pomoc poskytnutou zraněnému nebo nemocnému člověku před jeho kontaktem se zdravotní péčí. Týká se nejen problematiky zranění či nemoci, zajištění bezpečí a veškeré péče o postiženého včetně psychosociální podpory. **Laickou předlékařskou první pomoc,** poskytovanou domovníkem-preventistou, lze charakterizovat jako soubor základních odborných a technických opatření, která lze provést bez specializovaného vybavení – zavolání zdravotnické záchranné služby, péče o postiženého do příjezdu zdravotnické záchranné služby, případně v nutných případech improvizovaný transport do lékařského zařízení, včetně odstranění dalšího nebezpečí.

Každý domovník-preventista je povinen znát zásady předlékařské první pomoci!

Cílem předlékařské první pomoci je:

- zachránit život;
- zabránit zhoršení zdravotního stavu;
- urychlit proces uzdravování.

Zásady předlékařské první pomoci: dbát vlastní bezpečnosti, zachovat klid a rozvahu, vyšetřit postižené, včas přivolat lékaře, kontrolovat životní funkce, správně ošetřit zranění.

Vyšetření zraněných se provádí pohledem, poslechem, pohmatem a čichem: kontroluje se kvalita dýchání; obličej, barva kůže, oči; známky úrazu, deformace, krvácení; tep a jeho hmatnost, frekvence, rychlost; pocení, třes, křeče, pokálení, pomočení, pozvracení; pach alkoholu, acetonu z úst, z kůže.

Volání zdravotnické záchranné služby tel. č. 155 (popř. 112):

- popsat situaci, charakter a místo nehody;
- uvést počet postižených, popis zranění a jejich stav;
- odpovídat na dotazy, zůstat v dosahu;
- poskytovat první pomoc, zajistit podmínky pro přístup posádky zdravotnické záchranné služby; plnit pokyny operátora linky 155;
- vyvarovat se nesprávným postupům.

Umět reagovat na situace stavů bezprostředního ohrožení života: při selhání základních životních funkcí – zástava dýchání a krevního oběhu; bezvědomí; masivním krvácením, šoku; tonutím, úrazu elektrickým proudem a uzávěru dýchacích cest cizím tělesem. Zkušený domovník-preventista pak umí správně reagovat i na další pro život a zdraví nebezpečné stavy:

Závažné a jiné úrazové stavy: mozkolebeční poranění, poranění břicha a hrudníku, poranění pánve, poranění páteře a končetin, amputace, poranění očí a uší, krvácení, rány a zlomeniny, popáleniny, omrzliny.

Tepelná poškození a otravy: popáleniny, opaření, úpal, úžeh, omrzliny, podchlazení, otravy, uštknutí, poleptání.

Neúrazové stavy: krátkodobé poruchy vědomí, křečové stavy, poruchy hybnosti a řeči, náhlé srdeční příhody, stavy dušnosti, náhlé břišní příhody, naléhavé stavy při cukrovce, závažné alergické reakce.

Náhlé poruchy chování: agresivita, deprese, sebevražedné myšlenky, zmatenost, halucinace, bludy, panický záchvaty, osoba pod vlivem drog, osoba pod vlivem alkoholu, stařecká demence.

První pomoc je v České republice ukotvena také v zákoně, kdy neposkytnutí první pomoci je definováno jako trestný čin dle zákona č. **40/2009 Sb.**, trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v **§ 150 a § 151**, kde je např. uvedeno:

Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

12.14 Nejčastější dotazy domovníka-preventisty

V období, kdy je zaměstnán domovník-preventista na své pozici, se lze setkat z jeho strany s **různými typy dotazů**, přičemž některé jsou **skutečně zásadní** a to nejen pro správný výkon této práce, ale vůbec pro správný průběh celého projektu. Některé tyto dotazy jsou jistě zodpovězeny již během vzdělávání domovníků-preventistů, některé pak musí garant domovníka-preventisty opakovat v průběhu celého projektu, anebo se ujišťovat, zda skutečně domovník-preventista již dříve zodpovězené otázky pochopil a zda všem rozumí.

Mezi nejčastější dotazy domovníka-preventisty patří:

Jaké má pravomoci domovník-preventista?

Má totožné „pravomoci“ jako běžný občan, může se bránit v rámci nutné obrany dle TZ, odvracet jiná nebezpečí dle krajní nouze dle TZ a omezit osobní svobodu osoby dle TR.

Může se domovník-preventista bránit při napadení osobou?

Ano může se bránit napadení za podmínek nutné obrany dle TZ.

Může domovník-preventista odvracet nebezpečí požáru, povodně apod.?

Ano může za podmínek krajní nouze dle TZ.

Může domovník-preventista omezit osobu na osobní svobodě?

Ano může dle §76 odst. 2 TR.

Může domovník-preventista zadržet pachatele trestného činu?

Ano může dle §76 odst. 2 TR.

Může domovník-preventista vstoupit do bytu?

Ano, ale jen je-li pozván a jinak za podmínek např. krajní nouze dle TZ.

Může domovník-preventista žádat totožnost občana?

Požádat může, ale občan není povinen ji poskytnout.

Může domovník-preventista osobu předvést na policii?

Ne, nemůže.

Je domovník-preventista úřední osobou dle trestního zákoníku?

Ne, není.

Může být domovník-preventista vybaven prostředky osobní ochrany – pepřový sprej apod.?

Domovník-preventista je zejména preventistou, ale po dohodě s garantem být vybaven pepřovým sprejem může.

Může domovník-preventista nosit zbraň?

Ne, ve své pracovní době domovníci-preventisté nenosí zbraň.

Může domovník-preventista sledovat/využívat kamerový systém umístěný v bytovém domě/ ubytovně?

Ano může, ale po dohodě se svým garantem a za podmínek dodržování GDPR.

Může domovník-preventista řídit dopravu na místě dopravní nehody?

Ano, může, např. v rámci krajní nouze dle TZ.

Může domovník-preventista poskytovat rozhovory médiím?

Toto je záležitost tiskového mluvčího, ve výjimečných případech, po souhlasu garanta, může.

Může domovník-preventista nosit svůj stejnokroj i po své pracovní době?

Neměl by jej nosit.

Může domovník-preventista pracovat i po skončení své pracovní doby?

Ano může, je však třeba tuto skutečnost nahlásit svému garantovi.

Kde je hranice, kdy může domovník-preventista plnit úkoly sám, a kdy k jejich plnění potřebuje svolení svého garanta?

Záleží na obsahu práce domovníka-preventisty a na dohodě s garantem domovníka-preventisty.

S narůstajícím počtem domovníků-preventistů v dalších městech jistě naroste i počet otázek, které je potřeba domovníkům-preventistům řádně osvětlit. I zde je to otázka kvalitního vzdělávání, vedeného schopným týmem lektorů a každodenní dobré práce garanta domovníka-preventisty.

Umět správně odpovědět na výše uvedené dotazy, a tedy znát příslušná ustanovení zákonů, z nichž by odpovědi měly vycházet, patří bezesporu do základních znalostí každého domovníka-preventisty.

13 EVALUACE PROJEKTU DOMOVNÍK - PREVENTISTA

V projektu „Domovník - preventista“ probíhá aktivita s názvem „Evaluace“.

Evaluace znamená formu společenskovedního výzkumu.

Evaluace v projektu „Domovník - preventista“ zahrnuje:

- vyhodnocení nastavení projektu;
- vyhodnocení procesu realizace;
- závěrečné zhodnocení dosažených výsledků.

V projektu „Domovník – preventista“ je přítomen výzkumník-evaluátor, který má zodpovědnost za vyhodnocení tohoto projektu.

Funkce evaluátora:

- určuje, jak bude výzkum probíhat;
- sbírá potřebná data;
- zpracovává nasbíraná data;
- vytváří evaluační zprávy – podložené a nezávislé informace o tom, co zjistil.

Evaluace probíhá opakovaně v průběhu celé realizace.

Obecně lze nazvat evaluaci jako **formu společenskovedního výzkumu**. V projektovém týmu je tak opakovaně, ale ne stále, přítomen výzkumník-evaluátor, který má zodpovědnost za jeho vyhodnocení. Evaluátor určuje, kdy a jakými metodami bude výzkum probíhat, sbírá data u účastníků i realizátorů, zpracovává je a následně do projektu vrací v evaluačních zprávách podložené a nezávislé informace o tom, co zjistil.

Aktivita evaluace v projektu „Domovník - preventista“ zahrnuje vyhodnocení nastavení projektu, vyhodnocení procesu realizace a závěrečné zhodnocení dosažených výsledků. Probíhá tedy opakovaně v průběhu realizace projektu. Výstup má podobu závěrečné evaluační zprávy, která se skládá ze tří částí: vstupní, průběžné a závěrečné. Evaluační zprávy jsou veřejné dokumenty a přečíst si je může každý.

V projektu „Domovník - preventista“ byla na začátku evaluace společně s věcnými garanty zpracována tzv. teorie změny projektu.

13.1 Teorie změny projektu

Teorie změny projektu je nástroj, který umožňuje **zachytit logickou linku** popisující, jak chce projekt svými aktivitami postupovat, aby dosáhl cíle. Teorie změny projektové cíle rozpracovává do formy **výstupů** a na ně navazujících **žádoucích výsledků**. To je důležité pro to, aby bylo jasné, jakým mechanismem chce projekt dosáhnout úspěchu, a také proto, aby byl tento úspěch nebo neúspěch rozpoznatelný, až nastane nebo nenastane.

Na základě rozpracování žádoucích výstupů a výsledků projektu jsou pak připraveny evaluační otázky (EO), které rámcují rozsah evaluace, a na které evaluátor zjišťuje odpovědi sběrem dat.

Zhodnocení procesu realizace projektu:

- EO1 Umožňuje návrh projektu a jeho logické vazby očekávat dosažení plánovaných výsledků (dopadů)?
- EO2 Probíhá realizace projektových aktivit v souladu s časovým plánem projektu?
- EO3 Jaké překážky bylo nutné v realizaci projektu překonat?
- EO4 Jaké (neočekávané) faktory přispěly k úspěšné realizaci projektu a jakým způsobem?
- EO5 Jsou vzniklé metodiky a další hmotné výstupy projektu kvalitní a využitelné?

Procesní evaluační otázky v podstatě zjišťují, jestli byl projekt správně vymyšlen a připraven, jestli na jeho uskutečnění bylo dost peněz a odborníků, jestli se ho podařilo stihnout zrealizovat tak, jak byl vymyšlen, a co nejvíce jeho průběh ovlivňovalo.

Zhodnocení dopadů projektu:

- EO6 V jaké míře bylo dosaženo zamýšlených dopadů projektu?
- EO7 Způsobil projekt nezamýšlené dopady?
- EO8 Jaké závěry lze vyvodit k nákladové efektivitě projektu?
- EO9 Využívají (či to plánují) obce nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci „Domovník - preventista“ i při nutnosti financovat jej z vlastních zdrojů?
- EO10 Jaký byl přínos projektu vnímaný cílovou skupinou domovníků-preventistů?
- EO11 Jaká očekávání od projektu „Domovník - preventista“ měli při jeho zahájení klíčoví aktéři a jak byla tato očekávání v průběhu jeho realizace změněna a naplněna?

Dopadové evaluační otázky se tedy zaměřují na srovnání očekávání, s jakými jsme projekt realizovali oproti tomu, čeho jsme na konci realizace doopravdy dosáhli. Také se snaží zjistit hodnotu těch dosažených změn vnímanou jednotlivými aktéry. Sběr dat pro vyhodnocení evaluačních otázek může probíhat různými výzkumnými metodami. V projektu „Domovník - preventista“ probíhá především formou opakovaných řízených rozhovorů mezi evaluátorem a jednotlivými aktéry, tj. domovníky-preventisty, koordinátory, garanty, realizačním týmem atd. Používány jsou také dotazníky, přičemž v některých jsou využívány kvalitativní škály pro srovnání hodnot odpovědí mezi opakovanými sběry dat. Samozřejmostí je v rámci evaluace práce se sekundárními datovými zdroji, jako je projektová dokumentace, zejména pracovní výkazy o činnosti domovníků-preventistů, nebo bezpečnostní analýzy jednotlivých měst, a s další odbornou literaturou.

13.2 Očekávané výsledky evaluace

Nejvíce žádoucí je poskytnutí **zpětné vazby a nezávislého pohledu** na to, jak projekt probíhal, čeho dosáhl, a kde jsou jeho silná a slabá místa. Z toho vyplývá, že postupně je evaluován celý proces:

- na začátku bylo vyhodnoceno, jak proběhlo zapojení jednotlivých měst do projektu a jak v těchto městech probíhala výběrová řízení na obsazení pracovních pozic domovníků-preventistů, kdy evaluace v této fázi upozornila na několik zádrhelů a doporučila praxi, která se osvědčila;
- po zaměstnání domovníků-preventistů v jednotlivých městech se evaluace zajímala o to, jaký je výchozí stav v lokalitách, kde domovníci-preventisté začali pracovat - tento stav byl zjišťován od koordinátorů v jednotlivých městech, ale i rozhovory s domovníky-preventisty a pozorováním na místě; byly zjišťovány hodnoty parametrů zaměřených jak na domovnickou činnost (pořádek ve společných prostorách domu, kvalita bydlení a technické bezpečnosti, pořádek v nejbližším okolí domu), tak i parametry preventivní (bezpečnost pro nájemníky v domech, sociální vztahy a komunikace nájemníků, přijetí existence domu okolím a komunitou) a také parametry hospodářské (schopnost nájemníků vhodně řešit havarijní a krizové situace v domech,

efektivita využití finančních prostředků pro údržbu domů); jak probíhá vzdělávání domovníků-preventistů a zda je pro ně užitečné ve své formě a rozsahu;

- těžiště evaluace bylo přesouváno z hodnocení procesu na hodnocení dopadů, tedy od otázky „Jak to děláme?“ k otázce „Dosahujeme toho, co jsme chtěli?“, kdy evaluátor tak má za cíl zkoumat, jestli se činnost domovníků-preventistů od prostého domovnictví více přiklání k činnostem prevence kriminality; zda dochází k pozitivním změnám v domech, kde domovníci-preventisté působí; zda sami domovníci-preventisté díky tomuto zaměstnání a vzdělávání pocítují změnu ve svých kompetencích; a jak vnímají působení domovníků-preventistů příslušné místní úřady.

Tato a další zjištění v návaznosti na evaluační otázky by pak společně měly poskytnout garantovi projektu informace o tom, do jaké míry je ustanovení pracovní pozice domovník-preventista účinným a vhodným nástrojem sociálního začleňování a podpory situační prevence kriminality v obcích.

13.3 Evaluační kuchařka pro zhodnocení fungování nástroje domovník-preventista v jednom městě

Při promýšlení, jak začít vyhodnocovat **průběh a přínosy** činnosti několika domovníků-preventistů v jednom městě je třeba mít na paměti, že ačkoliv možnosti výzkumu jsou neomezené, je praktičtější stanovit si **cíle menší** a bude stačit vybrat si metody jednodušší. Robustnost výzkumu se může utužovat postupně ruku v ruce s rostoucími zkušenostmi a z již minula hotovou přípravou. Naopak, je-li potřeba udělat něco složitějšího, např. komplexní vyhodnocení dopadů preventivní činnosti ve městě za posledních deset let v porovnání se třemi komparativně adekvátními regiony a vývojem legislativy, je třeba se poradit na postupu s kvalifikovaným výzkumníkem.

13.3.1 Devět kroků jednoduché evaluace

První krok: Proč chceme začít činnost domovníka-preventisty vyhodnocovat a s kým budeme sdílet tato zjištění?

Jako první je potřeba si odpovědět na to, proč se vyhodnocování provádí. Pomůže to nastavit obsahový i časový rozsah výzkumu. Relevantních důvodů je mnoho, například je potřeba:

- na zasedání městské rady obhájit rozpočet, a nejlépe i navýšit počet domovníků-preventistů;
- mít důkaz proti věčným stěžovatelům, kteří lživě píšou na radnici, že domovníci-preventisté nic nedělají;
- zjistit, proč v jedné lokalitě domovník-preventista funguje perfektně a v druhé lokalitě se nic nezlepšilo;
- zjistit, jak se domovníci-preventisté začlenili do celkových preventivních a sociálních služeb obce;
- zajistit, aby novináři připravili sérii článků o situační prevenci v naší obci/městě a měli k tomu podklady;
- vyhodnotit naplňování strategických cílů obce pro roky 20XX-20XX atd.

Druhý krok: Kdo vyhodnocení provede a koho do něj zapojíme?

Odpovědí na první polovinu otázky je určení „svého evaluátora“ a jeho pomocníků. Je potřeba dát svému evaluátorovi podporu (průvodní dopis, nebo informaci před ostatními zaměstnanci, na čem teď bude pracovat) a kapacity (čas v rámci pracovní doby, případně rozpočet pro práci externisty).

Odpovědí na druhou polovinu otázky je jednoduchá analýza stakeholderů³⁶.

Analýza stakeholderů je nástroj, který pomůže vytvořit strukturu v organizacích a lidech, kteří mají na činnost domovníků-preventistů vliv, nebo mají zájem o ní něco vědět, nebo je považují pro činnost domovníků-preventistů za hrozbu, nebo jsou touto činností ovlivňováni. U každého stakeholdera je třeba napsat, jaké je jeho postavení vůči domovníkům-preventistům a jak s ním budou během evaluace nebo po ní potřebovat spolupracovat, o čem a kdy ho informovat. Například:

- „starosta“ – schvaluje rozpočet/má vliv na veřejnost – zjistit očekávání a jejich naplnění, požádat ho o veřejný proslov k přínosům činnosti domovníka-preventisty na městském shromáždění;
- „ředitel obecní/městské policie“ – má vliv na spolupráci domovníků-preventistů a obecní/městské policie, řídí mentora domovníků-preventistů – zjistit průběh dosavadní

³⁶ V českém jazyce se stakeholder překládá jako "zainteresovaná strana", např. zaměstnanc, vedení podniku

spolupráce, přijetí domovníků-preventistů strážníky obecní/městské policie, požádat o statistiky výjezdů ve sledovaných lokalitách;

- „nízkoprahový klub pro sociálně znevýhodněné děti v lokalitě XY“ – mají informace o náladě v lokalitě, kde domovníci-preventisté působí – zjistit vývoj, požádat o pomoc s vysvětlováním činnosti domovníků-preventistů lidem;
- „sousedé z okolních ulic“ – sledují místní dění a vyjadřují se k němu – zjistit, jestli a jak činnost domovníků-preventistů vnímají atd.

Třetí krok: Na jaké otázky je potřeba odpovědi a jak je získat?

Odpovědi na tuto otázku získáme jednoduchou evaluační maticí s evaluačními otázkami. Toto je kritický bod každé evaluace. Evaluační otázka není totéž, co otázka v dotazníku nebo při rozhovoru. Určuje důležitost, co se bude a co se nebude zjišťovat. Následně se ke každé otázce popíše, jakým způsobem bude zodpovězena (výzkumné metody a nástroje, způsob vyhodnocení), jak často je nutné ji zodpovídat (frekvence sběru dat) a kdy bude zjištění dostupné. Maticí se tento souhrn nazývá proto, že obvykle je užitečné dát si všechny tyto informace do tabulky, ale nutné to není. Počet evaluačních otázek a využití výzkumné metody jsou to, co určuje nároky evaluace na zdroje (čas, peníze, odbornost). Není třeba začínat s více než třemi, maximálně pěti evaluačními otázkami, i tak bude získání validních odpovědí překvapivě náročné.

- při formulaci EO je potřeba vycházet ze svého cíle, proč to děláme, na což jsme si odpověděli hned v prvním kroku („správně zaměřené“ evaluační otázky za vás nikdo nevymyslí);
- při určování metod sběru dat je třeba vycházet z celkových možností a výzkumných schopností a z analýzy stakeholderů, která byla vytvořena v druhém kroku, protože už jen známo, koho a proč zapojit (při hodnocení činnosti domovníků-preventistů je možno si vystačit s rešerší dokumentů, polostrukturovanými rozhovory, pozorováním na místě a dotazníky);
- využití informací, které jsou již známy (tzv. sekundární zdroje dat) – může jít o pracovní výkazy domovníků-preventistů, souhrnná hlášení obecní/městské policie, městské statistiky apod.;
- provedení (pokud je to možné) triangulace dat, což znamená, že odpovědi na stejnou věc zjistíme z více na sobě nezávislých zdrojů a porovnáme je a pokud se zásadně

liší, je třeba se ptát znovu, nebo třetího zdroje a zjišťovat, co tu nekonzistenci způsobuje;

- při volbě metody sběru dat je třeba vzít v úvahu schopnosti, vzdělání a technické vybavení respondentů, ujistit se, že je reálné danou formou odpovědi od konkrétní cílové skupiny získat;
- nezapomenout na to „do kdy“ je zjištění potřeba (dokonalé odpovědi dva měsíce po termínu rozhodujícího zasedání nikomu užitečné nebudou).

Čtvrtý krok: Je potřeba začít sbírat vstupní data?

Základem každého dobrého výzkumu je dostatek kvalitních a dostupných dat. V případě, kdy je potřeba vyhodnotit nějakou intervenci (např. zaměstnání domovníka-preventisty v lokalitě, kde dříve domovník-preventista nepůsobil) je vhodným postupem srovnání PŘED a PO. Znamená to, že je potřeba na způsob vyhodnocení účinnosti každého nového nástroje (jako je např. „Domovník - preventista, nástroj sociálního začleňování a podpory situační prevence v obci“) myslet už před tím, než je zaveden a zmapovat situaci – odborně tento postup nazýváme jako sběr baseline dat. Pokud nejsou k dispozici kapacity, nelze sebraná vstupní data vyhodnotit, ale pro kvalitu budoucího výzkumu je velmi dobré je sesbírat a uložit. Např. je možné udělat:

- detailní fotografickou dokumentaci stavu bytových domů a to včetně jejich okolí, kde by mohli domovníci-preventisté v budoucnu působit;
- audiozáznam ze vstupních rozhovorů s klíčovými stakeholdery, ve kterých vám popíší svůj aktuální názor na situaci v lokalitě a specifikují hlavní obtíže, které tam vidí;

dále požádat:

- obecní/městskou policii o statistiku výjezdů a odůvodnění těchto výjezdů do lokality, kde by mohli domovníci-preventisté působit;
- odbor Správy majetku města o seznam investic a seznam výdajů na opravy v bytových domech/ubytovnách, kde by mohli domovníci-preventisté působit, za posledních X let; a dále např. zajít na schůzi nájemníků bytových domů a zaznamenat si, na co si nejvíce stěžují.

Pokud je rozhodnuto vyhodnotit už běžící intervenci a baseline data k dispozici nejsou, je potřeba si na respondenty připravit sadu retrospektivních otázek. Validita odpovědí nebude nikdy tak silná, jako při existenci vstupních dat, ale pro evaluaci je vždy lepší něco, než nic. Např.:

- víme, že jste bydlel v tomto domě před třemi lety, v čem to bylo jiné než nyní?
- všimla jste si nějaké významné změny v tom, jak váš dům v posledních letech vypadá?
- v čem si myslíte, že jsou teď sousedské vztahy tady v domě jiné, než dřív?

Pátý krok: Základní pravidla tvorby výzkumných otázek

Na evaluační otázky navazují otázky výzkumné, to jsou ty, s kterými jde tazatel za svými respondenty, nebo ty, na které se odpovídá, když se vyplňuje dotazník, nebo se hlasuje v anketě.

- osobní rozhovory většinou probíhají jako polostrukturované (tazatel má připravený seznam otázek, ale může mezi nimi přeskakovat a nechat respondenta se rozprávět);
- papírové nebo on-line dotazníky umožňují otevřené otázky jako rozhovor, ale také uzavřené otázky různým způsobem strukturované a škálovatelné.

U přípravy otázek je dobré:

- klást co nejvíce konkrétní otázky – aby si za otázkou účastníci dokázali představit něco jasného a následně se to dobře vyhodnocovalo (při formulaci otázky je třeba si představit ukázky typických odpovědí, jaké by bylo dobré slyšet);
- ptát se jednou otázkou na jednu informaci (pozor na špatně zodpověditelné dvojotážky typu “Jak se vám líbí nová fasáda a to, že po domě nechodí cizí lidé?”);
- přizpůsobit jazyk dané cílové skupině, opustit formální úřednický žargon (příklad: do evaluační zprávy se napíše, že „ze společných prostor je obtížné vykázat osoby bez přístřeší“, ale při rozhovoru s obyvateli se ptáme, „jestli je u nich v domě problém s přespáváním bezdomovců ve sklepích“);
- uvozovat věty stylem “co si myslíte o...“, „jak si představujete...“, “do jaké míry se podařilo...”;
- nepokládat sugestivní otázky, které respondentovi podsouvají “správnou” odpověď, protože odpovědi nebudou mít žádnou hodnotu (např. “Je samozřejmé, že když se v domě celý den pohybuje nějaký správce, je tam čistěji i bezpečněji. Myslíte si, že práce domovníků-preventistů je přínosná i pro váš dům?”);
- nestřídat pozitivní a negativní tvar otázky a otáčet hodnoty škál, protože to zvyšuje chybovost v odpovědích (např. pokud je dotazník v pozitivním stylu „Myslíte si...“ a „Je podle vás...“, nekládejte doprostřed otázku ve stylu „Nemyslíte si, že...“);

- vložit tzv. filtrovací otázky, které umožní vyhodnotit dotazování po skupinách (jde např. o věk, pohlaví, vzdělání, místo pobytu, zaměstnání, počet bydlících společně v bytě, počet dětí mladších 15 let v bytě atd.);
- zkusit respondenty požádat o kontakt ve formě otázky s dobrovolnou odpovědí, kontakty se budou hodit, pokud by bylo nutné se později na něco doptat;
- dát u uzavřených otázek v dotazníku lidem možnost říct, že nevědí, jak odpovědět (např. “Nevím.”, “Nemohu posoudit.” “Nemám na to názor.” nebo “To se mě netýká.”) – pokud se to neudělá, respondenti budou nuceni vybrat nějakou odpověď, se kterou nesouhlasí a znehodnotí tím informační hodnotu dat pro další analýzu;
- je-li možnost, tak před rozesláním dotazníku velké skupině udělat pilotní testování na malé skupince, nebo alespoň několika jedincích – zjistí se, které otázky respondenti chápou jinak, než jak bylo zamýšleno, jaké varianty odpovědí chybí ve výčtech u polouzavřených otázek, a celkově dojde k odstranění většiny nedostatků, které by následně komplikovaly analýzu odpovědí.

Šestý krok: Vytvořit harmonogram výzkumu a začít sběr a zpracovávat data

Důležité je nezaseknout se nekonečnými přípravami a začít. Povzbudivé je to, že v těchto jednoduchých evaluačních designech založených na rešerši zdrojů, rozhovorech, dotaznících a pozorování, je možné případné nedostatky obvykle napravit. Je potřeba si načrtnout harmonogram, ať je dostatek času výzkum provést a pak také zpracovat výsledky a předat je včas tomu, pro koho jsou určeny.

Pár tipů, na co u harmonogramu výzkumu dbát:

- některé výzkumné metody na sebe mohou navazovat, je třeba na to myslet při přípravách, ať je dříve nachystáno to, co musí být hotovo jako první;
- je-li rozeslán dotazník, je třeba počítat asi dva týdny na sběr odpovědí – respondenty oslovit a požádat je, ať dotazník do týdne vyplní, a po týdnu jim zaslat upozornění, že na zaslání dotazníku;
- počítejte s tím, že návratnost u dotazníkových šetření bývá poměrně nízká, čím anonymnější šetření je, tím je nižší, čím osobnější, tím více lidí bude ochotných odpovědět;
- nejsou-li sbírány data online přes některý z na webu dostupných nástrojů k vytvoření on-line dotazníkových šetření, ale papírovou formou, je třeba počítat s adekvátním množstvím času na přepis do MS Excel, kde se bude následně vyhodnocovat;

- pokud je možno, ke zpracování a analýze dat v harmonogramu přidat několik dní na „doptávání“.

Sedmý krok: Analýza dat do podoby jednotlivých informací a zjištění

Data a informace nejsou totéž. Data jsou objemná změť všeho, co kdy kdo řekl, co příslušný evaluátor viděl a slyšel, četl, vypočítal... musí se vyčistit a zpracovat. Informace je ucelený a předatelný logický celek vázající se v kontextu k určitému tématu. Záchytným bodem jsou evaluační otázky. Je potřeba z dat vytáhnout informace, přiřadit je tematicky k jednotlivým evaluačním otázkám, poznačit si ke každé, zda je to informace již ověřená a z jakého zdroje, nebo ji je třeba ještě ověřit a jak. Po získání a ověření informací přiřazených k jednotlivým evaluačním otázkám, je třeba ověřit, zda jsou zjištění dostatečná na to, aby na otázku odpověděla. Pokud není zjištění dost pro formulaci odpovědi na všechny části evaluační otázky, provádí se doplňující výzkum:

- být připraven na fakt, že evaluační zjištění nejsou jen pozitivní – často detekují slabá místa, nedostatky v intervenci nebo spolupráci, nefunkčnost řešení pro určitou cílovou skupinu nebo oblast, apod.;
- navrhnout k jednotlivým problematickým zjištěním evaluační doporučení, jak by bylo možné situaci řešit – realizovatelnost ověřit u jednotlivých stakeholderů, nebo je ponechat k diskuzi a připomínkám publiku při závěrečné prezentaci.

Osmý krok: Formulace zjištění a předání evaluační zprávy stakeholderům

Evaluace obvykle končí návrhem evaluační zprávy, prezentací zjištění před publikem k připomínkám a předáním dopracované evaluační zprávy zadavateli. Každá evaluační zpráva je jiná, její rozsah hodně záleží na požadavcích zadavatele a především na rozsahu celého výzkumu.

Obsah evaluační zprávy:

- shrnutí (executive summary) na cca 2 strany – stručný popis kontextu výzkumu, evaluační otázky a metodologie, shrnuje klíčová zjištění a doporučení;
- úvod – zajišťuje zájem čtenáře, popisuje kontext a účel evaluace;
- průběh a metodologie evaluace – rozsah evaluace, EO, metody a strategie analýzy, limity provedení výzkumu, časové hledisko, zapojení aktérů;
- zjištění k jednotlivým evaluačním otázkám – nosná část evaluační zprávy: prezentuje zjištění, propojuje získané informace s cílem evaluace, uvádí závěry v kontextu k reálné situaci;

- závěry a doporučení – co evaluátor doporučuje, že by měl zadavatel udělat na základě výzkumných zjištění, návrh kam pokračovat ve výzkumu;
- seznam zdrojů – citace publikací a dalších materiálů, které evaluátor využil;
- průběžně ve zprávě: vizualizace, ilustrace, grafy;
- přílohy – seznamy otázek pro rozhovory, šablony dotazníků, data sety, přepisy rozhovorů, dílčí zjištění, rozsáhlé tabulky, fotodokumentace, apod.

Jak poznat dobrou evaluaci:

- odpovídá na otázky, které zajímají zadavatele a neplní stránky slovní vatou;
- poskytuje poznatky, které zadavatel potřebuje (byť třeba nejsou úplné);
- je systematická ve sběru dat;
- uvádí transparentně metodologii a neskrývá limity výzkumu;
- má konzistentní tvrzení a argumentaci napříč celým textem závěrečné zprávy;
- je kritická a reflektující své limity;
- byla zpracována za dodržení etických principů.

Devátý krok: Pochvala, oslava, komunikace o existenci evaluace stakeholderům

Nějaké nedostatky nebo nápady, jak by se to dalo udělat lépe, se objevují vždy, ale teď už je třeba oslavit úspěch, pochválit tým a jít s výsledky za stakeholdery.

Dlouhodobé sledování stavu lokalit, kde domovníci-preventisté působí ještě lepším přístupem, než prostý sběr vstupních hodnot (baseline data) před tím, než se začne s intervencí, a pak ji vyhodnotit sběrem aktuálních hodnot, je dlouhodobé sledování stavu a jeho vývoje. Nemusí jít o nic extrémně náročného (ačkoliv čím detailnější, tím lepší) ale důležité je především dodržení časové řady, tedy dlouhodobost. Přínos takového přístupu ke sběru dat přijde sice až po několika letech (protože sběr bude pravděpodobně probíhat jednou či dvakrát do roka), ale znalostní základna bude pevná a snadno komunikovatelná ven (periodicky se měnícímu vedení obce, novinářům, ad.)

Postupovat lze mnoha způsoby. Vycházet z toho, že u činnosti domovníků-preventistů je klíčovým bodem bytový dům, ve kterém působí a jeho obyvatelé (obvykle nájemníci v sociálně obtížné situaci). Budou-li k dispozici archivované fotografie stejných objektů pořizovaných opakovaně ze stejného místa doplněných komentářem o struktuře a problémech jeho obyvatel z let před činností domovníka-preventisty i z let v průběhu a po ukončení činnosti domovníka-preventisty, pravděpodobně bude možno velmi dobře popsat vliv působení či naopak absenci působení domovníka-preventisty v lokalitě.

V projektu „Domovník - preventista“ byly vytvořeny a využity kvalitativní škály, kterými se lze inspirovat. Při nastavování jednotlivých parametrů je třeba vždy primárně vycházet z vlastních potřeb. A jako první objasnit svá očekávání:

- co naše město od činnosti domovníka-preventisty očekává a zda je to reálné;
- ze všeho, co od domovníka-preventisty očekáváme, co je pro nás nejdůležitější (prioritizace).

Pokud je od domovníka-preventisty očekávána jak činnost „domovnícká – opravy, úklid, znalost nájemníků“, tak činnost „preventivní – večerní zamykání, pomoc nájemníkům řešit životní situace, jednání s úřady, upozorňování na činnost sociálních hyen – např. půjčky, domovní prodejci s předraženým zbožím, všímavost k domácímu násilí atd.“, je třeba si ujasnit, která role má pro konkrétní obec/město prioritu, např. jakou podporu domovníkovi-preventistovi poskytneme, aby mohl splnit příslušná očekávání.

Pro dlouhodobé sledování stavu lokality je vhodné využít jak obecné (očekávatelné) parametry, tak specifické (navázané na to, kde očekáváte změnu stavu přičitatelnou intervencí – například díky zaměstnání domovníka-preventisty). Níže uvedené desetibodové kvalitativní škály slouží k tomu, aby bylo možné snadněji sledovat vývoj (trendy) v parametrech (zda se stav zhoršuje nebo zlepšuje, což demonstruje růst nebo pokles v hodnotách škály). To lze dělat i jinými postupy, např. prostřednictvím srovnání kvalitativních komentářů, ale stejná struktura umožňuje snadnější srovnávání v čase.

Jako u každé kvalitativní techniky je u kvalitativního škálování důležité při jejím využití počítat se subjektivním zkreslením, které způsobuje osobní náhled respondenta/pozorovatele. Například, při pohledu na okolí bytového domu to, co jeden člověk považuje za „příšerný nepořádek“, může jiný člověk vnímat jako „normálně uklizeno“. Toto zkreslení lze zmírnit tím, že se dobře a věcně popíše kvalitativní rozdíl mezi jednotlivými stupni škály, za druhé bude hodnocení opakovaně v čase dělat stejný člověk, za třetí se hodnocení nechá udělat více osob a zprůměrují se odpovědi.

Závěrem stati o evaluaci projektu „Domovník - preventista“ je třeba říci, že vlastní evaluace je důležitou součástí projektu a její využití by nemělo být v žádném případě opomíjeno. Pro evaluaci projektu je třeba zajistit příslušného odborníka!

14 ZÁVĚR

Jak již bylo napsáno v úvodu této metodiky, jedná se o **první komplexní metodiku**, která pojednává o nové pracovní pozici domovník-preventista. I když není tato pracovní pozice v našich obcích a městech zcela běžnou, podařilo se díky projektu „Domovník - preventista“ shromáždit dostatek dat – teoretických poznatků i praktických zkušeností, pro vytvoření **jednoduchého manuálu**, určeného pro všechny zainteresované osoby v práci domovníka-preventisty, nebo spolupodílející se na místních záležitostech veřejného pořádku na území obcí a měst. Tento manuál tak obsahuje všechny v současnosti (rok 2020) známé a potřebné informace, důležité pro vytvoření projektu „Domovník - preventista“ v jednotlivých obcích nebo městech; informace důležité pro přípravné období projektu; výběr domovníka-preventisty a jeho garanta, včetně jejich profesní přípravy; základní znalostí a dovedností domovníka-preventisty a jeho praktickou činnost v místě svého pracoviště. Na základě všech shromážděných informací a zkušeností z měst, která již projekt domovníků-preventistů realizovala, je také možno zcela zodpovědně tvrdit, že **díky dobré práci domovníků-preventistů, jejich garantů a celých realizačních týmů v příslušných obcích a městech, se daří daleko lépe udržovat pořádek** v konkrétních bytových domech a ubytovnách a jejich okolí, trvale se daří **zlepšovat vztahy mezi nájemníky, ubytovanými a institucemi obcí a měst** a tím se **značně daří** pomáhat v práci zaměstnancům těchto institucí, **zlepšuje** se stav občanského soužití v jednotlivých bytových domech nebo ubytovnách, **mění se k lepšímu sociální návyky a myšlení** nájemníků a ubytovaných a jejich vztah k majetku obce nebo města a z části se taktéž daří **klidnit vztahy mezi minoritou a majoritou a zlepšovat stav veřejného pořádku** v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách, kde domovníci-preventisté již pracují. Na základě těchto informací a zkušeností tak lze konstatovat, že při kvalitní práci domovníků-preventistů a při jejich dobrém metodickém vedení, je v současnosti tato aktivita Ministerstva vnitra **velice účinným nástrojem k nastolení a udržení pořádku** v bytových domech a ubytovnách v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách jednotlivých obcí a měst. Cesta **k nastolení „úplného“ pořádku** a bezpečnosti v bytových domech/ ubytovnách v sociálně vyloučených nebo rizikových lokalitách a změny myšlení jejich obyvatel, **je však stále před námi** a bez pomoci pozice domovníka-preventisty, jak již dnes víme, je v podstatě **neuskutečnitelná**.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník k výběrovému řízení pro zájemce o pracovní pozici domovníka- preventisty.

Příloha č. 2: Příloha k motivačnímu dotazníku pro domovníka-preventistu.

Příloha č. 3: Domovní kniha domovníka-preventisty.

Příloha č. 4: Týdenní/měsíční výkaz práce domovníka-preventisty.

Příloha č. 5: Vzor domovního řádu.

Příloha č. 6: Ukázka závěrečného testu vstupního vzdělávání v projektu „Domovník - preventista“ v roce 2018.

Příloha č. 7: Ukázka znalostního testu průběžného vzdělání účastníka projektu „Domovník - preventista“ v roce 2019.

Příloha č. 8: Ukázka znalostního testu závěrečného vzdělávání účastníka projektu „Domovník - preventista“ v roce 2020.

Příloha č. 9: Ukázka supervize domovníka-preventisty v roce 2020.

Příloha č. 10: Použití hasicích přístrojů v bytovém domě/ ubytovně.

Příloha č. 11: Ukázka evaluace v projektu „Domovník - preventista“.

Příloha č. 12: Příklad evaluační matice v projektu „Domovník-preventista“.

Příloha č. 13: Vzor průkazu domovníka-preventisty.

Příloha č. 15: Nejčastější pojmy ve vzdělávání a práci domovníka-preventisty.

Příloha č. 1: Dotazník k výběrovému řízení pro zájemce o pracovní pozici
domovníka-preventisty.

<u>DOTAZNÍK</u>	
<u>k výběrovému řízení pro zájemce o pracovní pozici domovník-preventista</u>	
<p>reaguje na vyhlášenou Výzvu pro výběr kandidátů na pozici domovník-preventista. Výběrové řízení je součástí realizace projektu „Domovník - preventista“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723 se zaměřením na oblast podpory integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce a prevence kriminality ve vybraných lokalitách.</p>	
<p>V souladu § 5 zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, jsou údaje uvedené v dotazníku shromažďovány a zpracovávány výhradně za účelem výběrového řízení.</p>	
Jméno a příjmení /rodné příjmení/:	
Datum a místo narození:	
Rodinný stav:	
Státní příslušnost:	
Číslo OP:	
Adresa trvalého/přechodného bydliště:	
Nejvyšší dokončené vzdělání:	
Poslední zaměstnavatel (od-do):/úřad práce/	
Zdravotní stav:/zdravotní omezení/	
Stanovené srážky ze mzdy:	
ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ	
<p>Prohlašuji, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jsem státním občanem ČR; zdravotně způsobilý (tj. na základě lékařské prohlídky způsobilý k výkonu práce domovníka - preventisty, schopen fyzické činnosti související s výkonem práce) a jsem ochoten se dále profesně vzdělávat na pozici domovníka-preventisty - nebyl jsem v posledních třech letech odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo v posledním roce pro trestný čin spáchaný z nedbalosti; - není proti mně vedeno trestní stíhání a ani jsem nebyl v posledním roce opakovaně uznán vinným z přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku; - nepobírám starobní důchod; <p>veškeré údaje jsem uvedl dle svého největšího vědomí a svědomí; jsem si vědom skutečnosti, že v opačném případě toto může mít za následek vyřazení z projektu „Domovník - preventista“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci</p>	
Datum:	
Podpis:	

Příloha č. 2: Příloha k motivačnímu dotazníku pro domovníka-preventistu.

**Motivační dotazník k výběrovému řízení pro zájemce o pracovní pozici
domovník-preventista, město**

je součástí realizace projektu „Domovník – preventista“, účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723 se zaměřením na oblast podpory integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce a prevence kriminality ve vybraných lokalitách.

Prosíme o Vaše vyjádření k níže uvedeným základním otázkám:

- I. **Proč** chci pracovat jako domovník-preventista?
- II. **Jaké** přednosti by měl mít domovník-preventista?
- III. **Podpoří** mne má rodina v mém rozhodnutí stát se domovníkem -preventistou ?
- IV. **Jsem připraven** pracovat na plný pracovní úvazek v trvání 8 hodin denně a to včetně vybraných sobot, nedělí; případně i v odpoledních směnách?
- V. **Vidím** nějaké překážky při mé práci domovníka-preventisty? (nedělá mi problém spolupráce s městskou policií; s asistenty prevence kriminality; počáteční odmítání ze strany spoluobčanů, kritika v mé rodině, apod.?)
- VI. **Další** vlastní sdělení (co by mohlo být překážkou ve Vaší práci domovníka-preventisty, např. málo peněz, délka pracovní doby, náročnost služby, zdravotní potíže apod.):

.....

datum a podpis

Příloha č. 3: Domovní kniha domovníka-preventisty.

<p>Projekt „Domovník – preventista“ účinný nástroj sociálního začleňování a podpory sociálně situační prevence v obci reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723 se zaměřením na oblast podpory integrace sociálně vyloučených skupin na trhu práce a prevence kriminality ve vybraných lokalitách.</p> <p>DOMOVNÍ KNIHA DOMOVNÍKA-PREVENTISTY pro rok:</p>	
Jméno a příjmení:	
Název města:	
Ulice a č.or./č.p.bytových domů ve kterých domovník- preventista vykonává svou práci	
Datum založení domovní knihy:	
Datum ukončení domovní knihy:	
Podpis domovníka-preventisty:	
Adresa správce bytového fondu:	
Další důležité informace/adresy/tel.čísla:	

ulice a č.o./č.p.:		vchod č.:
OBSAH Kontrola v domě: úklid a čistota chodby a schodiště, úklid a čistota sklepů, úklid a čistota půdy, dodržování požárních předpisů, zjištěny nedostatky a závady/ nedostatky a závady odstraněny atd. Kontrola před domem: úklid a čistota před domem, úklid a čistota u kontejnerů na odpad, skládky/vraky vozidel, dodržování požárních předpisů, zjištěny nedostatky a závady/ nedostatky a závady odstraněny atd. Provedené revize, opravy, odečty energií. Zjištěno protiprávní jednání: kdo, co, jak, kdy, kde, čím, proč, s jakým následkem/jak vyřešeno. Další činnost: jednání, domovní schůze, spolupráce, výpomoc, práce nad rámec atd. Preventivní činnost.		
Datum:	Popis činnosti:	
Datum:	Popis činnosti:	

Příloha č. 4: Týdenní/měsíční výkaz práce domovníka-preventisty.

Denní výkaz práce domovníka-preventisty:							
ulice a č.o./č.p.:				vchod č.:			
Datum	Kontrola v domě (počet hod.)	Kontrola v okolí domu (počet hod.)	Dohled nad veřejným pořádkem Prevence (počet hod.)	Práce s nájemníky Prevence (počet hod.)	Opravy svépomocí v domě a okolí (počet hod.)	Asistence při opravách, revizích, odečtech energií (počet hod.)	Ostatní
Týdně/měsíčně celkem odpracováno hodin:							

Příloha č. 5: Vzor domovního řádu.

Domovní řád

pro užívání a udržování domů s byty, bytů a nebytových prostor v domech s byty v majetku města (XY).

Čl. 1

Úvodní ustanovení

Domovní řád upravuje podmínky a způsob užívání domů, bytů, nebytových a společných částí domů a zařízení v domech v majetku města (xy). Základní úprava vzájemných práv a povinností mezi nájemcem a pronajímatelem je stanovena ve smyslu § 2256 ods.2 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku.

Čl. 2

Základní pojmy

1. Společnými částmi domu jsou části domu určené pro společné užívání, zejména základy, střechy, hlavní svislé a vodorovné konstrukce, vchody, schodiště, chodby, balkony, terasy, prádelny, sušárny, kočárkárny, kotelny, komíny, rozvody tepla a teplé vody, kanalizace, plynu, elektřiny, společné antény a to i v případě, pokud jsou umístěny mimo dům.
2. Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou částí domu, tvoří obytný prostor a rozhodnutím stavebního úřadu jsou určeny k účelu bydlení.
3. Příslušenstvím k bytu jsou vedlejší místnosti a prostory určené k tomu, aby byly s bytem používány, jako jsou zejména sklepy, půdy a komory.

Čl. 3

Práva a povinnosti z nájmu bytu

1. Práva a povinnosti z nájmu bytu upravuje Občanský zákoník č. 89/2012 Sb. a platná nájemní smlouva.
2. Nájemce je povinen řádně užívat byt, společné části domu a bytu a řádně užívat plnění, jejichž poskytování je spojené s užíváním bytu. Dále je povinen po předchozím oznámení pronajímatele umožnit přístup do bytu či nebytového prostoru za účelem zjištění technického stavu bytu (nebytového prostoru) a provedení odečtu, kontroly příp. výměny měřidel tepla, teplé a studené vody.
3. Zástupce pronajímatele je oprávněn po předchozím oznámení nájemci a za přítomnosti nájemce vstoupit do bytu či nebytového prostoru za účelem zjištění technického stavu bytu (nebytového prostoru) a provedení odečtu, kontroly, příp. výměny měřidel tepla, teplé a studené vody. Ve výjimečných případech (havárie, ohrožení života a zdraví osob, bezprostředně hrozící škoda na majetku) bude zajištěno zpřístupnění bytu policií i bez souhlasu nájemce. O tomto zásahu vyrozumí zástupce pronajímatele neprodleně nájemce a pořídí o zásahu písemný protokol.
4. V zájmu předcházení násilného otevření bytu nebo nebytového prostoru z důvodu havárie apod. se doporučuje, v případě déle trvající nepřítomnosti nájemce, oznámit majiteli místo pobytu anebo adresu a telefon osoby zplnomocněné ke zpřístupnění bytu.
5. Nájemci bytů (nebytových prostor) jsou povinni při výkonu svých práv dbát, aby v domě bylo vytvořeno prostředí zajišťující ostatním nájemcům výkon jejich práv. Výkon práv a povinností vyplývající z nájemního vztahu nesmí bez právního důvodu zasahovat do práva oprávněných zájmů jiných osob a nesmí být v rozporu s dobrým mravem.
6. Nájemce je povinen nahlásit pronajímateli neprodleně každou změnu počtu osob, žijících ve společné domácnosti i včetně jejich jména a data narození.

Čl. 4

Držení domácích zvířat

1. Chov a držení zvířat řeší příslušná vyhláška města (xy) a Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.
2. Nájemce má právo chovat v bytě zvíře, nepůsobí-li chov pronajímateli nebo ostatním obyvatelům domu obtíže nepřiměřené poměrům v domě. Vyvolá-li chov zvířete potřebu zvýšených nákladů společných částí domu, nahradí nájemce tyto náklady pronajímateli.
3. Zvířata se nesmí chovat ve společných prostorách domu nebo balkónech, dvorech, zahradách, nebo dalších místech a prostorách, které k tomu nejsou určeny.
4. Nájemce je povinen dbát, aby nedocházelo k rušení užívacího práva ostatních obyvatel domu (např. vytím, štekotem, pachem apod.), nebo jinými obtěžujícími projevy.
5. Nájemce bytu je povinen dbát na to, aby zvířata neznečišťovala společné prostory domu.

Čl.5

Užívání společných částí (prostorů a zařízení) domu

1. Společné části domu se užívají jen k účelům odpovídajícím jejich povaze a určení tak, aby nedocházelo k omezování práv ostatních nájemců v domě. Společné prostory jako vchody, průjezdy, schodiště, chodby, dvory apod. je nutno udržovat volné.
2. Ve společných prostorách platí zákaz kouření, pití alkoholu a užívání omamných a psychotropních látek.
3. Umísťování jakýchkoliv předmětů (např. kočárků, jízdních kol) nepatřících k vybavení domu není ve společných prostorách dovoleno (pod schodištěm, na chodbách apod.).
4. Nájemci jsou povinni zajistit, aby v domě (nebytovém prostoru) nebyly skladovány (odloženy) látky snadno vznětlivé nebo jinak nebezpečné, či stroje, přístroje a zařízení takové látky obsahující, a aby nebylo prováděno užívání otevřeného ohně.
5. Nájemci jsou povinni zabezpečit uložené věci ve sklepech tak, aby nebyly zdrojem šíření hmyzu a hlodavců.
6. Nájemci jsou povinni učinit ve sklepech maximální opatření k zabezpečení svých věcí před krádeží, zejména si řádně uzamknout svou sklepní kóji.

Čl. 6

Prádelny, sušárny, mandlovny, kolárny, kočárkárny

1. Způsob užívání prádelny, sušárny, mandlovny, kolárny a kočárkárny stanoví majitel po dohodě s nájemníky.
2. U prádelen a mandloven bez měření spotřeby vody a elektřiny je nájemce povinen bezodkladně po skončení praní nebo mandlování uhradit paušální poplatky pověřené osobě v domě.
3. Je zakázána jakákoliv bezdůvodná a neoprávněná manipulace s uzávěry tepla, teplé vody, zemního plynu, vody a elektrické energie.

Čl. 7

Vyvěšování a vykládání věcí

1. Nájemce bytu (nebytového prostoru) nesmí bez písemného souhlasu pronajímatele umísťovat na vnější konstrukce např. balkonů, lodžii, oken a fasádu jakékoliv zařízení a předměty.
2. Květiny v oknech, na balkónech apod. musí být zabezpečeny proti pádu. Při zalévání, je třeba dbát na to, aby voda nestékala a nesmáčela zdi.
2. Na balkónech a lodžiích smí být vyvěšené prádlo a ostatní věci jen takovým způsobem, aby neomezovalo ostatní nájemce a nedocházelo ke znečišťování okolí.

Čl. 8

Zajištění pořádku a čistoty v domě

1. Nájemci a osoby s ním společně bydlící jsou povinni udržovat pořádek a čistotu v domě.
2. Pronajímatel zajistí provádění úklidových prací ve společných prostorách domu na náklady nájemníků, pokud nebudou úklid provádět nájemci bytů sami.

3. Úklid společných prostor v domě provádí nájemci sami a to minimálně jedenkrát týdně, řídí se pořadím, stanoveným vzájemnou dohodou. V tomto případě neplatí nájemci bytů a nebytových prostor úhradu za úklid.
4. Nájemce, který odmítne úklid provést je povinen uhradit pronajímateli účelně vynaložené náklady spojené se zajištěním a provedením úklidu.
5. Úklid obsahuje zametání a mytí schodů i chodeb, udržování čistoty ve sklepech, čištění schodišťových oken, zábradlí, osvětlovacích zařízení, vchodových dveří.
6. Smetí, odpadky a vychladlý popel se vysypávají pouze do nádob k tomu určených a to takovým způsobem, aby jejich okolí nebylo znečištěno.

Čl. 9

Zajištění pořádku před domem a v okolí nádob na odpad

1. Nájemci a osoby s ním společně bydlící jsou povinni udržovat pořádek a čistotu před domem, v okolí domu a v okolí nádob na odpad.
2. Pronajímatel zajistí příslušné nádoby na odpad, které budou umístěny před domem.
3. Pronajímatel zajistí vyvážení těchto nádob na odpad a to po dohodě s nájemníky a společností vyvážející odpad, minimálně však 1x týdně.
4. Je zakázáno vedle nádob na odpad odkládat odpad a odpadky.
5. Provádění úklidových prací před domem, v jeho okolí a v okolí nádob na odpad, zajistí pronajímatel na náklady nájemníků, pokud nebudou úklid provádět nájemci bytů sami.
6. Úklid prostor před domem, v jeho okolí a v okolí nádob na odpad provádí nájemci sami a to minimálně jedenkrát týdně, přičemž se řídí pořadím, stanoveným vzájemnou dohodou. V tomto případě neplatí nájemci bytů a nebytových prostor úhradu za tento úklid.
7. Nájemce, který odmítne úklid provést je povinen uhradit pronajímateli účelně vynaložené náklady spojené se zajištěním a provedením úklidu.
8. Úklid obsahuje zametání prostoru před vchodem do domu, zametání chodníku v profilu domu a sběr odpadu na veřejné zeleni v bezprostřední blízkosti domu.
9. Je zakázáno vyhazovat odpad a odpadky z oken, balkonů a teras.

Čl. 10

Otevírání a zavírání domu

1. Nájemci jsou povinni zamykat dům v době od 22.00 hod. do 6.00 hodin.
2. Pronajímatel je povinen zajistit, aby každý nájemce obdržel klíč od domovních dveří.

Čl. 11

Klid v domě

1. Nájemci bytů, osoby spolubydlící, podnájemníci apod. jsou povinni užívat byt v souladu s dobrými mravy tak, aby neobtěžovali ostatní nájemce nadměrným hlukem.
2. Za bezpečnost a chování nezletilých dětí odpovídají jejich zákonní zástupci, kteří děti poučí o základních pravidlech bezpečnosti a chování v domě a jejím bezprostředním okolí.
3. Doba nočního klidu je stanovena od 22.00 hod. do 6.00 hod. V této době se nájemce musí vyvarovat jakéhokoliv nadměrnému hluku, hrát na hudební nástroje, produkovat nad míru přiměřený hluk z televizorů, přehrávačů apod.
4. Je zakázáno nad míru přiměřenou poměrům obtěžovat sousedy prachem, kouřem, plyny, parami, pachy pevnými a tekutými odpady, světlem, stíněním a vibracemi.
5. Klid v domě jsou povinni dodržovat i nájemci nebytových prostor.

Čl. 12

Sklepy a sklepní prostory

1. Přidělené sklepní prostory (boxy) je nutno udržovat v čistotě a pořádku. V opačném případě uhradí nájemci náklady za případný úklid těchto prostor, deratizaci nebo dezinfekci.
2. Ve sklepních prostorech včetně přidělených sklepních prostorů je nutné dodržovat všechna bezpečnostní a protipožární opatření. Zdržování osob nebydlících v objektu je zakázáno.

Čl. 13

Informační zařízení

1. Vývěsky, nápisy a jiná informační nebo reklamní zařízení na domovních průčelích a uvnitř objektu mohou být umístěna jen se svolením pronajímatele.
2. Nájemce bytu je povinen instalovat a udržovat svou jmenovku na zvonkovém panelu, domovní schránce a vstupních dveří do bytu

Čl. 14

Stavební úpravy a jiné změny v objektech

1. Stavební úpravou nebo jinou změnou rozumíme zavádět nebo měnit vodovodní, elektrické, plynové nebo jiné vedení, zazdívat a zřizovat okna, odstraňovat příčky, dveře, zřizovat kůlny, přístavky, garáže apod.
2. Bez souhlasu pronajímatele a bez povolení příslušného stavebního úřadu, je -li dle zvláštních předpisů takového souhlasu či povolení třeba, nelze provádět stavební ani jiné změny a úpravy.
3. Pronajímatel je oprávněn požadovat, aby úpravy provedené bez jeho souhlasu byly uvedeny do původního stavu na náklady toho, kdo stavbu či úpravu provedl.

Čl. 15

Povinnosti při vzniku požáru a při zjištění úniku plynu

1. Každý občan je povinen počínat si tak, aby nedošlo ke vzniku požáru a úniku plynu.
2. V případě vzniku požáru je každý povinen pokusit se o jeho likvidaci dostupnými prostředky.
3. Každý požár je nutno neodkladně hlásit hasičům na telefonní číslo 150 nebo 112.

Čl. 16

Zvláštní ustanovení

1. Domovním řádem nejsou dotčena práva a povinnosti vyplývající z jiných právních předpisů.
2. Stížnost nájemců na nedodržování domovního řádu vyřizuje pronajímatel.
3. Stížnosti, např. na hrubé nebo opětovné nedodržování domovního řádu, které porušuje občanské soužití obyvatel v domě, a mající charakter přestupku, jsou vyřizovány dle příslušných zákonů..
4. Domovní řád je oddělenou součástí každé nájemní smlouvy na byt a nebytové prostory a porušení domovního řádu je tak závažným důvodem pro výpověď z nájmu bytu a nebytových prostor stejně jako porušení nájemní smlouvy.

Čl. 17

Závěrečná ustanovení

Tento domovní řád byl schválen (kým) dne..... usnesením č. a nabývá účinnosti dnem

Příloha č. 6: Ukázka závěrečného testu vstupního vzdělávání v projektu „Domovník - preventista“ v roce 2018.

Písemný test domovníka-preventisty – úvodní vzdělávání skupina A.

Poučení:

Na složení písemné zkoušky je časový limit 40 minut.

Při skládání písemné zkoušky je zkoušenému zejména zakázáno používat jakékoliv pomůcky, které mohou ovlivnit výsledek zkoušky (např. různé publikace, internetové připojení, mobilní telefon apod.); je zakázáno získávat informace od ostatních zkoušených, anebo jim příslušné informace poskytovat; je zakázáno, bez svolení zkoušejícího, opouštět místnost, kde probíhá písemná zkouška.

Při porušení tohoto zkušebního řádu může být zkoušený ze zkoušky vyloučen.

1. Ochrana veřejného pořádku, do které patří i otázka bezpečnosti, spadá do samostatné působnosti:

- A) ministerstva vnitra;
- B) obce;
- C) policie ČR.

2. Dvě hlavní definice domovníka-preventisty při výkonu povolání jsou:

- A) preventista – předchází společensky nežádoucímu chování a jednání;
- B) garant bezpečnosti a veřejného pořádku v daném bytovém domě a jeho okolí;
- C) pomocník městské policie se všemi pravomocemi strážníka.
- D) jen mluvčí obyvatel příslušného domu;
- E) jen vychovatel dětí a mládeže daného domu.

3. Co chápeme pojmem „rovnost v přístupu ke vzdělání“?

- A) vzdělání je základní právo člověka, mělo by být dostupné v průběhu celého života každého jedince;
- B) vzdělání naplňuje rovnost povinnou školní docházkou;
- C) každý by se měl snažit o co nejlepší přístup ke vzdělávání a jeho výsledkům.

4. Lichva = půjčky s velkými úroky, třeba i 100 % za každý den, je klasifikována:

- A) jako trestný čin;
- B) jako přestupek;
- C) jako čin odporující dobrým mravům.

5. Co je to flexibilita jedince...

Příloha č. 7: Ukázka znalostního testu průběžného vzdělání účastníka projektu „Domovník - preventista“ v roce 2019.

Písemný test domovníka-preventisty – průběžné vzdělávání, základy právního povědomí, skupina A.

Poučení:

Na složení písemné zkoušky je časový limit 40 minut.

Při skládání písemné zkoušky je zkoušenému zejména zakázáno používat jakékoliv pomůcky, které mohou ovlivnit výsledek zkoušky (např. různé publikace, internetové připojení, mobilní telefon apod.); je zakázáno získávat informace od ostatních zkoušených, anebo jim příslušné informace poskytovat; je zakázáno, bez svolení zkoušejícího, opouštět místnost, kde probíhá písemná zkouška.

Při porušení tohoto zkušebního řádu může být zkoušený ze zkoušky vyloučen.

1. Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákoníkem:

- A) je vždy trestným činem;
- B) není trestným činem za podmínek uvedených v trestním zákoníku;
- C) není trestným činem za jakýchkoli okolností.

2. Nutnou obranou není:

- A) obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku;
- B) obrana zájmů slabšího;
- C) obrana daná velikostí chráněného majetku nebo rozsahem chráněného zájmu.

3. Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákoníkem:

- A) je vždy trestným činem;
- B) není trestným činem za podmínek uvedených v trestním zákoníku;
- C) není trestným činem za jakýchkoliv okolností.

4. Nejde o krajní nouzi:

- A) jestliže bylo možno nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil
- B) jestliže bylo nutno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě mnohem menší než ten, který hrozil;
- C) vždy, jestliže bylo odvráceno nebezpečí v součinnosti s Policií ČR.

5. Zadržení osoby podezřelé dle § 76 odst 2 ...

Příloha č. 8: Ukázka znalostního testu závěrečného vzdělávání účastníka projektu „Domovník - preventista“ v roce 2020.

Písenný test domovníka-preventisty – závěrečné vzdělávání domovníka-preventisty, test č.1, skupina A.

Poučení:

Na složení písemné zkoušky je časový limit 40 minut.

Při skládání písemné zkoušky je zkoušenému zejména zakázáno používat jakékoliv pomůcky, které mohou ovlivnit výsledek zkoušky (např. různé publikace, internetové připojení, mobilní telefon apod.); je zakázáno získávat informace od ostatních zkoušených, anebo jim příslušné informace poskytovat; je zakázáno, bez svolení zkoušejícího, opouštět místnost, kde probíhá písemná zkouška.

Při porušení tohoto zkušebního řádu může být zkoušený ze zkoušky vyloučen.

1. Domovník-preventista je:

- A) preventista a garant pořádku v bytovém domě a jeho blízkém okolí
- B) zaměstnanec městského bytového podniku
- C) osoba zabývající se opravami bytového fondu

2. Při výběru na pozici domovníka-preventisty se u žadatele na tuto pozici přihlíží:

- A) k jeho profesním a osobnostním kvalitám
- B) jen zda je z minority nebo majority
- C) jen k jeho osobnostním kvalitám

3. Cílem projektu „Domovník-preventista“ je:

- A) pravidelně zajišťovat odvoz domovního odpadu
- B) jen kontrolovat technický stav domu
- C) zejména snížit stávající rizika vandalismu, pohybu a pobytu nepovolaných osob a rušení nočního klidu v bytových domech

4. Při výkonu své práce domovník-preventista:

- A) jedná jen v souladu s potřebami nájemníků bytového domu
- B) zejména jedná v souladu s metodickými a odbornými pokyny pověřeného pracovníka obce
- C) jedná jen dle svého vlastního uvážení

5. Domovník-preventista v rámci svého zaměstnání:

- A) provádí opravy veškerého vybavení bytového domu
- B) neprovádí žádné opravy v bytovém domě
- C) provádí drobné opravy ve společných prostorách bytového domu

6. Domovník-preventista, při výkonu svého zaměstnání...

Příloha č. 9: Ukázka supervize domovníka-preventisty v roce 2020.

**Supervize domovníků-preventistů I.
hodnocení domovníka-preventisty supervizorem**

Jméno a příjmení domovníka-preventisty (DP):	
Město:	
Datum:	
Supervizor:	

Otázky:

1. Znalost DP bytového domu, nebo ubytovny a jejich okolí a obyvatel bytového domu, nebo ubytovny; přehled DP o druzích a intenzitě protiprávního jednání v místě zaměstnání; povědomí DP o problematice vyloučené nebo rizikové lokality.
2. Spokojenost DP se svým zaměstnáním a se svou prací; cíle, kterých by chtěl DP dosáhnout ve svém zaměstnání a své práci; co se DP v jeho zaměstnání doposud povedlo/ nepovedlo a proč, co DP pomáhá/ brání v dobré práci.
3. Celková spokojenost DP s projektem (pozitiva/ negativa): spokojenost DP se zázemím ve svém zaměstnání; spokojenost DP se svou výstrojí a vybavením.
4. Úroveň spolupráce a pracovního vztahu mezi DP a garantem DP.
5. Úroveň spolupráce a pracovních vztahů mezi DP a asistenty prevence kriminality, strážníky obecní policie, odbory města a ostatními subjekty spolupracujícími na projektu „Domovník-preventista“, nebo podílejícími se na práci DP.
6. Celková spokojenost DP se vzděláváním v projektu „Domovník-preventista“.
7. Pohled DP na možnosti jak zlepšit svou práci; co udělat pro zlepšení...

Příloha č. 10: Použití hasicích přístrojů v bytovém domě/ ubytovně

Jakým hasicím přístrojem co hasit

Sněhový hasicí přístroj		
<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>nesmí se použít</i>
Elektrická zařízení pod proudem	Pevné hořlavé látky typu dřeva, textil, uhlí	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé plyny		Hořlavý prach
Hořlavé kapaliny		Sypké látky
Jemná mechanika a elektronické zařízení		
POZOR! Při potřísnění pokožky CO ₂ hrozí nebezpečí vzniku omrzlin!		
Pěnový hasicí přístroj		
<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>nesmí se použít</i>
Pevné hořlavé látky	Hořlavé kapaliny mísící se s vodou	Elektrická zařízení pod proudem
Benzín, nafta, minerální oleje a tuky	Hořlavé plyny	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Vodní hasicí přístroj		
<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>nesmí se použít</i>
Papír, dřevo a další pevné hořlavé látky	Benzín, nafta, líh, ředidlo	Elektrická zařízení pod proudem
Alkoholy	Hořlavé plyny	Lehké a hořlavé alkalické kovy
	Cenné materiály (archivy)	Látky prudce reagující s vodou (např. kyseliny)
		Rostlinné a živočišné tuky a oleje
Práškový hasicí přístroj		
<i>vhodný</i>	<i>nevhodný</i>	<i>nesmí se použít</i>
Elektrická zařízení pod proudem	Dřevo, uhlí, textil	Lehké a hořlavé alkalické kovy
Hořlavé plyny		
Benzín, nafta, oleje		
Pevné materiály		
Počítače, televizory a další elektronika		
Zdroj: www.hzscr.cz		

Příloha č. 11: Ukázka evaluace v projektu „Domovník - preventista“.

Evaluace domovníka-preventisty

Oblast obecného vnímání pracovní pozice domovníka-preventisty (DP) a profesní rozvoj:

- Co považujete na práci DP za nejlepší?
- Co považujete na práci DP za nejtěžší?
- Naplňuje pozice DP to, co jste od ní očekával/a?
- Co Vám toto zaměstnání osobně přináší?
- Máte zájem na pracovní pozici DP pracovat i nadále? Proč?
- Kromě práce DP, jaká jiná profese by vás pracovně lákala?
- Co pro vás nejpřínosnějšího jste se zatím během působení v pozici DP naučil/a? Něco zcela nového?
- Máte ke své práci dostatek informací? Cítíte potřebu vzdělání v nějaké oblasti? V jaké?
- Je dostupné zázemí adekvátní vašim potřebám? (vybavení kanceláře, šatna, pracovní oděv, nářadí a nástroje, ad.)

Oblast zhodnocení pracovní náplně a ocenění:

- V čem vidíte přínos svojí práce pro město (komunitu)?
- Máte funkční spolupráci s nějakou místní organizací? Popište, jak to probíhá.
- Jakou mimořádnou situaci jste v poslední době s ostatními DP řešili? V čem spočívala a jak to dopadlo?
- Je něco, co byste rádi jako DP dělali, ale nemůžete? A proč?
- Co by se dalo na průběhu pracovního dne DP vylepšit nebo změnit?
- Čím by bylo možné vaši práci ze strany města usnadnit?
- Považujete finanční ohodnocení a jiné benefity za adekvátní vašemu pracovnímu výkonu?
- Jaká je vaše zkušenost DP ze spolupráce s místními úřady a policií? Jsou vám při práci nápomocní? Jak?
- Jak se vám spolupracuje s vaším mentorem /koordinátorem? Je vám nápomocný? Má dostatek času?

Příloha č. 12: Příklad evaluační matice v projektu „Domovník-preventista“.

Evaluační otázka	Metody sběru a vyhodnocení dat	Termín zjištění
EO1 <i>Do jaké míry došlo v bytových domech od začátku působení domovníků-preventistů ke snížení důsledků vandalského chování a jaké jsou jeho trvalé příčiny?</i>	- rozhovor se zástupci odboru Správy majetku města (+ výkazy oprav) - rozhovor s DP - pozorování na místě + srovnání fotografií objektů před a po půl roce působení DP = kvalitativní syntéza zjištění = kvantifikace nákladů na opravy	2x březen 20xx září 20xx
EO2 <i>Jaká je míra povědomí občanů v lokalitě a mimo ni o činnosti strážníků městské policie, asistentů prevence kriminality a domovníků-preventistů?</i>	- strukturované rozhovory prostřednictvím tazatelů v ulicích na vzorku 300 osob stratifikovaného podle demografických ukazatelů města = statistická analýza	1x září 20xx
EO3 <i>Jaké pozitivní či negativní změny v kvalitě bydlení a fungování sousedských vztahů zaznamenali obyvatelé bytových domů, kde domovníci-preventisté působí?</i>	- polostrukturované rozhovory (tazatelská osnova) prostřednictvím sociálních pracovníků v průběhu návštěv na místě ve sledovaném období - rozhovor s DP a strážníky MP - rozhovor se zástupci odboru Správy majetku města (+žádosti o opravy) - anketa na FB - fokusní skupiny (jedna zaměřena na ty, kdo tráví v domě nejvíce času: matky na mateřské dovolené a osoby v důchodovém věku, druhá zaměřená na dospělé - pracující nájemníky, ad.) = kvalitativní syntéza zjištění = příklady dobré praxe	průběžně
EO4...		

Příloha č. 13: Vzor průkazu domovníka-preventisty.

Jméno Příjmení

DOMOVNÍK-PREVENTISTA

účinný nástroj sociálního začleňování a podpory
sociálně situační prevence v obci
registrační číslo: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003723

KADAŇ

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha č. 14: Nejčastější pojmy ve vzdělávání a práci domovníka-preventisty (DP).

Bezpečnost Bezpečnostní situace v obcích Kriminalita Nájemní smlouva Nepřímý pachatel Pachatel Paretovo pravidlo Prevence kriminality Primární prevence Předlékařská první pomoc Přestupek Sekundární prevence Situační prevence Spolupachatel Terciální prevence Trestný čin	Bezpečná vzdálenost Bezpečnost práce Etika Hrozba Komunikace Kontrola Morálka Nebezpečí Porucha Povinnosti zaměstnance Rizika Sociálně vyloučená lokalita Taktika Umění motivovat Úřední osoba (TZ) Závada	Agrese Agresivní jednání Alkohol Bezpečnostní standardy Bezpečný dům Etický kodex Garant DP Kontrola Krajní nouze Mediace Nařízení obce/města Nutná obrana Obchůzková činnost Omezení osobní svobody Riziková lokalita Vyjednávání	Administrativa DP Místní znalost Návykové látky Občanské soužití Obecně závazné vyhlášky obce/města Obecní/městská policie Osobní znalost Policie ČR Povinnosti DP Pozorování Role DP Sociálně patologické jevy Veřejné prostranství Veřejný pořádek Viktimmnost
--	---	---	---

Seznam použité literatury:

- BLAŽKOVÁ, Kateřina. LEGERSKÁ, Petra. *Instruktor preventivně výchovné činnosti*. 1. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2017, 121 s.
- ČERMÁK, Milan. *Bezpečnostní příprava*. 1. vyd. Praha: ARMEX PUBLISHING, 2012, 298 s.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Policejní psychologie*. 2. vyd. Praha: Portál, 2004, 266 s.
- FONTANA, David. *Stres v práci a v životě - jak ho pochopit a zvládat*. 1. vyd. Praha: Portál, 2016, 184 s.
- GOLLER Stanislav, ANTON Petr. *Byty a bytové domy: provoz, údržba, opravy*. 1. vyd. Praha: Bohuslav Svoboda - Polaris, 2002, 131 s.
- JANKOVSKÝ, Jiří. *Etika pro pomáhající profese*. 1. vyd. Praha: Triton, 2003, 224 s.
- JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 7. vyd. Praha: Leges, 2019, 1312 s.
- JEMELKA, Luboš. *Ochrana před škodlivými vlivy tabáku, alkoholu a návykových látek*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, 352 s.
- KOLÁŘÍK, Jaromír. *Asistent prevence kriminality a výměna „dobré“ praxe*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 68 s.
- KOLÁŘÍK, Jaromír. *Asistent prevence kriminality a závěrečné zkoušky*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 52 s.
- KOLÁŘÍK, Jaromír. *Asistent prevence kriminality ve „víru“ školení*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 60 s.
- KOLÁŘÍK, Jaromír. *Příručka asistenta prevence kriminality nejen k závěrečným zkouškám*. 1. vyd. Ostrava: X – MEDIA servis, 2015, 66 s.
- KUČEROVÁ, Helena. HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich*. 1. vyd. Praha: Leges, 2019, 960 s.
- MACEK, Pavel a kol. *Bezpečnostní služby*. 1. vyd. Praha: POLICE HISTORY, 2001, 196 s.
- MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. 2. vyd. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, 2003, 117 s.

MIKULKA, Bohdan. *Výchova a prevence v oblasti požární ochrany: příručka pro učitele středních škol*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005, 173 s.

PANKRÁC, Zdeněk. *Asistent prevence kriminality: metodika výběru, přípravy a činnosti*. 1.vyd. Buchlovice: HUDEC print: 2014, 200 s.

PANKRÁC, Zdeněk. *Základní kompetence v oblasti situační, komunikační, vztahové prevence*. 1. vyd. Buchlovice: HUDEC print: 2015, 104 s.

POKORNÝ, Jiří a kol. *Výchova dětí v oblasti požární ochrany a ochrany obyvatelstva*. 2. Vyd. Bruntál: Citadela, 2008, 200 s.

TOMANDLOVÁ, Ludmila a kol. *Zákoník práce, prováděcí nařízení vlády a další související předpisy*. 1 vyd. Olomouc: ANAG, 2019, 1304 s.

VETEŠNÍK, Pavel. ZÍDKA, Aleš. *Obecní policie*. 1. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, 330 s.

VYKOPALOVÁ, Hana. *Komunikace jako součást profese*. 1. Vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati, 2005, 98 s.

VYMĚTAL, Jan. *Průvodce úspěšnou komunikací: efektivní komunikace v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008, 328 s.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Poznámky:

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY